

OPĆINA MAGLAJ

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE MAGLAJ

2021-2027.

VIZIJA RAZVOJA

**MOJ MAGLAJ – MJESTO
UGODNOG ŽIVLJENJA,
OBRAZOVANJA, POSLOVANJA
I PROSPERITETA GRAĐANA
SVIH GENERACIJA**

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE MAGLAJ 2021 – 2027.

Općina Maglaj

Viteška br. 4, 74250 Maglaj

+387 32 465 810

www.maglaj.ba

opcina@maglaj.ba

Sadržaj:

Riječ Načelnika	4
1. Uvod i metodologija.....	5
2. Strateška platforma.....	8
Situaciona analiza.....	8
2.1. Ključni historijsko-geografski podaci i prirodne karakteristike	10
2.1.1. Klima	12
2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja stanovništva	13
2.2. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji	17
2.2.1. Poslovne zone	22
2.2.2. Projekat „START-UP“	22
2.2.3. Ekonomska situacija u kontekstu pandemije COVID-19	23
2.2.4. Poljoprivreda	23
2.2.5. Turizam.....	27
2.2.6. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	29
2.2.7. Penzioneri	31
2.3. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja.....	32
2.3.1. Obrazovanje.....	32
2.3.2. Kultura.....	34
2.3.3. Civilno društvo (NVO).....	35
2.3.4. Sport	37
2.3.5. Pregled stanja i kretanja u zdravstvena i socijalna zaštita	38
2.3.6. Socijalna zaštita	39
2.3.7. Crveni križ	40
2.3.8. Mladi.....	40
2.3.9. Dijaspora.....	40
2.3.10. Sigurnost građana	41
2.3.11. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave.....	42
2.3.12. Ugroženost od prirodnih i drugih nesreća	44
2.3.13. Minska područja – Deminiranje	46
2.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti javnih usluga i infrastrukture	47
2.4.1. Saobraćajna infrastruktura	47
2.4.2. Željeznički saobraćaj	48
2.4.3. Javni saobraćaj.....	48
2.4.4. Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama i otpadom.....	49
2.4.5. Sakupljanje i tretman optadnih voda (kanalizacija).....	51
2.4.6. Odvoz smeća i otpada.....	52
2.4.7. Parkinzi.....	52
2.4.8. Elektro-energetska infrastruktura	53
2.4.9. Komunikacijska infrastruktura	54
2.4.10. TV, radio, internet portali	55
2.4.11. Javna rasvjeta.....	55
2.4.12. Toplifikacija.....	56
2.4.13. Gasna infrastruktura	57
2.4.14. Groblja.....	57
2. 5. Pregled stanja i kretanja u oblasti okoliša i prostornog planiranja	58
2.5.1. Stanje okoliša.....	58
2.5.2. Kvalitet zraka.....	59
2.5.3. Zaštita voda	60
2.5.4. Zaštita zemljišta.....	60
2.5.5. Deponije	61
2.5.6. Zaštićeni dijelovi prirode.....	62
2.5.7. Obnovljivi izvor energije.....	62
2.5.8. Energetska efikasnost	63
2.5.9. Šume i šumska zemljišta.....	63

2.5.10. Prostorno planska dokumentacija	64
2.5.11. Prostorno planiranje.....	65
2.6. Analiza Budžeta i projekcije sredstava za finansiranje realizacije strategije razvoja.....	66
3. Strateško fokusiranje	72
3.1. SWOT analiza	72
3.2. Strateško fokusiranje / analiza strateških usmjerenja	74
3.3. Strateški fokusi:.....	76
3.4. Vizija razvoja.....	78
3.5. Strateški ciljevi	78
3.6. Infografika	83
4. Prioriteti i mjere.....	84
5. Strateški projekti.....	99
6. Indikativni finansijski okvir	102
7. Usklađenost sa ključnim strateškim dokumentima	107
8. Plan provođenja, praćenja, evaluacije i izvještavanja strategije razvoja	110
9. Detaljan pregled mjera	112
10. Sažetak strateškog dokumenta.....	154
11. Lista učesnika / autorska strana.....	166
12. Odluka Općinskog vijeća o usvajanju „Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027.g.“	168

Riječ Načelnika

Općina Maglaj je u proteklom periodu, kroz implementaciju Strategije razvoja općine Maglaj 2012-2020.g. ostvarila izvanredne rezultate u svim sferama života i održivog razvoja te je realizovan značajan broj infrastrukturnih projekata, povećana zaposlenost i izvoz, te postignut kontinuiran rast indeksa razvijenosti u odnosu na prosjek FBiH.

Strategijom razvoja općine Maglaj 2021-2027. planiramo da kroz sistemski pristup razvojnom planiranju, u kontinuitetu osiguramo ravnomjeren i održiv razvoj naše lokalne zajednice, kroz nastavak i intenziviranje izgradnje i modernizacije infrastrukture, unaprjeđenja u oblasti obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta i dr. sa posebnim fokusom na zaštitu i unaprjeđenje životne sredine, energijske efikasnosti, prostornog planiranja, zaštite ljudi i imovine.

Ključ razvoja općine Maglaj, su strateški razvojni projekti, u oblasti ekonomskog i društvenog razvoja te okolišnog i prostornog planiranja, kao što su: izgradnja poslovnih zona, izgradnja biznis inkubatora, prerađivački i agro tehnološki centar, sistema daljinskog grijanja grada, turističke i sportsko-rekreativne infrastrukture, demografskog razvoja, saradnje sa dijasporom, digitalizacije usluga, podizanja energijske efikasnosti objekata, unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje i dr.

Priprema i provedba projekata jedna je od najznačajnijih aktivnosti Općine Maglaj i predstavlja važan instrument poticanja lokalnog razvoja. Želja nam je, s obzirom na ograničeni općinski budžet, da maksimalno koristimo sve raspoložive resurse kako bi osigurali što je moguće više sredstava iz eksternih izvora posebno u području razvoja poduzetništva i investicijske klime, razvoja ruralnih područja te razvoja ljudskih resursa i povećanje zapošljavanja.

Važno je nastaviti aktivnosti na privlačenju investitora koji će uvoditi nove tehnologije, jačati ljudske kapacitete, i kreirati nova radna mjesta, kao i udruživanje poljoprivrednih proizvođača sa osnovnom svrhom proizvodnje i plasmana konkurentnih proizvoda za domaće i strano tržište.

Zahvaljujem svim partnerskim institucijama i građanima koji su dali svoj doprinos u izradi ovog strateškog dokumenta. Takođe, zahvaljujem se članovima tematskih grupa, odnosno članovima Općinskog razvojnog tima za izradu Strategije, na uspješno obavljenom poslu, te se iskreno nadam da će dosadašnji timski rad i saradnja učesnika na izradi Strategije biti nastavljena i u narednom periodu, sa ciljem njene efikasne operacionalizacije i implementacije.

Maglaj svakako zaslužuje, svijetlu i bogatu budućnost, punu iskorištenost svih prirodnih bogatstava, razvijenu ekonomiju i prije svega zaslužuje zadovoljne i sretne ljude.

Posebno želim istaknuti da sam ponosan na sve građane općine Maglaj koji i pored svih nedaća ostaju ovdje i bore se za bolje sutra.

S ljubavlju radimo na tome, i nastaviti ćemo i u budućnosti!

Mirsad Mahmutagić

1. Uvod i metodologija

Strategija integrisanog razvoja općine Maglaj za period 2021-2027. godine predstavlja osnovni strateško-planski dokument koji definiše ciljeve i buduće pravce razvoja općine u narednom, sedmogodišnjem periodu.

Općina Maglaj je u proteklom periodu realizirala niz značajnih koraka koji danas predstavljaju dobru polaznu osnovu za dalje razvojno planiranje i nesmetani nastavak razvoja općine Maglaj u skladu sa postojećim zakonskim okvirima i savremenim evropskim i svjetskim tokovima i u tom pravcu proces strateškog planiranja je prepoznat kao jedan od najvažnijih instrumenata za podsticanje razvoja i kontinuirano unaprjeđenje poslovnog i institucionalnog ambijenta, jačanje lokalne ekonomije, razvijanje partnerstava sa civilnim i privatnim sektorom te povezivanje sa međunarodnim organizacijama, eksternim partnerima i drugim jedinicama lokalne samouprave u cilju realizacije zajedničkih projekata.

Shodno tome, Strategija razvoja općine Maglaj 2021-2027.g. predstavlja opštu razvojnu platformu i okvir za uključivanje svih relevantnih aktera, predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora na području općine Maglaj i njihovo sinergijsko i dugoročno djelovanje, kako u domenu ekonomskog i društvenog razvoja tako i u pravcu zaštite i unaprjeđenja životne sredine.

Vizija razvoja i strateški ciljevi općine Maglaj definisani su za period 2021-2027. godine što je u skladu sa dinamikom i ciklusom razvojnog planiranja EU i EU terminologijom.

Operativni dio Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027.g. obuhvata prioritete i mjere kao konkretne odgovore na uočene izazove budućeg razvoja općine Maglaj.

Strategija razvoja općine Maglaj 2021-2027.g. predstavlja nastavak i obezbjeđuje kontinuitet strateškog planiranja iz prethodnog perioda - prethodnih strategija (Strategija razvoja općine Maglaj 2012-2020.g i dr.) i u skladu je sa strategijama i politikama viših nivoa vlasti, ali i sa drugim sektorskim strategijama u Bosni i Hercegovini.

Istovremeno je polazni dokument i podloga za izradu sektorskih strategija, DOB-a, budžeta, programa rada Načelnika općine, trogodišnjeg plana rada općine i drugih tijela i godišnjeg programa rada Načelnika općine i općinskih službi.

Takođe, Strategija je usklađena sa procesom evropskih integracija i globalnim ciljevima održivog razvoja (SDG).

Regulatorni okvir za izradu Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027.g. predstavlja Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH (Službene novine FBiH broj 32/2017), Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH (Službene novine FBiH 94/2019), Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH (Službene novine FBiH 94/2019), Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvješćivanju u FBiH (Službene novine FBiH 94/2019) te ostala provedbena akta i dokumenti koji se očekuju u narednom periodu, uključujući i propis o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicionog planiranja.

Ovim zakonom su uređeni ciljevi i principi razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Federacije Bosne i Hercegovine, kantona i jedinica lokalne, samouprave, vrste strateških dokumenata, vrste dokumenata neophodnih u postupku implementacije strateških dokumenata, tijela odgovornih za razvojno planiranje i upravljanje razvojem, proces razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji, programiranje, monitoring, evaluacija i izvješćavanje o implementaciji strateških dokumenata, finansiranje implementacije strateških dokumenata i nadzor nad primjenom ovog zakona.

U procesu izrade ovog dokumenta korištena je MiPRO metodologija, koja je prilagođena EU terminologiji i ciklusu planiranja, a u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Sistem razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji BiH

Ključni principi

Shodno zakonu primjenjeni su preporučeni principi razvojnog planiranja i upravljanja razvojem:

- usklađeni pristup razvojnog planiranju, programiranju, finansiranju i upravljanju razvojem svih nivoa vlasti u Federaciji;
- odgovornost, efektivnost i efikasnost javnih institucija svih nivoa vlasti u Federaciji u procesu razvojnog planiranja i implementacije razvojnih prioriteta;
- OMK između svih nivoa vlasti u Federaciji u procesu zajedničkog razvojnog planiranja i realizacije razvojnih prioriteta;
- ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve građane Federacije u svim fazama razvojnog planiranja i upravljanja razvojem;
- horizontalna i vertikalna koordinacija među nadležnim institucijama u procesima razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji i usklađenost razvojnih prioriteta;
- komplementarnost koja podrazumijeva da se razvojne aktivnosti različitih institucija i nivoa vlasti međusobno nadopunjuju radi multiplikacije razvojnih efekata;
- partnerstvo, javnost i transparentnost svih nivoa vlasti u Federaciji u procesu razvojnog planiranja, implementacije, finansiranja, monitoringa, evaluacije i izvještavanja o razvojnim procesima.

Proces izrade

Strategija razvoja općine Maglaj 2021-2027.g je pripremio Općinski razvojni tim.

Sam proces izrade Strategije slijedio je principe otvorenosti i participativnosti što je podrazumjevalo uspostavljanje lokalnih partnerstava za razvoj, kroz Tematske grupe, u vidu Partnerske grupe kao i organizacija i pojedinaca koji su se odazvali na poziv i uključili u proces izrade.

Članovi radnih tijela i ostali zainteresovani učesnici su imali mogućnost da se aktivno uključe u proces izrade Strategije i predlože konkretne mjere i projekte a što je zasigurno dopriijelo kvalitetu ovog dokumenta i obezbjedilo da dokument u što većoj mjeri bude odraz stvarnog stanja i potreba svih stanovnika općine Maglaj.

Polaznu osnovu za definisanje ključnih pravaca budućeg razvoja predstavlja Strateška platforma koja obuhvata sažetak situacione analize, strateške fokuse, viziju razvoja i strateške ciljeve.

Značajnu podlogu procesu pružila je i Srednjoročna evaluacija - Izvještaj o srednjoročnoj evaluaciji Strategije integriranog lokalnog razvoja općine Maglaj 2012-2020.g. za period evaluacije 2012-2015. godina odnosno Strategija razvoja općine Maglaj 2012-2020.g. (revidirana za period 2018-2020). Strategija je uzela u obzir provedene projekte, kao i rezultate vrednovanja provedbe Strategije razvoja općine Maglaj 2012 - 2020. Rezultati vrednovanja ove Strategije pokazali su da je veći dio planiranih ciljeva ostvaren, dok su projekti koji doprinose ostvarenju dosad nerealiziranih ciljeva ili u procesu izrade ili u procesu provedbe. Navedeno je jasan pokazatelj da je prethodna Strategija planirana realno, uzevši u obzir kako potrebe građana, tako i vanjske okolnosti kao mogućnost razvoja. Buduća Strategija razvoja općine obuhvaća razdoblje od sedam godina, a nastajala je u izvanrednoj situaciji uzrokovanoj epidemijom korona virusa. Navedeno je uticalo da se u skladu s ovom izvanrednom situacijom razmišlja o novim prioritetima razvoja kao što su proizvodnja hrane, iskorištavanje prednosti koje donosi život u slabo naseljenim područjima, kao i ulaganje većih napora u korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija te edukaciju svih građana za njezinu primjenu. Neizvjesno postpandemijsko razdoblje te neizvjesna ekonomska situacija uzrokovana njime predstavlja veliki izazov za razvoj naše općine u sljedećih sedam godina. Tome trebamo pridodati i posljedice klimatskih promjena, kao i maksimalno korištenje mogućnosti koje daju dostupni eksterni fondovi i posebno, smanjenje depopulacije i povratak mladih na područje naše općine.

Sam proces izrade Strateške platforme je vođen sa nastojanjem da se na osnovu sveobuhvatne analize trenutnog stanja i uočenih trendova kretanja u pojedinim sferama života, osigura kvalitetna podloga za promišljanje i projekcije budućih pravaca razvoja.

U okviru tog procesa, kroz SWOT analizu, identifikovane su ključne snage i slabosti te su iste stavljene u širi kontekst prilika i prijetnji specifičnih za općinu Maglaj i Bosnu i Hercegovinu.

U konačnici, na bazi situacione analize i strateške platforme definisani su prioriteti budućeg razvoja, mjere i strateški projekti u sektorima ekonomije, društvenog života i zaštite životne sredine

Preduvjet kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne lokalne zajednice i viših nivoa vlasti, ali i uspostava Strategijom predviđenih mehanizama za njenu implementaciju, izvještavanje, ažuriranje i sveukupno operacionaliziranje, a što je zadatak čiji nastavak, predstoji u narednom period, kako općinskoj administraciji, tako i svim drugim akterima u lokalnoj zajednici,.

Od samog početka procesa izrade Strateške platforme pa do same finalizacije Strategije razvoja, prijedloga prioriteta, mjera i strateških projekata u okviru strateških ciljeva, iniciran je konsultativni proces za sve zainteresovane aktere koji su sa svojim znanjem i htijenjem dali doprinos i obogatili sačinjeni dokument.

Predstavnici iz ekonomskog, društvenog i sektora okoliša su kroz Tematske radne grupe i Partnersku grupu, saradivali sa Općinskim razvojnim timom i općinskom administracijom dok su organizacije i građani, imali mogućnost da kroz javne rasprave ili pisanim putem predlože svoje vizije i ideje za budućnost naše općine. Isto tako su uključeni Maglajlije koji su nosioci respektabilnih funkcija i akademskih zvanja, a koji trenutno ne žive i rade u Maglaju.

Prilikom izrade Strategije, vodilo se računa o horizontalnoj i vertikalnoj usklađenosti sa postojećim sektorskim strategijama općine Maglaj kao i planskim dokumentima viših nivoa.

Sama izrada je u svim fazama usmjeravana i obezbijedila je punu usklađenost sa drugim strateškim dokumentima, prije svega Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021. – 2027. godina. Proces izrade Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027. karakterisala je i pojava pandemije COVID-19 što je u značajnoj mjeri uzrokovalo neizvjesnost i oprez u planiranju ciljeva, prioriteta i mjera a dijelom Strategiju usmjerilo prema suočavanju sa izazovom saniranja posljedica pandemije.

Takođe, vodilo se računa o oblastima koje su međusobno komplementarne a neodvojivi su dio koncepta održivog razvoja, prije svega svi aspekti i pitanja ruralnog razvoja, bolje uključenosti osjetljivih društvenih grupa, uvažavanje aspekta rodne ravnopravnosti i dr.

U razmatranje su uzeti i ciljevi i širi razvojni pravci uspostavljeni kroz Okvir održivog razvoja u BiH, čime se nastoji dati doprinos u postizanju i praćenju opštih ciljeva za Bosnu i Hercegovinu iz Agende 2030.

Specifičnost je što je izbijanjem pandemije COVID-19 proces konsultacija značajnim dijelom proveden on line putem web stranice Općine Maglaj.

2. Strateška platforma

Situaciona analiza

Uvod

Situaciona, socio-ekonomska analiza obuhvata sve važne aspekte života i razvoja općine Maglaj i služi kao glavna podloga za kreiranje strateškog dijela – integrirane strategije razvoja, za strateško fokusiranje i određivanje strateških ciljeva, prioriteta i mjera – ekonomskog, društvenog razvoja, zaštite okoliša i prostornog planiranja.

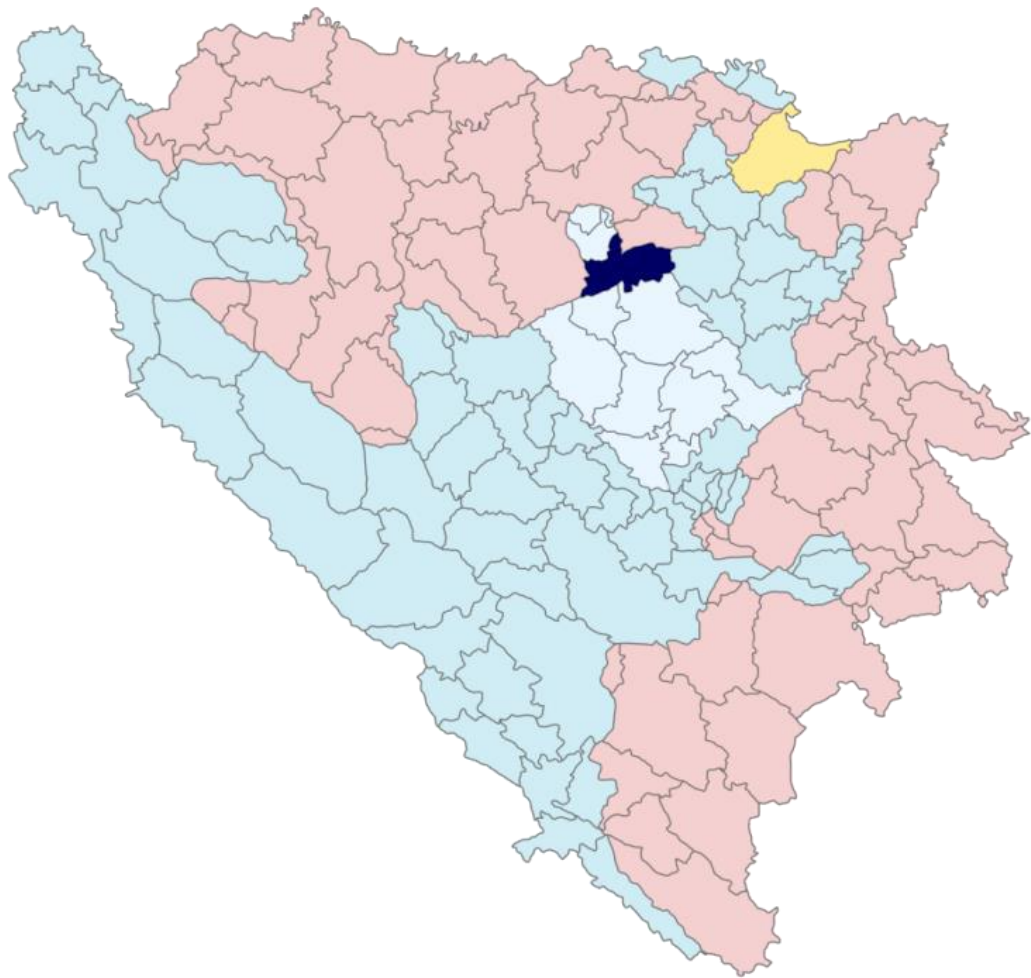
Socio – ekonomska analiza omogućava uvid u postojeće stanje, identificiranje problema i ograničenja za razvoj, na osnovu čega se predlažu konkretne mjere za njihovo prevladavanje

Situaciona naliza prvenstveno daje pregled trenutne situacije po sektorima i različitim tematskim oblastima te omogućava praćenje trendova i poređenje stanja sa situacijom u okruženju i dovodi do jasnog uočavanja glavnih problema i izazova sa kojima se općina suočava u svim analiziranim aspektima, te pomaže da se lakše uoče i argumentuju ključne snage i slabosti, ali isto tako prilike i prijetnje.

U izradi situacione analize koriste se zvanični i relevantni izvori podataka koji se prikupljaju minimalno za tri godine unazad, s tim da je zbog praćenja pojedinih trendova poželjno obezbijediti podatke i za duže vremenski period.

Kao izvori podataka, za izradu socio-ekonomske analize, korišteni su zvanični statistički podaci, podaci općinskih službi, javnih poduzeća i ustanova, lokalnog zavoda za zapošljavanje, pravnih osoba, privrednih subjekata, lokalnih NVO udruženja, i građana.

2.1. Ključni historijsko-geografski podaci i prirodne karakteristike

Maglaj je jedan od najstarijih gradova u BiH. U pisanim dokumentima, Maglaj se spominje već 1399. godine u Povelji Kralja Stjepana Ostoje, zvanično po imenu, u doba bosanske samostalnosti u Povelji Ugarsko-Hrvatskog kralja Zigismunda. 18. septembra 1408. ugarski kralj Sigismund Luksemburški zapisa u svojoj čuvenoj povelji, "Sub castro nostro Maglay" - "Pod našom tvrđavom Maglaj". U Turskim dokumentima Maglaj se spominje 1485. godine. Međutim, područje maglajske općine bilo je naseljeno još u prahistorijsko doba. Nalazi iz ovog perioda locirani su kod Novog Šehera, a pripadaju mlađem kamenom dobu, neolitu-butmirskoj kulturi. Nalazi iz srednjeg vijeka ukazuju na znatnu naseljenost ovog područja u to doba.

Općina Maglajse nalazi između 44°32' sjeverne geografske širine i 18°6'istočne geografske dužine administrativno pripada Zeničko-dobojskom kantonu u Federaciji BiH. Općina je smještena uz rijeku Bosnu 123 km sjevernood Sarajeva i dio je ekonomske regije Centralna Bosna. Graniči se sa općinama: Doboj, Petrovo i Teslić iz Republike Srpske, te Lukavac, Tešanj, Zavidovići i Žepče iz Federacije BiH. Zauzima površinu od 252,4 km² i čini 0,5 % teritorije Bosne i Hercegovine, 1,0 % Federacije BiH i 7,54 % Zeničko-dobojskog kantona.

Kroz grad protiče rijeka Bosna, koja općinsko područje dijeli na stari dio -Stari grad i novi, moderni dio grada. Pored rijeke Bosne na teritoriji općine značajni veći vodotoci su Jablanica, Bistrica, Liješnica i Fojnica. Maglaj, kao najveće naseljeno mjesto u općini, nalazi se na nadmorskoj visini od 169 m.

Maglaj ima izvanredan geoprometni položaj, 90 km od granice EU i dobru povezanost sa svijetom tako da teritorijom općine, kroz grad, prolaze željeznička pruga Ploče-Sarajevo-Doboj-Bosanski Šamac i magistralni put M-17 koji je preko Hrvatske veza sa srednjom Evropom. U neposrednoj blizini je i trasa budućeg autoputa u okviru Koridora V-c. Unutar općinskog teritorija postoji veoma pogodna longitudinalna saobraćajna povezanost općinskog središta sa naseljima na općinskom teritoriju.

Područje općine Maglaj karakterišu uticaji industrijskih aktivnosti od kojih je najznačajnija proizvodnja celuloze i papira u tvornici Natron Hayat d.o.o.

Grad	Zenica	Sarajevo	Mostar	Tuzla	Banja Luka	Bosanski/ Slavonski Brod	Beograd	Zagreb
Maglaj	56 km	123 km	235 km	78 km	130 km	90 km	262 km	277 km

Službeni naziv:		Općina Maglaj	
Država		Bosna i Hercegovina	
Entitet		Federacija Bosne i Hercegovine	
Kanton		Zeničko-dobojski	
Koordinate:		44°33' N, 18,6 E'	
Nadmorska visina:		169 - 419 m.n.v.	
Površina		252,4 km ²	
Stanovništvo (2013)		23.146	
Općina (gustoća)		91 stanovnik /km ²	
Vremenska zona - Srednjoevropsko vrijeme		CET (UTC+1)	
Ljeto (DST)		CEST (UTC+2)	
Klima:		Umjereno-kontinentalna	
Valuta:		KM	
Dan općine		18. septembar	
Poštanski broj		74 250	
Pozivni broj		+387 (0)32	
web-sajt		www.maglaj.ba	
Grb			

2.1.1. Klima

Zbog razvijenosti reljefskih formi na području općine Maglaj, preovladava umjerena kontinentalna klima sa umjereno toplim ljetima i hladnim zimama sa umjerenim količinama i rasporedom oborina koje pogoduju uzgoju poljoprivrednih kultura i razvoju privrednih djelatnosti.. Godišnja prosječna izoterma iznosi 10,5°C. Najtopliji mjesec je juli sa dugogodišnjim prosjekom od 20,4°C, dok jenajhladniji mjesec januar u kome se mjere negativne temperature i iznose oko -1°C. Prema ovim termičkim odrednicama Maglaj pripada dosta toplim ljetima i umjereno hladnim zimama.

U toku toplijeg perioda godine, na prostoru Općine Maglaj, prosječno se ostvaruje 80 ljetnih dana tj. onih dana u kojima se ostvaruje kontinuirana temperatura viša ili jednaka 25°C. Tropskih dana, dana u kojima temperatura ne opada ispod 30°C prosječno ima 20. Isto toliko tokom hladnijeg perioda godine ima ledenih dana u kojima je temperature niža od 20°C.

Apsolutne maksimalne temperature u julu i august iznose preko 40 °C, odnosno apsolutne minimalne temperature mogu pasti ispod -30 °C.

Izohijetni režim je u skladu sa kontinentalnim uticajima pa prosječna godišnja izohijeta iznosi 955 mm. Raspored padavina je neujednačen. Najviše padavina se izluči tokom proljetnog i početkom ljetnog perioda. Međutim, u ljetnom periodu kada su one najpotrebnije izražen je manjak padavina. Tokom hladnijeg perioda godine izlučuju se snježne padavine, čiji je prosječni datum prvog snijega 16. decembar, a datum posljednjeg snijega 1. aprila. Snježne padavine, posebno tokom posljednjih decenija kratko se zadržavaju i snježna zima skraćena je na oko 20 dana.

Ruže vjetra uglavnom odražavaju pravac prostiranja rijeke Bosne, tako da su najveće čestine iz južnih i sjevernih smjerova, a učešće tišine prelazi 50 % ukupnog vremena.

Na osnovu vodnog bilansa po Thornthwait-u za područje Općine Maglaj, a pri rezervi lako pristupačne vode od 100 mm, utvrđeni su prosječni godišnji manjkovi u vremenu vegetacije od 55 mm. Manjak vode je u periodu vegetacije od maja do septembra. Prosječan godišnji višak padavina je najveći u novembru i decembru.

U dolini rijeke Bosne je karakteristična pojava temperaturne inverzije, posebno u jesen i zimu, koja uzrokuje povećanu relativnu vlažnost zraka i veći broj dana sa maglom. Ova pojava je kombinirana sa emisijom otpadnih plinova i uzrokuje pojavu smoga, te povećane koncentracije štetnih materija u zraku u hladnijem periodu godine

Općinu Maglaj karakterizira visok stepen prirodnih raznolikosti na cijelom teritoriju, a dominira reljef koje pripada kotlinama srednjobosanskih niskih planina. Reljef općine ima karakteristike prelaza iz nizijskog u planinsko područje, sa dobrim rasporedom prirodnih bogatstava: šume, rijeke, obradiva poljoprivredna zemljišta, mineralna bogatstva, raznovrstan biljni i životinjski svijet. Reljefne padine su uglavnom orijentisane prema južnim, jugozapadnim i istočnim ekspozicijama. Preko jedne polovine općinskog teritorija ima neznatne nagibe i iznose do 12°, dok su krajnji, jugozapadni dijelovi nešto strmiji i padovi se kreću najviše do 32°. Ovakvi morfografski uvjeti općinske teritorije omogućuju poljoprivrednu djelatnost širokog spektra. Općina Maglaj je bogata značajnim količinama voda. Najveća rijeka koja protiče središtem općine je rijeka Bosna i pripada slivu rijeke Save. Pored rijeke Bosne, postoje još i veći vodotoci kao što su: Jablanica, Bistrica, Liješnica i Fojnica. Područje općine obiluje u svim dijelovima prirodnim izvorima kvalitetne vode, a velike rezerve pitke vode se također nalaze u dubinski slojevima (7-12 m) u ravničarskom dijelu.

2.1.2. Demografske karakteristike i kretanja stanovništva

Demografski resursi čine važnu komponentu društveno-ekonomskog razvoja određenog područja. Stanovništvo se smatra osnovnim faktorom razvoja, s obzirom na to da preko kontigenta radne snage ili svog ekonomski aktivnog dijela pokreće proizvodnju, ali i direktno učestvuje u potrošnji proizvedenih dobara.

Općinu Maglaj čini 40 naseljenih mjesta organizovanih u 20 mjesnih zajednica. Po popisu stanovništva iz 1991. godine općina je brojala 43.388 stanovnika.

Prema popisu stanovništva iz 2013. godine, Općini Maglaj ima 23.146 stanovnika.

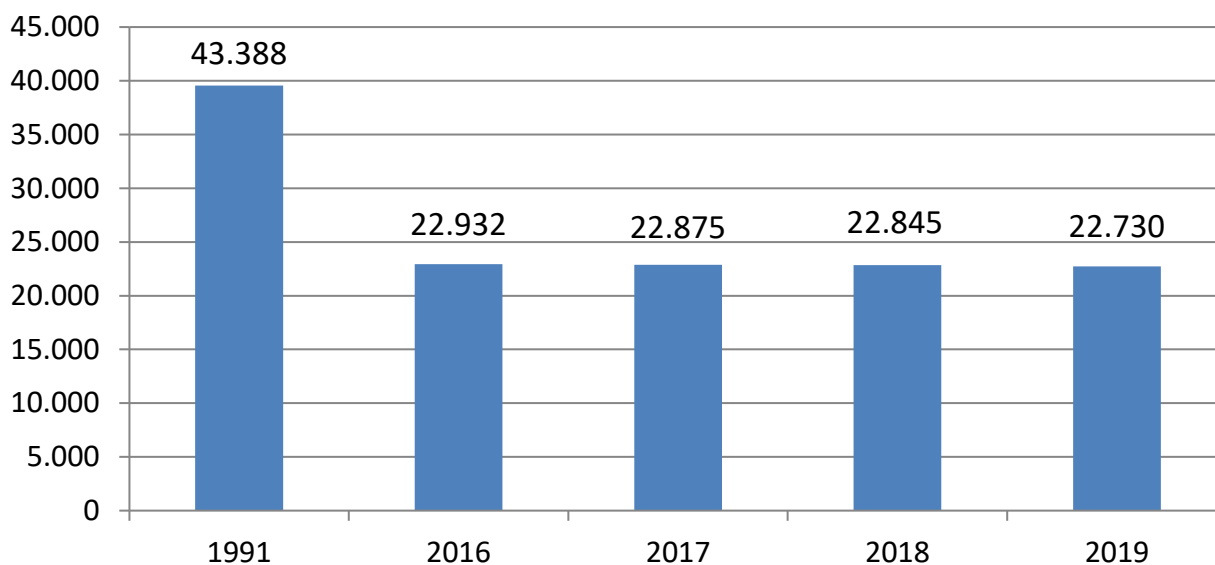
Procjene Federalnog zavoda za statistiku govore da umaglaju trenutno u živi 22.730 stanovnika. što ukazuje na depopulaciju stanovništva na području općine.

Općina Maglaj - kretanje broja stanovnika:

Godina	1991	2000	Popis 2013	2016	2017	2018	2019
Općina Maglaj - stanovnika	43.388	23.325	23.146	22.932	22.875	22.845	22.730

Podaci Federalnog Zavoda za statistiku Bosne i Hercegovine, procjene osim za 1991 i 2013. godinu kada su uzeti konačni rezultati Popisa stanovništva 2013. godine

Broj stanovnika

Uticaj geopolitičkih dešavanja u okruženju i na nivou BiH s kraja 20. vijeka posebno se odrazio na područje Općine Maglaj i značajno promijenio demografske karakteristike.

Broj stanovnika u Maglaju u odnosu na popis iz 1991. godine značajno se smanjio, kada na je području općine živjelo 43.388 stanovnika. Razlog značajnog smanjenje broja stanovnika leži u činjenici da je više naseljenih mjesta (Donja Paklenica, Gornja Paklenica, Osojnica, Rječica Donja, Rječica Gornja, Striježevica, Trbuk) prema Dejtonskom sporazumu pripalo Gradu Doboju/RS a što je rezultiralo smanjenjem -3.991 stanovnika) dok je deset naseljenih mjesta na južnom dijelu općine (Adže, Čusto Brdo, Globalarica, Grabovica, Komšići, Ljubatovići, Matina, Pire, Ponijevo, Radunice) pripalo Općini Žepče - što je rezultiralo -5.105 stanovnika, a shodno Odluci Visokog predstavnika o integraciji Općine Žepče.

Općina Maglaj, prema popisu stanovništva iz 2013. godine ima 23.146 stanovnika.

Prosječna gustina naseljenosti 91 stanovnik po kvadratnom kilometru, po čemu Općina Maglaj spada u srednje naseljene općine, s obzirom na prosječnu gustinu naseljenosti u FBiH 89 stanovnika/km², odnosno ZE DO Kantonu 120 stanovnika/km².

Općinu Maglaj možemo okarakterisati kao pretežno ruralno područje. Odnos gradskog i seoskog-ruralnog stanovništva 1991. godine iznosio je 23 : 77 %, a trenutno (prema popisu 2013.g.) 26,4: 73,6 %. Iz podataka o broju stanovnika u ruralnim i urbanom dijelu općine, evidentna je migracije stanovništva iz ruralnih prema urbanoj sredini uglavnom zbog ekonomskih razloga. Svakako da će to biti i dio strateških opredjeljenja u pravcu daljeg ujednačavanja urbanog i ruralnog razvoja.

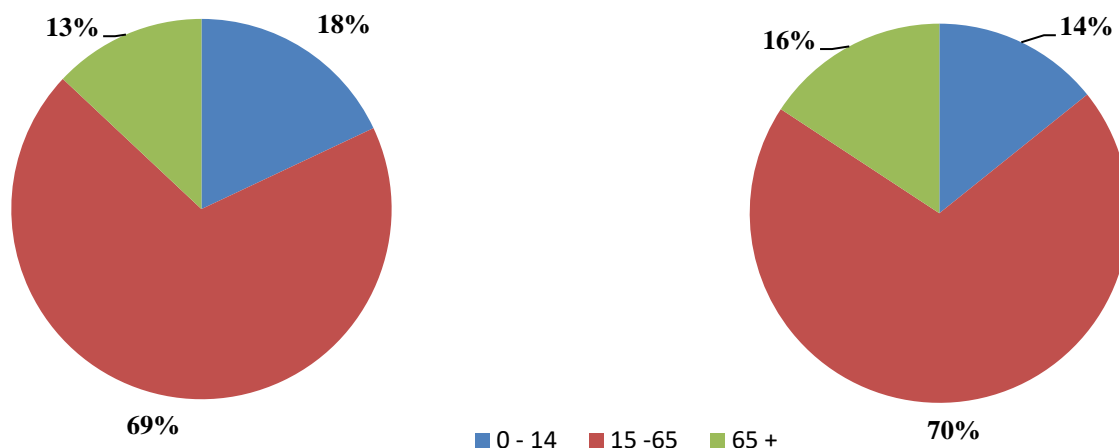
Analiza starosne strukture stanovništva je značajna zbog potreba stanovništva za određenim vrstama usluga (predškolsko i školsko obrazovanje, škole, zdravstvo itd.) kao i analize budućih promjena o broju i strukturi stanovništva.

Prosječna starost stanovništva općine Maglaj prema popisu 2013.g. je 38,1 godina.

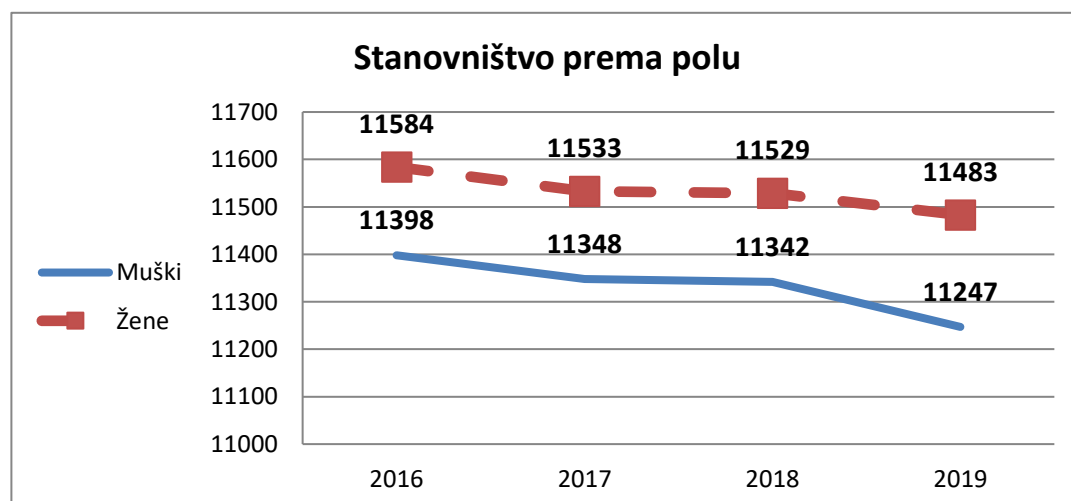
Iz analize starosne strukture stanovništva proizilazi da je ona u 2011. godini znatno drugačija od strukture stanovništva iz 1991. godine. Naime, udio “starog“ stanovništva se znatno povećao, dok je procentualno udio mladog stanovništva znatno smanjen. Procentualni udio radnog kontigenta je veći za 1 %. Treba napomenuti da je starosna struktura stanovništva Općine Maglaj otprilike odgovara prosječnoj starosnoj strukturi stanovništva ZE DO Kantona.

Starosna struktura stanovništva 2011

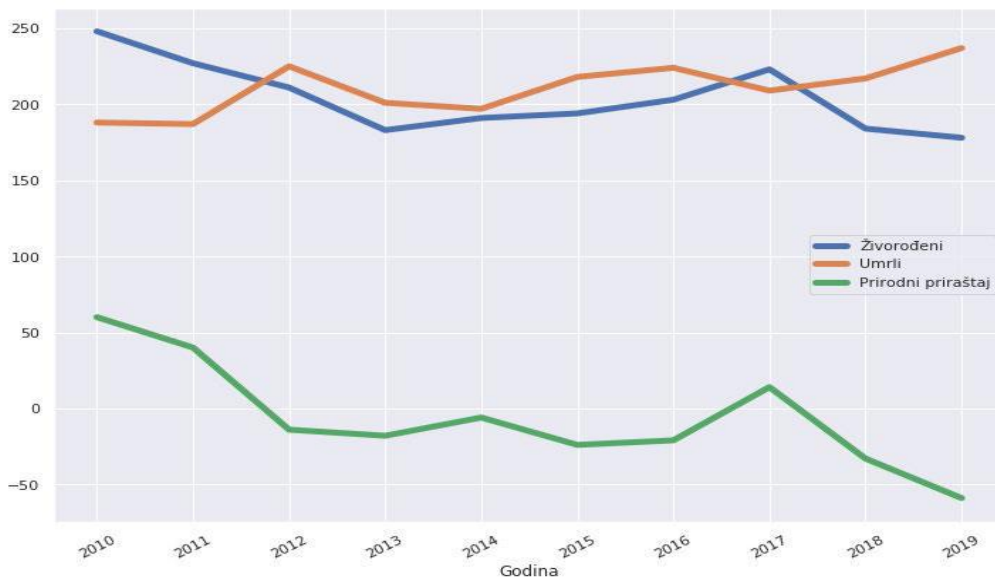
Starosna struktura stanovništva 2019.

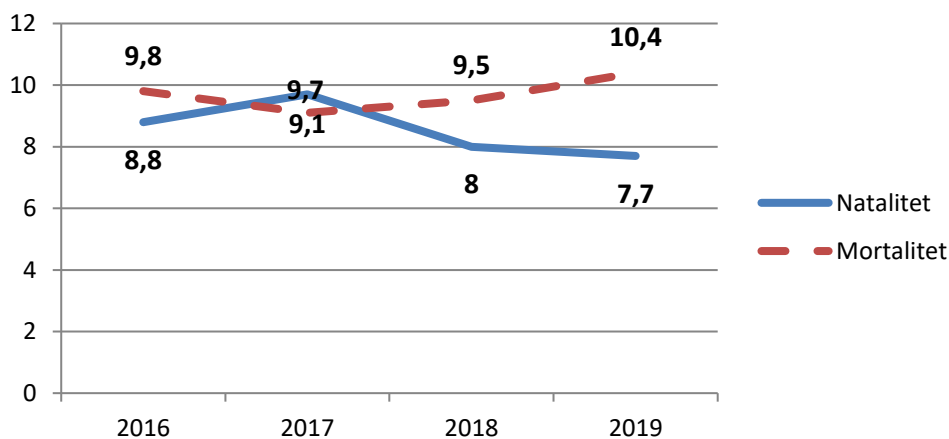
Prema metodi logiji UN-a populaciji čiji je udio starijih iznad 7% spada u staru populaciju, dok se granica za reproduktivnu sposobnost nalazi na 25% populacije do 14 godina starosti. Kada se starosna struktura iz 2019. uporedi sa podacima iz “Strategije razvoja općine Maglaj 2012 – 2020” ističe se pad populacije do 14. godina starosti, kao i povećanje populacije 65+ godina starosti. Time stanovništvo općine Maglaj spada u “staru populaciju” i nalazi se ispod granice koja definiše reproduktivnu sposobnost. Od ukupnog broja stanovništva općine cine 11.483 žene odnosno 50,5% i 11.247 muškaraca ili 49,5%.

Dodatni razlozi za pad broja stanovnika su promjena u starosnoj strukturi stanovništva kao i odnos nataliteta/mortaliteta.

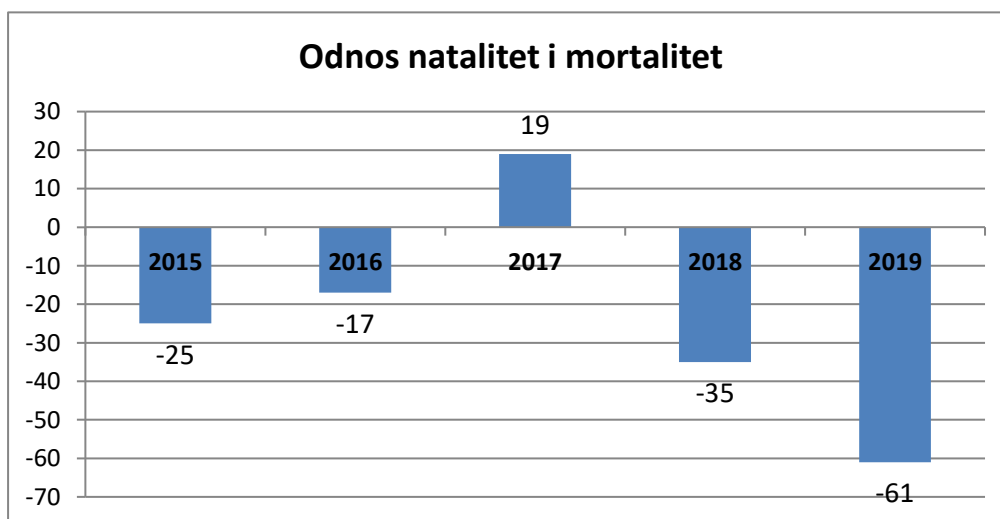
U periodu 2015. – 2019. natalitet i mortalitet općine Maglaj prosječno je iznosio 195 za natalitet te 218 za mortalitet.

Analiza tih godina ukazuje kako općina Maglaj ima veću ratu mortaliteta nego nataliteta, što doprinosi opštem padu broja stanovništva.

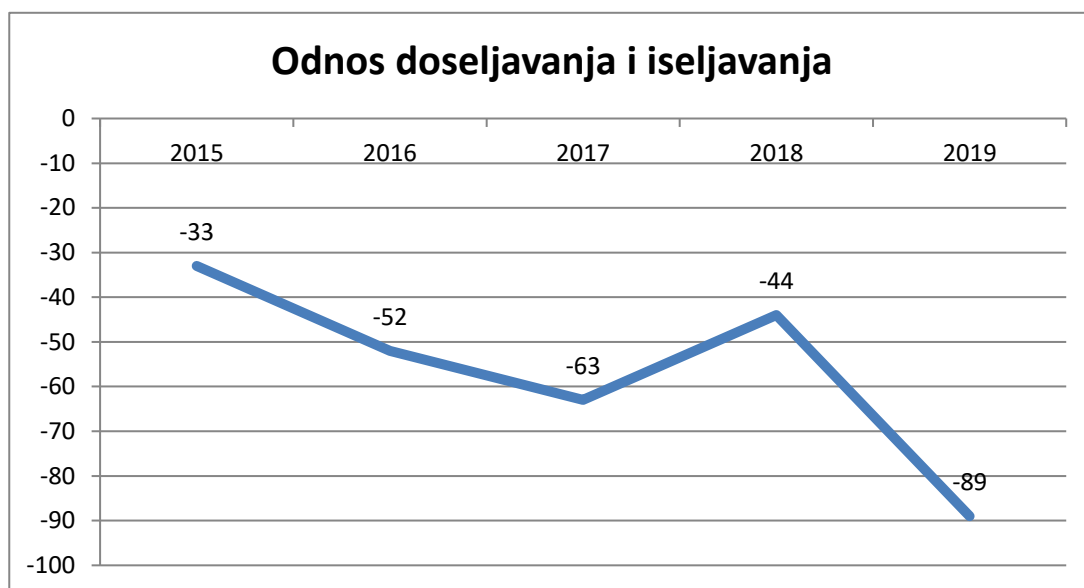
U 2019. godini, rođeno je 176 a umrlo 237 stanovnika.

Zaključeno je 121 a razvedeno 22 braka.

Za isti period prosječno je napustilo općinu 220 osoba dok je doselilo 164 osobe. Odnos za period 2015. – 2019. pokazuje negativan trend migracije stanovništva općine Maglaj.

Prema popisu stanovništva 2013. na području općine Maglaj živi 23.146 osobe, što znači da se u Maglaju od 2013. – 2019. godine broj stanovnika smanjio za cca 420.

Zaključak:

S obzirom na negativne demografske trendove s kojima se općina suočava i trend smanjenja broja stanovnika, bilo da se radi o negativnom prirodnom priraštaju, migracijama ili odlasku mladih i obrazovanih ljudi, te depopulaciji sela, nameće se promptna potreba i nužnost osmišljavanja strateških intervencija koje će za cilj imati unapređenje uslova i kvaliteta života te stvaranje prilika za zapošljavanje kako bi se potakao ostanak stanovništva, doprinijelo osnivanju novih porodica i ublažio odnosno zaustavio proces depopulacije općine.

Iako je još uvijek najveći broj stanovnika općine u skupini radno aktivnih (70 %), zabrinjava nepovoljan trend kada je u pitanju odnos mladog i starog stanovništva i činjenica da struktura stanovništva na području općine spada u staru populaciju, ispod granice reproduktivne sposobnosti.

Općina Maglaj je u proteklom periodu implementirala određene mjere za poboljšanje demografskih trendova, međutim evidentno je da se u narednom periodu moraju razmotriti i intenzivirati dodatne mjere (npr. mjere podrške mladim porodicama, mjere zapošljavanja mladih i sl.) koje će biti komplementarne postojećim, a koje će za rezultat imati zaustavljanje negativnih demografskih trendova i povećanje broja stanovnika.

Kao potencijalne intervencije za ublažavanje odnosno zaustavljanje procesa depopulacije potrebno je sinergijsko djelovanje kroz jačanje privrede općine, stvaranje uslove za održivi razvoj i unapređenje kvaliteta život stanovništva.

Ovo, takođe, podrazumijeva jačanje društvenog segmenta i javnih usluga, te razvoj infrastrukture općine i zaštitu postojećeg okoliša. Posebno je potrebno razvijati putnu i drugu komunikacionu infrastrukturu i jačati komunikacijske veze sa urbanim središtem općine.

Inovativnim intervencijama kreirati sadržaje za zadržavanje i privlačenje mladih porodica u općinu Maglaj, u skladu sa dostignućima modernog društva i savremenim potrebama pojedinaca i porodice.

Brojna dijaspora sa područja općine Maglaj, predstavlja jedan od veoma bitnih faktora koji mogu značajno doprinijeti integriranom lokalnom razvoju općine. U ovom se kontekstu može posmatrati i aktivna uloga općinske administracija koja svojim mjerama treba još više jačati saradnju sa dijasporom a u cilju jačanja veza i kreiranju što povoljnijeg ambijenta za realizaciju inicijativa, investicija dijaspore i zajedničkih projekata.

2.2. Pregled stanja i kretanja u lokalnoj ekonomiji

Prema indeksu razvijenosti u Federaciji BiH, kategorizacija jedinica lokalne samouprave, Općina Maglaj spada u III kategoriju JLS – srednje razvijenih općina, sa indeksom razvijenosti 0,79 i bilježi u kontinuitetu stalni trend rasta uz povećanje relevantnih indikatora razvijenosti.

Ukoliko se promatra kretanje osnovnih indikatora razvoja u periodu 2012 -2019 godina, može se zaključiti da Općina Maglaj bilježi pozitivan trend u većini indikatora uključujući iznos poreznih prihoda po stanovniku, pokrivenost uvoza izvozom, trgovinski bilans, zaposlenost, plaće, broj poslovnih subjekata, kako će biti elaborirano detaljnije u nastavku.

Nivo razvijenosti ZE-DO kantona po općinama u 2019. godini:

Općine	Prihod od poreza na dohodak 2019	Stepen zaposlenosti 2019	Kretanje stanovništva 2013-2019	Učešće starog stanovništva 2019	Stepen obrazovanja radne snage 2019	Indeks 2019	Rang	Grupa
Breza	0,87	0,91	0,74	0,96	0,89	0,87	36	III
Doboj-Jug	1,15	1,56	0,99	1,19	1,04	1,18	8	II
Kakanj	0,87	0,80	1,03	1,10	0,89	0,93	25	III
Maglaj	0,49	0,81	0,96	1,03	0,78	0,79	44	III
Olovo	0,62	0,87	0,42	0,91	0,68	0,68	56	IV
Tešanj	0,69	1,32	1,25	1,19	1,00	1,06	14	II
Usora	0,37	1,13	0,84	0,97	1,15	0,86	37	III
Vareš	0,57	0,71	0,13	0,63	0,96	0,599	66	V
Visoko	0,73	1,16	0,96	1,01	0,93	0,94	23	III
Zavidovići	0,37	0,55	0,90	1,09	0,87	0,72	53	IV
Zenica	0,89	1,06	1,01	1,03	1,01	0,99	18	III
Žepče	0,34	0,74	1,00	1,15	0,92	0,79	43	III

Nivo razvijenosti FBiH po JLS u 2019. - Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH - Federalni zavod za programiranje razvoja;

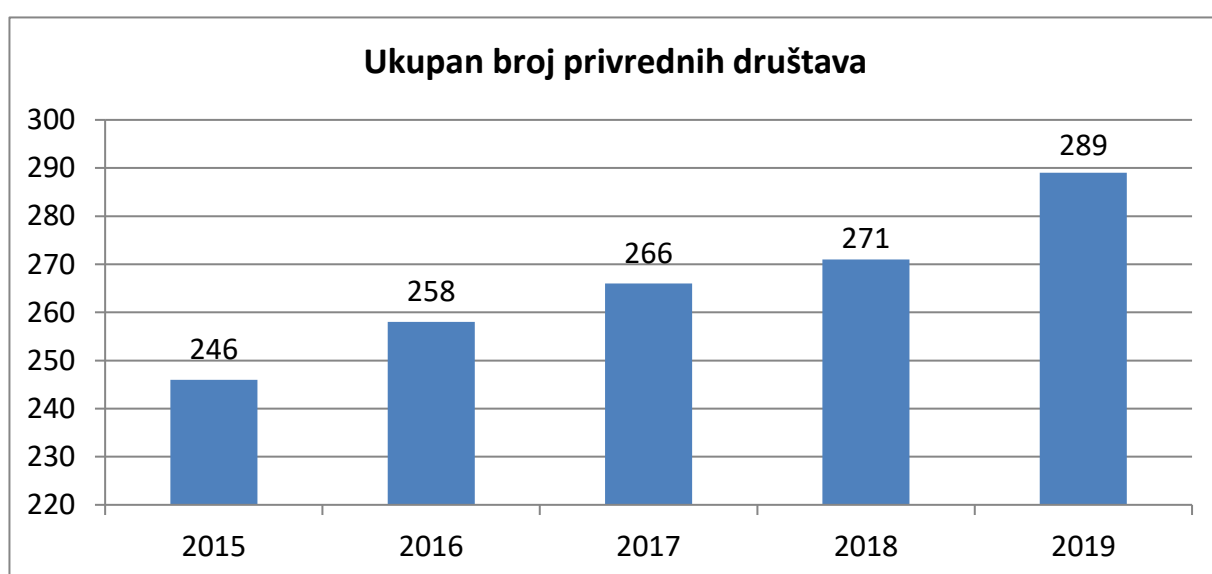
Općina Maglaj uz veliki napor je uspjela promjeniti svoj monostrukturni karakter privrede, te je uz otvaranje velikih kompanija kao Excel Assemblies, Bontex i HM-Promet i dr. uspjela unaprjediti svoju ekonomiju. Uz Natron-Hayat, ove firme zapošljavaju preko 2000 stanovnika, što je doprinjele sveukupnom razvoju općine.

Na području općine registraovano je 289 pravnih lica, 387 podružnica u sastavu pravnih lica i 381 obrtnika - radnje, 5 Javnih preduzeća i ustanova, 3 Zemljoradničke zadruge, 10 Udruženja poljoprivrednika i 1 Asocijacija udruženja poljoprivrednika.

Broj preduzeća na 1.000 stanovnika općine Maglaj je 42,3.

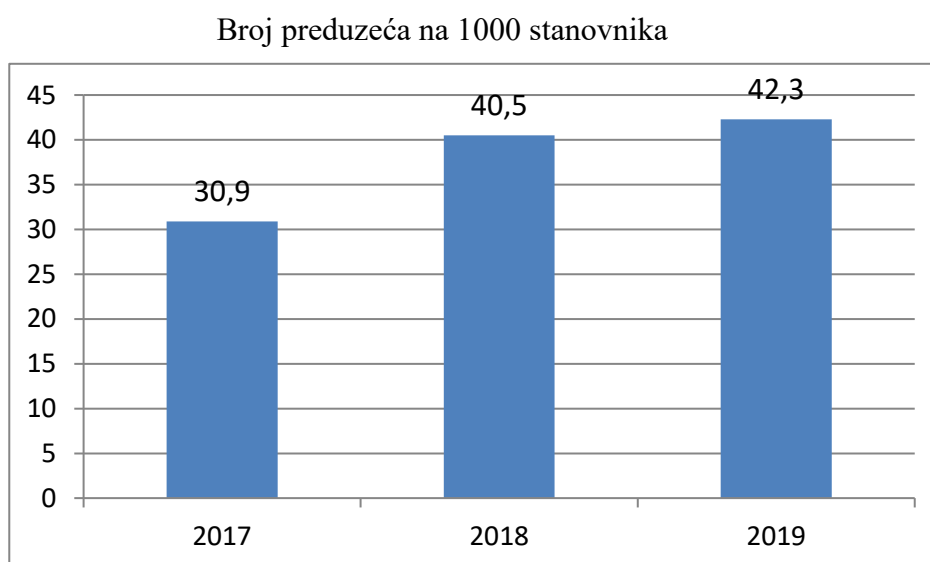
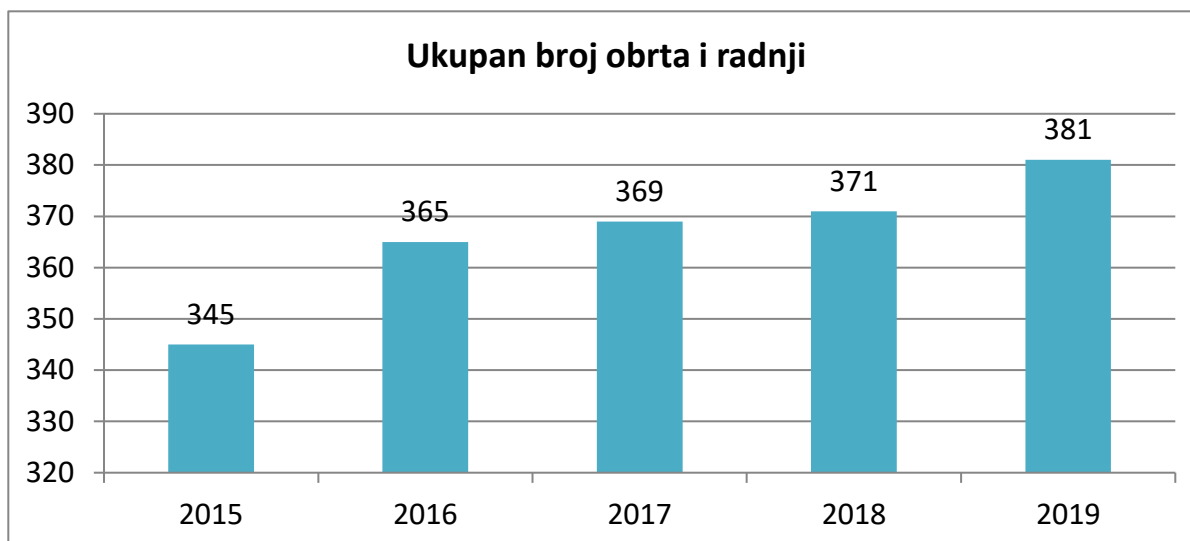
Broj registrovanih privrednih društava na području općine Maglaj za period 2014-2020. godina, sa brojem registriranih poslovnih jedinica

PRIVREDNA DRUŠTVA (d.o.o. i d.d.)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupan broj privrednih društava i ukupan broj poslovnih jedinica (d.o.o. i d.d.)	230 privrednih društava sa cca 314 poslovnih jedinica	246 privrednih društava sa cca 344 poslovne jedinica	258 privrednih društava sa cca 354 poslovne jedinica	266 privredna društva sa cca 362 poslovne jedinica	271 privredna društva sa cca 369 poslovnih jedinica	289 privredna društva sa cca 387 poslovnih jedinica

Analizirajući podatke o broju registrovanih obrta i radnji na području općine Maglaju periodu 2014-2019.godine može se konstatovati da je tokom svih ovih godina evidentan porast broja obrta i radnji, tako da taj broj krajem 2019.g. iznosi 381.

RADNJE / OBRT	2014	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obrt i srodne djelatnosti	131	131	139	149	149	149	167
Trgovačke radnje	104	104	105	106	104	105	95
Ugostiteljske radnje	48	48	46	46	48	49	47
Saobraćaj	37	37	35	36	39	39	38
Poljoprivredna djelatnost	18	18	20	28	29	29	34
Ukupan broj obrta i radnji	338	338	345	365	369	371	381

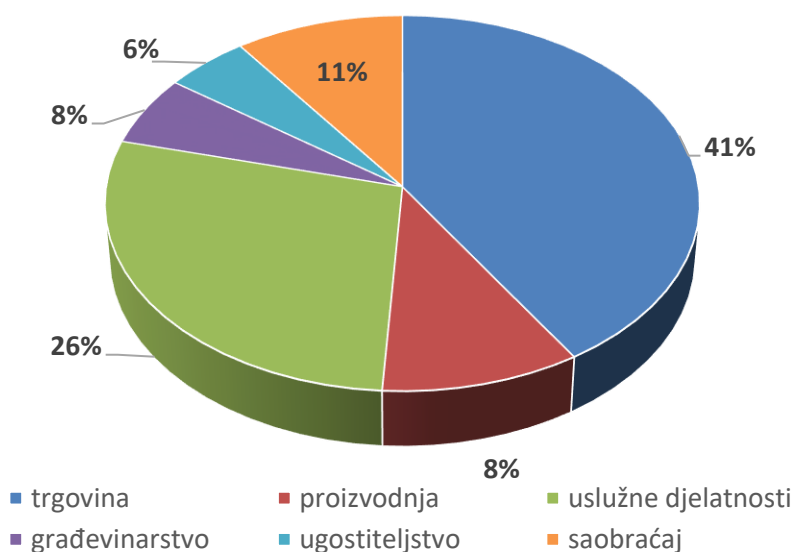

Od ukupnog broja registrovanih djelatnosti na području općine Maglaj:

- trgovinskih djelatnosti je najviše procentualno 41 %,
- proizvodne djelatnosti procentualno 11 %,
- uslužne i ostale djelatnosti procentualno 26 %,
- građevinarstvo procentualno 8 %,
- ugostiteljstvo i turizam 6 % i
- saobraćajnih djelatnosti 8 %.

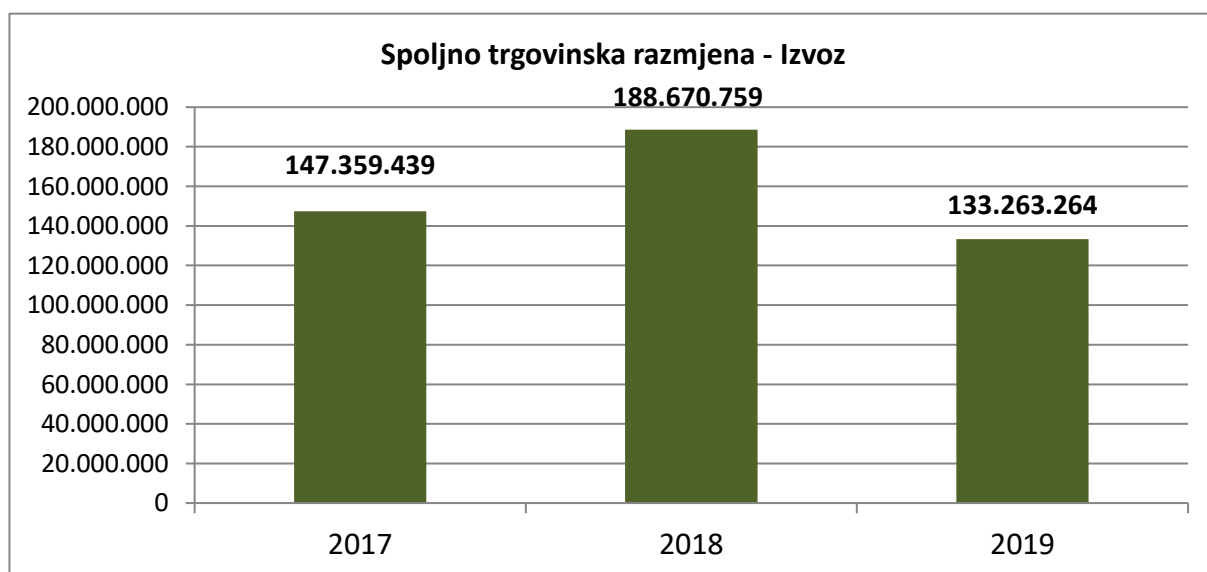
Vrsta djelatnosti	2017	2018	2019
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	7	8	8
Vađenje ruda i kamena	2	2	2
Prerađivačka industrija	43	43	43
Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom i vodom	2	2	2
Građevinarstvo	21	23	22
Trgovina na veliko i malo i održavanje	50	53	55
Ugostiteljstvo	48	49	47

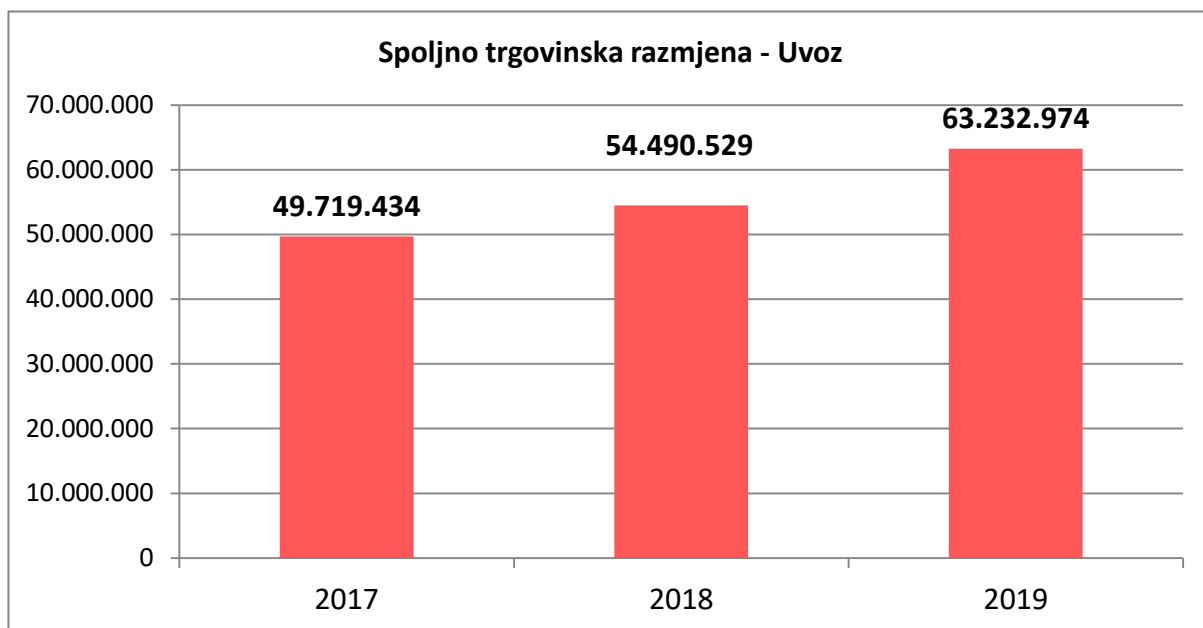
Transport, skladištenje i komunikacije	29	29	27
Financijsko posredovanje	1	1	1
Nekretnine, iznajmljivanje i poslovne usluge	1	1	1
Javna uprava i odbrana	24	24	24
Obrazovanje	11	11	11
Zdravstvo i socijalni rad	13	13	13
Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne aktivnosti	84	77	76

Obim spoljnotrgovinske razmjene privrede na području općine Maglaj u 2019. godini iznosio je 133.263.264,00 KM izvoza odnosno 63.232.974,00 KM, uvoza.

Procentualna pokrivenost uvoza izvozom u 2019. godini je 211 %.

Privreda općine Maglaj je izvozno orijentisana, tako da uspješnost poslovanja, između ostalog zavisi i od uslova na vanjskom tržištu, kao i općem poslovnom okruženju na nivou BiH.

Prosječna neto plaća u Maglaju u 2019. godini je iznosila 711 KM i viša je za 22 KM u odnosu na 2018. godinu. Procentualno, prosječna neto plaća je iznosila 77% od prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH, dok je prosječna neto plaća u ZE-DO kantonu iznosila 793 KM.

Općina	Prosječna neto plaća	FBiH = 100 (% u odnosu na FBiH)
Breza	961	104
Doboj-Jug	683	74
Kakanj	1.025	110
Maglaj	711	77
Olovo	693	75
Tešanj	634	68
Usora	766	83
Vareš	828	89
Visoko	646	70
Zavidovići	726	78
Zenica	908	98
Žepče	658	71
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	793	85

Prosječna mjesečna plaća na razini Općine u 2016. godini je iznosila 645,00 KM, dok je prosječna mjesečna plaća u 2019. godini iznosila 711,00 KM. Evidentno je povećanje prosječne neto plaće u posmatranom periodu, za 10 %.

Prosječna mjesečna neto plaća KM				
Maglaj	2016	2017	2018	2019
	645	649	689	711

2.2.1. Poslovne zone

Prepoznavajući značaj ulaganja u razvoj poduzetništva, Općina Maglaj, posebnu pažnju usmjerava ka unapređenju poslovnih, poduzetničkih zona, izdvajajući znatna finansijska sredstva u vidu vlastitih ulaganja i grantova viših nivoa vlasti.

Sredstva se prvenstveno usmjeravaju na izgradnju komunalne infrastrukture unutar poduzetničkih zona, tamo gdje nedostatak iste predstavlja prepreku razvoju poduzetništva, kao preduslova za ekonomski rast i zapošljavanje na lokalnom nivou a što doprinosi realizaciji ekonomskih prioriteta definisanih u strategiji razvoja općine Maglaj.

Radi se o ulaganja u infrastrukturu čiji je cilj poboljšanje pristupa, kapaciteta, kvaliteta i atraktivnosti postojećih poduzetničkih zona na lokalnom/regionalnom nivou i stvaranje uslove i pretpostavke za postizanje ekonomskih ciljeva: rasta zaposlenosti, povećanje broja novih privrednih subjekata u zoni, reinvestiranje lokalnih odnosno privlačenje domaćih i stranih investitora.

Ova ulaganja se kombinuju sa podrškom pratećim uslugama razvoju poduzetništva, kao faktora za ekonomski rast na lokalnom nivou te jačanjem kapaciteta za upravljanje poduzetničkim zonama, kako bi se kreiralo bolje okruženje za djelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP).

Općina Maglaj je izradom prostorno-planske dokumentacije stvorila uslove za prostorno-privredni razvoj. Stvaranjem prostornih resursa, obezbjeđene su pretpostavke za nastavak aktivnosti na planskoj izgradnji u upravljanju prostorom poslovnih zona.

Na području općine Maglaj rezervisano je deset potencijalnih poslovno-industrijskih zona od čega su se triposlovne zone, Misurići, Liješnica i Novi Šeher, izdefinisale kao najatraktivnije i iste su u dobroj mjeri i infrastrukturno izgrađene a pojedine i u dobroj mjeri popunjene privrednim subjektima uz značajne mogućnosti daljeg širenja.

U narednom periodu treba nastaviti sa daljim opremanjem ovih zona, u prvom redu sa izgradnjom i uređenjem primarnih saobraćajnica te izgradnjom ostale neophodne infrastrukture kroz zone (kanalizacija, vodovod, elektro-energetska mreža sa sistemom trafo stanica, PTT mreža, i dr.). Kao donatori za infrastrukturna ulaganja u poslovno industrijske zone u prvom redu se nameću Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Mostar, Ministarstvo za privredu ZE-DO kantona Zenica, UNDP BiH, USAID BiH, CRS i druge domaće i međunarodne organizacije koje daju podršku razvoju privrede na lokalnom nivou.

U skladu sa Odlukom Regionalnog savjeta BFC mreže od 20.6.2019. godine službeno je potvrđeno da Općina Maglaj ispunjava kriterije Programa certifikacije općina i gradova sa povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi prema važećem BFC SEE Standardu, Edicija III. Općina Maglaj je među 12 općina u Federaciji BiH koje su stekle ovaj certifikat a time i pravo na korištenje naziva "Povoljno poslovno okruženje – Business Friendly Municipality" odnosno pravo korištenja i isticanja zaštićenog znaka Certifikacije u naredne 3 godine ali prije svega, uspostavila efikasne procedure i ambijent koji je u punoj funkciji razvoja privrede, MSP-a, privlačenje novih investicija, reinvestiranje i dr.

Certifikacija podrazumijeva ispunjenje visokih standarda, tj. svojevrsnu garanciju da će postojeći privrednici, kao i potencijalni investitori, dobiti usluge i informacije na način koji olakšava poslovanje i aktivnosti koji spadaju u nadležnost lokalne samouprave.

2.2.2. Projekat „START-UP“

U cilju podrške mladim poduzetnicima za ostvarenje poslovnih ideja i pokretanje vlastitog biznisa, pored ostalih poticaja, Općina Maglaj u kontinuitetu realizira Program poticaja u zapošljavanju mladih poduzetnika "START UP" koji ima za cilj inicirati višestruke benefite u zajednici: promovisanje poduzetničkog duha, poboljšanje vještina mladih i nezaposlenih osoba, generisanje novih poslovnih ideja, podrška razvoju novih preduzeća, otvaranju novih radnih mjesta, povećanje broj novoregistriranih firmi na području općine, i dr. Program odabira kandidata za start-up trening, obuhvata takmičenje u sticanju potrebnih znanja i vještina iz poduzetništva, pisanje vlastitih poslovnih planova i mogućnosti učestvovanja u takmičenju za najbolje poslovne ideje.

Općina Maglaj kao glavni finansirer projekta osigurava finansijsku podršku za najbolje ocjenjene takmičare, u zavisnosti od kvalitete ocjenjenih biznis planova, uz uslov registracije samostalnog biznisa na području općine Maglaj.

Javni poziv se objavljuje svake godine, te po odabiru korisnika programa pomoći potpisuju se ugovori o sufinansiranju start-up biznisa nakon čega slijedi proces registracije biznisa.

2.2.3. Ekonomska situacija u kontekstu pandemije COVID-19

Početak 2020. godine je obilježila pandemija koronavirusa (COVID-19), koja je u veoma kratkom roku dovela do mnogih poremećaja u ekonomskom i društvenom životu na globalnom nivou, uključujući i zatvaranje područja. Najave ekonomske recesije, pa i depresije, su postale izgledne opcije s obzirom na uticaj pandemije na ekonomska kretanja. S obzirom na veliki broj nepoznanica, teško je procijeniti period trajanja i sve moguće posljedice krize, kao i definisati efikasne modalitete prevazilaženja posljedica krize. U svakom slučaju pred kreatore strategija i politika na svim nivoima postavili su se sljedeći izazovi: očuvanje ljudskih života i zdravlja, očuvanje likvidnosti biznisa, očuvanje radnih mjesta i očuvanje nivoa potrošnje.

Prema navodima Međunarodnog monetarnog fonda, pandemija je imala negativniji uticaj na aktivnosti u prvoj polovini 2020. godine nego što se predviđalo, a oporavak se očekuje sporije nego što se ranije očekivalo.

Posebno je ranjiva i ugrožena ekonomija BiH koja je suočena sa mogućom recesijom u 2020. godini. Jačina recesije u BiH zavisit će, u prvom redu, od trajanja pandemije u Evropi, kao glavnom trgovinskom partneru zemlje. Visoka izloženost male i otvorene BiH ekonomije će uticati na svaku ekonomsku djelatnost. Poremećaji u lancu nabavke i smanjenje tražnje u EU će dovesti do smanjenja obima proizvodnje i izvoza dobara i usluga. Očekuje se da će sektori koji su orijentisani na domaće tržište i online servise (poljoprivreda, informacione i komunikacione tehnologije, zdravstvene i društvene usluge) vjerovatno biti manje pogođeni pandemijom. Javna potrošnja u ovom trenutku je jedini stabilizirajući faktor.

Kao posljedica pandemije se može očekivati i rast već visoke strukturne nezaposlenosti, a gubitak radnih mjesta se može posebno očekivati u uslužnim djelatnostima koje zahtijevaju fizičku interakciju. Takođe, jedan od sektora koji je snažno pogođen pandemijom je turizam.

Kao odgovor na aktuelnu situaciju Vlada FBiH je utvrdila ciljeve i mjere stabilizacije i oporavka:

- Očuvanje radnih mjesta kroz stabilizaciju i stimulisanje ekonomskog oporavka.
- Održavanje fiskalne stabilnosti (stabilnost isplate penzija, ratnih i neratnih invalidnina, te drugih budžetskih transfera).
- Podrška izvozu, s ciljem održavanja vanjskotrgovinske ravnoteže.
- Održavanje makroekonomske stabilnosti u uslovima umjerenog rasta unutrašnjeg i vanjskog zaduženja.
- Reforma javnih preduzeća.
- Jačanje zdravstvenog sektora, sistema socijalne zaštite i zaštite od gubitka posla.
- Ubrzavanje implementacije programa javnih investicija kao stimulansa za razvoj privrede i načina za „ubrizgavanje“ novca u privredni sistem.

Kompletna situacija, očekivano se reflektira i na budžete na svim nivoima gdje su evidentna smanjenja prihoda u odnosu na isti period prethodne godine. Efekti pandemije su se odrazili na porezne i neporezne prilive, tekuće transfere i donacije, namjenska sredstava i vlastite prihode koji su značajno manji od prošlogodišnjih.

Naravno da se isto neminovno odražava na sve sfere života na području općine te nameće nove prioritete i u svakom slučaju je predstavljalo limitirajući okvir prilikom utvrđivanja opsega mjera i izradu kompletnog dokumenta Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027.

2.2.4. Poljoprivreda

Općina Maglaj sa povoljnom reljefnom strukturom i drugim povoljnim agroekološkim uvjetima ima značajne prirodne potencijale koji joj daje mogućnost da sektoru poljoprivrede postavi veće zahtjeve u odnosu na dosadašnji nivo razvijenosti. Općina raspolaže značajnim resursima poljoprivrednih površina za neke intenzivne kulture (proizvodnju povrtnih i voćarskih kultura). Zastupljenost velikog broja poljoprivrednih grana uslovljena je, prije svega, različitim prirodnim ambijentom. Tako je u nižim zonama zastupljeno povrtlarstvo i voćarstvo, a na nešto višim zonama, ekstenzivno stočarstvo (uzgoj goveda, ovaca). Ukoliko se stavi u odnos veličina poljoprivrednih površina i vrijednosti ostvarene proizvodnje dolazi se do zaključka o nedovoljnoj iskorištenosti poljoprivrednih resursa.

U pravcu sistemskog pristupa razvoja poljoprivrede i poljoprivredne proizvodnje, Općina Maglaj je izradila Strategiju razvoja poljoprivrede općine Maglaj za period 2017 – 2021. godine sa definisanim generalnim strateškim opredjeljenjima stvaranja održivog poljoprivrednog gazdinstva i sa proizvodnjom koja će biti konkurentna na domaćem i ino tržištu a u cilju:

- stvaranje radnih mjesta u sektoru agrara,
- stvaranje ambijenta za održive uvjete življenja od odabrane robne proizvodnje,
- aktuelnija i savremenija tehnološka orijentacija,
- oblikovanje onih proizvodnih orijentacija koje bi mogle uvesti nove investicije,
- povećanje onih proizvodnji koje imaju obezbijeđeno tržište,
- očuvanje okoliša i zaštita poljoprivrednog zemljišta.

Danas u većini općina, pa i općini Maglaj, agrarni sektor prate razna ograničenja, koje nepovoljno utječu na efikasnost, umanjuju produktivnost i prinose u sektoru agrara. Ta ograničenja su usitnjenost posjeda poljoprivrednih gospodarstava, izvozna ograničenja, često nekontrolisana vlastita proizvodnja, neuređeno zemljište, nedovoljno korištenje obilatog resursa vode za navodnjavanje, nedostatak mehanizacije i druge opreme, nedovoljan transfer znanja u određenim proizvodnjama, nedovoljna investiciona ulaganja i drugo. I pored navedenih ograničenja klima za progres agrara na nivou općine Maglaj je evidentna. Poljoprivrednu proizvodnju karakteriše tradicionalni način proizvodnje s malom produktivnošću i velikim troškovima, izuzetak čine proizvođači koji proizvode za tržište i koji koriste intenzivan način proizvodnje uz poštivanje pravila agrotehnike uzgoja. Većina domaćinstava se bavi mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom, manji broj farmi su specijalizovane na kojima se odvija tržišno orijentisana proizvodnja. Rastući indeks starosne dobi poljoprivrednika, nosi sa sobom izraženu depopulaciju ruralnih područja, ali i njeno istovremeno demografsko starenje. Poljoprivrednu proizvodnju na općini Maglaju najvećoj mjeri karakterizira prirodna proizvodnja na obiteljskim gospodarstvima za podmirenje prehrabene sigurnosti sopstvene porodice, a manjim dijelom robna (komercijalna) proizvodnja koja je rijetko ugovorno vezana sa prerađivačkom industrijom izuzev proizvođača mlijeka, maline i sakupljača ljekovitog bilja i gljiva, te nekih voćnih i povrtnih kultura.

Na području općine Maglaj trenutno ima 1359 poljoprivrednih gazdinstava upisanih u RPG i RK. Oko 20% proizvođača je tržišno orijentisana koji postižu visoke prinose i manje troškove proizvodnje zahvaljujući intenzivnom načinu korištenja resursa i primjeni tehnologije uzgoja dok ostala poljoprivredna domaćinstva nisu isključivo vezana za tržište, povremeno se pojavljuju na tržištu sa viškovima svojih proizvoda, primjenjuju manji stepen agrotehnike, bave se mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom i ostvaruju dio dohotka za svoja domaćinstva iz poljoprivredne proizvodnje.

Ratarsku proizvodnju u općini Maglaj možemo ocjeniti kao srednje razvijenu, jer veći dio proizvođača proizvodi za svoje potrebe dok manji broj većih proizvođača proizvode hranu za vlastitu stoku, te proizvođači koji ugovore proizvodnju i proizvođači koji se odlučuju za poljoprivredne proizvodnje koje se potiču/premiraju.

Glavnina ove proizvodnje odvija se na gazdinstvima s mješovitom proizvodnjom, gdje je povrće dopunski izvor prihoda.

Maglaj ima jako dobre (nadprosječne) prirodne uslove za dalji razvoj.

Povrtnarska proizvodnja u zaštićenom prostoru predstavlja jedan od najintenzivnijih oblika poljoprivredne proizvodnje koja se profitabilno može zasnovati i na manjim posjedima. Površine pod kojima se nalazi uzgoj povrća u zaštićenom prostoru konstantno se šire. Površina plastenika najčešće se kreće od 50 do 100 m², rjeđe do 300 m². U strukturi proizvodnje u zaštićenim objektima dominiraju paradajz, salatni krastavac, paprika u proljetno-ljetnom i salata, špinat i mladi luk u jesensko-zimskom periodu.

Voćarska proizvodnja, sa postojećim starim zasadima, predstavlja ekstenzivni sistem uzgoja, sa vrlo niskim prinosima i uglavnom zapuštenim posjedom. Izuzetak čine voćnjaci intenzivnog uzgoja podignutih u posljednjem periodu, koji su u relativno dobrom stanju. Posljednjih godina podignuti su, kod manjeg broja proizvođača, voćnjaci intenzivnog zasada jabuke, kruške, šljive vodećeg sortimenta i uz savremeni sistem uzgoja. Trenutno je na općini Maglaj oko 200 ha voćnjaka intenzivnog i poluintenzivnog uzgoja, te cca 30 ha jagodičastog voća, prije svega maline. Pored mogućnosti uzgoja maline i druge kulture jagodičastog voća imaju perspektivu razvoja kao što su jagode, borovnice, aronije, kupine i ribizle za čiji uzgoj postoje agroekološki uvjeti u ruralnim predjelima općine Maglaj. Pored poljoprivrednih kultura koje se uzgajaju na poljoprivrednim površinama, značajan dio prihoda ruralnog stanovništva općine, predstavlja i prihod ostvaren od ubiranja šumskih plodova i ljekovitog bilja.

Animalna proizvodnja bi trebala imati najveći ekonomski značaj u poljoprivredi. U općini Maglaj proizvodnja mlijeka i mesa posljednjih godina bilježi blagi rast. Poseban je značaj stočarstva u tome što se putem gajenja preživara iskorištavaju proizvodne površine koje u općini Maglaj nisu zanemarljive.

Govedarstvo predstavlja najvažniju granu stočarske proizvodnje, a indirektno jednu od najvažnijih grana poljoprivredne proizvodnje uopšte. Na godišnjem nivou po podacima općinske službe i podataka oficijelnih otkuplivača, se otkupi cca 700.000 litara mlijeka. Pored uzgoja mliječnih goveda, zahvaljujući djelom

poticajima, manji broj poljoprivrednih proizvođača orjentisao se na tov junadi u cilju proizvodnje mesa u sistemu stajskog uzgojau prosjeku 4-6 tovnih grla. Na prostoru općine ima par robnih proizvođača mesa. Proizvođači mlijeka i mesa (muzna grla i tov junadi) većinom sami proizvode kabastu hranu na svom imanju, koja je neophodna u ovoj proizvodnji, ali nedovoljna i ekstenzivna.

Ovčarstvo iskazuje konstantnost u broju posljednjih godina, tako da nema progressa u ovoj oblasti. Trenutno u općini Maglaj cca 4.000 ovaca, od kojih najveći broj proizvođača posjeduju manja stada. Ovčarstvo je zadržalo tradicionalan način proizvodnje sa ispašom isključivo na terenu, na neuređenim pašnjacima, kao i na vlastitim ili iznajmljenim pašnjacima. Sistem uzgoja i nedostatak pašnjačkih površina je ograničavajući faktor za progress u ovčarstvu.

Uzgoj svinja u zadnjih nekoliko godina pokazuje blago povećanje, na gazdinstvima proizvođača koji posjeduju 2-3 rasplodne kрмаče i uglavnom uzgajaju svinje za potrebe svog domaćinstva.

Uzgoj koka nosilja i proizvodnja konzumnih jaja robnog karaktera, u općini Maglaj registrovana je kod nekoliko proizvođača u mjestima: Poljice i Ulišnjak. Ova proizvodnja ima razvojnu perspektivu ali i ograničenja oscilacijama na tržištu.

Brojlerska proizvodnja je prisutna kod jednog ozbiljnijeg proizvođača (Novi Šeher).

Pčelarstvo na ovim prostorima ima i dugu i bogatu tradiciju. Zastupljenost više klimatskih zona, velike površine prirodnih livada i pašnjaka i prostrano područje sa bogatim florističkim sastavom osiguravaju povoljne uvjete za razvoj ove privredne djelatnosti. Značaj pčelarstva i broj pčelinjih društava (cca 2.500) ne ogleđa se samo u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda, već i u oprašivanju biljaka čime doprinosi povećanju produktivnosti raznih vrsta voćnih i drugih kultura. Dominira stacionirano pčelarenje, a mali dio proizvoda (meda) plasira se na pijacama, sajmovima ili „kućnom pragu“

Mogućnost organizovanja poljoprivrednih savjetovanja, promocije domaće proizvodnje hrane, različitih specijaliteta i seoskih rukotvorina uz obilje znamenitih objekata može u značajnoj meri promovisati ne samo vlastitu proizvodnju nego i korespondirati sa agroturizmom, te posebno značajno, skidati hipoteku da je općina Maglaj djelomično zagađeno područje. Istraživanja pokazuju da je u ruralnim sredinama zemljište „djevičanski“ čisto (bez prisustva teških metala).

Područje općine Maglaj raspolaže sa 7.362 ukupno obradivog zemljišta, i 17.955 ha šuma.

Poljoprivredna površina po kategorijama korištenja u 2019.g.

	Ukupno	Obradiva površina					Pašnjaci	Ribnjaci	Trstici i bare
		Svega	Oranice i bašte	Voćnjaci	Vinogradi	Livade			
Maglaj	9.388	7.362	5.487	1.166	0	709	2.026	0	0
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	103.457	88.280	45.425	9.894	48	32.913	15.177	0	0

Oranice, bašte i vrtovi u 2019. godini

Općina	Oranice, bašte i vrtovi (u ha)					
	Ukupno obradivo	Obradeno	Ostalo na oranicama	Ugari	Neobrađene oranice i bašte	Neobrađeno zemljište (%)
Maglaj	5.537	945	81	11	4.500	81,3
ZDK	46.940	24.635	1.111	714	20.480	43,6

Šumsko zemljište u u 2019. godini

Općina	Površina u ha	Drvena masa u 000 m3	Drvena masa po ha/m3
Maglaj	17.955	1.975	110
ZDK	210.749	33.998	1.569

Osnivanjem Zemljoradničkih zadruga i Udruženja poljoprivrednika, odnosno udruživanjem rada i osnovnih sredstava rada članova zadruga i udruženja, nastoji se postići organizovana poljoprivredna proizvodnja i povećanje obima proizvodnje. Na osnovu takvih usmjerenja na području općine registrovane su 3 zemljoradničke zadruge: ZZ "Maglajka" Liješnica, Maglaj, ZZ "Agrar-Šeher" Novi Šeher, Maglaj, i ZZ "KULA" p.o. Maglaj, Strupina bb, Novi Šeher, Maglaj, te 10 Udruženja građana poljoprivrednih proizvođača:

UG "Bistrica" Maglaj; UG "Jedinstvo" Maglaj; UG "Cow-How" Maglaj; UG "Pčelar" Maglaj; UG "Agrar" Maglaj; UG "Agro-Kopice" Maglaj; UG "Agro-Liješnica" Maglaj; UG "Bijela Ploča" Maglaj; UG "Eko Behar Ravna" Maglaj; Udruženje za uzgoj i zaštitu sitnih životinja „Maglaj“ Maglaj.

U kontekstu razvoja poljoprivrede na osnovu poljoprivrednih potencijala i iskazanih potreba od nekoliko registrovanih udruženja poljoprivrednikau narednom periodu potrebno je raditi na unapređenju stanja u oblasti stočarske proizvodnje (proizvodnju goveđeg mesa i mlijeka, povećanje stočnog fonda, poboljšanje poljoprivredne mehanizacije na području općine i izgradnju savremenih stajskih objekata).

U cilju ekonomskog osnaživanja žena u ruralnim područjima i revitalizacije seoskih domaćinstava, javlja se potreba za organizacijom, standardizacijom, promocijom, pakovanjem i zajedničkim plasmanom autohtonih maglajskih proizvoda, koji se proizvode po tradicionalnoj recepturi. Također, postoji potreba za edukacijom poljoprivrednih proizvođača o organskoj proizvodnji i prednostima certifikacije organskih proizvoda te podrškom za certificiranje organskih proizvoda. Općina Maglaj ima značajne neobrađene površine, livade, kao i šumske predjele na kojem se mogu prikupiti izuzetno velike količine samoniklog ljekovitog bilja, bobičastog voća, mahovine i gljiva.

Registar poljoprivrednih gazdinstava (RPG) i Registar klijenata (RK) općine Maglaj za period 2014-2020. godina

Godina	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK	RPG	RK
Broj RPG i RK	783	1	980	4	1147	7	1218	7	1271	7	1237	8	1350	9
Ukupan broj RPG i RK	784		984		1154		1225		1278		1245		1359	

Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

U porastu je broj novoregistriranih radnji - obrta kao srodne djelatnosti u oblasti obavljanja poljoprivredne djelatnosti, i trenutno je registrirano 39 obrta u poljoprivredi.

Razlog za ovakav primjetan porast broja registriranih radnji u oblasti poljoprivrede je i taj što je u zadnjih nekoliko godina kontinuiran porast broja RPG i RK na području općine, da se sve više poljoprivrednih proizvođača profiliraju u ozbiljne proizvođače poljoprivrednih proizvoda, i da je normalan slijed rasta i razvoja poljoprivrednog gazdinstva registracija poljoprivredne djelatnosti kao obrta ili privrednog društva.

Broj registrovanih poljoprivrednih djelatnosti – obrta na području općine Maglaj 2014-2020. g.

Poljoprivreda OBRT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poljoprivredna djelatnost registrirana kao obrt	18	20	28	28	29	34	39

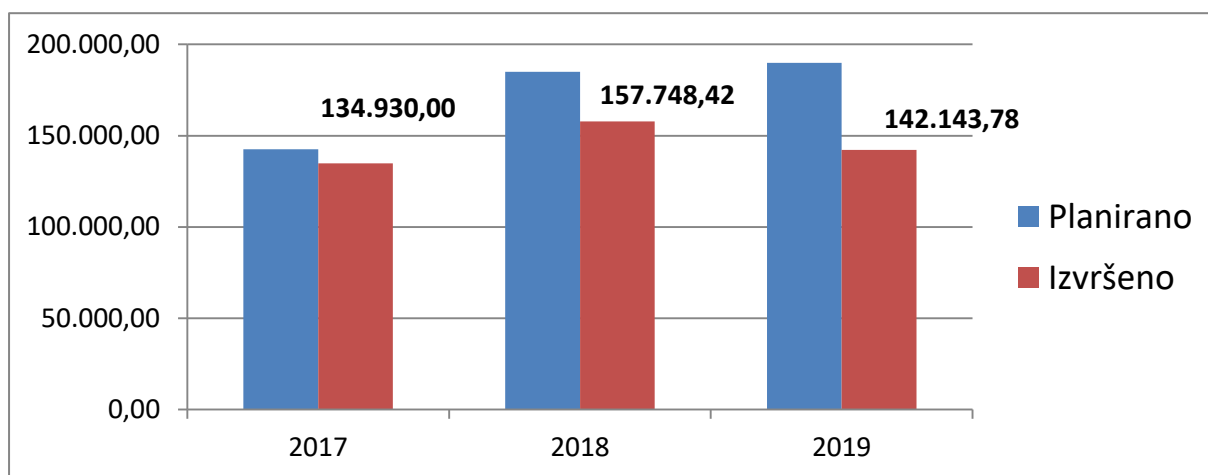
Izvor: Služba za privredu, finansije/financije i razvoj poduzetništva

Općina Maglaj na nivou godine, kroz razne vrste poticaja, izdvaja značajna sredstva za podsticaj poljoprivredi, za 2019. godinu su planirana sredstva u iznosu od 190.000 KM za sufinansiranje poljoprivredne proizvodnje.

Općina Maglaj je u prethodnom periodu izdvajala znatna sredstva u Budžetu/Proračunu koja su bila opredjeljena za razvoj poljoprivrede i uglavnom su bila utrošena za poticaj u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Poticajna sredstva su se prvenstveno usmjeravala na poticaj poljoprivrednim gazdinstvima koja su u svom radu postizala značajne rezultate u cilju stvaranja i proširenja obiteljskih gospodarstava i obrta, ali i na poljoprivredne Zadruge i Udruženja čiji članovi doprinose cjelokupnom razvoju poljoprivrede i razvoju ruralnih područja općine, pokrivanje troškova organizovanog odlaska na sajam, program jesenske i proljetne sjetve i sadnje, kupovini opreme, novčana pomoć JP „Veterinarska stanica“ doo Maglaj u svrhu zdravstvene zaštite životinja, itd.

Opredjeljena sredstva poticaja su raspoređena u omjeru 60 % za animalnu (stočarsku) i 40 % za biljnu proizvodnju, sa mogućim odstupanjem 5 % od jedne ili druge navedene proizvodnje.

Subvencije poljoprivredne proizvodnje iz općinskog budžeta

2.2.5. Turizam

Polazeći od zahtjeva da se bogati kulturni i prirodni resursi na području općine Maglaj iskoriste i valorizuju s ciljem dugoročnog povećanja kvaliteta života lokalnog stanovništva, unapređenja broja posjeta i zadovoljstva turista te ukupne turističke industrije, Općina Maglaj je izradila Strategiju razvoja turizma i turističkih potencijala općine Maglaj 2019. – 2024. godine.

U skladu s postavljenim ciljevima dokument predstavlja cjelovit koncept i operativni program djelovanja svih interesnih grupa u upravljanju turizmom općine Maglaj.

Strategija predstavlja platformu za donošenje odluka općinskih, turističkih i drugih ekonomskih subjekata te je značajan izvor informacija za buduće potencijalne investitore u području turizma općine Maglaj.

Vizija razvoja turizma općine Maglaj: Općina Maglaj regionalno prepoznatljiva turistička destinacija koja spaja ljepotu prošlosti vidljivu kroz očuvanu jezgru starog grada, raznoliko prirodno okruženje i ugodnost sadašnjeg trenutka. Sve to zajedno interpretira na inovativan način nudeći jedinstven turistički doživljaj svima koji tragaju za autentičnim iskustvima, proizlazi prvenstveno iz kulturnog i historijskog naslijeđa koje se ogleda u historijskim graditeljskim cjelinama, gdje je najznačajniji dio stara gradska jezgra Maglaja.

Osim kulturno-historijskog naslijeđa, područje općine Maglaj posjeduje bogate prirodne resurse (rijeke, planine, zelene površine), što pruža mogućnosti za razvoj tranzitnog turizma i niza drugih, različitih oblika turizma. Značajnija komercijalizacija turizma je moguća na mikrodestinacijama koje su bogate kulturno-historijskim i prirodnim resursima te se iz tog razloga vizija razvoja turizma općine Maglaj upravo temelji na najatraktivnijem dijelu turističke ponude.

Strateški ciljevi razvoja turizma u općini Maglaj su:

- Uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja turističkom destinacijom;
- Razvoj portfolija turističkih proizvoda;
- Širenje i produbljivanje destinacijskog lanca vrijednost.

Zaključak:

Pozitivni pokazatelji i trendovi koje općina ima u smislu broja registrovanih poslovnih subjekata po glavi stanovnika, broja radnih mjesta, pokrivenosti uvoza izvozom, izgradnja poslovnih zona, BFC certifikat i dr. govore u prilog tome da se općina Maglaj afirmiše kao povoljna sredina za razvoj poslovanja. Međutim, kako bi se osiguralo privlačenje novih investitora u budućem periodu, kao i opstanak postojećih, neophodno je planiranje i implementacija ciljanih strateških intervencija i mjera ka onim područjima gdje postoje izražene komparativne prednosti i interes za proizvodnju proizvoda više dodatne vrijednosti i nova zapošljavanja. Niska konkurentnost postojećih privrednih subjekata i dominantan udio niskoakumulativnih djelatnosti upućuje na unapređenje portfolija lokalne privrede, veće učešće visokoakumulativnih djelatnosti koje treba podržati tehnološkim razvojem, IT modernizacijom te razvojem firmi za pruženje digitalnih servisa.

Općina Maglaj sa povoljnom reljefnom strukturom i drugim povoljnim agroekološkim uvjetima ima značajne, neiskorištene potencijale koji pružaju mogućnost da sektoru poljoprivrede postavi veće zahtjeve u odnosu na dosadašnji nivo razvijenosti, posebno za neke intenzivne kulture proizvodnju povrtnih i voćarskih kultura te animalne proizvodnje.

Generalno, kao pravci razvoja poljoprivrede na području općine Maglaj definisani su ciljevi sadržani u „Strategiji razvoja poljoprivrede za period 2017. – 2021. godine“:

- aktivirati dio prirodnih potencijala (resurse), u održivu proizvodnju,*
- gdje je moguće fokusirati se na organsku proizvodnju hrane,*
- iskoristiti spremnost stanovništva da se bavi poljoprivredom,*
- podsticati postojeće i nove prerađivačke pogone i kućnu radinost,*
- popravljati ruralne komponente razvoja većim posticajnim sredstvima,*
- stvarati radna mjesta u sektoru agrara,*
- aktuelnija i savremenija tehnološka orijentacija,*
- oblikovanje onih proizvodnih orijentacija koje bi mogle uvesti nove investicije,*
- povećati proizvodnje koje imaju obezbijeđeno tržište,*
- Racionalno i namjenski gospodariti prirodnim resursima*

U oblasti turizma postoje vrijedni i značajni potencijali koji nisu valorizovani. U tom smislu neophodno je, shodno Strategiju razvoja turizma i turističkih potencijala općine Maglaj 2019. – 2024. godine, unaprijediti postojeću turističku ponudu kroz bolju organizaciju, izgradnju potrebne infrastrukture i bolje uvezivanje turističkih sadržaja a u cilju ostvarivanja nove vrijednosti i prihoda u sektoru turizma.

Bogato kulturno-historijsko naslijeđe, festival "Studentsko ljeto", brojne sportske manifestacije, aleje platana i katalpi, gradskih parkova zelenog pojasa u centru grada, Maglaj i njegova okolina sa netaknutom prirodom i izletištima predstavlja neprocjenjiv potencijal za razvoj turizma i rekreativne sadržaje.

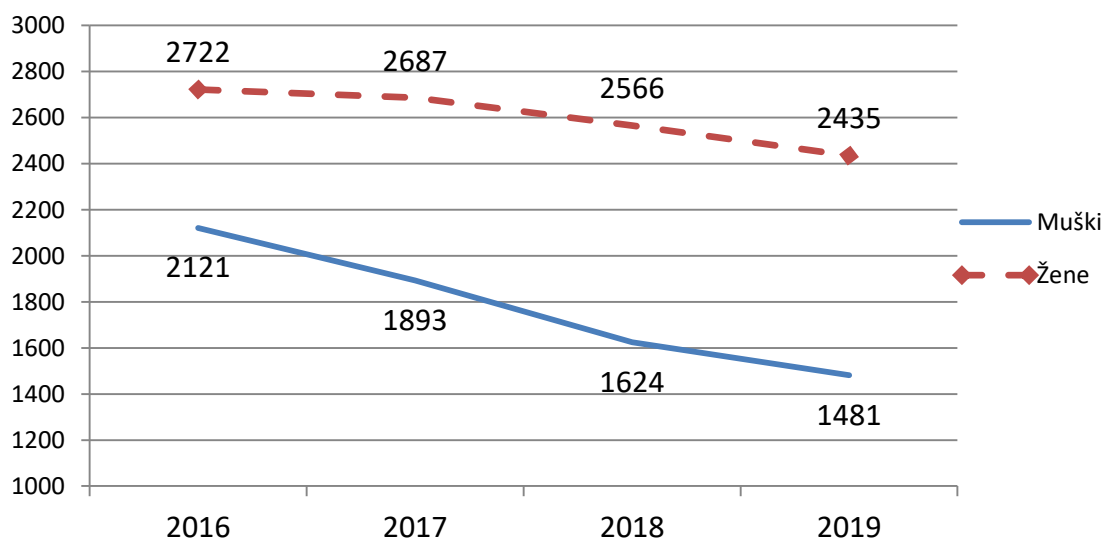
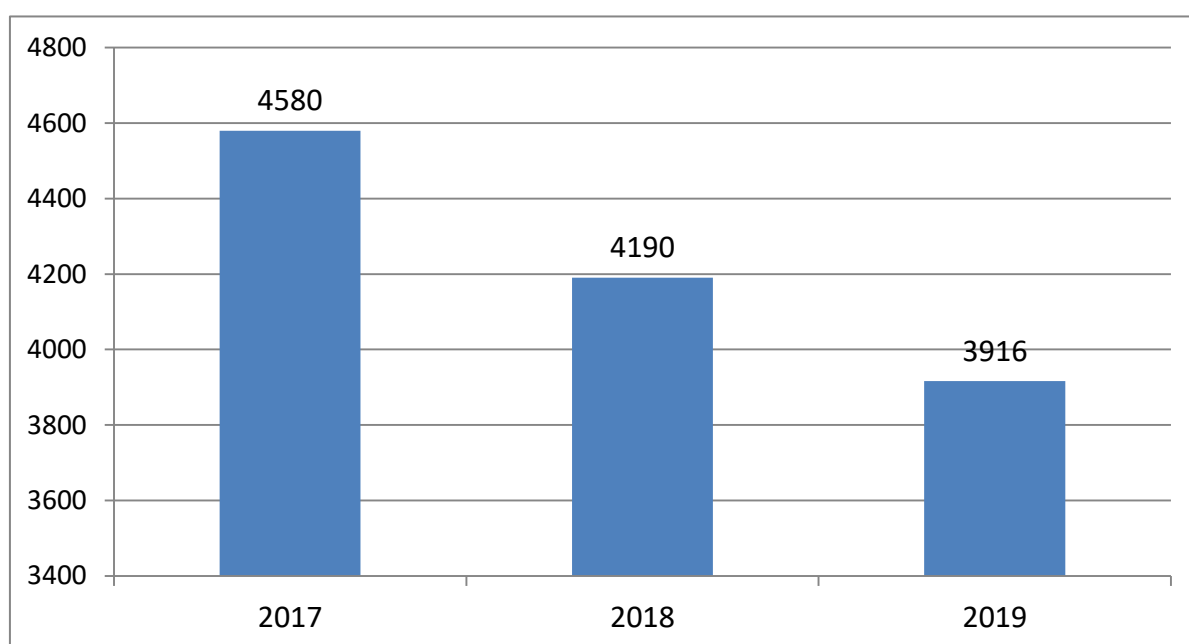
2.2.6. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Broj zaposlenih u period od 2016. do 2019. godine pokazuje kontinuirani trend rasta. U 2019. godini na području općine Maglaj ima 4521 zaposlenih, što je za 478 osobe više ili 11,8% više nego u 2016. godini.

Broj zaposlenih			
2016	2017	2018	2019
4043	4142	4490	4521

Nezaposlenost

U 2019. godini u općini Maglaj 3.916 osoba se vodi kao nezaposlena, u evidenciji Zavoda za zapošljavanje – Biroa u Maglaju. Kontinuirani pad broja nezaposlenih upućuje na stabilnu ekonomiju kao privredne subjekte koji i kontinuitetu zapošljavaju nove radnike.

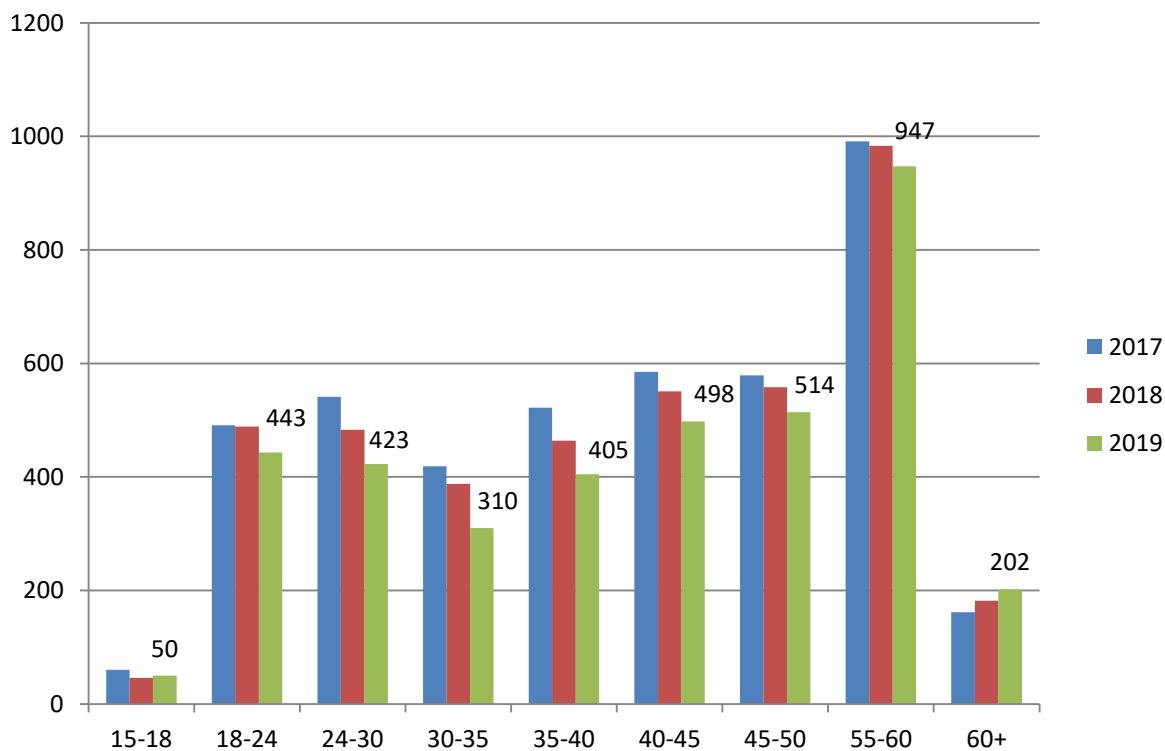

Broj registriranih nezaposlenih osoba prema obrazovnoj strukturi:

Stručna sprema	2017			2018			2019		
	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S
NKV	599	1257	1856	552	1194	1746	483	1114	1597
PKV	82	62	144	74	61	135	65	53	118
KV	774	715	1489	703	697	1400	605	648	1253
VKV	13	1	14	10	1	11	8	2	10
NS						0			0
SSS	213	464	677	211	473	684	183	466	649
VŠS	3	7	10	4	6	10	6	4	10
VSS	55	105	160	51	97	148	52	103	155
Ukupno	1739	2611	4350	1605	2529	4134	1402	2390	3792

Broj registrovanih nezaposlenih prema starosnoj dobi podržava trend pada nezaposlenih osoba. U svim starosnim strukturama je evidentan pad odnosno na 2017. godin. Blagi porast se vidi kod nazaposlenih u godinama 60+.

Broj registriranih nezaposlenih osoba prema starosnoj strukturi

Starosna struktura	2017			2018			2019		
	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S
15-18	25	35	60	27	19	46	34	16	50
18-24	235	256	491	222	267	489	183	260	443
24-30	197	344	541	179	304	483	143	280	423
30-35	148	271	419	125	263	388	86	224	310
35-40	183	339	522	161	303	464	135	270	405
40-45	220	365	585	193	358	551	166	332	498
45-50	222	357	579	209	349	558	172	342	514
50-60	430	561	991	408	575	983	386	561	947
60+	79	83	162	91	91	182	97	105	202
Ukupno	1739	2611	4350	1605	2529	4134	1402	2390	3792

Stopa nezaposlenosti od 2016 godine do 2019. godine u Maglaju i ima trend pada, i to veći u odnosu na trend ZDK i FBiH.

	2016	2017	2018	2019
Maglaj	54,5	52,5	48,3	46,4
ZDK	47,9	46	41,9	39,8
Federacija BiH	44,8	43,3	38,8	37,1

2.2.7. Penzioneri

Općini Maglaj prema podacima za 2019. godinu ima 1900 korisnika starosne, 423 invalidske i 1128 korisnika porodične penzije.

Ukupno mjesečno isplaćen iznos za sve korisnike penzija (3451 korisnika) za 2019. godinu je 1.361.935,00KM.

	Vrste mirovine / penzije						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Obiteljske			
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
Maglaj	1.900	807.033	423	151.145	1.128	403.757	3.451	1.361.935
ZDK	35.530	17.207.767	8.938	3.372.798	18.426	6.893.104	62.894	27.473.669
FBiH	190.666	98.680.116	57.828	22.374.989	103.944	39.614.882	352.438	160.669.987

Prosječna mirovina / penzija

	Broj zaposl. na 1 penzionera	Ukupna prosječna penzija u KM	Prosječna starosna penzija u KM	Prosječna invalidska penzija u KM	Prosječna obiteljska penzija u KM
Maglaj	1,3	394,65	424,75	357,32	357,94
ZDK	1,3	436,82	484,32	377,35	374,10
FBiH	1,3	416,45	456,98	363,90	366,28

Zaključak:

Može se reći da na lokalnom tržištu rada postoje pozitivni trendovi u smislu povećanja zaposlenosti i smanjenja ukupnog broja nezaposlenih.

Ipak, nezaposlenost je još uvijek relativno visoka uprkos nadprosječnom pokazatelju broju poslovnih subjekata po glavi stanovnika. Takođe, konstantno je veća nezaposlenost žena u odnosu na muškarce što govori o potrebi da se prilikom definiranja mjera za podsticanje zapošljavanja posebno vodi računa o ovoj kategoriji, naročito žena iz ruralnih područja koje teže dolaze do prilike za zaposlenje.

Iznos prosječne neto plate koja je još uvijek niža od prosjeka Zeničko-dobojskog kantona i Federacije BiH ukazuje na jedan od mogućih uzroka naglašenih radnih migracija i odliva stanovništva. U tom smislu, pored provođenja aktivnih mjera i poticaja zapošljavanju, neophodno je u narednom periodu promovirati investiciona ulaganja u kapacitete za proizvodnju proizvoda više dodatne vrijednosti i otvaranje bolje plaćenih radnih mjesta.

Nepovoljna kvalifikaciona struktura nezaposlenih osoba upućuje na nužne intervencije i prolagođavanje obrazovnih ustanova kroz politiku i planove upisa učenika u zanimanja potrebna tržištu rada, novom kvalitetu obrazovnog procesa primjerenog savremenim potrebama tržišta rada kao i inoviranju obrazovnih usluga u pravcu novih vidova obrazovanja i prekvalifikacije.

2.3. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

2.3.1. Obrazovanje

Predškolsko obrazovanje djece se odvija u JU „Dječiji vrtić“ i u privatnim predškolskim ustanovama „Dječiji osmijeh“, „Maglajska mala raja“ i „Vesela duga“ čije usluge koristi u prosjeku 250 djece predškolskog uzrasta.

Na osnovu raspoloživih podataka, može se zaključiti da je obuhvat djece predškolskim obrazovanjem povećan međutim evidentna je i postoji potreba za većim kapacitetima za predškolsko obrazovanje pogotovo što je isto i propisano zakonom.

Na području općine Maglaj egzistiraju 3 osnovne škole OŠ „Maglaj“, „Prva osnovna škola“ i OŠ „Novi Šeher“, u okviru kojih egzistiraju područne škole, sa upisanih 1843 učenika u 84 odjeljenja i sa 140 nastavnika, u školskoj 2019/20. godini. Broj učenika na 1000 stanovnika je 81, što je ispod prosjeka ZDK koji iznosi 91 učenika.

S obzirom na sveopšti trend u BiH, broj učenika u osnovnim školama bilježi kontinuirani pad. Pad broja učenika osnovnih škola dovodi se u direktnu vezu sa negativnim migracionim saldom, odnosno izraženim iseljavanjem stanovništva u zemlje EU.

U okviru OŠ „Maglaj“ djeluje srednja muzička škola. Nastava u ovoj školi traje šest godina i izvodi se po važećem nastavnom planu i programu. Muzički oblici ili instrumenti obrazovanja su: klavir, harmonika, viola, gitara, flauta, klarinet, solfeđo i kamerna muzika.

Srednje obrazovanje: u dvije srednje škole u Maglaju, JU „Opća gimnazija Maglaj“ i JU „Mješovita srednja škola Maglaj“, u školskoj 2019/2020 obrazuje se oko 606 učenika a nastavu izvodi oko 117 nastavnik velikog broja zanimanja i stručnih zvanja. Broj učenika na 1000 stanovnika je 27, što je ispod prosjeka ZDK koji iznosi 35 učenika. Negativan prirodni priraštaj, zatim negativan migracioni saldo te fluktuacija učenika prema susjednim općinama, kao i većim gradskim i školskim centrima, odražava se direktno i na smanjenje ukupnog broja učenika na području općine.

Gimnazija obrazuje učenike kroz sistem izbornih područja, gdje nakon završene zajedničke osnove, učenici biraju izbornu područje u kome se mogu uže specijalizirati, i to kroz prirodno, društveno, jezičko i informaciono-komunikacijsko izbornu područje.

U Mješovitoj srednjoj školi učenici se obrazuju za slijedeća stručna zanimanja i zvanja :

- Bravar,
- Zavarivač,

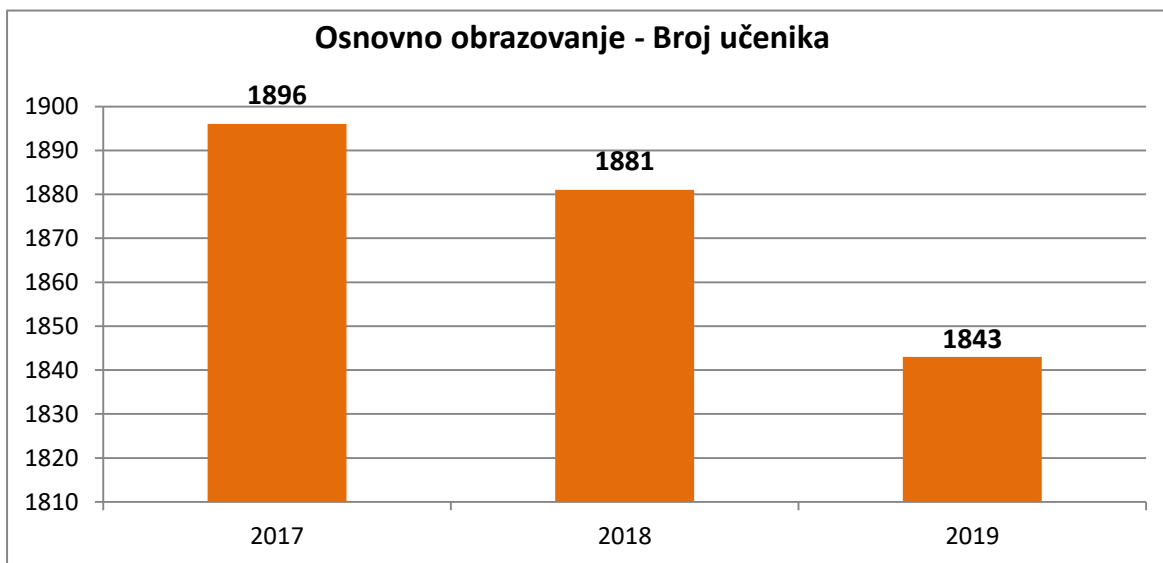
- Mašinski tehničar,
- Hemijski tehničar.
- Ekonomski tehničar,
- Tehničar drumskog saobraćaja,
- Elektrotehničar energetike,
- Frizer-vlasuljar,
- Krojač
- Proizvođač celuloze i papira
- Prodavač
- Metalostrugar,
- Plinski i vodoinstalate,
- Hemijski laborant.

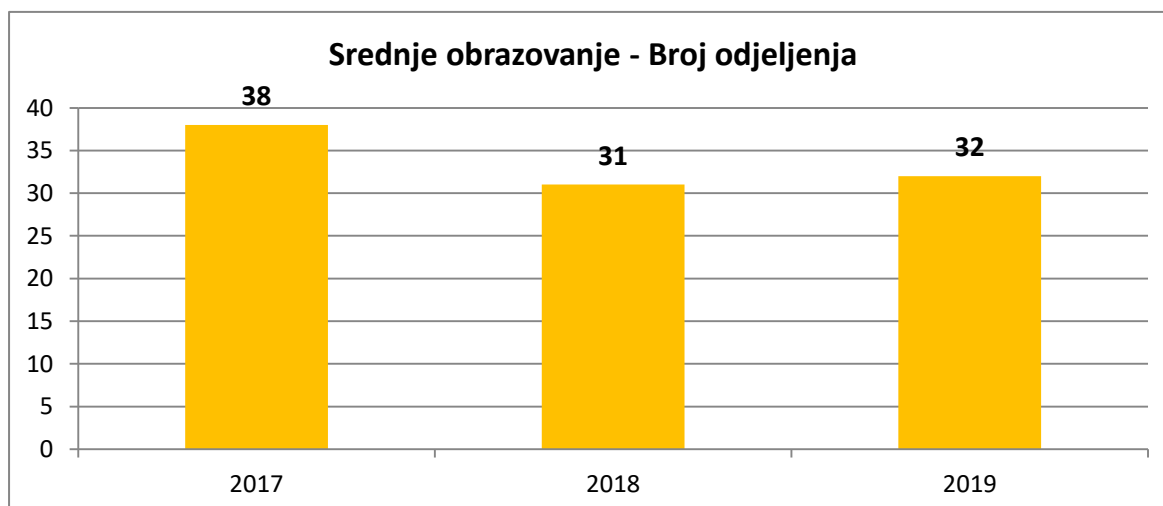
Nužno je sa objektivnim mogućnostima i potrebama tržišta rada za određenim zvanjima i zanimanjima planirati upis učenika kao i otvaranje novih struka. U prethodnom periodu u srednjim školama su kontinuirano poboljšavani uvjeti za rad, materijalno tehničkim opremanjem i u svim školama zastupljena je stručna nastava.

Kada je u pitanju visokoškolsko obrazovanje, studenti iz Maglaja se obrazuju dominantno na univerzitetima u Sarajevu, Zenici i Tuzli kao i nizu privatnih fakulteta u okruženju.

U cilju podrške učenicima i studentima, pored podrške sa viših nivoa, u budžetu Općine izdvajaju se sredstva za stipendiranje učenika srednjih škola i studenata.

Rapidno povećanje broja visoko obrazovanih nezaposlenih osoba upućuje na potrebu novog pristupa kod stipendiranja i to prvenstveno stipendiranja deficitarnih zanimanja i struka.

2.3.2. Kultura

Kultura kao kvalitet života i kao sredstvo ukupnog trajnog i održivog razvoja, odnosno, kao društvena snaga koja generira opću društvenu dinamiku i kreativnost, igra važnu ulogu u definiranju vrijednosti svakog društva i kao kompleksna društvena pojava obuhvata oblast duhovnog i materijalnog stvaralaštva te ima važnu ulogu u odgoju i obrazovanju, te očuvanju kulturne tradicije i duhovnih i historijskih vrijednosti društva.

U kontekstu navedenog, na području općine Maglaj, u skladu sa mogućnostima i nadležnostima Općine, kao jedinice lokalne samouprave, osigurani su uslovi za djelovanje u oblasti kulture kroz rad JU Dom kulture “Edhem Mulabdić“, koji prema raspoloživim materijalnim mogućnostima, zajedno sa Općinom Maglaj, organizira i realizira programe i sadržaje iz oblasti kulture.

U sastavu JU Dom kulture “Edhem Mulabdić“ rade i djeluju: Gradska sportska dvorana, Kino dvorana, Uzeirbegov konak te sala Općinskog vijeća Maglaj. Ustanova se bavi obrazovanjem svih kategorija stanovništva, prikazivanjem filmova, radom sportskih objekata, izdavanje knjiga, časopisa, publikacija, zaštitom kulturne baštine i dr.

U kino-sali se redovno organiziraju projekcije filmova, odigravaju pozorišne predstave, održavaju koncerti, tribine, promocije knjiga.

JU „Dom kulture Edhem Mulabdić“ Maglaj je organizator Međunarodnog festivala pjevača amatera „Studentsko ljeto“, u okviru kojega se tokom ljeta održava čitav niz kulturnih manifestacija, festival „Malo ljeto“, „Gastro festa“, pozorišnih predstava, izložbi, projekcija filmova, koncerata i dr.

JU „Dom kulture Edhem Mulabdić“ Maglaj podržava i rad svih kulturnih društava i udruženja osiguranjem tehničke podrške u organizaciji brojnih manifestacija i kulturnih događaja kao i osiguranja prostora za rad i druženje.

Nakon poplava iz 2014. godine prostorije sportske dvorane kao i kino sale su u potpunosti obnovljene zahvaljujući donacijama europske unije i Francuske Ambasade u BiH.

Na godišnjem nivou JU “Dom kulture Edhem Mulabdić” Maglaj ima preko 50.000 korisnika kojima pruža svoje usluge.

Veoma bitna ustanova iz oblasti kulture je JU „Narodna biblioteka,“ Maglaj. Osnivač ove ustanove je Općina Maglaj a ista se u najvećem dijelu finansira iz sredstava Ze-Do Kantona. Ustanova je locirana u prizemlju Doma kulture sa ukupnom površinom poslovnog i kancelarijskog prostora od oko 400 kvadratnih metara i odjeljenjima za odrasle, djecu, odjeljenjem za obradu knjiga i zavičajnom zbirkom te čitaonicom sa internet centrom. Osnovna djelatnost ove ustanove je bibliotekarska djelatnost, edukativno – obrazovna, informaciona i izdavačka. Ustanova je uvedena u COBBIS sistem, što znači uvezivanje baze podataka bibliotečke građe po sistemu lociranja neophodne literature za svakog korisnika. U biblioteci postoji postavka zavičajne knjige koja ima veliki historijski i kulturološki značaj, a organizuju se česte promocije kulturnog značaja.

Nakon poplava prostorije biblioteke su obnovljene, kao i obezbjeđene nove knjige kroz donacije. JU “Narodna Biblioteka” Maglaj je trenutno jedna od najopremljenih biblioteka u BiH. Ukupan fond knjiga je oko 35 000. i registrovano je 1100 redovnih čitalaca.

Kao jedan od važnih subjekata u kulturnim djelatnostima općine, Biblioteka je nosilac i učesnik različitih kulturnih manifestacija, prije svega književnih večeri, promocija knjiga, susreta književnika i drugih kulturnih stvaralaca sa područja općine i šire. U organizaciji „Narodne biblioteke“ Maglaj redovno se održava kulturna manifestacija “Mulabdićevi dani kulture“ u okviru koje se održava čitav niz kulturnih, književnih i scenskih performansa.

Međutim, i pored postojanja kulturnih organizacija i odgovarajućih objekata za kulturna dešavanja, može se reći da kulturni život zahtjeva dalje unaprjeđenje. Kulturni sadržaji su još uvijek malobrojni i ograničenog kvalitete tada bi zadovoljili potrebe stanovnika. Imajući u vidu međunarodne standarde o ljudskim pravima, država je dužna osigurati odgovarajuće uslove za ostvarivanje prava na kulturni život, što uključuje dostupnost sredstava za razvoj kulture i uključivanje stanovništva u kulturni život.

Prostorni kapaciteti u okviru JU “Dom kulture Edhem Mulabdić” i društvenih domova po mjesnim zajednicama, nisu dovoljno iskorišteni ili je njihova namjena promijenjena. Mladi rijetko posjećuju ove prostore i ne pokazuju poseban interes za njihovo korištenje za svoje osmišljene aktivnosti.

Maglaj je bogat kulturno-historijskim naslijeđem koje se ogleda u historijskim graditeljskim cjelinama, gdje je najznačajniji dio stara gradska jezgra Maglaja.

Iz svoje bogate historije grad čuva: svoju Tvrđavu, Jusuf-pašinu džamiju (Kuršumlju), Fazli-pašinu džamiju, džamiju Sukijju, Svetište sv. Leopolda Mandića, crkvu sv. Ilije Proroka, Uzeirbegov konaka i Delibegov han, svoje stečke i kamene kugle. koje čine ostavštinu prošlih generacija, te se brižno čuvaju u sadašnjosti kako bi bilo ostavljeno u naslijeđe za dobrobit budućim generacijama i u tom pravcu i potreba njihovog očuvanja i svishodnog korištenja. Tradicija i kulturno-historijsko naslijeđe predstavljaju vrijedne potencijale općine Maglaj koji su trenutno potpuno nevalorizirani i u tom pravcu kroz sinergijsko djelovanje svih aktera treba raditi na njihovom očuvanju, promociji, organizaciji upravljanja i posebno, kroz oblast turizma, raditi na valorizaciji kulturno-historijskog naslijeđa kroz razvoj novih turističkih proizvoda i posljedično podizanje kvalitete turističke ponude.

2.3.3. Civilno društvo (NVO)

Rad nevladinog sektora u Bosni i Hercegovini regulisan je entitetskim i državnim zakonodavstvom. Prema evidenciji Službe za društvene djelatnosti na području općine Maglaj djeluju 43 aktivna udruženja građana. U strukturi ovih organizacija preovladavaju organizacije koje sprovode aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje stanja sporta, ruralnog razvoja, poljoprivrede i ekologije. Većine lokalnih nevladinih organizacija ne posjeduju kadrovske i tehničke preduslove za implementaciju značajnijih projekata, posebno finansiranih iz međunarodnih fondova te se kao ključna potreba u narednom periodu ističe unaprjeđenje kapaciteta lokalnih organizacija civilnog društva.

RB	Naziv organizacije	Područje djelovanja
1	UG "Agro Liješnica"	Poljoprivreda
2	UG za zaštitu sitnih životinja	Zoologija
3	UG Sub castro nostro	Kultura i mladi
4	HKUD "Gromovnik"	Folklor
5	PSRD "Oaza mira"	Sport i rekreacija
6	UK "Eko pokret"	Ekologija
7	Udruženje pčelara Maglaj	Pčelarstvo
8	UG "Cicmanke" Novi Šeher	Aktiv žena
9	UG Gradski mješoviti hor	Kultura
10	UG u borbi protiv dijabetesa	Zdravlje
11	GFA - Gradski folklorni ansambal	Folklor
12	UG OSOJR Bradići	Ekologija
13	UG "Fojničani"	Povratak i mladi
14	UG "Mreža mladih" Kopice	Mladi
15	UG "Novi Šeher"	Povratak i mladi
16	Savez za sport i rekreaciju invalidnih lica	Invalidski sport
17	Streljaci invalidski klub	Invalidski sport
18	Invalidsko odbojkaški klub	Invalidski sport
19	UG Rukometni klub Maglaj	Sport i mladi
20	UG Nogometni klub Natron Maglaj	Sport i mladi
21	UG Nogometni klub Moševac	Sport i mladi
22	UG Nogometni klub VIS Kosova	Sport i mladi
23	UG Nogometni klub Novi Šeher Maglaj	Sport i mladi
24	UG Odbojkaški klub Maglaj	Sport i mladi
25	UG Košarkaški klub Maglaj	Sport i mladi
26	Sportki klub "Sportino Ma"	Sport i mladi
27	UG Kajak kanu klub Maglaj	Sport i mladi
28	SRD Bosna Maglaj	Sport i mladi
29	Društvo pedagoga fizičke kulture Maglaj	Sport i mladi
30	UG "IN" Novi Šeher	Sport i mladi
31	Unija veterana jedinstvena organizacija boraca	Boračka
32	Udruženje porodica šehida i poginulih boraca	Boračka
33	Uduženje civilnih žrtava rata	Boračka
34	Udruženje civilnih ratnih vojnih invalida	Boračka
35	UABNOR	Boračka
36	Udruženje bivših logoraša	Boračka
37	Udruženje nosilaca najvećih ratnih priznanja	Boračka
38	Udruga dobrovoljaca domovinskog rata HVO	Boračka
39	Udruženje boraca "327. Vbr" Maglaj	Boračka
40	Udruženje penzionera	Penzioneri
41	Udruženje civilnih invalida rada	Invalidi
42	Crveni krst	Humanitarna pomoć
43	PSD Smajlovac	Sport i rekreacija

U općinskom budžetu redovno se izdvajaju sredstva - Tekući transfer za udruženja građanja, koja se realizuju putem objave Javnog poziva po LOD metodologiji. Svake godine podržavaju se udruženja za realizaciju različiti projekata koji se implementiraju na području općine, s ciljem unapređenja lokalnog razvoja.

Djelovanje jednog broja udruženja je fragmentirano, i ograničeno na kratkotrajne kampanje i projekte s nedovoljno razvijenim strategijama, te stoga i bez većeg uticaja. Izražen nedostatak udruženja omladinskog i ekološkog profila, se smatra velikim neiskorištenim potencijalom za poboljšanje položaja mladih i sveukupni lokalni razvoj.

S obzirom na njihov pretežno lokalni karakter, svojim potrebama su prvenstveno vezani za proračunska sredstva općine, koja nisu dovoljna za osiguranje njihovog nesmetanog rada.

2.3.4. Sport

Na području općine Maglaj egzistira veliki broj sportskih klubova, kako u muškoj tako i u ženskoj konkurenciji. Posebano vrijedan segment razvoja sporta u Maglaju je organizacija velikog broja omladinskih selekcija i uključenost velikog broja djece i omladine svih uzrasta, a što pored značajne baze za razvoj takmičarskog sporta nosi sa sobom i sve benefite u smislu odgoja i zdravog načina života omladine. Takođe ne treba zanemariti ni sportiste rekreativce, kojih je takođe značajan broj.

Pored redovnih ligaških takmičenja u kolektivnim sportovima, te individualnih turnira u zemlji i inostranstvu, na koja odlaze i u kojima učestvuju takmičari i klubovi, na području naše općine organizuju se i veliki broj sportskih takmičenja i sportskih priredbi.

Sve sportske manifestacije daju značajan doprinos afirmaciji sportskih postignuća naših saveza, društava, klubova i škola u popularizaciji fizičke kulture isporta među mladima.

Općina Maglaj je svjesna da je razvoj fizičke kulture i sporta direktno je povezan za sportsku infrastrukturu i objekte, njihovu izgradnju, održavanje i svrsishodno korištenje u smislu ostvarivanja javnog interesa u ovoj oblasti te će i u budućem period nastaviti unaprjeđenje postojeće i izgradnjom nove sportske infrastrukture.

Najznačajniji objekat za sportske djelatnosti je gradska sportska dvorana koja egzistira u okviru JU Dom kulture i predstavlja centar najvećeg broja sportskih zbivanja. Takođe, na području općine je i novoizgrađena Sportska dvorana u Novom Šeheru sa svim sadržajima koji omogućavaju bavljenje sportom velikog broja stanovnika ovog područja.

Od ostalih objekata treba istaknuti da uspješno funkcionišu tri nogometna kluba sa svojim stadionima i pratećim objektima koji zahtjevaju neophodne rekonstrukcije. Tu je takođe niz igrališta i poligona, u gradu i mjesnim zajednicama, za košarku, mali fudbal, odbojku, odbojku na pijesku, i dr.

Evidentan je nedostatak nekih sportsko rekreacionih sadržaja kao što su teniski tereni i bazeni za kupanje što bi se trebalo riješiti u narednom periodu.

Kao najveći prioritet nedostajuće obrazovne i sportske infrastrukture, prepoznata je potreba izgradnje Sportske sale srednjih škola, potrebne prije svega za izvođenje nastave tjelesnog odgoja ali i kao alternative za trenazni proces sportskih ekipa, s obzirom na trenutni deficit termina u Gradskoj sportskoj dvorani.

U toku je izgradnja poligona sportskih igara u svakoj MZ-i. Do sada je izgrađen i obnovljen veliki broj ovih sportskih objekata tako da je preostalo još nekoliko mjesnih zajednica odnosno većih naselja gdje bi trebalo izgraditi ove poligone.

Općina Maglaj refundira korištenje dvorane za treninge sportskih ekipa kao i svih drugih sadržaja što predstavlja veliki doprinos razvoju sporta. Cilj je održati i dodatno stimulisati masovno bavljenje sportom što je prepoznato kao jedan od najvažnijih prioriteta.

Sportska udruženja 2019. g.

	Naziv sportske organizacija	Područje djelovanja
1.	NK „Natron“, Maglaj	Sport
2.	NK „Novi Šeher“, N: Šeher	Sport
3.	NK „VIS“ Kosova	Sport
4.	Kajak rafting klub „Natron“	Sport
5.	Sportsko- ribolovno sportsko društvo „Bosna“	Sport
6.	Rukometni klub „Maglaj“	Sport
7.	Odbojkaški klub „Maglaj“	Sport
8.	Korfbal klub „Maglaj“	Sport
9.	Planinarsko- skijaško društvo „Smajlovac“	Sport
10.	Lovačko sportsko društvo „Soko“	Sport

2.3.5. Pregled stanja i kretanja u zdravstvena i socijalna zaštita

Primarna zdravstvena zaštita je organizovana u Javnoj ustanovi Dom zdravlja Maglaj.

Javna ustanova "Dom zdravlja" Maglaj je zdravstvena ustanova, koja pruža usluge stanovništvu iz primarne i specijalističko-konsultativne zaštite u skladu s Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i važećim propisima i standardima.

Javna ustanova «Dom zdravlja» osigurava higijensko-epidemiološku djelatnost, hitnu medicinsku pomoć, laboratorijsku, radiološku te ultrazvučnu dijagnostiku. JU „Dom zdravlja“ Maglaj je respektabilna i zadovoljavajuće opremljena zdravstvenu ustanovu kako stručnim kadrovima tako i najnovijom medicinskom opremom. U kontinuitetu se radi i na edukaciji medicinskog osoblja kako bi se pratili pozitivni trendovi u zdravstvenoj djelatnosti. Kako bi se obezbjedio kontinuirani priliv neophodnog stručnog kadra JU Dom zdravlja Maglaj redovno stipendira studente Medicinskog fakulteta.

U potpunosti je realiziran Plan implementacije ambulanti porodične medicine na području Općine Maglaj, kao i dio Strategije razvoja Općine Maglaj koji se odnosi na razvoj zdravstvenih kapaciteta u oblasti Porodične medicine.

Veliki broj specijalističkih pregleda je približen stanovništvu općine sopstvenim kadrom i kroz angažman nedostajućih specijalista različitih grana medicine. Iako na komercijalnoj osnovi, pacijenti ne moraju putovati u udaljene medicinske centre kako bi obavili preglede i dobili adekvatnu uslugu.

Rad ustanove se odvija u okviru slijedećih službi:

- Služba opšte medicine (Porodična medicina)
- Služba hitne medicinske pomoći
- Higijensko-epidemiološka služba
- Antituberkulozni dispanzer
- Služba za zdravstvenu zaštitu radnika
- Služba za zdravstvenu zaštitu djece i omladine
- Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba
- Služba za laboratorijsku dijagnostiku
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena
- Centar za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
- Centar za mentalnu rehabilitaciju
- Specijalističko-konsultativna služba
- Služba opštih i zajedničkih poslova.

Osnovna djelatnost ustanove se obavlja na tri lokacije i to:

- Matična zgrada JU Dom zdravlja Maglaj,
- Područna ambulanta Novi Šeher,
- Područna ambulanta Kosova,
- Područna ambulanta Liješnica.
- Područna ambulanta Bočinja,
- Područna ambulanta Moševac.

Usluge zdravstvene zaštite pruža 24 ljekara, što predstavlja 947 stanovnika na jednog ljekara i pokazuje zadovoljavajući prosjek u odnosu na druge sredine u BiH.

Na području općine egzistira i 5 privatnih, modernih stomatoloških ordinacija koje pružaju stomatološku zdravstvenu zaštitu usta i zuba.

Apotekarska djelatnost kao dio zdravstvene djelatnosti se obavlja u okviru JU Narodna apoteka sa sa ogrankom Dom zdravlja i četiri depoa u Novom Šeheru, Liješnici, Ulišnjaku i Moševcu, te 3 privatne apoteke na području općine Maglaj.

Sekundarnom nivo zdravstvene zaštite organizovana je kroz Opću bolnicu Tešanj i Kantonalnu bolnicu Zenica. Principi stalnog unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite zasnivaju se na vrijednostima koju su ugrađene u koncept rada i usvojene u svakodnevnoj praksi i koje trebaju da osiguraju zdravstvenu uslugu koja je efikasna, orjentisana na pacijenta, pružena na vrijeme, sigurna, efektivna i pružena pod jednakim uslovima.

Cilj je u narednom periodu nastaviti održavati i unaprjeđivati nivo kvalitete kroz pristup orijentiran na pacijenta, korištenje suvremenih tehnologija u skladu sa standardima kvalitetne zdravstvene zaštite i promocija zdravih stilova života i zdravlja u porodici, te prevencija i sprečavanje bolesti.

2.3.6. Socijalna zaštita

Javna ustanova Centar za socijalni rad Maglaj obavlja poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom a prema Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom FBiH i kantonalnim Zakonom o zaštiti osoba od nasilja u porodici. Navedenim zakonima građani u stanju socijalne potrebe imaju pravo na savjetovanje, pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća, pomoć za uzdržavanje, jednokratnu pomoć, doplatu za pomoć i njegu, osobnu invalidninu, osposobljavanje za samostalan život i rad, brigu izvan vlastite obitelji i druge pomoći (pomoć u prehrani, odjeći, obući, pogrebnim troškovima, ogrjevu i i sl.).

Centar je organizovan tako da neposredno provodi socijalnu zaštitu primjenjujući stručni socijalni rad. Primjena stručnog socijalnog rada podrazumijeva primjenu različitih stručnih metoda i tehnika koje su na naučnim osnovama verificirane i koje doprinose osposobljavanju pojedinca da sam poduzima mjere za prevazilaženje svog nepovoljnog socijalnog stanja.

Djelatnosti centra i broj korisnika socijalne zaštite u 2019. godini

Kategorija	Broj korisnika
Stalna novčane pomoć	70
Novčane naknade za pomoć i njegu druge osobe	489
Druge materijalne pomoć	29
Osposobljavanja za život i rad	2
Smještaja u drugu obitelj	6
Korisnika smještaja u ustanove socijalne zaštite	21
Jednokratne novčane pomoći	76
Dječijeg dodatka	499
Naknade umjesto plaće roditelju koji je u radnom odnosu	101
Naknade umjesto plaće roditelju koji nije u radnom odnosu	25
Djeca bez roditeljskog staranja	5
Odgojno zanemarena i zapuštena djeca	9
Djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim problemima	84
Djeca sa mentalnim i fizičkim smetnjama	19
Odrasle osobe ometene u psihičkom i fizičkom razvoju i osobe sa invaliditetom	191
Materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe	201
Stare osobe bez obiteljskog staranja	110
Osobe društveno negativnog ponašanja	53
Osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potrebna pomoć	377

Najugroženije rizične grupe stanovništva su: stari i nemoćni, osobe sa invaliditetom, djeca bez roditeljskog staranja, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, raseljena lica i izbjeglice, nezaposleni, penzioneri, porodice poginulih boraca, porodice pogođene poplavama i drugim prirodnim katastrofama, odnosno porodice i pojedinci koji se zbog drugih životnih situacija nalaze u stanju socijalne potrebe.

Rukovodeći se podacima sa kojima raspolaže ovaj Centar, evidentno je da se broj osoba u stanju socijalne potrebe povećava čemu je najveći uzrok ekonomska situacija koja u najvećem broju slučajeva dovodi i do problema u braku, nasilja, zanemarivanja djece, većeg broja izrečenih mjera kako prema punoljetnim tako i prema maloljetnim licima te posebno porast broja starijih osoba bez adekvatne pomoći a što upućuje na mjere usmjerene ka porodici i njenom jačanju te obezbjeđenje kućne njege i ustanova za boravak starih i iznemoglih lica.

Takođe, usljed izmjena zakonskih propisa, kao i starosne strukture registrovanih korisnika socijalne pomoći, broj korisnika stalne novčane pomoći, kao i broj korisnika tuđe njege i pomoći i neratnih invalida se smanjuje, odnosno izlaze iz prava.

Posebna pažnja, pored stručnog rada i redovnih obaveza posvećena je projektima i kvalitetnoj saradnji sa drugim organizacijama i institucijama, kako na općinskom nivou, tako i na kantonu pa i šire.

U proteklom periodu, kroz projekat CEB II – „Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnog smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja“ izgrađena je zgrada sa 15 stanova gdje je socijalno zbrinuto 15 domaćinstava. Takođe, izgrađeno je 15 stambenih objekata u okviru projekta oporavka od poplava UNDP BiH te 5 stambenih objekata uz podršku Republičkog sekretarijata za raseljena lica i izbjeglice RS.

2.3.7. Crveni križ

Pored JU „Centar za socijalni rad“ Maglaj brigu o stanovništvu koje je u stanju socijalne potrebe vode i druge nevladine organizacije kao što je Crveni križ općine Maglaj, dobrovoljna humanitarna organizacija od posebnog društvenog interesa, a koja djeluje i radi po načelima Međunarodnog komiteta Crvenog križa. Crveni križ Maglaj ima jednu profesionalno zaposlenu osobu i raspolaže timom volontera/aktivista koji se angažuju prilikom obilježavanja značajnih datuma, organizovanja akcija prikupljanja humanitarne pomoći, akcija darivanja krvi, pomoći starim i iznemoglim licima i dr.

U periodima vanrednih situacija, kad je proglašeno stanje prirodnih nesreća, kao što je bio slučaj tokom 2020. godine i Covid 19 pandemije, Crveni križ je aktivno uključen kroz niz različitih aktivnosti.

2.3.8. Mladi

Mladi su posebno osjetljiva kategorija društva, koji uz podršku starijih, trebaju ostvariti mogućnosti za sticanje novih iskustava i znanja, učenje i nove ideje kako bi potpuno razvijali svoju ličnost i postali zadovoljni članovi zajednice kao pozitivni, produktivni i uspješni odrasli ljudi.

Obzirom da odliv stanovništva iz cijele BiH pa tako i Maglaja, posebno mladih, strateški imperativ u narednom period jeste zadržavanje mladih u općini kroz strateški pristup i kreiranje raznih programa podrške kao što su Omladinska banka, Fond za mobilnost mladih i sl.

Evidentno je da je za unaprjeđenje socijalnog statusa mladih ljudi, i posebno mladih bračnih parova, izuzetno važna inicijalna pomoć općine i viših nivoa vlasti različitim vidovima podrške i stimulacije.

Iako su u proteklom periodu provedene određene aktivnosti na poboljšanju položaja mladih ljudi na području općine Maglaj još uvijek postoji veliki prostor i potreba za unapređenjem istih.

Trenutno najaktivniji mladi ljudi su srednjoškolci, koji svojim aktivnostima rade na poboljšanju položaja svojih vršnjaka. Nedostatak je, kada su u pitanju studenti, koji u većini slučajeva rijetko borave u Maglaju i nisu u mogućnosti da se priključe aktivnostima mladih u lokalnoj zajednici.

Mladi radnici i osobe starosti od 25 do 30 godina nisu toliko aktivni i postoji potreba da se u narednom periodu ciljano radi sa tom populacijom kako bi se dodatno motivirali.

U Maglaju djeluje nekoliko nevladinih organizacija i omladinskih programa. Za efikasniji rad omladinskih asocijacija i udruženja nameće se izgradnja adekvatnog centra za mlade sa multifunkcionalnim prostorima za boravak, okupljanje i različite aktivnosti mladih.

2.3.9. Dijaspورا

Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, općina Maglaj spada u grupu BiH općina sa izraženom dijasporom. Međutim, ne postoje egzaktni podaci o brojnosti maglajske dijaspore, a pogotovo o drugim i trećim generacijama.

U cilju uspostave baze dijaspore i ciljanog mapiranja članova dijaspore sa najvećim potencijalom za saradnju i doprinos lokalnom razvoju, u narednom periodu potrebno je raditi na uspostavi evidencija o dijaspori, te uspostavi komunikacije i saradnje sa zainteresiranim predstavnicima dijaspore. Općina Maglaj je uključena u projekat Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Švicarske agencije za razvoj i saradnju, Razvojnog programa Ujedinjenih naroda i Međunarodne organizacija za migracije pod nazivom „Uvrštavanja koncepta migracija i razvoja u relevantne politike, planove i aktivnosti u BiH: Dijaspora za razvoj (D4D)“. Shodno dosadašnjem učešću i aktivnostima u okviru ovog Projekta, Općina Maglaj je započela izgradnju kapaciteta i uspostavu kanala za komunikaciju, umrežavanje i saradnju sa dijasporom, unaprjeđenje usluga, prijenos znanja i vještina, te provedbu lokalnih razvojnih projekata kroz saradnju sa predstavnicima dijaspore. U toku su aktivnosti na pripremi softvera za registraciju dijaspore i pružanja novih usluga – e-matičar i organizaciju susreta sa dijasporom.

Bilježe se individualna komunikacija i saradnja sa predstavnicima dijaspore pri čemu je, u okviru Narodne biblioteke Maglaj realiziran projekat učenja jezika za djecu domicilne dijaspore te više investicijai projekata (Bontex d.o.o. Maglaj, Fine Life d.o.o. Maglaj, i dr.).

Značajno je napomenuti da na području općine egzistira niz firmi u vlasništvu dijaspore koje zapošljavaju cca 400 radnika i nastojanje je da se ova praksa i u budućem period nastavi i intenzivira.

2.3.10. Sigurnost građana

Općina Maglaj spada u relativno sigurne sredine a što pokazuju i podaci Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko - Dobojskog kantona o kriminalitetu na području koje pokriva Policijska stanica Maglaj. Struktura kriminaliteta u proteklom petogodišnjem periodu bilježi stalni pad te i dalje najveći udio krivičnih djela zauzimaju imovinski delikti. I pored zadovoljavajućeg stanja sigurnosti i javnog reda i mira građana u Maglaju, nužno je intenzivirati napore i nastaviti i inovirati aktivnosti shodno sadašnjoj situaciji i pojavi novih oblika kriminaliteta a svjesni da je sigurnost građana segment koji se direktno odražava i utiče na sve sfere života a posebno značajno u pravcu očuvanja zdravih porodica, sigurnosti i privlačenja investitora, odlaska stanovništva i dr.

Prikaz registrovanih krivičnih djela 2014-2018.g.

GRAD/OPĆINA	2014	2015	2016	2017	2018
MAGLAJ	175	180	185	113	110

Izvještaj Uprave policije PS Maglaj

Kao poseban izazov se nameće borba protiv narkomanije, krivičnih djela u vezi sa zloupotrebom opojnih droga i drugih savremenih pošasti a u cilju očuvanja zdrave i produktivne porodice i cjelokupne zajednice. Iako Općina Maglaj, na zadovoljavajući način vodi brigu, kada je u pitanju aspekt sigurnosti građana treba istaći i problem pasa lotalica. Naime, zakonske odredbe propisale su kao obavezu lokalnoj upravi da neškodljivo vrši uklanjanje pasa lotalica. S obzirom da na području općine ne postoji izgrađeno prihvatilište za pse, nameće se potreba njegove izgradnje ili sistemskog rješavanja kroz regionalni/kantonalni pristup, kako bi se ispunile zakonske odredbe, građanima obezbjedio siguran boravak na ulicama, naročito u večernjim satima, spriječilo širenje zaraze te osiguralo adekvatno zbrinjavanje pasa.

Pojava pandemije COVID 19 takođe je obavezala na poduzimanje različitih mjera u cilju očuvanja zdravlja i sigurnosti građana te je isto potrebno i u budućem periodu nastaviti kao koordinirani rad svih relevantnih lokalnih i dr. aktera a kroz djelovanje Kriznog štaba i drugih institucija.

U ovom trenutku teško je procijeniti pravce i uticaje migrantske krize na općinu Maglaj, ali sa aspekta sigurnosti građana i njihove imovine, nužno je pravovremeno poduzimati koordinirane mjere i aktivnosti a u cilju očuvanja reda i ambijenta za život i rad na području općine.

Zaključak:

Općina Maglaj ima dobro organizovano predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. U sferi obrazovanja primjetan je pad broja učenika iz godine u godinu, posebno u srednjim školama. Zbog toga je utvrđena potreba za uvođenjem novih obrazovnih profila, prvenstveno deficitarnih zanimanja za potrebe tržišta rada i zanimanja zbog kojih se učenici upisuju u školske centre u drugim općinama. Takođe, neophodno je nastaviti sa ulaganjima u opremanje školskih objekata sa posebnim akcentom na opremanje kabineta praktične nastave i informatike u cilju sticanja vještina i savremenih znanja učenika primjerenih zahtjevima i novim potrebama poslodavaca.

U sferi zdravstvene i socijalne zaštite cilj je u narednom periodu nastaviti održavati i unaprjeđivati nivo kvalitete kroz pristup orijentiran na pacijenta, korištenje suvremenih tehnologija u skladu sa standardima kvalitetne zdravstvene zaštite i promicanje zdravih stilova života i zdravlja u porodici, te sprečavanje bolesti.

I pored evidentnog napretka, postojanja kulturnih organizacija i odgovarajućih objekata za kulturna dešavanja, može se reći da kulturni život i dalje zahtjeva inoviranje i dalja unaprjeđenja. Kulturni sadržaji su nedovoljni i relativno prosječnog kvaliteta da bi zadovoljili potrebe stanovnika. To prije svega, imajući

u vidu međunarodne standarde o ljudskim pravima, gdje je država prije svega, dužna osigurati odgovarajuće uslove za ostvarivanje prava na kulturni život, što uključuje dostupnost sredstava za razvoj kulture i uključivanje stanovništva u kulturni život.

U oblasti kulture i sporta također su neophodna ulaganja u infrastrukturu, prije svega na očuvanje kulturno-historijske baštine, uspostave muzejske postavke, izgradnju Spomen kuće Edhema Mulabdića i dr. a sve kako bi se spriječilo njihovo propadanje i kako bi se stavili u funkciju razvoja turističke ponude. Kao predušlov razvoju i unaprijeđenju kulturnih sadržaja i postojećih manifestacija neophodno je nabaviti adekvatnu vanjsku pozornicu. Neophodno je nastaviti sa rekonstrukcijom kulturno historijskih objekata, kino sale, unaprijeđenjem kulturno-obrazovnih sadržaja, izgradnje i rekonstrukcije sportskih terena, i drugih aktivnosti koje će neminovno dovesti i do kreiranja novih turističkih proizvoda i ostanak stanovništva u Maglaju.

Prostorni kapaciteti u okviru JU "Dom kulture Edhem Mulabdić" i društvenim domova po mjesnim zajednicama, nisu dovoljno iskorišteni ili je njihova namjena promijenjena. Mladi rijetko posjećuju ove prostore i ne pokazuju dovoljan interes za njihovo korištenje, za svoje osmišljene aktivnosti.

Kada je u pitanju sport, potrebno je nastaviti podršku i stvoriti pretpostavke za povećanje broja članova sportskih klubova i proširenje sportskih sadržaja što podrazumijeva saniranje postojećih sportskih terena, nogometnih igrališta, i izgradnju nedostajuće sportske infrastrukture, teniskih terena, Sportske dvorane srednjih škola, bazena, i dr.

Shodno dosadašnjim aktivnostima, izgradnje kapaciteta i uspostave kanala za komunikaciju, umrežavanje i saradnju sa dijasporom, potrebno je intenzivirati unaprijeđenje i uspostavu novih usluga, prijenos znanja i vještina, te provedbu lokalnih razvojnih projekata kroz saradnju sa predstavnicima domicilne dijaspore. Civilni sektor je potrebno dalje jačati i razvijati izgradnjom kapaciteta registrovanih udruženja građana koja aktivno djeluju na području općine te promocijom partnerskog pristupa kroz zajedničke projekte i aktivnosti. Maglaj ima relativno dobro razvijeno civilno društvo. Posebno stimulisati proaktivna udruženja, koja nerijetko učestvuju u realizaciji strateških projekata. Potrebno je iskoristiti njihovu aktivnost i dodatno ih ojačati za privlačenje finansijskih sredstava iz razvojnih fondova. Potrebno je aktivno raditi na razvoju i promociji civilnog društva i stvoriti tehničke i prostorne predušlove za efikasniji rad omladinskih organizacija.

Sa aspekta sigurnosti građana kao poseban izazov se nameće borba protiv narkomanije, krivičnih djela u vezi sa zloupotrebom opojnih droga i drugih savremenih pošasti a u cilju očuvanja zdrave i produktivne porodice i cjelokupne zajednice. Evidentan problem predstavlja trenutna migrantska kriza i odsustvo sistemskog pristupa u rješavanju smještaja migranata i njihove kontrole kretanja.

2.3.11. Stanje administrativnih usluga lokalne samouprave

Općina ima zakonodavnu (Općinsko vijeće) i izvršnu vlast (Općinskog načelnika). Općinsko vijeće i Općinski načelnik su organi vlasti u općini, jedinici lokalne samouprave, koju svoju funkciju obavljaju u skladu sa Ustavom, zakonima i Statutom Općine Maglaj.

Općinsko pravobranilaštvo je ograničavano kao poseban općinski ogran čija je nadležnost da zakonski zastupa općinu i štiti imovinu i imovinske interese općine.

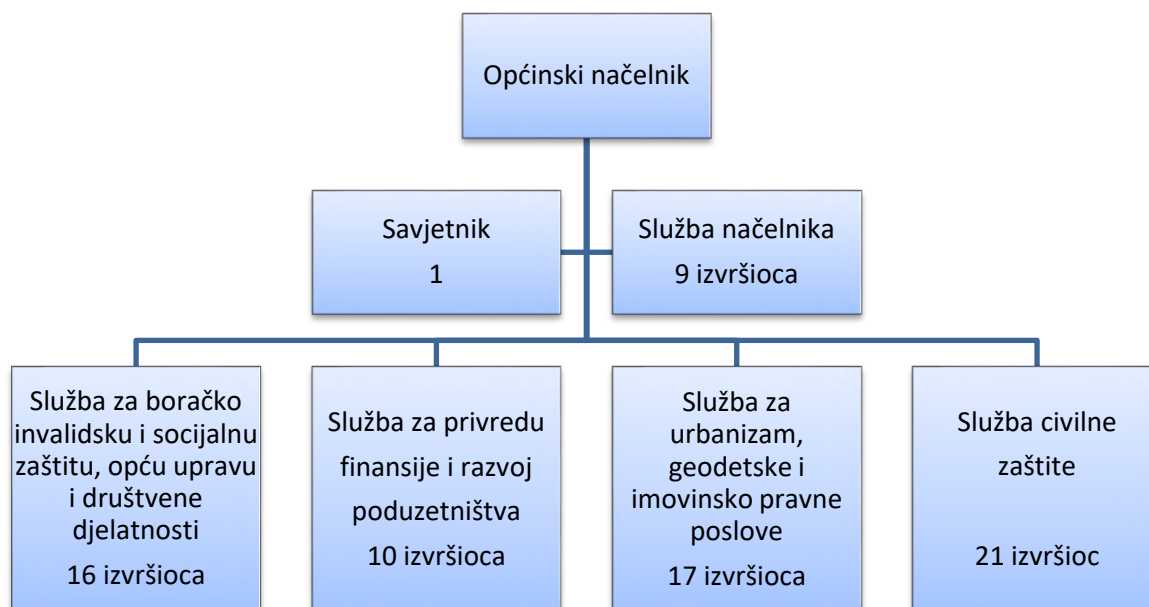
Saziv Općinskog vijeća broji 25 vijećnika koji se biraju neposrednim izborima. Mandat članova vijeća je četiri godine. Vijeće osniva svoja radna tijela: komisije, savjete, odbore, radne grupe i druga stalna i povremena radna tijela za ocjenu ili praćenje određenih sfera djelovanja.

Općinske službe u općini Maglaj su:

- Služba Općinskog načelnika i Općinskog vijeća
- Služba za boračko invalidsku i socijalnu zaštitu, opću upravu i društvene djelatnosti
- Služba za privredu finansije i razvoj poduzetništva
- Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove
- Služba civilne zaštite

i broje 74 uposlenika te općinsko pravobranilaštvo sa 2 uposlenika

Treba naglasiti da je u okviru ukupnog broja uposlenih, u okviru Službe civilne zaštite, uključeno 15 pripadnika profesionalne vatrogasne jedinice.

U strukturi uposlenih u organima uprave Općine Maglaj dominira srednjeobrazovna struktura namještenika. Ovakva struktura, se djelimično poboljšava u korist VSS, odlaskom u penziju starijih radnika te stalnom edukacijom i usavršavanjem kroz razvoj ljudskih resursa, i može adekvatno odgovoriti potrebama lokalne uprave. Prema podacima o polnoj strukturi uposlenih, relativno je povoljna polna zastupljenost.

Državni službenici		Namještenici		Zaposleni na određeno		Ukupno Ž	Ukupno M
Ž	M	Ž	M	Ž	M		
16	8	25	24	-	1	41	33

Općina Maglaj je 2019. godine, uspješno dobila BFC certifikat (BUSINESS FRIENDLY CERTIFICATE SOUTH EAST EUROPE). BFC certifikat i standardi koje uspostavlja pomogli su Općini da poboljša komunikaciju sa privatnim sektorom, uspostavi kvalitetnije servise za investitore i ubrza procedure izdavanja dozvola. Nakon implementacije elektroničkog sustava praćenja dokumenata (DMS – DATA MANAGEMENT SYSTEM), moguće je u svakom momentu znati u kojoj fazi rješavanja se predmet nalazi i kod koga je na obradi, te koji je rok završetka predmeta.

U skladu sa strateškim planom tokom 2019. godine Općina Maglaj je počela implementaciju projekta Document Management System-a kojim su obuhvaćeni svi poslovni procesi koje radi Općinska administracije. Menadžment procesa podrazumijeva kontrolu životnog ciklusa dokumenata nastalih u službama i praćenje aktivnosti kreiranja, obrade, odobrenja i zaključivanja u cilju zadovoljavanja potreba građana i stalno unapređivanje kvaliteta života u lokalnoj zajednici.

Takođe općina Maglaj od 2015. godine vrši istraživanje o zadovoljstvu privatnog sektora uslugama javnog sektora. Ocjena saradnje sa privatnim sektorom objavljuje se na zvaničnoj web stranici.

Globalna pandemija izazvana virusom COVID 19 donijela je i niz izazova u odgojno obrazovnom procesu, kulturnim i sportskim dešavanjima, kao i u svim društvenim aktivnostima života općenito. Općina Maglaj je sa proglašenjem pandemije poduzela sve aktivnosti u skladu sa preporukama Kriznih štabova Federacije i Kantona, a sve u cilju osiguranja zaštite i suzbijanja, kako zaraze tako i posljedica uzrokovane pandemijom. U tom pravcu, općinski Krizni štab u kojem su bili imenovani svi predstavnici relevantnih institucija, svakodnevno je koordinisao aktivnosti sa Civilnom zaštitom, Crvenim križom, Centrom za socijalni rad, Policijskom stanicom i Domom zdravlja u Maglaju.

Za očekivati je da će ova pandemija imati još dugo veliki uticaj na tokove društvenog razvoja i posljedice se već uveliko osjete u standardu života. U budućem periodu nastojaće se vršiti prilagođavanja novonastaloj situaciji, a sve u skladu sa uputama i preporukama viših instanci vlasti.

Zaključak:

U sferi javnih usluga potrebno je nastaviti sa unaprjeđenjem i inoviranjem organizacionih, stručnih i tehničkih kapaciteta općinske administracije i javnih ustanova, u cilju podizanja efikasnosti rada i pružanja što kvalitetnijeg servisa građanima. Istovremeno, neophodno je jačati saradnju sa predstavnicima poslovnog sektora, civilnog društva i mjesnih zajednica te proaktivno djelovati na pripremi i realizaciji razvojnih projekata u partnerstvu sa domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama.

Cilj je takođe što brže uvođenje e-uprave kao prvi korak ka digitalnoj transformaciji Općine Maglaj i u tom pravcu realizacija Data centra, koja će služiti kao glavni data centar svih ustanova kojima je osnivač općina, i sa perspektivom budućeg centra Maglaj Smart City.

2.3.12. Ugroženost od prirodnih i drugih nesreća

Najčešće prirodne i druge nesreće koje nanose štetu na materijalnim dobrima, okolišu i ugrožavaju živote i zdravlje ljudi i životinja, a koje su do sada registrirane na području općine Maglaj su šumski požari, požari na stambenim i drugim objektima, olujno nevrijeme praćeno gradom, vjetrovi razornog intenziteta i električnim pražnjenjem, snježne oluje, kiše jakog intenziteta i kratkog trajanja koje uzrokuju bujične poplave, poplave u zahvatu vodotoka, odroni zemljišta, klizanje tla, suša, rani i pozni mrazovi, nesreće koje nastaju usljed aktivacije neeksplozivnih ubojnih sredstava kao produkt proteklog rata, industrijske nesreće i dr.

Međutim, općina Maglaj može biti izložena i prijetnjama koje se do sada nisu desile, a ne isključuje se mogućnost da se dese – u bližoj ili daljoj budućnosti.

Na osnovu analiziranih prijetnji za općinu Maglaj izrađena je riziko-matrica za reprezentativne rizike općine Maglaj. Ova matrica služi relevantnim službama, sektorima i institucijama općine Maglaj ali drugim institucijama, privrednim subjektima i građanima za revidiranje vlastitih riziko-analiza i izradu novih riziko-profila.

Riziko-matrica općine Maglaj

VJEROVATNOĆA	Vrlo visoka vjerovatnoća (5)	Šumski požar područja koje je minirano		Poplave. Sezonska influenca. Crijevne zarazne bolesti. Trovanje hranom. Eksplozije	Aktiviranje mine u minskom polju. Požari u visokim šumama. Klizišta. Požar u naseljenom području	Kontaminati u hrani
	Visoka vjerovatnoća (4)	Grad	Snijeg. Karantinski štetni organizmi za koje nije poznato da su prisutni u BiH. Karantinski štetni organizmi sa EPPO-vih listi	Bjesnilo, Suša	Bruceloza Q - groznica, Salmoneloza, Klasična svinjska kuga, Hepatitis B i C, Industrijski požari	Saobraćajne nesreće
	Prosječna vjerovatnoća (3)	Izvor zračenja koji nije pod kontrolom	Antraks. Presijecanje kabla fiksne telefonije	Njukastlska bolest TSE. Bolest plavog jezika. Nesreća zrakoplova pri slijetanju na aerodrom. Iskakanje voza iz šina. TBC. Ispuštanje hemikalija na gradskom području i u rijeku Bosnu. Deponije opasnih materija. Ispuštanje štetnih materija iz industrijskih postojenja u vodotokove. Isticanje procjednih voda iz gradskih deponija. Emisije štetnih polutanata iz industrijskih i energetskih postrojenja	Ptičija gripa. Bolesti u nastanku. Podmetanje eksplozivne napave na javnom mjestu. Nalijetanje voza na pješaka	Slinavka i šarp. Nesreće na putnim prijelazima. Zemljotresi. Pandemijska influenca. Nove respiratorne bolesti. (TB multirezistentna)
	Niska vjerovatnoća (2)	Zagađenje zemljišta teškim metalima, potencijalno toksičnim elementima i nitritima. Zagađenje zemljišta ostacima pesticida			Prijevoz opasnih materija. Dugotrajni prekid električnom energijom jednog većeg područja. Poplava velikih razmjera	Sudar vozova
	Vrlo niska vjerovatnoća (1)			Havarija NE Krško	AIDS	Teroristički akt na aerodromu
	Vrlo visok rizik (1)	Ograničeno (1)	Umjereno (2)	Ozbiljno (3)	Zabrinjavajuće (4)	Kritično (5)
Prosječan rizik	Posljedice					
Nizak rizik						
Vrlo nizak rizik						

Izvor: dr. Šefik Muhić, "Slučaj Maglaj – Poplave maj 2014.", OSCE, 2015. godine

Posljedice klimatskih promjena na području općine Maglaj direktno uzrokuju opasnosti koje se manifestuju kao: ekstremno visoke temperature, obilne padavine, obilne kiše i, poplave, suša i nestašice vode, požari te pomjeranje tla koje se ogleda kroz klizišta i slijeganje tla.

Klimatske promjene i ljudski faktor dovode do pojave klizišta i na području općine registrirano je preko 600 manjih i većih klizišta kojim je ugroženo više stotina stanovnika. Posljednjih godina konstantno se registruju nova klizišta koja ugrožavaju stambene objekte, putne komunikacije i stanovništvo. U općini Maglaj postoji opasnost od pojave poplava sa potencijalom katastrofe. Dužina poplavno rizičnih vodotoka na teritoriji općine je značajna i njima je ugroženo više stotina stanovnika. Radi se o rijeci Bosni te o bujičastim rijekama Jablanica, Liješnica i dr. čije je rješavanje pitanja plavljenja vrlo kompleksno i povezano sa velikim troškovima. Poplave koje su zahvatile općinu Maglaj u toku 2014. godine imale su katastrofalne posljedice po ljude, imovinu, okoliš i lokalnu zajednicu sa kritičnom infrastrukturom. Ovakav slučaj prirodne nesreće do tada nije zahvatio općinu Maglaj, a pripravnost njenih službi i struktura zaštite i spašavanja za vrijeme i neposredno poslije prirodne nesreće, je imperativno pokazala neophodnost dobrog planiranja, opremanja i osposobljenosti za djelovanje u ovakvim situacijama. Najugroženiji su objekti koji se nalaze neposredno uz rijeku Bosnu.

Minimalni broj dana sa snijegom godišnje u planinskom području srednje Bosne, uključujući Maglaj, iznosi 30 dana. Maksimalna količina snijega u planinskom dijelu općine je 120 cm, a u nizinama 90 cm. Snijeg i led u tim periodima uzrokuju probleme u prometu, uključujući blokirane ceste i nesreće.

Kritični period nedostatka vode u Maglaju je u ljetnim mjesecima, te je u zadnje dvije godine evidentna suša kao elementarna nepogoda.

Iako na području općine Maglaj nije dolazilo do dugotrajnih potresa jačih intenziteta, ne smije se zanemariti da ovaj prostor svrstan u trusno područje.

Na području općine Maglaj u periodu od 2011. do 2018. godine evidentirana su ukupno 492 požara. Općina Maglaj je ugrožena pojavom velikog broja manjih požara na poljoprivrednim i šumskim površinama. Požari na poljoprivrednom i šumskom zemljištu se najčešće javljaju u vremenskom periodu proljeće-ljeto. Uglavnom nastaju djelovanjem antropogenih faktora, odnosno neodgovornim ponašanjem ljudi.

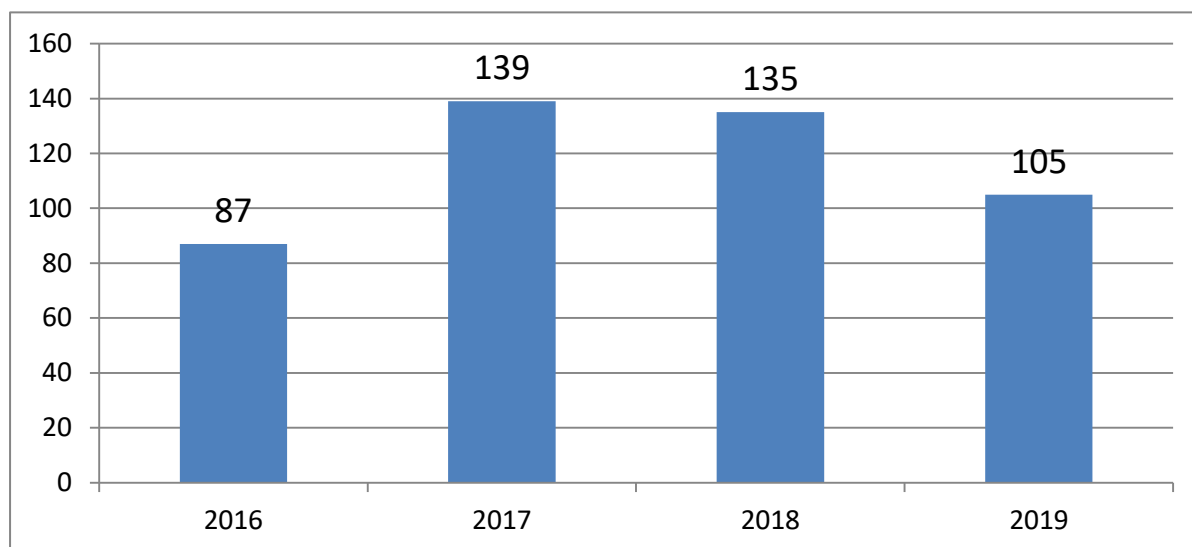
Općina Maglaj, shodno raspoloživim sredstvima i dostupnim eksternim resursima provodi aktivnosti na planiranju i provođenju mjera zaštite i sprječavanja nastanka šteta od prirodnih nesreća. Kontinuirano se provode aktivnosti na uređenju i izgradnji obaloutvrde lijeve i desne obale rijeke Bosne kao mjere prevencije od poplava. Takođe je sanirano dvadesetak aktivnih klizišta, uništenih mostova, regulacija korita i dr. objekata neophodnih za obezbjeđenje prohodnosti komunikacija i zaštite od poplava.

Općina Maglaj je nastavila sa izradom potrebnih planova djelovanja u kriznim situacijama, unaprijedila sistem monitoringa, upozoravanja (DRAS sistem), projektno-tehničku dokumentaciju za izgradnju zaštitnih vodnih objekata i uređenja vodotoka i dr. ali i svjesna da nisu realizovale sve potrebne radnje na prevenciji i u tom pravcu potrebno je nastaviti intenzivneaktivnosti.

S obzirom na pretrpljene štete, prema Procjeni rizika od poplava i klizišta za stambeni sektor u Bosni i Hercegovini, koji je urađen u okviru EU Programa oporavka od poplava 2015. godine, ukupni indeks kombiniranog rizika od poplava i klizišta u Općini Maglaj je 68 (na skali od 1 – najmanji rizik do 100 – najveći rizik). Broj ugroženih stanovnika procjenjuje se na 9.929, što čini 43% ukupnog stanovništva Općine. U narednom periodu posebnu pažnju treba posvetiti sistematičnom planiranju i projektovanju konstruktivnih mjera (mape rizika i opasnosti, studije izvodljivosti i projektovanje), mjera pripravnosti, analizi okolišnih pitanja, pitanja uprave i zakonodavstva (prvenstveno normativa iz oblasti korištenja zemljišta), kao i pitanja finansiranja interventnih mjera.

Služba Civilne zaštite Općine Maglaj je ažurirala Planove pripravnosti, te kontinuirano pohađa treninge i obuke u organizaciji FUP CZ. U posljednjim godinama vršena su značajna ulaganja u opremanje CZ. Ocjena je da i dalje postoji potreba intenzivnije pripreme i opremanja za djelovanje u kriznim situacijama. Da bi se službe zaštite i spašavanja na nivou općine, kao i kritična infrastruktura, mogle adekvatno pripremiti prije, za vrijeme i poslije izvanredne nesreće trebale bi primjeniti koncept cjelovitog pristupa planiranju pripravnosti.

Broj intervencija Profesionalne vatrogasne jedinice

2.3.13. Minska područja – Deminiranje

Prema revidiranom Planu protuminskog djelovanja za Općinu Maglaj, koju je sačinio BH MAC, na površini općine od cca 252,4 km² sumnjiva površina nalazi se u 26 zajednica i ukupno iznosi 20,3 km², od toga: zemljište prve kategorije: 2,2 km², zemljište druge kategorije: 2,98 km², zemljište treće kategorije: 15,12 km²

U periodu 1996 –2016. godine deminirano je oko 15% minirane površine (oko 3 miliona m²). Deminirano je uglavnom zemljište prve i druge kategorije (naselja, infrastruktura, poljoprivredno zemljište).

Nedeminirano je uglavnom zemljište treće kategorije (šumsko, brdsko –planinsko).

U toku 2016. godine zahvaljujući donatorskim sredstvima UNDP-a, ITF-a, Vlade Republike Njemačke, NPA-a, fondacije „Svijet bez mina" iz Ciriha i budžeta Općine Maglaj izvršeno je deminiranje ukupno 246.335,05 m² prostora. U toku 2016. godine upućen je javni poziv svim mjesnim zajednicama, preduzećima, udruženjima građana, Šumskom privrednom društvu i drugim pravnim licima da predlože lokacije za deminiranje, kako bi Služba civilne zaštite sačinila listu prioriternih lokacija. Prosječna cijena za deminiranje 1 m² površine je 2,0 KM, što znači da se veći projekti deminiranja ne mogu finansirati iz općinskog budžeta i potrebno je obezbijediti značajna donatorska sredstva.

Kategorije	Površine (ha)	% ukupne površine
I - Lokaliteti koji su u svakodnevnoj civilnoj upotrebi, lokacije repatrijacije izbjeglica i raseljenih osoba, lokacije za obnovu i rekonstrukciju infrastrukture i ekonomije	220,7	0,87
II - Lokaliteti koji su povremeno u upotrebi ili su u kontakt-zoni sa lokacijom iz I kategorije, ekonomski resursi	298,1	1,18
III – Periferni lokaliteti	1511,9	5,99
Ukupno	2030,7	8,04

Zaključak:

Služba Civilne zaštite Općine Maglaj je ažurirala Planove pripravnosti, te kontinuirano pohađa treninge i obuke u organizaciji FUP CZ i drugih međunarodnih organizacija koje podržavaju ovu oblast.

U posljednjim godinama vršena su značajna ulaganja u opremanje CZ međutim, još uvijek postoje velike potrebe i isto treba kontinuirano nastaviti.

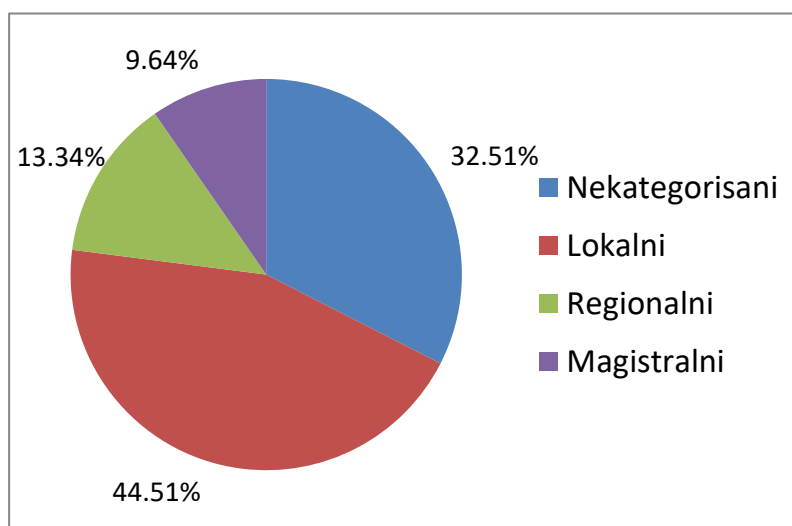
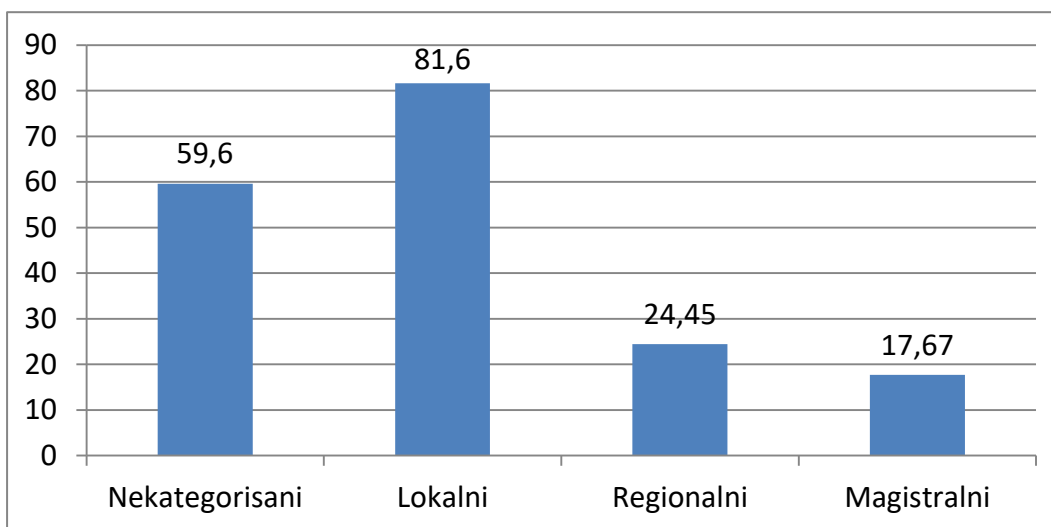
Ocjena je da i dalje postoji potreba intenzivnije pripreme i opremanja za djelovanje u kriznim situacijama. Da bi se službe zaštite i spašavanja na nivou općine, kao i kritična infrastruktura, mogle adekvatno pripremiti prije, za vrijeme i poslije izvanredne nesreće trebale bi primijeniti koncept cjelovitog pristupa planiranju pripravnosti.

Izvršiti kvalitetne pripreme projekata deminiranja najprioritetnijih područja i iste aplicirati prema svim relevantnim institucijama.

2.4. Pregled stanja i kretanja u oblasti javnih usluga i infrastrukture

2.4.1. Saobraćajna infrastruktura

Općina Maglaj ima veoma izvanredan geoprometni položaj, s obzirom da kroz teritoriju općine prolazi magistralni put M 17 preko kojeg se odvija najveći dio saobraćaja na pravcu sjever-jug. Činjenica da je i trasa koridora u izgradnji Vc u neposrednoj blizini grada, Općini Maglaj i njoj privredi daje značajne komparativne prednosti. Općina Maglaj takođe ima razvijenu mrežu regionalnih, lokalnih i nekategorisanih putnih pravaca. Ukupna dužina svih puteva na području općine Maglaj iznosi 183,32 km, od čega je 59,6 km nekategoriziranih puteva, 81,6 km lokalnih puteva, 24,45 regionalnih puteva i 17,67 km magistralnih puteva.

I pored značajnih ulaganja sredstava za financiranje sanacije i izgradnje nekategoriziranih puteva na području općine u proteklim godinama u razvoj cestovne mreže koja je u nadležnosti općine, i dalje većina puteva zahtjeva sanaciju i rekonstrukciju. Posebno je izražena potreba za rekonstrukcijom, modernizacijom i izgradnjom postojećih i novih gradskih ulicaste rekonstrukcija i modernizacija preostalih, postojećih, nerazvrstanih cesta i izgradnja novih, a u skladu sa prioritetima i potrebama stanovnika.

U periodu od 2017.- 2019. godine dužina asfaliranih nekategorisanih cesta je povećana sa 33,6 km na 37,41 km i asfaltiranih lokalnih cesta sa 53,25 km na 56,72 km.

Kao poseban segment, saobraćajne infrastrukture, nužno je insistirati na dosljednoj implementaciji postojećih regulacionih planova i inoviranjem istih u pravcu rješavanja, poboljšanja nivo usluga i trajnog rješenja parking prostora i površina za mirujući saobraćaj u općini Maglaj.

Obezbeđivanje uslova za mirovanje – parkiranje vozila se postavlja kao polazni uvjet za funkcioniranje saobraćajnog sistema. U procesu urbanističko – saobraćajnog planiranja kod područja sa dominantnom aktivnošću stanovanja problem parking se rješava normativnim pristupom. Naime, pošto parkiranje uz mjesto stanovanja predstavlja viši stepen društvene obaveze, danas je normalno zahtijevati 1,2 – 1,3 parking mjesta po stambenoj jedinici.

Ovo posebno iz razloga, već narušenih urbanističkih normi i principa prilikom izgradnje novih objekata, bez opredjeljenog dovoljnog prostora za parkiranje vozila stanara a što već sada proizvodi, saobraćajni nered, posebno u gušće naseljenim dijelovima grada, gdje se vozila parkiraju na trotoarima, javnim i zelenim površinama i dr.

Koncepcija budućeg razvoja saobraćaja na području općine Maglaj predviđa:

- Izgradnja dijela planirane autoceste u koridoru Vc, kroz općinu Maglaj.
- Prekategorizacija dijela gradske saobraćajnice (lokalne ceste) i drugih cesta u regionalnu cestu II reda
- Rekonstrukcija i prekategorizacija dijela postojećih lokalnih cesta u regionalnu cestu višeg reda;
- Rekonstrukcija i modernizacija postojećih lokalnih cesta, kroz rekonstrukciju horizontalnih i vertikalnih elemenata trase, povećanje širine istih, i izgradnju trotoara kroz naseljena mjesta.
- Izgradnja lokalne ceste za poslovnu zonu u reonu Čifluka u Novom Šeheru, u dužini od cca L=2,5km.
- Izgradnja potrebnih transferzalnih veza, mostovskih konstrukcija između lijevog i desnog dijela općine Maglaj.
- Izgradnja obilaznice Novi Šeher (R 474), općina Maglaj.
- Rekonstrukcija i izgradnja postojeće/nove nerazvrstane ceste Maglaj-Lukavac;
- Rekonstrukcija, modernizacija i izgradnja postojećih i novih gradskih ulica;
- Izgradnja saobraćajne infrastrukture saobraćaja u mirovanju a u skladu sa potrebama stanovnika.

2.4.2. Željeznički saobraćaj

Maglaj ima izvanrednu željezničku konekciju s obzirom na željeznički pravac Šamac-Sarajevo-Ploče, prolazi neposredno kroz urbano područje općine, u dužini cca 30 km. Željeznička stanica Maglaj posjeduje dovoljan broj sporednih, manevarskih kolosjeka koji pružaju mogućnost intenzivnog i efikasnog korištenja željezničkog prijevoza.

I pored toga što posljednjih godina, dominira drumski teretni saobraćaj te je neopravdano zapostavljen željeznički transport,ovo stanje bi se u budućnosti trebalo mijenjati u korist željezničkog saobraćaja kao jeftinijeg transporta roba a što je preduslov konkurentnosti na svjetskom tržištu. Isto je izvjesno s obzirom na planiranu rekonstrukcija i modernizacija evropskog željezničkog koridora Vc (Projekat željeznice II) gdje će se vršiti podizanje stepena opremljenosti infrastrukture na kompletnoj pruziprema prihvaćenim „TER“(transevropske željeznice) evropskim standardima.

Željeznički sistem i dobra povezanost kombinovani sa budućim putnim koridorom Vc predstavljaju važnu razvojnu šansa za općinu Maglaj.

2.4.3. Javni saobraćaj

Javni saobraćaj je važan pokazatelj mobilnosti stanovništva. Može se zaključiti da je javni prijevoz putnika na području općine dobro razvijen, te da su sve mjesne zajednice pokriveno sistemom javnog prijevoza. Općina Maglaj, prema zakonu i ukazanim potrebama stanovništva, uvažavajući komercijalni interes prijevoznika, vrši usklađivanje redova vožnje pokušavajući na taj način doprinijeti što intenzivnijem javnom prijevozu i što većem zadovoljenju potreba stanovništva.

Razvoju javnog prijevoza putnika doprinosi i značajna modernizacija (asfaltiranje) cesta, na čemu se u posljednjih desetak godina veoma mnogo uradilo. Visok stepen motorizacije stanovništva takođe značajno doprinosi mobilnosti stanovništva.

Javni saobraćaj vrši više 3 lokalne prijevozničke firme te 24 taksi prijevoznika.

Cilj je i u budućem period raditi na unaprjeđenju javnog prijevoza, svjesni da od kapaciteta i kvaliteta funkcionisanja javnog prevoza u velikoj mjeri zavisi buduća organizacija korištenja prostora općine Maglaj, te stoga javni prevoz mora biti jedan od strateških segmenata prostornog razvoja i korištenja resursa za razvoj.

2.4.4. Snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama i otpadom

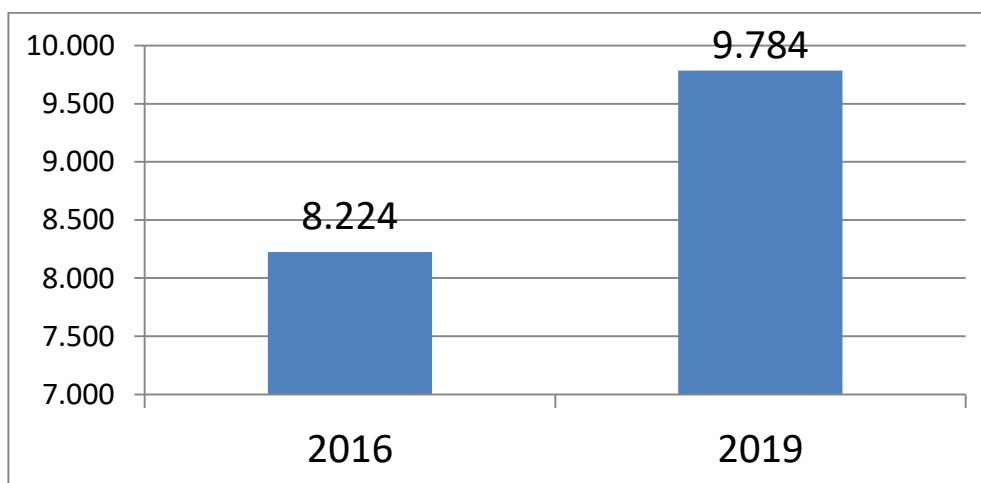
Stanovništvo i privreda općine Maglaj se snabdijevaju vodom iz gradskog vodovodnog sistema (grad i prigradska naselja) i lokalnih vodovoda (seoska naselja – mjesne zajednice). Upravljanje vodovodom i kanalizacijom na području općine Maglaj vrši Komunalno javno društvo – Maglaj – KJD Maglaj, d.o.o. preduzeće u mješovitom vlasništvu dominantno, državnog kapitala kojim upravlja Općina Maglaj i manjeg dijela privatnog kapitala u vlasništvu radnika. Osnovna djelatnost KJD Maglaj, d.o.o. je organizovanje komunalnih javnih usluga i to: snabdijevanje pitkom i tehničkom vodom, kanalizacija, prikupljanje i odvoz komunalnog otpada, održavanje i uređenje parkova i javnih površina i održavanje lokalnih puteva.

Gradski vodovodni sistem je razvijen u naseljima Maglaj - grad, u dijelu MZ Misurići i Poljice na lijevoj obali rijeke Bosne, zatim u Starom gradu (Gornja i Donja mahala, Omderino polje), te u MZ Bijela Ploča i Ulišnjak na desnoj obali rijek Bosne.

Osnovni pokazatelji Gradskog vodovodnog sistema

Općina Maglaj – gradski vodovodni sistem	2016	2019
Broj kilometara vodovodne mreže na području općine	36,2	52,7
Nivo investicija u rekonstrukciju vodovodne infrastrukture gradskog vodovoda	113.805,00 KM	-
Nivo investicija u održavanju vodovodne infrastrukture gradskog vodovoda	44.498,00 KM	23.562,00 KM
Broj potrošača vode iz gradskog javnog vodovoda	8.224	9.784
% gubici vode	48,22%	42,27%
Potrebe l/s	32,81 l/s	32,04 l/s
Broj domaćinstava u općini koji imaju kvalitetno regulisano vodosnabdijevanje pitkom vodom iz gradskog vodovoda	2.653	3.156
Prosječna cijena m ³ vode iz gradskog vodovoda		
-domaćinstva	0,62 KM/m ³	0,62 KM/m ³
-privreda	1,90 KM/m ³	1,90 KM/m ³
% naplate usluge vodosnabdijevanja	82%	89%

Broj potrošača obuhvaćenih snabdijevanjem pitkom vodom iz GVS Maglaj

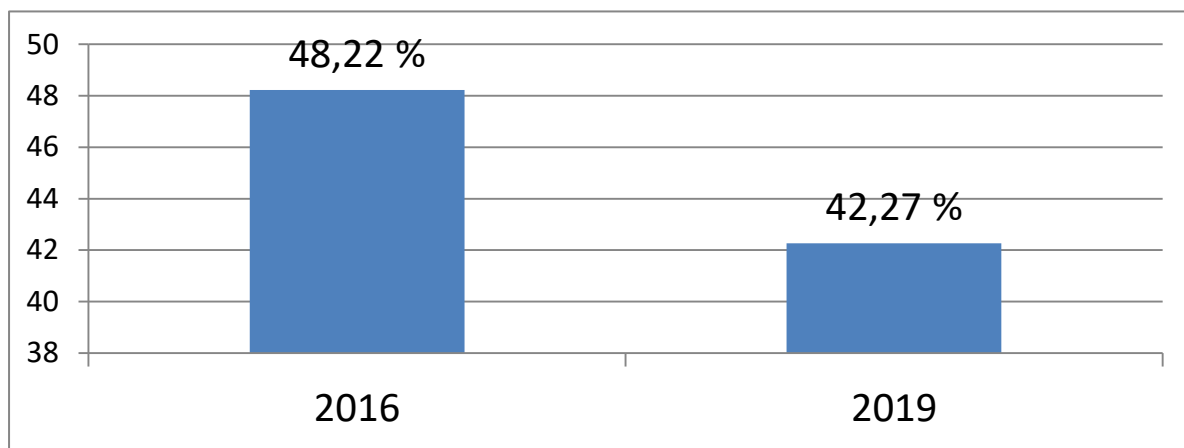

Sistem proizvodnje pitke vode je tehnički i tehnološki složen proces koji se odvija u dvije filter stanice koje služe za preradu zahvaćene vode iz rijeke Bistrice i tehnološke vode iz Natron-Hayat. Obe su smještene u izvorištu Misurići u kojem su izgrađeni i bušeni i kopani bunari iz kojih se zahvata prirodna voda. Vodovodni sistem korsiti tri izvorišta:

- Izvorište Misurići sa 4 bušena bunara i kopana bunara iz kojih se zahvata cca 10 l/s,
- Vodozahvat rijeke Bistrice iz kojeg se zahvata 25 l/s i
- Izvorište horizontalni bunar (finalno crpilište vode preuzete iz Natron-Hayat) iz kojeg se zahvata 25 l/s uključujući i vodu iz kopani bunara na koje ima uticaj infiltrirana voda iz filter stanice Misurići;

Dnevna potreba za 24-satno kontinuirano vodosnabdijevanje u periodu 2019 godine se kretala od 2.570 – 2.970 m³ i oscilirala je ovisno o godišnjem periodu. Na osnovu podataka koji se kontinuirano evidentiraju, povećanje potrošnje se, u pravilu događa krajem trećeg do sredine četvrtog kvartala tokom jedne kalendarske godine. Glavni gravitacioni rezervoar, smješten u Misurićima, od 2x1000 m³ obezbjeđuje 75% dnevne potrebe i kontinuirani pritisak u mreži u rasponu od 1,0 do 4,6 bara ovisno o lokaciji priključka.

Gubici vode GVS

Gledajući u cjelini, stanje vodoopskrbena području općine nije zadovoljavajuće. Prema podacima Komunalnog javnog društva Maglaj, samo 42 % od ukupnog broja stanovnika i javnih privrednih subjekata (obrazovne i zdravstvene institucije, industrija, obrtnici) na području općine Maglaj je obuhvaćeno snabdjevanjem, kontrolisanom, zdravstveno ispravnom vodom iz javnog gradskog vodovoda. Najveći broj domaćinstava, cca 58%, dominantno ruralno stanovništvo je, na prostorima gdje je postojalo izvorište, samostalno izvršilo izgradnju lokalnih vodovoda i bunara. Zbog nedostatka odgovarajućih propisa kojim se reguliše upravljanje i nadzor nad radom lokalnih seoskih vodovodnih sistema i vodosnabdijevanje iz vlastitih bunara nema uspostavljen stalni higijenski nadzor. Domaćinstva koja se snabdijevaju vlastitom vodom iz bunara i drugih lokalnih objekata za vodosnabdijevanje bez upravljanja od strane javnih preduzeća/vodovoda, nisu registrovana ili uknjižena u smislu lokacije, karakteristika izvorišta/ bunara, izdašnosti i kvaliteta, niti su obuhvaćena bilo kakvim nadzorom/monitoringom od strane općine, kantonalne ili federalne institucije a što često rezultira korištenjem zdravstveno neispravne vode za stanovništvo.

Općina Maglaj zajedno sa KJD Maglaj u kontinuitetu provodi aktivnosti na rekonstrukciji dijelova vodovodnog sistema a što je rezultiralo značajnim smanjenjem gubitaka pitke vode i stvorilo pretpostavke za priključenje novih korisnika bez potrebe za dodatnim izvorištima i povećanja prerade.

Općina Maglaj je takođe pripremila „Elaborat - Katastar objekata vodosnabdijevanja općine Maglaj, sa prijedlogom sistema organizacije, nadzora i reagovanja u kriznim situacijama“ - Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH i Institut za hidrotehniku Sarajevo i uradili katastar jednog dijela vodovoda na području općine, sa svim parametrima i karakteristikama tih vodovoda a što pruža izvanrednu podlogu za analizu modela organizacije upravljanja i uvođenja u jedinstveni sistem a u skladu sa usaglašenim zakonskim rješenjima.

Kao generalan problem vodosnabdjevanja u cijeloj BiH, nameće se i utvrđivanje komercijalne cijene isporučene vode krajnjim korisnicima, što trenutno nije slučaj, i u narednom periodu postoji potreba korekcije cijena kako bi se obezbjedila održivost sistema i kapacitet za dalja unaprjeđenja u ovoj oblasti.

Ciljevi i pravci razvoja pružanja usluga za unaprjeđenje vodovodne infrastrukture općine Maglaj su:

- Kontinuirano vršiti rekonstrukciju gradske vodovodne mreže, u cilju smanjenja gubitaka koji danas iznose oko 42 %;

- Kontinuirano raditi na smanjenju procenta neobračunate vode;
- Uspostaviti SCADA sistem;
- Obezbjediti kvalitetno i kontinuirano snabdijevanje vodom za piće na području cijele općine, te u skladu s tim napraviti program vodosnabdijevanja sela i naselja: Jablanica, Parnica, Ravna, Liješnica i drugih naseljenih mjesta koja nemaju riješeno snabdijevanje pitkom vodom;
- Za sva izvorišta vode koja se koriste za vodosnabdijevanje utvrditi zone sanitarne zaštite, uz donošenje Odluke o provođenju zaštite izvorišta;
- Sve lokalne vodovode uvesti u zakonske okvire, prema Zakonu o vodama Zeničkodobojškog kantona (registrovati, izraditi minimum tehničke dokumentacije, te za njih pribaviti vodne i upotrebne dozvole);
- Prema istom Zakonu, osigurati samoodrživost mjesnih vodovoda - tekuće investiciono održavanje, sredstva za amortizaciju i troškovi propisanih pregleda o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće i dezinfekciju (sredstva moguće osigurati ugradnjom mjerača potrošnje za svakog pojedinačnog korisnika i pravednom naplatom);
- Provoditi aktivnosti na ukupnjavanju lokalnih mjesnih i seoskih vodovoda, koji neće biti obuhvaćeni gradskim vodovodnim sistemom, kroz rekonstrukciju i dogradnju;
- Ukoliko mjesni vodovodi nisu u stanju sami osigurati samoodrživost, uvesti ih u zakonske okvire, izvršiti njihovu rekonstrukciju i predati ih KJD na upravljanje.

2.4.5. Sakupljanje i tretman otpadnih voda (kanalizacija)

Neadekvatna obrada otpadnih voda i nepostojanje adekvatne primarne kanalizacione mreže u ruralnim dijelovima općine prepoznato kao jedan od glavnih okolišnih problema. Grad Maglaj, urbani dio gradske jezgre ima izgrađen funkcionalan kanalizacioni sistem koji zadovoljava osnovne potrebe prikupljanja i odvodnje otpadnih voda. Zbog nedostatka postrojenja za tretman otpadnih voda, vode iz gradskog kanalizacionog sistema se direktno ispuštaju u rijeku Bosnu na pet 5 izvlivnih mjesta.

U ruralnim područjima, gdje ne postoje kanalizacioni sistemi, otpadne vode se odvođe u septičke jame, odljeve ili direktno u obližnje vodotoke. Septičke jame su građene uglavnom bez kontrole i mimo tehničkih normi, često na neodgovarajućim lokacijama, tako da predstavljaju stalnu prijetnju i postoji realna mogućnost zagađenja okolnih izvorišta.

Općina Maglaj ne posjeduje izgrađeno postrojenje za tretman otpadnih voda, što predstavlja značajan problem u periodu razvoja privrede i naselja, koji su povećali potrošnju vode s tim i otpadnih voda.

Na osnovu svega navedenog, Općina Maglaj shodno raspoloživim i dostupnim sredstvima kontinuirano radi na izgradnji kanalizacionih sistema po mjesnim zajednicama (Misurići, Novi Šeher i dr.). Općina Maglaj je takođe pripremila projektno tehničku dokumentaciju za izgradnju novih kanalizacionih sistema (Liješnica, Kosova, i dr.) te Idejni projekat centralnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, kao preduslova za kandidiranje i obezbjeđenje finansijske konstrukcije.

Prema evidenciji KJD d.o.o. Maglaj na kanalizacionu mrežu trenutno je priključeno 2844 domaćinstava (cca. 8820 stanovnika) i 209 javnih objekata, objekata male privrede, trgovinskih radnji i ugosteljskih objekata.

KJD Maglaj – gradski vodovodni sistem	2016	2019
Broj kilometara gradske kanalizacione mreže	17,1	17,1
Nivo investicija u održavanje kanalizacione infrastrukture gradskog kanalizacionog sistema	15.000,00 KM	15.660,00 KM
Domaćinstva – priključci	2.386	2.844
Pravne osobe – priključci	268	285
Procenat pokrivenosti općine javnim kanalizacionim sistemom	31,95%	38,09%
Prosječna cijena odvodnje 1 m ³ otpadne vode	0,19 KM/m ³	0,19 KM/m ³
-domaćinstva	0,80 KM/m ³	0,80 KM/m ³
-privreda		

U budućem periodu, u oblasti prikupljanja i tretmana otpadnih voda, neophodno je :

- Omogućiti nesmetano funkcioniranje postojećeg sistema za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda;
- Omogućiti ispravno funkcioniranje sistema odvodnje za vrijeme obilnih oborina, smanjujući rizik od poplava;
- Nastaviti realizaciju Glavnog projekta fekalne kanalizacije za naselje Misurići;
- Smanjiti broj direktnih ispusta u vodne resurse;
- Maksimalno graditi primarnu kanalizacionu mrežu u ruralnom dijelu općine;
- Rezervisati lokaciju i izgraditi postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), shodno budućim obavezama i direktivama EU;
- S obzirom na konfiguraciju terena i prostornu disperziju stanovništva u općini, planirati izgradnju lokalnih prečišćavača otpadnih voda;
- Razmotriti mogućnost izgradnje nekonvencionalnih prečišćavača Bio tipa;

2.4.6. Odvoz smeća i otpada

Pored ostalih komunalnih djelatnosti, prikupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada na području općine Maglaj vrši Komunalno javno društvo - KJD Maglaj, d.o.o. Maglaj. Može se sigurnošću reći da je situacija u ovoj oblasti javnih usluga zadovoljavajuća i na zavidnom nivou uz trend stalnog unaprjeđenja ovih usluga. Unaprjeđenje usluga se odvija kroz stalno povećanje broja domaćinstava i procenta pokrivenosti općine sa organizovanim prikupljanjem i odvozom otpada, izgrađenim adekvatnim zelenim otocima za sortiranje otpada, razdvajanjem i reciklažom pojedinih vrsta otpada i dr.

Posebno je dragocjeno podizanje svijesti građana o potrebi adekvatnog zbrinjavanja otpada koje je evidentno, kao i njihovo uključivanje u isto.

Postotak pokrivenosti odvozom smeća	2016	2017	2018	2019
Domaćinstva	4339	4794	5937	6801
Pravne osobe	358	367	378	424
Ukupno	4697	5161	6315	7225
Količina otpada prikupljenog tokom godine m³	8961,50	9659,25	10885,21	11394,89
Broj MZ-a pokrivenih organiziranim prikupljanjem otpada	14	14	18	20
Broj kontejnera za kolektivno prikupljanje otpada na području općine	112	112	133	133
% naplate usluga	58,27	60,00	66,96	73,12

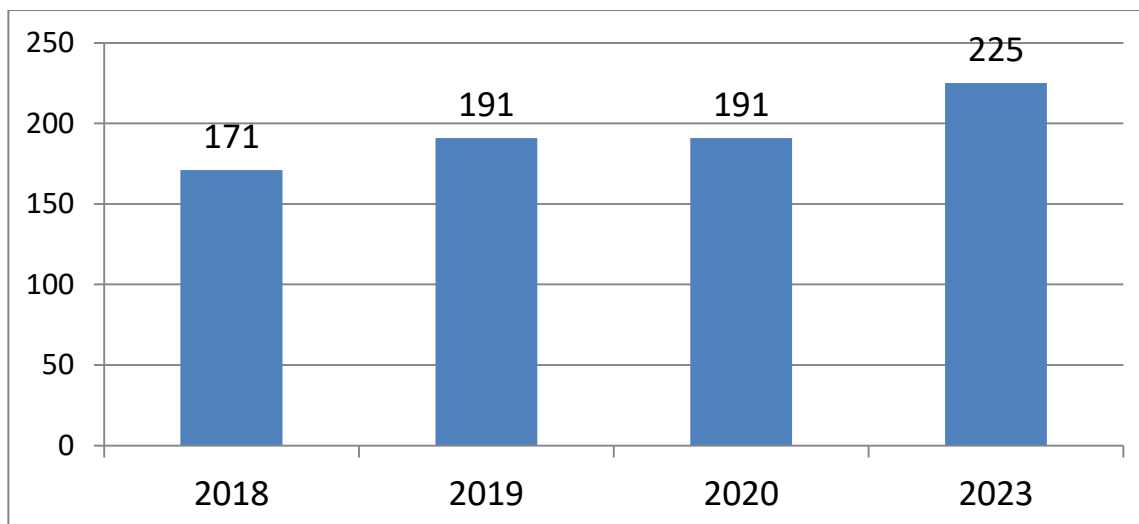
2.4.7. Parkinzi

Odlukom Općinskog vijeća Maglaj određene su parkirališne površine s naplatom - javna parkirališta, opći uvjeti korištenja parkirališnih površina, organizacija, način naplate parkiranja, cijene parkiranja te nadzor nad parkiranjem vozila na javnim parkiralištima s naplatom na urbanom području općine Maglaj.

Tehničke i organizacijske poslove, naplatu, nadzor nad parkiranjem, blokiranje nepropisno zaustavljenih i parkiranih vozila, održavanje, obilježavanje i druge poslove na javnim parkiralištima s naplatom obavlja Komunalno javno društvo - KJD Maglaj, d.o.o. Maglaj.

Plaćanje usluge parkiranja se vrši uz standardan oblik naplate putem automatskog parking aparata.

Broj parking mjesta koja se naplaćuju

2.4.8. Elektro-energetska infrastruktura

Snabdjevanje električnom energijom na području općine Maglaj se odvija kroz elektro-energetski sistem BiH, putem JP „Elektroprivreda Bosne i Hercegovine“ d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Zenica, Poslovna jedinica Maglaj.

U cjelini stanje srednjenaponske i niskonaponske (0,4 kV) mreža je cca 80% u dobrom fizičkom i tehničkom stanju dok preostalih 20% mreže zahtjeva rekonstrukciju. Naponske prilike u ovoj mreži promatrano kroz trenutno opterećenje i iskoristivost su relativno dobre i kreću se u dozvoljenim tolerancijama. Rekonstrukciju i modernizaciju dijela mreže, treba provesti na staroj, dotrajaloj i ratom devastiranoj niskonaponskoj mreži, kao i nekim, neadekvatno rješanim razuđenim dijelovima, sa dugačkim vodovima, ne selektivnim presjecima i velikim padovima napona. Od 2011. godine do 2019. godine evidentan je porast potrošača električne energije, što ukazuje na proširenje mreže, u najvećem dijelu po ruralnim područjima. Privredni razvoj Maglaja, je takođe doveo do povećane potrošnje električne energije i opterećenja elektro-energetskog sistema. Pojedini privredni subjekti su izgradili vlastite trafo stanice i time zasad osigurali potrebnu angažiranu snagu i relativno stabilne naponske uvjete. Ostali, manji privredni subjekti su priključeni na postojeću mrežu.

Kretanje broja priključaka/korisnika električne energije u općini Maglaj

Opis	2016	2017	2018	2019
1. Na visokom naponu	5	5	5	6
2. Na niskom naponu	8759	8781	8871	8901
a) Domaćinstva	8101	8118	8189	8219
b) Javna rasvjeta	49	56	58	60
c) Ostala potrošnja	609	607	624	622
Ukupno	8764	8786	8876	8907

U budućem periodu potrebno je dalje planirati razvoj distributivne mreže te primjereno dimenzioniranje za pouzdani rad i održavanje parametara kvalitete električne energije u skladu s normama te usklađeno djelovanje distributivne mreže s prienosnom mrežom i priključenim postrojenjima korisnika distributivne mreže.

Plan razvoja distributivne mreže treba biti usklađen sa prostorno-planskom dokumentacijom izgradnje privrednih i stambenih objekata na području općine Maglaj.

Posebno je potrebno planirati razvoj sistema za potrebe privrednih zona na području općine Maglaj (interpolacijom novih TS 10(20)/0,4 kV) te lokalitet Brezove Dane kao budući površinski kop koji bi zahtijevao značajnu priključnu snagu.

Pri planiranju razvoja složenog sistema kakav je distribucija električne energije potrebno je planirati stalnu modernizaciju, odnosno postepenu zamjenu pojedinih uređaja novim i modernijim te ugradnju savremenih uređaja koji doprinose pouzdanijem pogonu distributivne mreže i kvalitetnijem napajanju njenih korisnika.

2.4.9. Komunikacijska infrastruktura

Na području općine djeluje javno preduzeće JP BH Pošta, Pošta Maglaj, čija je djelatnost poštanski promet i razvoj poštanske djelatnosti na području općine i šire. Pored tradicionalnih poštanskih usluga kontinuirano se uvode nove, najmodernije, usluge i servisi, kao što su: Hibridna pošta, Sorting centar itd. Pošta Maglaj, opremljena sa najmodernijom poštanskom automatizacijom i mehanizacijom i uvezana u informatički sistem, pored široke lepeze poštanskih i drugih usluga, osposobljena je i da obavlja i integriranu poštansko-bankarsku uslugu.

Pored zadovoljavajućeg nivoa dostupnosti poštanskih usluga, u daljem planskom razvoju poštanskog saobraćaja treba težiti povećanju broja poštanskih jedinica i potpunu automatizaciju poštansko-šalterskog saobraćaja, poštujući normative da jedna poštanska jedinica opslužuje do 5000 stanovnika.

Glavnu ulogu u oblasti telekomunikacija obavlja dioničko društvo BH Telecom, kao najveći operater svih vidova telefonije na području BiH a koja stanovništvu općine omogućava pristup fiksnoj i mobilnoj mreži (BH Line i BH Mobile) te BIHpak javnoj mreži za prijenos podataka. Infrastruktura BH Telecoma je dio globalnog telekomunikacijskog sistema i kao takva građanima i privrednim subjektima omogućava visokokvalitetno korištenje fiksne i mobilne mreže u lokalnom i međunarodnom saobraćaju, te brojne, različito modelirane pakete usluga i servisa. U svijetu rapidnih promjena, napretka brzine i obima komuniciranja, u svijetu koji postaje globalno informatičko društvo, fiksna telefonija je pokretačka poluga mehanizama komuniciranja bez kojih se svijet danas, društvo i njihovo funkcioniranje više ne mogu niti zamisliti.

BH Telecom kao najveći operator mobilne telefonije na teritoriji Bosne i Hercegovine, na području općine pruža ove usluge sa pokrivenošću općine signalom od 95 %. Na području općine su takođe prisutni i mobilni operateri M:tel i HT Eronet, za koje nisu prikupljeni podaci o broju korisnika, ali koji sigurno sa svojom infrastrukturom i korisničkom podrškom daju dodatni kvalitet ponude ovih usluga. Tu su i usluge pristupa Internetu, kao medij komuniciranja i razmjena informacija, danas, dio naše stvarnosti i postojanja, gdje je brza i pouzdana informacija najbitniji segment početka svake aktivnosti- kreiranje modernog koncepta društva – društva znanja, zabave, stila života i poslovanja.

BH Telecom pored postojećih SMS, MMS, JAVA, Wap/Web portal, moja TV i dr. svakodnevno inovira i uvodi najmodernija svjetska dostignuća iz ovih oblasti, kao što su usluge mCommerce, LBS-lokacijski bazirane usluge, Mrežno povezivanje, Fiskalne kase, Frame Relay, MPLS VPN, ICT usluge, AV signal, Cloud Call Center, Cloud usluge, telemetriju, telekomandu, Hosting usluge, Online zaštitu i dr.

Broj korisnika usluga BH Telekoma u Maglaju

	2016	2017	2018
Broj fiksnih priključaka	4303	4059	3850
Broj korisnika mobilne mreže	ca 13000	ca 13000	ca 13000
% Pokrivenosti općine mobilnim signalom	90	90	95
Broj INTERNET korisnika	4968	5037	5072
Broj MZ-a koji imaju telefonsku mrežu	18	18	18
Broj MZ-a koji imaju mogućnost internet konekcije	18	18	18

Na priloženoj tabeli je očigledan pad fiskalnih priključaka, što je povezano sa sve većim korištenjem mobilne mreže. Vidljiv je značajan porast Internet korisnika odnosno na 2011, godinu gdje taj broj iznosio 2163 korisnika.

Na području općine Maglaj trenutno je instalirano više baznih stanica mobilne mreže i to: Maglaj, Čobe, Sikola, TKC Maglaj, Breze, Moševački Šiljak, Kosova, Borik, Maglaj VF i dr. te je u planu izgradnja novih baznih stanica.

Sva postojeća infrastruktura i objekti fiksne i mobilne mreže izgrađeni su u skladu sa važećim propisima i tehničkim pravilima koja u FBiH regulišu ovu oblast.

2.4.10. TV, radio, internet portali

Na području općine Maglaj egzistira radio stanica sa 40-godišnjom tradicijom, a prije dvadeset godina pokrenuto je i emitovanje televizijskog programa, tako da općina Maglaj ima svoju RTV kuću, veoma gledanu i slušanu na najvećem dijelu općine, kao i nekih susjednih općina. RTV Maglaj emituje informativni, ekonomsko propagandni program, sportske, kulturno-zabavne sadržaje i dr. RTV Maglaj je u privatnom vlasništvu i smještena je u novim prostorijama, Doma kulture E. Mulabdić Maglaj.

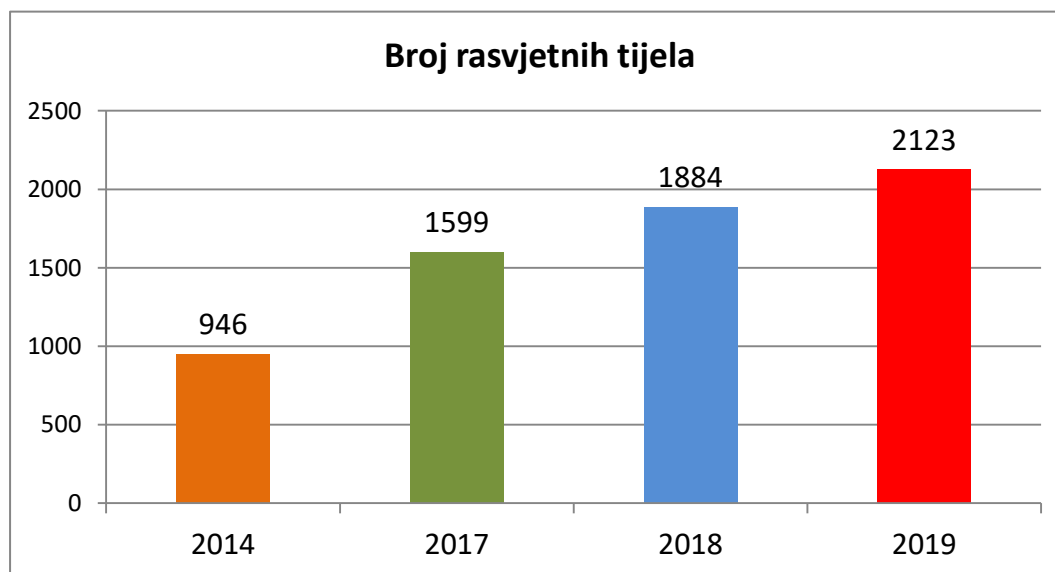
Uslugu kablovske televizije u općini Maglaj, pored BH Telekom, vrši firma privatnog kabel-operatera, koja svojom uslugom pokriva najveći dio teritorije općine, i s obzirom na slabu tehničku opremljenost i dinamične promjene u ovoj oblasti zahtjeva sigurno novi pristup i dalju modernizaciju ove usluge.

Internet portali su zasigurno postali mediji koji sve više preuzimaju ulogu informisanja građana o trenutnom dešavanju kako u općini tako i šire. Trenutno egzistir nekoliko portala u gradu i njihov broj će se u budućnosti sigurno dalje povećavati.

2.4.11. Javna rasvjeta

Svjesni da troškovi javne rasvjete postaju sve veći teret za općinski budžet, Općina Maglaj se opredjelila za nove tehnologije, te uz prihvatljiva ulaganja, smanjila izdvajanja za eksploataciju sistema javne rasvjete, čime su stvorene mogućnosti za preusmjeravanje tako uštedjenih sredstava u daljnje proširenje sistema, razvojne ili druge prioritetne svrhe.

Općina Maglaj je u okviru realizacije programa "Green Economic Development", finansijski podržanog od strane United Nations Development Programme in BiH (UNDP BiH), te uz tehničku pomoć Zagrebinspekt d.o.o. izradila detaljan energetskog pregleda sistema javne rasvjete. Na osnovu provedenog pregleda, uz djelimično financiranje iz sredstava pomenutog programa, kao i namjenskim sredstvima iz općinskog budžeta, izvršena je rekonstrukcija (dijela) sistema javne rasvjete, odnosno zamjena određenog broja postojećih rasvjetnih tijela srednje i niske efikasnosti sa visokoeffikasnim i ekonomičnijim LED rasvjetnim tijelima. Uporedo s tim, radilo se na proširenju mreže tako da se mreža javne rasvjete značajno proširila. U 2019. godini broj rasvjetnih tijela iznosio je 2123 sa trendom daljeg proširenja. Nova rasvjeta koristi LED sijalice, višestruko efikasnije i dugotrajnije nego prethodne, što rezultira da troškovi električne energije zadržani na ranijem nivou pri čemu je mreža značajno proširena i kvalitet rasvjete poboljšan. Općina Maglaj je izvdvojila značajna sredstva kako bi razvjetu proširila na sve dijelove općine što se vidi na porastu rasvjetnih tijela od 946 u 2014 godini na 2123 u 2019. godini.

Cilj projekta izrade Elaborata odabranog koncepta rješenja i strateškog okvira sistema centralnog grijanja u Maglaju je procijeniti izvodljivost pružanja usluga centralnog grijanja na biomasu od strane javnog (ili privatnog) operatora u općini Maglaj (domaćinstva, komercijalni korisnici i općinske zgrade). Unutar glavnog cilja Elaborata uključeni su brojni specifični ciljevi koji čine Elaborat potpunim i sveobuhvatnim, a to su analiza trenutnog načina grijanja, anketiranje o spremnosti i plaćanja, određivanje potencijala biomase za logistiku, pregled pravnog i institucionalnog okvira, izrada konceptualnog tehničkog rješenja za sistem, provedba sveobuhvatne finansijske analize, te izrada provedbenog plana. Elaborat preporučuje pravna, institucionalna, finansijska i strukturna poboljšanja budućeg sistema centralnog grijanja na biomasu u općini u cilju smanjenja zagađenja zraka i emisije stakleničkih plinova.

Na osnovu iskustva iz ove faze bi se nastavilo sa projektovanjem ostalih blokovskih postrojenja u Maglaju. Predloženi investicioni model se može pravno-institucionalno sprovesti i putem davanja koncesije privatnoj kompaniji, u skladu sa Zakonom o koncesijama kantona ili putem drugog modela javno privatnog partnerstva. Za ovaj Projekt, model koncesija ili uspostave zajedničke kompanije u vlasništvu oba partnera bi mogla biti najprihvatljivija opcija za Općinu.

Na bazi ovog koncepta, Općina Maglaj će uz podršku Češke razvojne agencije, izvršiti dalji razvoj ovog koncepta i pripremiti glavni projekat iz kojega će se egzaktno vidjeti svi potrebni resursi, tehnička rješenja i visina investicije.

2.4.13. Gasna infrastruktura

Gasifikacija općine Maglaj je planirana i definisana u sklopu projekta izgradnje transportnog gasovoda Bosanski Brod – Zenica, čija je implementacija planirana devedesetih godina prošlog vijeka. Projekat je i dalje aktuelan i BH Gas je ovaj projekat uvrstio u razvojne i strateške dokumente BiH/FBiH. Projekat je uvršten i u prostornu osnovu Prostornog plana FBiH 2008-2028.g.

Dužina planirane trase kroz općinu Maglaj je cca 15 km. Planirana interkonekcija prolazi kroz općinu Maglaj, presjecajući naseljena mjesta Kosova, Moševac, Ravna, Oručje, Ošve, Misurići, Tujnica i Liješnica. Imajući u vidu prednosti gasa kao energenta, potrebno je uključiti sve zainteresovane aktere kao i zainteresovane općine u regionu te dati konačan, zajednički stav i opredjeljenje o eventualnoj, budućoj, gasifikaciji općine Maglaj i regije te inicirati i aktualizirati ovo pitanje a imajući u vidu sve benefite koje prirodni gas kao energent nosi i poseban značaj za zaštitu okoliša, smanjenja emisija i zaštite šuma.

2.4.14. Groblja

Na području općine postoji veliki broj groblja različite veličine i stepena uređenosti.

Shodno nastojanju za uređenjem ove oblasti i ukazanoj potrebi, Općina Maglaj u kontinuitetu vrši pripreme i provodi aktivnosti na što boljoj uređenosti kroz pripremu projektno tehničke dokumentacije, rezervaciju

zemljišta i izgradnju pratećih građevina i komunalne infrastrukture, a u skladu sa Urbanističkim planom, Urbanističkim redom i sanitarnim uslovima predviđenim za izgradnju ovih objekata.

Poslove uređivanja, održavanja i organizacije groblja na području općine, vrše vjerske zajednice u čijem su vlasništvu groblja, odnosno grupe građana.

Općina Maglaj je tokom 2020. godine pripremila projektno-tehničku dokumentaciju i izradila I fazu novog groblja „Borik“.

Takođe, pripremljena je projektno-tehnička dokumentacije uređenja Šehidskog groblja – mezaristana.

Zaključak:

Stanje lokalne infrastrukture na području općine Maglaj je na zadovoljavajućem nivou uz potrebu daljeg unapređenja i razvoja postojeće odnosno dalje izgradnje nedostajuće komunalne javne infrastrukture .

Cestovna pokrivenost općine i povezanost sa središtem općine je na zavidnom nivou uz potrebu stalnog unapređenja kvaliteta mreže kao i izgradnje nove, prema potrebama stanovništva.

Pokrivenost stanovništva pitkom vodom , i pored zadovoljavajućeg stanja, zahtjeva dalje širenje gradskog vodovodnog sistema kao i sistemskog upravljanja i organizovanja lokalnih vodovoda u cilju osiguranja zdravstveno ispravne pitke vode za sve stanovnike općine.

Značajniji problemi evidentni su u pokrivenosti stanovništva odvodnjom otpadnih voda, te je u narednom periodu neophodno planirati strateške intervencije koje bi omogućile veću pokrivenost općine kanalizacionim sistemima i na taj način zaštititi bogate vodne resurse kojima općina raspolaže.

Preko 90% stanovništva pokriveno odvozom krutog otpada te postoji potreba daljeg razvoja sortiranja i reciklaže te posebno, konačnog uređenja postojeće deponije i iznalaženje rješenja trajnog zbrinjavanja prikupljenog otpada

Općina je u prethodnom periodu provela značajne aktivnosti na podizanju efikasnosti javne rasvjete, te su planovi da se sa ovakvim strateškim intervencijama nastavi i dalje. Prilikom širenja mreže javne rasvjete neophodno je primjenjivati standarde energijske efikasnosti i koristiti LED rasvjetu.

Stanje uređenja javnih površina, posebno u gradskom području je na najvišem nivou te će se, u cilju poboljšanja kvaliteta života, u narednom periodu strateške intervencije fokusirati na uređenje novih parkova i drvoreda te izgradnji novih parking mjesta.

Takodje je neophodno nastaviti sistem naplate parkiranja i nova parking mjesta uvesti u navedeni sistem.

Na području općine grobarska djelatnost nije regulirana na adekvatan način. Nedostaje objekat u kojem bi se ova djelatnost mogla adekvatno obavljati za sve tri konfesije (islamska, katolička i pravoslavna) na području općine Maglaj.

Efikasnost rada općinske administracije je zadovoljavajuća, naročito nakon ispunjenja uslova i procedura BFC sertifikata i digitalizacije radnih procesa kroz uvođenje Dokument menadžment sistema i cilj je nastaviti na daljem razvoju i unaprjeđenju usluga općinske administracije.

2. 5. Pregled stanja i kretanja u oblasti okoliša i prostornog planiranja

2.5.1. Stanje okoliša

Posljednjih decenija čovječanstvo se suočava sa sve većim zagađenjem životne sredine i njenih elemenata. Pored prirodnog zagađenja kroz procese koji se odvijaju u atmosferi, litosferi i hidrosferi, od sredine dvadesetog veka, sve jači uticaj je antropogenog tj. uticaja čoveka. Prvi signali ove zabrinjavajuće pojave iskazali su se kroz smanjenje biodiverziteta, prirodne katastrofe i klimatske promene. Goruće pitanje zaustavljanja dalje degradacije, a zatim i zaštite životne sredine počiva na neophodnosti utvrđivanja izvora zagađivanja, odnosno uspostavljanje sistema praćenja – monitoringa zagađenja životne sredine. Na osnovu rezultata monitoringa treba preduzimati mjere zaustavljanja daljeg zagađenja, popravke devastiranog okruženja i vraćanja u optimalni medijum. Paralelno sa direktnim mjerama, da bi ostvarili cilj, intenzivirati i u većem obimu razvili svijest o sredini i u kojoj živimo i koju ostavljamo potomcima kroz sistem

obrazovanja i vaspitanja, od predškolske ustanove do visokoškolske ustanove. Takođe, javnost u detekciji problema, i rešavanju istog kao i zajednička briga je neophodna jer je svima interes isti, zdrava okolina u kojoj živimo i ostvarujemo svoje aktivnosti.

Općina Maglaj, svjesna ovih problema, u okviru svojih mogućnosti poduzima mjere na zaštiti svih segmenata prirode i okoliša. Na žalost, mjere koje se provode, s obzirom na kompleksnost i visini potrebnih sredstava, nisu ni blizu stvarno potrebnih intervencija.

Općina Maglaj se potpisivanjem Sporazuma gradonačelnika 2020.godine aktivno uključila u provedbu mjera za ispunjenje vizije Evropske unije za klimu i energiju na svom području. Također, potpisnici sporazuma dijele zajedničku viziju kojom će osigurati dekarbonizaciju i otpornost gradova u kojima će njihovi građani imati pristup sigurnoj, održivoj i svima pristupačnoj energiji. Potpisnici se obavezuju smanjiti emisije CO₂ za najmanje 40% do 2030. i povećati otpornost gradova/općina na djelovanje klimatskih promjena.

Potpisnici Sporazuma potvrđuju zajedničku viziju za 2050. godinu:

- provođenje dekarbonizacije lokalnog teritorija, na taj način pridonoseći ograničavanju prosječnog globalnog porasta temperature ispod 2°C prema Međunarodnom klimatskom sporazumu postignutom prilikom COP21 u Parizu u decembru 2015. godine;
- povećanje otpornosti lokalnog teritorija te u tom smislu jačanje kapaciteta za prilagođavanje neizbježnim uticajima klimatskih promjena;
- omogućiti univerzalni pristup sigurnoj, održivoj i cjenovno dostupnoj energiji svim građanima te time pridonijeti unaprjeđenju kvalitete života te povećanju energetske sigurnosti;

2.5.2. Kvalitet zraka

Emisije zagađujućih materija u atmosferu rezultiraju različitim negativnim uticajima na kvalitet zraka i klimu. Kvalitet zraka je veoma važan problem za zdravlje ljudi, ekonomiju, razvoj i okoliš. Prekomjerno zagađen zrak može rezultirati širokim rasponom negativnih uticaja na receptore, zdravlje ljudi, klimu i okoliš u cjelini. Posebno je važna činjenica da na loš kvalitet zraka ne utiče samo jedna kemijska supstanca, nego mješavina desetina različitih kemijskih jedinjenja koja se ispuštaju iz velikog broja industrijskih, energetske i drugih antropogenih izvora i prirodnih aktivnosti.

Radom integralne proizvodnje u kompaniji „Natron Hayat“, ali i radom drugih industrijskih pogona, proizvodnjom toplotne energije u kotlovnica, korištenjem velikog broja malih kotlovnica i kućnih ložišta te odvijanjem cestovnog saobraćaja, kvalitet zraka na području općini Maglaj, prije svega u naseljima koji se nalaze u dolini rijeke Bosne, je ugrožen.

Periodična mjerenja kvaliteta zraka pokazivala su uslovno da kvalitet zraka na području Općine Maglaj uglavnom zadovoljava propisane kriterije prema Pravilniku o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka, međutim, registrovana su prekoračenja dnevnih koncentracija SO₂ i PM₁₀ a što potencijalno može uticati na zdravlje ljudi, ekonomiju i razvoj. Uzimajući u obzir navedene pokazatelje, veoma je bitno na studiozan i sveobuhvatan način pristupiti detaljnoj analizi trenutnog stanja kvaliteta zraka radi planiranja mjera za njegovo unapređenje uspostavljajući organizirani sistem upravljanja kvalitetom zraka na području općine Maglaj u cilju postizanja i održavanja propisanog kvaliteta zraka radi zaštite zdravlja ljudi i razvoja ovog područja.

Prekoračenja graničnih vrijednosti registrovana su posebno u zimskom periodu, što ukazuje da je zrak značajno lošijeg kvalitete u zimskom periodu zbog korištenja okolinski nepodobnih goriva.

U tom pravcu Općina Maglaj je zajedno sa Institutom Kemal Kapetanović iz Zenice, u cilju osiguranja validnih podataka i kontinuiranog automatskog monitoringa kvaliteta zraka instalirala stacionarnu automatsku stanicu za mjerenje AMS-8 Maglaj smještenu centru urbanog dijela Maglaja, u blizini Osnovne škole „Maglaj“ koja je počela s radom krajem februara 2020. godine. Stanica je namjenjena za monitoring kvaliteta zraka u urbanoj i industrijskoj sredini i opremljena je analizatorima za mjerenje koncentracija 8 polutanta u ambijentalnom zraku (SO₂, H₂S, DES, DEMS, DMS, METHILSH, ETHYLSH i PM₁₀), te sistemom za uzorkovanje ambijentalnog zraka u svrhu njegove kemijske analize i uređajima za mjerenje meteoroloških parametara (brzina i smjer vjetrova, temperatura, relativna vlažnost i atmosferski pritisak). Na ovoj mjerne stanici se mjere jedinjenja sumpora koja su specifična za postrojenja za proizvodnju papira u Maglaju. Podaci se sakupljaju na serveru Instituta Kemal Kapetanović, Zenica, i kontinuirano se objavljuju na web stranici Federalnog hidrometeorološkog zavoda BiH

<http://www.fhmzbih.gov.ba/latinica/ZRAK/AQI-satne.php>.

Shodno utvrđenom stvarnom stanju kvaliteta zraka biti će i planirane i poduzimane potrebne mjere u cilju zadovoljenja propisanih kriterija prema Pravilniku o monitoringu kvaliteta zraka.

2.5.3. Zaštita voda

Zaštita voda je izuzetno bitan segment integralnog upravljanja vodnim resursom, pri čemu je rijeka Bosna, koja protiče kroz općinu, i najzagađeniji vodotok u Bosni i Hercegovini, sa stepenom zagađenosti III, a povremeno i IV kategorije. Evidentne su dvije vrste zagađenja i to koncentrisana i rasuta zagađenja. Po karakteru i stepenu uticaja najveći izvori koncentrisanih zagađenja su urbane otpadne vode, industrijske otpadne vode i procjedne vode sa deponija otpada, dok su najveći izvori rasutih zagađenja ruralna naselja, poljoprivreda, šumarstvo i saobraćaj. Osim ovih izvora zagađenja postoji čitav niz onih koji pored navedenih imaju daleko manji značaj.

Zaštita voda podrazumjeva zaštitu i očuvanje površinskih i podzemnih voda, a u prvom redu se misli na očuvanje kvaliteta i kvantiteta, kao i očuvanje njenih osnovnih fizičko-hemijskih osobina. Sa aspekta zagađenja voda, najveći zagađivači voda su otpadne kanalizacione vode iz domaćinstava, a zatim slijede otpadne vode iz različitih sektora poput poljoprivrede, industrije i šumarstva.

Od primarne važnosti je zaštita izvorišta pitke vode, te zaštita korita i obalnih područja.

Najznačajniji površinski vodotoci su rijeke: Jablanica, Megara, Bistrica, Fojnica i Liješnica koje su svakodnevno na udaru raznih vrsta zagađenja, bilo da se radi o eksploataciji šljunka, štetnim procjednim vodama koje dopijevaju sa gradske deponije i deponije industrijskog otpada firme „Natron-Hayat“, izlivima kanalizacije, te ilegalnim ispuštanjima raznih toksičnih materija.

Obale i korita rijeka Bosne, Liješnice i Jablanice su u velikoj mjeri zagađene smećem jer se uz njih nalaze divlje deponije i posebno, u periodima velikih voda, nanosi smeća iz uzvodnih dijelova ovih vodotoka, drugih općina.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti izaštiti sliva rijeke Bistrice, koja predstavlja glavni izvor pitke vode za gradskog središte Maglaja.

Lokalni i seoski vodovodi nemaju uređene sanitarne zone zaštite, a i na mjestima koja su zaštićena propisi se ne poštuju. Sve navedene činjenice ukazuju na veliki problem pitke vode sa kojim se susreće općina jer su izvorišta stalno na udaru negativnih antropogenih uticaja, čije analize pokazuju jedinjenja koja se ne bi smjela naći u pitkoj vodi.

Bitan segment u zaštiti voda jeste sprječavanje ilegalne sječe šuma koja dovodi do čestih erozionih procesa koji zamućuju i zagađuju izvorišta vode ali i doprinose bujicama i polavama

Kako bi se djelimično zaštitili vodni ekosistemi neophodno je izgraditi prečišćivače otpadnih industrijskih i fekalnih voda koje se bez ikakvog tretmana direktno izljevaju u rijeku Bosnu.

Rješavanje problema zagađenja vodnih ekosistema zahtjeva značajan vremenski period i velika finansijska sredstva.

U okviru LEAP-a općine Maglaj, u oblasti zaštite voda, definisani su sljedeći ciljevi:

- Snabdijevanje gradskog i ruralnog dijela općine Maglaj sigurnom vodom za piće;
- Stalne fizičko-hemijske i mikrobiološke analize vode;
- Izgradnja kanizacionih sistema na cijeloj teritoriji općine prema prioritetima;
- Obavezna izgradnja sistema za prečišćavanje fekalnih, industrijskih i otpadnih voda;
- Redovno čišćenje i održavanje obala i korita rijeka;
- Edukacija stanovništva;
- Redovan monitoring površinskih i podzemnih voda
- Izraditi planove, studije i elaborate koji će tretirati ovu oblast.

Svi planovi zaštite izvorišta trebaju biti usaglašeni sa važećim zakonima i propisima o vodama.

Kada govorimo o zaštiti životne sredine, odnosno zaštititi kvalitete zraka, vode i zemljišta opće prisutan problem jeste problem monitoringa a na osnovu kojega bi se definisali prioriteti i mjere na očuvanju

2.5.4. Zaštita zemljišta

Zaštita zemljišta obuhvata očuvanje zdravlja i funkcije zemljišta, sprječavanje oštećenja, praćenje stanja i promjena kvaliteta tla te saniranje i obnavljanje oštećenih zemljišta i lokacija.

Devastacija zemljišta nastaje:

- infekcijom zemljišta, odnosno biološkom kontaminacijom,
- nepropisnim korištenje kemijskih sredstava u poljoprivredi i sl.
- antropogenom degradacijom zemljišta

- erozijom zemljišta
- smanjivanjem šuma
- demografskom ekspanzijom i urbanizacijom
- destrukcijom ili fizičkim uništenjem zemljišta (pedocid).

Istraživanja Federalnog zavoda za agropedologiju i Federalnog zavoda za javno zdravstvo u poplavnim područjima u općini Maglaj 2014. godine i namjenska istraživanja pokazala su da je zdravstveno stanje zemljišta više ili manje narušeno ili ugroženo zbog povećanog sadržaja teških metala a na nekim lokacijama sadržaj pojedinih teških metala je veći od dozvoljenih graničnih vrijednosti. Analize sadržaja organskih polutanata (PAH i PCB) u zemljištima su pokazale da nema organskog onečišćenja.

Nisu vršena istraživanja zdravstvenog stanja zemljišta.

Imisije štetnih materija iz zraka i voda u zemljište su brojne, prevashodno iz potencijalnih izvora koji vrše emisiju štetnih materija iz industrije i saobraćaja, poljoprivrede, otpadnih voda te plavljenjem površinskih voda ili padanjem kiselih kiša.

Vema je važno, ukoliko se poljoprivredna proizvodnja obavlja na kontaminiranim zemljištima, vršiti izbor kultura koje se mogu uzgajati u ovakvim situacijama i svakako ne uzgajati kulture koje u jestivom dijelu deponuju toksične materije.

Fizički gubici zemljišta su brojni, a najčešći uzroci su: izgradnja stambenih objekata na obradivim površinama, deponije tehnološkog i komunalnog otpada, nastanak erozije i klizišta pod uticajem vode, prisustvo mina, površinska eksploatacija sirovina i suša. Erozijaje je najrasprostranjeniji i najteži oblik degradacije zemljišta. U posljednje vreme proces erozije je ubrzan zbog intenzivne sječe šuma, uništavanja vegetacije, nekontrolisane ispaše i neadekvatne obrade zemljišta. Borbu sa erozijom i bujičnim poplavama treba shvatiti ozbiljno, jer su u pitanju štete ogromnih razmjera.

Zaštitu zemljišta i održivo upravljanje zemljištem nameće mjere koje imaju za cilj očuvanje uloge zemljišta, prevenciju degradacije, ublažavanje posljedica degradacije i popravljnja degradiranih zemljišta.

Kao prvi korak u zaštiti zemljišta i očuvanju njegovih prirodnih uloga te sprječavanju degradacijskih procesa je praćenje stanja i uočavanje promjena svojstava zemljišta u vidu uspostave monitoringa i praćenja stanja a što podrazumjeva kontinuirano praćenje određenih pokazatelja zemljišta u svrhu prikupljanja informacija o promjenama stanja i obilježja zemljišta, te identifikacije oblika i intenziteta degradacije. Na osnovu prikupljenih podataka, opredjeliti prioritete i mjere neophodne za prevenciju degradacije i ublažavanje posljedica degradacije zemljišta.

2.5.5. Deponije

Problematika neadekvatnog odlaganja otpada je prisutna u cijeloj Bosni i Hercegovini. Broj nelegalnih deponija je izuzetno veliki i prisutna je pojava stalnog nastanka novih deponija. Pored nelegalnih deponije otpad se odlaže i na tzv. komunalne deponije na nivou općina koje najčešće ne zadovoljavaju uslove sanitarnih deponija jer ne posjeduju adekvatne sisteme za zaštitu voda, tla i zraka. Na većini postojećih tzv. komunalnih deponija (kruti) otpad se odlaže bez bilo kakvog selektiranja na građevinski, medicinski, industrijski ili životinjski otpad, bez vođenja obzira da li se radi o zdravstveno opasnom ili neopasnom otpadu.

Industrija, također, proizvodi značajne količine otpada od čega se oko 10% od toga može kategorizirati kao opasni. Dodatno opterećenje čini otpad od poljoprivrede gdje visoko mjesto zauzima stajnjak koji se preko 80% odlaže na poljoprivredna zemljišta.

Na području općine Maglaj nalaze se dvije deponije:

- Deponija komunalnog otpada – gradska deponija „Nekolj“ i
- Industrijska deponija „Natron – Hayat“

Za obe su urađeni idejni projekti prilagođavanja deponija ka sanitarnom odlaganju.

Ni jedna od deponija još uvijek nije sanitarna, a općina još uvijek nije uključen u regionalni koncept odvoza smeća.

Da bi se izvršila sanacija deponije u Maglaju potrebno je uraditi niz mjera i aktivnosti što uključuje izgradnju svih objekata koji osiguravaju kvalitetno i sigurno funkcioniranje deponije, kako bi izgrađeni objekti udovoljavali regulativi BiH i EU.

Pored sanacije postojeće deponije „Nekolj“, Idejnim rješenjem predviđa se izgradnja Pretovarne stanice i Sortirnice za privremeno deponiranje sortiranog otpada na ovoj lokaciji. Pretovarna stanica bila bi u funkciji privremenog skladištenja, pripreme i pretovara otpada namijenjenog transportu prema Regionalnoj

sanitarnoj deponiji. Planom prilagođavanja je predviđeno da deponija služi za odlaganje inertnog (bezopasnog) otpada sa posebnim sektorima na kojima bi se vršilo odlaganje i tretiranje životinjskog i lakšeg građevinskog otpada. Plan prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju komunalnog otpada „Nekolj“ za Općinu Maglaj uradila je firma „Enova“ d.o.o. Consultants&Engineers u novembru 2012.godine. Planom je predviđena sanacija deponije u narednih 5 godina (2012.-2017.), kao i izgradnja potrebne infrastrukture koja je neophodna za rad svake sanitarne deponije i koja zadovoljava sve regulative Bosne i Hercegovine kao i regulative Evropske unije. Prema odredbama Federalnog plana upravljanja otpadom 2012.-2017. nakon perioda od 5 godina pristupilo bi se zatvaranju i sanaciji, te gradnji Regionalne deponije.

S obzirom da je Općina Maglaj kao i ostale općine u ZDK ne raspolaže sredstvima za ove namjene, ovaj Plan se nije sproveo u djelo tako da je općinsko rukovodstvo odlučilo da uradi sanacija postojeće deponije, kako bi sav stari otpad trajno izolovao od okoliša. Uz proces sanacije predviđena je izgradnja Pretovarne stanice kao i Sortirnice za privremeno deponovanje sortiranog otpada za šta je takođe izrađen glavni projekat.

Komunalno javno društvo je uz podršku pojedinih udruženja građana i lokalnog stanovništva, uspjelo očistiti najveći broj divljih deponija na području općine, kao i povremeno očistiti korita rijeka i evidentno je nastojanje poboljšanja situacije kao i promjena svijesti građana u ovoj oblasti.

KJD d.o.o. Maglaj u kontinuitetu realizira projekte sortiranja otpada na mjestu nastanka, kroz izgradnju zelenih ostrva, organizirani odvoz i podizanje svijesti stanovništva općine te su takođe evidentni pozitivni pomaci i unaprjeđenje situacije.

2.5.6. Zaštićeni dijelovi prirode

Zaštićena područja u Bosni i Hercegovini su kategorisana u skladu sa Zakonom SRBiH o zaštiti prirodnog i kulturno - historijskog naslijeđa, prema kome su postojale slijedeće kategorije zaštite:

- Nacionalni park
- Park prirode
- Regionalni park
- Opšti (strogi) rezervat prirode
- Posebni (specijalni) rezervat prirode
- Spomenik prirode
- Memorijalna prirodna dobra
- Spomenik oblikovane prirode

Zakonom iz 1985.godine je utvrđeno da je u današnjim granicama općine Maglaj:

Spomenik prirode - geomorfološki:

- Pećina Mokra Megara kod Donjeg Rakovca, i
- Pećina Suha Megara kod Donjeg Rakovca.

Kategorija IIIb - Spomenik prirode i prirodnih obilježja

- Pećina Mokra Megara kod Donjeg Rakovca,
- Pećina Suha Megara kod Donjeg Rakovca.

Pećine Suha i Mokra Megara su izuzetne speleološke, rekreativne i turističke vrijednosti sa do sada istraženih 2500 m hodnika. Potrebna su daljnja istraživanja za detaljniju analizu i održivo i svrsishodno privođenje namjeni)

Kategorija IV – područja upravljanja staništima

- Endemna i zaštićena vrsta: Halačija, Cvakija - *Halacsya sendtneri*

Kategorija Va – zaštićeni pejzaž

- Područje Borik i Izletišta Bistrica.

Shodno navedenom zakonu, planirati aktivnosti na zaštiti i očuvanju ovih područja te utvrđivanju njihovih granica i propisivanje dozvoljenih režima korištenja i ljudskih aktivnosti, ali i svrsishodnog korištenja u pogledu lokalnog razvoja.

2.5.7. Obnovljivi izvor energije

Nakon stoljeća korištenja energije fosilnih goriva, obnovljivi izvori se sve više smatraju jednim od ključnih faktora budućih strategija razvoja. Obnovljivim izvorima energije se smatraju oni izvori energije koji se

samoobnavljaju u relativno kratkom vremenskom intervalu. Najuticajnijim obnovljivim izvorima energije se smatraju biomasa, solarna energija i energija vjetra.

Na području općine Maglaj, izvor sa najvećim potencijalom korištenja je biomasa kao otpad koji se javlja u šumarstvu i poljoprivredi.

Otpad iz šumarstva se odnosi na granja koje ostaje u šumi nakon sječe, te otpad koji nastaje preradom drveta, okorci, sječka i piljevina. Iskoristivi otpad iz poljoprivrede su slama i kukuruzovina, ostaci od rezidbe voćnjaka i biogas iz stočnog izmeta.

Općina Maglaj je već pokretala aktivnosti kada je u pitanju biomasa, te je uz podršku Češke razvojne agencije i UNDP-a izrađena studija „Istraživanje kapaciteta drvene biomase na teritoriji općine Maglaj i susjednih općina“ kao i „Studija izvodljivosti sistema centralnog grijanja na biomasu za općinu Maglaj“ (Enova d.o.o. Sarajevo).

Teoretski potencijal solarne energije u BiH iznosi 67,2 PWh, što znači da svakog dana u godini na svaki kvadratni metar horizontalne površine u prosjeku „padne“ energija zračenja od 3,6 kWh.

Za ocijenu potencijala vjetroenergije na području općine Maglaj nisu vršena mjerenja i istraživanja.

2.5.8. Energetska efikasnost

Obaveze jedinica lokalne samouprave iz ovih oblasti proizilaze iz slijedećih zakona:

-Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou FBiH (Službene novine FBiH, br. 2/06,72/07,32/08,4/10,13/10 i 45/10), i Pravilnika o energetsom certificiranju objekata (Službene novine FBiH, br. 50/10)

-Zakon o energetskej efikasnosti (2017.)

-Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasnekogeneracije (Službene novine FBiH, br. 70/13).

U tom pravcu, Općina Maglaj je izradila Plan energijske efikasnosti na području Maglaj za period 2016-2018. godina koji je urađen u skladu sa Kantonalnim planom energijske efikasnosti ZDK, odnosno u skladu sa Federalnim akcijskim planom energijske efikasnosti (EEAPF 2016-2018) a koji je pripremljen je u skladu sa obavezama Bosne i Hercegovine iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

U septembru 2020.g. Općina Maglaj je usvojila „Akциони plan održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama (SECAP) Općine Maglaj za period do 2030. godine“.

Općina Maglaj je takođe, shodno zakonskim obavezama uspostavila energetske menadžment, kojim se provodi, održava i razvija sistem informacija o energetskej efikasnosti, a posebno sistem kontrole nad potrošnjom energije, i u obavezi je da godišnje dostavlja Ministarstvu i Fondu za zaštitu okoliša FBiH podatke o ukupno utrošenoj energiji u skladu sa pravilima koja se tiču informacionog sistema energetske efikasnosti.

U kontinuitetu se provode mjere energijske efikasnosti i u prethodnom periodu izvršeno je utopljanje najvećeg broja objekata javnih ustanova, škola, uz zagrijavanje ovih objekata na bio masu kao obnovljivi izvor energije, provedene su aktivnosti na rekonstrukciji javne rasvjete u pravcu primjene novih LED tehnologija i dr.

2.5.9. Šume i šumska zemljišta

Značaj šuma i šumskog ekosistema i blagodati koje oni čine u svojoj užoj i široj okolini je poznat, ali treba podsjetiti da su šume najveći rezervoari pitke vode i ugljika, veliki proizvođači kiseonika, regulatori i stabilizatori pojava u prirodi koji direktno utiču na blagost klime umanjujući i ublažavajući ekstreme bilo koje vrste.

Od ukupne površine općine, na privatni sektor šumskog zemljišta otpada 6.513,820 ha (podaci ŠPD), prema kojima općina Maglaj raspolaže sa ukupnom površinom šumskog zemljišta od 12.847,670 ha.

Osnovna koncepcija prostornog razvoja općine Maglaj, sa aspekta šumarstva, zasnovana je na očuvanju postojećih šumskih površina i unapređenju stanja istih u skladu sa proizvodnim potencijalima staništa, kao i pošumljavanje goleti i poljoprivrednih površina lošijih bonitetnih kategorija.

U cilju maksimalnog korišćenja sveukupnih potencijala šuma i šumskog zemljišta, u planskom periodu je potrebno predvidjeti multifunkcionalno korišćenje šuma i šumskog zemljišta, što podrazumijeva povećanje prihoda od korišćenja sporednih šumskih proizvoda, lovstva i turizma.

Uklanjanje minskih polja iz šumskih područja predstavlja jedan od prioriteta strategije.

Zaključak:

U pogledu zaštite okoliša i očuvanja raznolikosti flore i faune lokalnog područja nameće se potreba rješavanja čitavog spektra okolišnih problema i upravljanja životne sredine. Stanje okoliša na području općine Maglaj je, slično kao i u cijeloj Bosni i Hercegovini, u svim segmentima okoliša, manje-više, narušeno Imperativ koji se nameće svim akterima na području općine je zaustavljanja dalje degradacije, a zatim i zaštite životne sredine a koji podrazumjeva utvrđivanja izvora zagađivanja, preduzimanje mjera zaustavljanja daljeg zagađivanja, popravke devastiranog okruženja i vraćanja u optimalni medijum. Uporedo sa direktnim mjerama, razvijati svijest o sredini i u kojoj živimo i koju ostavljamo potomcima kroz sistem obrazovanja i vaspitanja, od predškolske ustanove do visokoškolske ustanove. Takođe, uključiti javnost u detekciju problema, i rješavanje istih kao zajedničke brige i interesa u očuvanju zdrave okolina u kojoj živimo i ostvarujemo svoje aktivnosti.

Općina Maglaj, svjesna ovih problema, u okviru svojih mogućnosti poduzima mjere na zaštiti svih segmenata prirode i okoliša. Na žalost, mjere koje se provode, s obzirom na kompleksnost i visini potrebnih sredstava, nisu ni blizu stvarno potrebnih intervencija.

Općina Maglaj se potpisivanjem Sporazuma gradonačelnika 2020.godine aktivno uključila u provedbu mjera za ispunjenje vizije Evropske unije za klimu i energiju na svom području. Također, potpisnici sporazuma dijele zajedničku viziju kojom će osigurati dekarbonizaciju i otpornost gradova u kojima će njihovi građani imati pristup sigurnoj, održivoj i svima pristupačnoj energiji. Potpisnici se obavezuju smanjiti emisije CO₂ za najmanje 40% do 2030. i povećati otpornost gradova/općina na djelovanje klimatskih promjena.

Nastaviti takođe mjere na prilagođavanju i saniranju deponije smeća, izgradnji prečistača otpadnih voda, izgradnji kanalizacionih sistema u naseljenim mjestima, zaštiti zraka, pošumljavanju goleti, deminiranju, izgradnji parkova i zelenih površina, uređenju korita rijeka, utopljavanju zgrada, saradnje sa građanima i civilnim sektorom u provođenju projekata zaštite okoliša i dr.

Kao projekti međuopćinske saradnje, nameću se: zajednička zaštita i regulacija rijeke Bosne (u saradnji sa općinama Doboj, Zavidovići, Žepče, Tešanj, Doboj jug), Regionalna sanitarna deponija, zajednički međuopćinski programi edukacije stanovništva u oblasti životne sredine i dr.

2.5.10. Prostorno planska dokumentacija

Općina Maglaj kao prostorno uređena zajednica u prethodnom periodu je usvojila niz dokumenata iz oblasti prostornog planiranja. Prostorni plan Općine Maglaj 1984.-2004. godine je vremenski istekao, a zbog društveno-političkih i prostorno-teritorijalnih promjena, u određenim dijelovima je postao djelimično neprimjenjiv. Nastale promjene su se odnosile na smanjenje površine općinskog teritorija i broja stanovnika općine Maglaj, kao osnovnih elemenata prostornog planiranja.

U završnoj fazi je proces izrade Prostornog plana općine Maglaj za period 2017-2037. godina, a u proteklom periodu, shodno ukazanim potrebama i prioritetima, vršene su izrade i izmjene regulacionih planova. Time su stvarane osnove za legalnu stambenu gradnju (izdavanje dozvola za gradnju) i razvoj poduzetništva u urbanom području i poslovnim zonama.

Usvajanjem i realizacijom regulacionih planova uređenja urbanih područja i naseljenih mjesta Maglaj-Sjever i Maglaj-Jug, Liješnica, Novi Šeher, Misurići i Kosova parcijalno je omogućena planska izgradnja infrastrukture i objekata.

Pored navedenih podataka, nije došlo do značajnog unapređenja u upravljanju prostorom, pa bi u narednom periodu trebalo prioritetno okončati proces izrade i usvajanja Prostornog plana i raditi na povećanju prostora obuhvaćenog regulacionim planovima.

Analiza prostorno-planske dokumentacije uzimajući u obzir potrebe građana i privrede općine Maglaj, te povećanje iskoristivosti prostora kao resursa a što reguliše uvjete korištenja, izgradnje, uređenja i zaštite prostora i dobara u prostoru, i postojeće planske dokumentacije koju posjeduje Općina Maglaj upućuje na potrebu za inoviranjem postojećih i izradom prostorno planske dokumentacije za kompletno područje općine Maglaj:

PODRUČJE	PLANSKI DOKUMENAT
Maglaj grad i prigradska naselja (urbana područja)	-Izrada Prostornog plana Općine -Izrada Urbanističkog plana (nakon izrade prostornog plana)
Liješnica	-Izrada Urbanističkog plana za prostor koji je izvan obuhvata RP
Bijela Ploča	-Izrada novog Regulacionog plana
Jablanica	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)
Misurići	-Izrada izmjena i dopuna II dijela Regulacionog plana iz 1985.g
Donji Ulišnjak	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)
Kosova	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)
Moševac	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)
Gornji Bradići	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)
Donji Bradići	-Izrada Urbanističkog plana (poslije izrade prostornog plana Općine Maglaj)

Napomena: Sva ostala područja koja nisu obuhvaćena ovim pregledom biće riješena određivanjem urbanih područja kroz izradu Prostornog plana Općine Maglaj.

2.5.11. Prostorno planiranje

Strategija razvoja općine Maglaj 2012.-2020. odnosno Strategija razvoja općine Maglaj 2021-2027.g.treba da bude osnov za izradu Prostornog plana općine Maglaj do 2037. godine, a čije su projekcije razvoja određene Prostornim planom Zeničko-dobojskog kantona 2009.-2029. godine.

Opći ciljevi budućeg prostornog planiranja prije svega moraju stvoriti ambijent ugodnog življenja podizanjem kvaliteta stanovanja, vodosnabdijevanja, tehnološki kontrolisanog načina odvođenja i tretmana otpadnih voda, snabdijevanja energentima, saobraćajne dostupnosti i povezanosti, urbanog zelenila, zaštite okoline, socijalne sigurnosti, obrazovanja, zdravstva, kulture i sporta, te maksimalno reducirati nepovoljne uticaje na prirodnu i urbanu sredinu zagađenu industrijom, saobraćajem i dejstvima koja su imala direktan uticaj na neposrednu okolinu (minirani prostori nastali u toku rata, klizišta, područja erozije, i sl.). Prostornim planiranjem općine Maglaj potrebno je uspostaviti ravnomjerno iskorištavanje ljudskih i prirodnih resursa na cijelom teritoriju općine sprovođenjem gore zacrtanih ciljeva, sagledavajući trenutno stanje prirodnih bogatstava, naseljenosti i uređenja prostora, izgrađenosti infrastrukture, kao i negativnih posljedica ljudskih aktivnosti koje prouzrokuju devastaciju prostora i zagađenost okoline. Zagađenost životne sredine uslijed zagađenja zemlje, zraka i vode, kao posljedice neuravnoteženog iskorištavanja prirodnih resursa je značajno izražena i na prostoru općine Maglaj.

Plansku dokumentaciju urbanističkih i regulacionih planova i dr. raditi uz potpuno uvažavanje i prihvatanje strateškog planiranja kao kontinuiranog procesa, koji zahtjeva stalno inoviranje i prilagođavanje planova prostornog razvoja.

Takođe, obezbjediti sinhronizaciju, koordinaciju i usklađivanje planova iz pojedinih sektora (sektorskih strategija) i infrastrukture u fazi izrade prostorno-planskih dokumenata i realizacije programa izgradnje i uređenja građevinskog zemljišta.

Pored prostorno planske dokumentacije, Općina Maglaj je pripremila projektnu dokumentaciju kao preduslov za izgradnju prioritetne infrastrukture i realizaciju slijedećih kapitalnih projekata:

- „Glavni projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada, općina Maglaj“
- „Regulacija korita i ušća rijeke Jablanice u Maglaju – glavni projekat“
- „Regulacija korita i ušća rijeke Liješnice u Maglaju – glavni projekat“

- “Uređenje lijeve obale rijeke Bosne u Maglaju, dionica Gradski most-Željeznički (Vatreni) most”
- “Raskrsnica-priključak na magsitralnu cestu M-17 – dionica Maglaj-Doboj, u naselju Kosova u Maglaju”
- Glavni projekat “Spomen kuća Edhema Mulabdića u Maglaju“
- “Glavni projekat - Rekonstrukciju dijela ulice Aleja Ljiljanja, Karingtonka - Osnovna škola „Maglaj“ u Maglaju”
- “Uređenje i izgradnja Šehidskog mezaristana Podborik u Maglaju“
- “Idejni projekta centralnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) grada Maglaja sa dijelom prigradskih naselja i glavnim kolektorima za razmatrani obuhvat”
- „Glavni projekat mosta za naselje Bijela Ploča preko rijeke Bosne u Maglaju“
- „Idejni projekat uređenja Starog grada u Maglaju – Trg Alije Izetbegovića“
- „Glavni projekat utopljanja objekta Soliter S1 – u Maglaju“

2.6. Analiza Budžeta i projekcije sredstava za finasiranje realizacije strategije razvoja

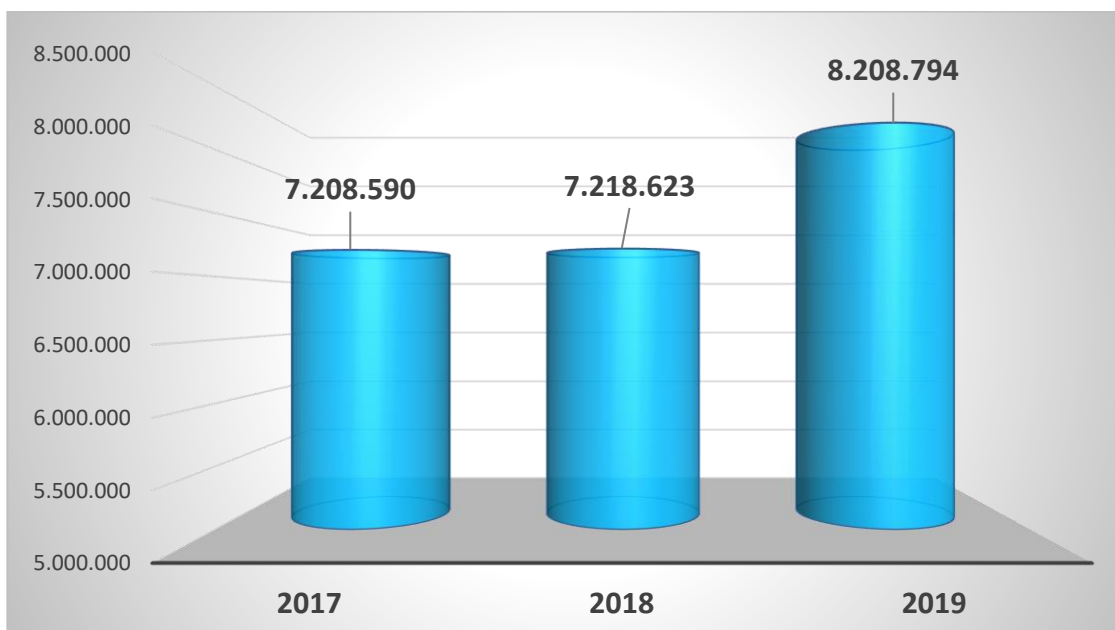
Budžet/Proračun Općine Maglaj je strateški dokument kojim se utvrđuje plan finansijskih aktivnosti budžetskih korisnika, a obuhvata projekciju iznosa prihoda i primitaka i utvrđenog iznosa rashoda i izdataka. Budžet/Proračun kao dokument predstavlja važno sredstvo kojim Općina određuje i provodi svoje strateške prioritete i ciljeve, dok sa druge strane ne smije se zanemariti činjenica da je provedba ciljeva politike uvijek ograničena budžetskim sredstvima, te je prilikom izvršenja Budžeta/Proračuna u toku godine neophodno kontinuirano osiguravati da budžet bude odraz ciljeva ekonomske i fiskalne politike.

Prihodi:

Struktura prihoda i primitaka u budžetima Općine Maglaj temelji se na Zakonu o budžetima u Federaciji BiH, Zakonu o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH, Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, Odluci o finansiranju ZE-DO kantona, te Odlukama koje se donose na lokalnom nivou, po osnovu kojih se vrši obračun, naplata i kontrola javnih prihoda, tretiranih tim odlukama. Pri izradi budžeta/proračuna poštuju se nezvanične projekcije koje sačinjava Federalno ministarstvo finansija, na osnovu prognoza makroekonomskih pokazatelja izgrađenih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), planiranjem prihoda i primitaka iz Dokumentata okvirnog budžeta za trogodišnji period i naravno trenutnog stanja na tržištu.

Nivo ostvarenih prihoda mijenja iz godine u godinu, i isti je uslovljen makroekonomskom situacijom i ostalim kretanjima u okruženju na koje Općina Maglaj nema značajniji uticaj. S tim u vezi daje se grafički prikaz kretanja prihoda (poreskih i neporeskih) za posljednje tri godine.

Ukupno ostvarenih prihodi Općine Maglaj kroz godine

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
710000						
Prihodi od poreza	3.414.986,00	3.404.482,24	4.037.484,00	4.032.200,34	4.261.035,00	4.281.234,11
720000						
Neporezni prihodi	2.730.224,00	2.196.025,36	2.336.849,83	1.660.222,33	2.554.352,00	1.903.647,52
730000						
Tekući transferi i donacije	1.237.160,00	1.379.425,62	1.289.160,00	1.400.405,96	1.648.760,00	1.657.494,87
740000						
Kapitalni transferi	315.162,00	219.207,23	148.262,00	30.954,27	397.761,75	366.417,46
810000						
Kapitalni primici	100.000,00	9.450,00	100.000,00	94.840,00	40.000,00	0,00
UKUPNO	7.797.532,00	7.208.590,45	7.911.755,83	7.218.622,90	8.901.908,75	8.208.793,96

Porezni prihodi

U najširem smislu može se reći da je porez instrument kojim država u skladu sa važećom zakonskom regulativom iz određene oblasti prikuplja sredstva potrebna za finansiranje državnih potreba (finansiranje administracije, odgoja i obrazovanja, određenih socijalnih davanja, infrastrukturnih projekata, davanje poticaja i subvencija i sl.).

Direktni porezi

Direktni porezi su porezi gdje se direktno oporezuje porezni obveznik i u BiH regulisani su na entitetskim nivoima. U ovu grupu poreznih prihoda spadaju: porez na dobit pojedinaca i preduzeća, porez na plaće, porez na imovinu, domaći porezi na promet dobara i usluga, porez na dohodak.

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
711000						
Porezi na dobit od pojedinaca i preduzeća	600,00	445,10	500,00	462,89	1.000,00	100,00
713000						
Porezi na plaću i radnu snagu	500,00	63,40	600,00	106,69	500,00	0,00
714000						
Porez na imovinu	368.000,00	311.818,63	598.000,00	496.407,81	458.000,00	368.115,54
715000						
Domaći porezi na dobra i usluge	100,00	133,20	100,00	88,80	100,00	0,00
716000						
Porez na dohodak	654.000,00	696.895,58	786.410,00	795.158,42	845.100,00	878.717,93
719000						
Ostali porezi	10,00	171,77	10,00	9,94	30,00	70,39
UKUPNO	1.023.210,00	1.009.527,68	1.385.620,00	1.292.234,55	1.304.730,00	1.247.002,93

Izvor: Općina Maglaj

Prihodi od indirektnih poreza

Najznačajnija udio u prihodima, čine svakako prihodi od indirektnih poreza, koji u ukupnim prihodima Budžeta/Proračuna općine učestvuju u rasponu od 48 - 51%. Povećanje naplate ovih prihoda na Jedinstvenom računu Uprave za indirektno oporezivanje se svakako odrazilo i na povećanje ovih prihoda u Budžetu/Proračunu Općine Maglaj. Povećanje ove grupe prihoda manifestovalo se kroz povećanje realizacije prihoda na šiframa prihoda 717131 i 717141, kao i realizacije nove šifre prihoda 717114 od septembra

2018.godine. Plan, ali i izvršenje ove grupe prihoda u Budžetu/Proračunu Općine Maglaj za period 2017. - 2019. godina, te kontinuirani rast prihoda po ovom osnovu prikazuje naredna tabela:

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
717114 Prihodi od ind.poreza na ime finansiranja autocesta u FBiH	0,00	0,00	0,00	86.651,73	236.651,00	102.805,94
717131 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta	260.000,00	226.703,85	338.100,00	248.153,44	270.000,00	277.491,24
717141 Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave	2.131.776,0	2.168.250,71	2.313.764,0	2.405.160,62	2.449.654,00	2.653.373,99
UKUPNO	2.391.776,0	2.394.954,56	2.651.864,0	2.739.965,79	2.956.305,00	3.033.671,2

Većina neporeznih prihoda tretira se Odlukama Općinskog vijeća, te lokalna zajednica može direktno svojom poslovnom i fiskalnom politikom uticati na njihovu realizaciju.

Tekući grantovi predstavljaju nepovratna novčana sredstva viših nivoa vlasti sa tačno utvrđenom namjenom. Kao najznačajniji pojavljuju se tekući grantovi iz oblasti prava boračke populacije, raseljenih lica, i lica u stanju socijalne potrebe, no tu su svakako i grantovi koji se odnose na odobrene projekte od značaja za općinu Maglaj.

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
731111 Transferi međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	50.000,00	0,00	4.500,00
732112 Tekući transferi Federacije	274.560,00	124.583,40	246.560,00	304.523,13	556.160,00	618.509,91
732114 Tekući transferi kantona	962.600,00	1.227.753,22	1.042.600,00	1.000.731,83	1.092.600,00	1.025.264,96
732116 Transferi od gradova	0,00	5.000,00	0,00	30.000,00	0,00	0,00
UKUPNO	1.237.160,00	1.357.336,62	1.289.160,00	1.385.254,96	1.648.760,00	1.648.274,87

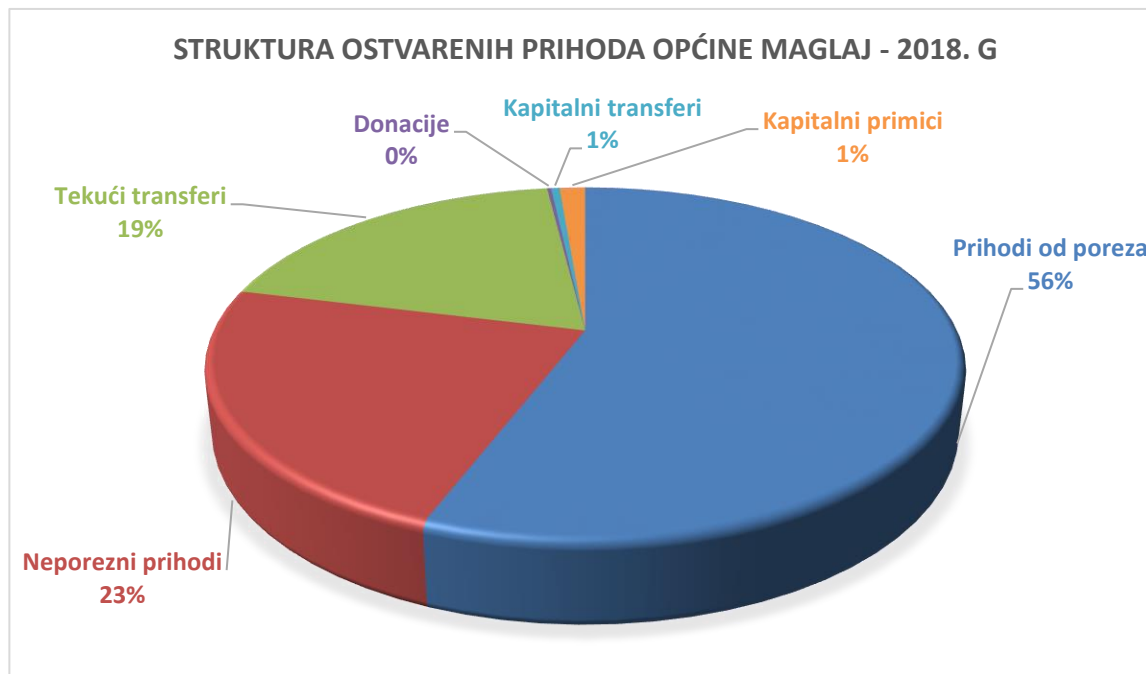
Važnu stavku svakako čine kapitalni grantovi koje u prvom redu poboljšavaju privredni i ekonomski prosperitet Općine Maglaj, naročito kada se radi o odobrenim kapitalnim potporama za poslovne zone, ali i druge infrastrukturne radove od značaja za općinu Maglaj.

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
742112 Kapitalni grantovi Federacije	276.900	219.207,23	100.000,00	7.692,52	260.000,00	268.917,46
742114 Kapitalni grantovi kantona	38.262,00	0,00	48.262,00	23.261,75	137.761,75	97.500,00
UKUPNO	315.162,00	219.207,23	148.262,00	30.954,27	397.761,75	366.417,46

Kapitalni primici uslovljeni su stalnom imovinom općine koja je namijenjena za prodaju u cilju razvoja malih i srednjih preduzeća na prostoru općine Maglaj.

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
821000 Kapitalni primici	100.000,00	9.450,00	100.000,00	94.840,00	40.000,00	0,00

Izvor: Općina Maglaj

Prema zvaničnim podacima poreski prihodi po glavi stanovnika iznose 104 KM što predstavlja 56% prosječnih prihoda u FBiH što upućuje na analizu i potrebu preispitivanja razloga za isto i poduzimanje konkretnih aktivnosti na povećanju općinskog budžeta. Takođe je potrebno razmotriti uvođenje pojedinih naknada koje se trenutno ne provode kao što su naknada za vatrogastvo, komunalna naknada za fizička lica, naknada od rada termoelektrana i dr. te kreirati nove proizvode i usluge koji mogu doprinijeti povećanju općinskog Budžeta.

U planskom period se očekuju i izmjene, trenutno neujednačene u nepravedne raspodjele javnih prihoda uz uključivanje parametra kao što su trgovinska razmjena, industrijska proizvodnja, površina, broj učenika i stanovnika a što bi svakako trebalo da poboljša poziciju općina i gradova i omogući ravnomjerniji razvoj.

Rashodi i izdaci

Osnovni cilj programskog budžetiranja je unapređenje raspodjele raspoloživih resursa putem izrade Budžeta/Proračuna, kojim se u obzir uzimaju vladine politike i prioriteti, dugoročni ili strateški pogledi na prihode, prioriteti i održivost, veći izlazni rezultati i korist iz javne potrošnje, kao i veći stepen fiskalne održivosti, te unapređenje odgovornosti i transparentnosti.

Alokacije za materijal i usluge i energiju obezbjeđuju resurse neophodne da bi zaposleni u javnom sektoru efikasno vršili svoje nadležnosti, na lokalnom nivou. Bez dovoljno resursa za materijalne troškove, rukovodioci programa imaju ograničenu mogućnost za pružanje adekvatnih usluga zajednici, a što je osnovna uloga i zadaća svake administracije.

2015. godine, godine Općinsko vijeće Maglaj donijelo je Odku o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće, dodataka na plaću, naknada plaće izabranih dužnosnika, nosioca izvršnih funkcija i savjetnika, državnih službenika i namještenika Općine Maglaj, čije su odredbe usklađene sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. Plaće općinske administracije se planiraju i izvršavaju prema utvrđenim platnim razredima iz Odluke te usvajanjem visine osnovice i boda od strane Općinskog vijeća, koja je prethodno postignuta kao Sporazuma potpisanog između Načelnika općine i Sindikalne organizacije državnih službenika i namještenika Općine Maglaj. Važno je istaći činjenicu da, plaće općinske administracije spadaju u grupu najnižih plaća u Zeničko - dobojskom kantonu.

Obzirom na Zakon o budžetima u Federaciji BiH i uspostavljanjem obaveza programskog budžetiranja, sve više se stvaraju pretpostavke unapređenja transparentnosti pri raspodjeli resursa, kao i pomoći vladi odnosno Načelniku općine pri raspodjeli resursa na budžetske programe koji odražavaju najviše ekonomske i socijalne prioritete u općini. Umjesto da uvode nove programe i usluge, budžetski korisnici i Načelnik općine trebaju da se usmjere na osiguravanje adekvatnijih sredstava za postojeće visokoprioritetne programe i usluge, kako bi isti odgovorili na vladine strateške i programske ciljeve. U isto vrijeme Načelnik općine i budžetski korisnici treba da izvrše sistematski pregled programa i usluga i gdje to bude moguće preraspodijeliti sredstva sa programa niskog prioriteta koji daju slabe rezultate, na programe višeg prioriteta.

Tekući transferi podrazumijevaju transfere pojedincima, transfere neprofitnim organizacijama i subvencije. U okviru Budžeta/Proračuna Općine Maglaj značajna finansijska sredstva, odnosno njihova realizacija iznosi cca 34%, a opredjeljuju se za finansiranje i sufinansiranje javnih ustanova na području općine, dok tekući grantovi pojedincima su nepovratna vlastita, ali i novčana sredstva viših nivoa vlasti i uglavnom imaju svoju predviđenu namjenu finansiranja. Akcenat za dodjelu sredstava je za finansiranje prava boračke populacije, raseljenih osoba, izbjeglica-povratnika, kao i lica u stanju socijalne potrebe. Realizacija ovih prihoda direktno je vezana za predviđena novčana sredstva za ove namjene u budžetima viših nivoa vlasti, koja se inače temelje na propisima koji tretiraju prava navedenih kategorija stanovništva i njihovom transferu u općinski budžet, dok realizacija vlastitih sredstava zavisi od punjenja budžeta.

Kapitalni budžet/proračun odnosi se na kapitalne transfere i kapitalne izdatke. Kapitalni transferi podrazumijevaju:

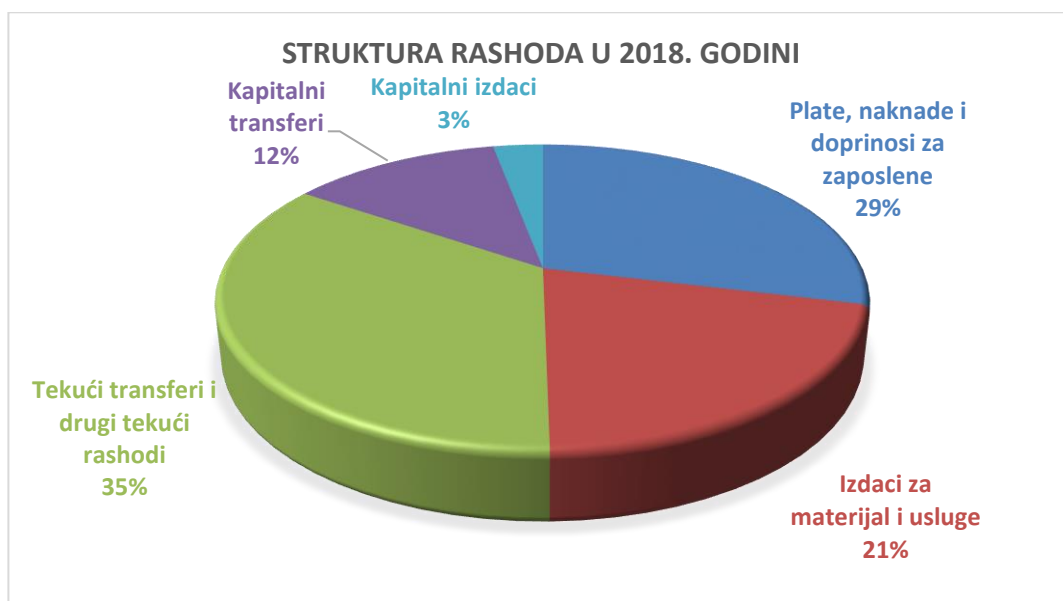
- sufinansiranje projekata koji budu donirani Općini Maglaj,
- izgradnja i rekognstrukcija ulica i puteva na općini Maglaj,
- kapitalni transferi za infrastrukturne radove po Mjesnim zajednicama,
- podršku razvoja StartUp biznisa.

Kapitalni izdaci odnose se na finansiranje nabavke zemljišta, opreme za općinsku administraciju, izdatke vezane za sufinansiranje investicija servisnih saobraćajnica poslovnih zona, sufinansiranje finansiranje projekata odobrenih od strane donatora, kao i finansiranje projekta iz sredstava budžeta općine, a koji posjeduju opći društveni značaj za općinu Maglaj.

Pregled rashoda i izdataka u periodu 2017 - 2019.godina prema podkategorijama:

Ekonomski kod	2017. godina		2018. godina		2019. godina	
	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE	PLAN	IZVRŠENJE
611000 i 612000 Plate, naknade i dopisnosi za zaposlene	2.114.061,0	1.879.822,14	2.171.561,00	1.989.383,97	2.171.561,00	2.049.253,30
613000 Izdaci za materijal i usluge	1.838.133,0	1.403.201,69	1.921.296,83	1.445.730,27	2.245.875,83	1.847.718,53
614000 Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.350.416,0	2.347.165,35	2.574.976,00	2.402.063,78	2.679.287,00	2.552.622,29
615000 Kapitalni transferi	842.160,0	617.955,52	884.660,00	866.479,90	962.755,17	1.258.694,29
821000 Kapitalni izdaci	472.762,0	258.820,99	309.262,00	205.268,62	792.429,75	688.675,84
UKUPNO	7.797.532,0	6.509.965,69	7.911.755,83	6.908.926,45	8.901.908,75	8.396.964,25

Izvor: Općina Maglaj

Prognoza finansiranja razvojne strategije za period 2021-2027. godine pripravljena je uzimajući u obzir trend izdvojenih sredstava u periodu 2012.-2020. godine, budžet za 2020. odnosno 2021. godinu i projekcije DOB-a za 2022. te 2023. godinu, očekivana dopunska sredstva iz ostalih eksternih izvora, očekivani blagi rast prosječnih izdvajanja od oko 2-3 % godišnje, ograničenja u pogledu akumuliranih obaveza kao i drugih rizika.

Projekcija polazi od pretpostavke da će do kraja 2021. godine izdvajanja iz budžeta za realizaciju kapitalnih projekata biti nešto niža u odnosu na raniji period, zbog očekivanih negativnih efekata izazvanih globalnom pandemijom virusa COVID 19, i u tom periodu je planirano veće učešće eksternih izvora finansiranja. Od 2022. godine planirana je stabilizacija budžeta i nešto veći procenat budžetskih sredstava za realizaciju kapitalnih investicija na području općine.

Izvori financiranja strategije razvoja	Okvirna procjena po godinama - KM							UKUPNO KM
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Budžet Općine Maglaj KM	1.200.000	1.400.000	1.700.000	1.900.000	2.500.000	2.000.000	2.000.000	12.700.000

Eksterni izvori su projicirani na osnovu dosadašnjih iskustava i praksi, vođenih razgovora o podršci projektima sa viših nivoa vlasti, ali i na osnovu već prijavljenih projekata na raspisane javne pozive međunarodnih i drugih organizacija te planiranih projekata za prijavu na IPA pozive.

3. Strateško fokusiranje

3.1. SWOT analiza

SWOT analiza predstavlja najčešće korišteni alat za stratešku analizu unutrašnjeg i vanjskog okruženja, analizu resursa i rezultata odnosno, efikasan instrument za utvrđivanje prilika, prijetnji, snaga i slabosti i korištena je i za planiranje razvoja i definisanje razvojnih pravaca općine Maglaj. SWOT analiza daje prikaz prednosti, slabosti, šansi i pretnji za ostvarenje ciljeva i omogućava prepoznavanje pozitivnih i negativnih faktora koji utiču na ostvarenje opredeljenja i uspostavlja ravnotežu između internih sposobnosti i eksternih mogućnosti.

Zahvaljujuću SWOT analizi potencijali se dovode u vezu sa šansama i pretnjama iz okruženja.

Na takav način je moguće sagledati strategije kojima bi upotrebili svoje snage da bi iskoristili šanse iz okruženja, odnosno prevazišli eventualne slabosti prilikom realizacije datih šansi.

SWOT analiza, kao ključni aparat za identificiranje mogućih prednosti lokalne zajednice u odnosu na komparativne sisteme, utvrdila je osnovne pravce djelovanja i predstavlja rezultat diskusija i analiza o internim snagama i slabostima, te eksternim prijetnjama i mogućnostima koje karakteriziraju društveni razvoj na području općine Maglaj.

Identificirane činjenice u SWOT analizi su rezultat dviju sesija Općinskog razvojnog tima, održanih u julu/augustu 2020.g, na kojima se nakon objedinjavanja svih prikupljenih prijedloga, zainteresovanih aktera, analiziralo i diskutiralo o svim ključnim faktorima koji utiču na razvoj društva u cjelini i kvalitet života stanovništva, na teritoriji cijele općine Maglaji zbirni je iskaz njihovog viđenja postojećeg stanja.

Općinski razvojni tim je težio što objektivnijoj analizi činjenica, trendova i trenutnog stanja, koncentrišući se pri tom na posmatranje problematike iz ugla zainteresiranih strana u strateškom procesu.

Izrađena SWOT analiza predstavlja važan korak u procesu izrade Strategije razvoja općine Maglaj 2021. – 2027.godina, SWOT i korištena je za određivanje strateških fokusa, dominantnih i određujućih faktora unutar i van općine Maglaj, a za koje se procjenjuje da će imati značajan uticaj na ispunjenje vizije razvoja te da će proizvesti relevantne strateške smjernice.

SNAGE(Strengths –S)	SLABOSTI (Weaknesses -W)
<ul style="list-style-type: none"> • Blizina EU granice - dobra komunikacijska povezanost i blizina ključne putne i željezničke infrastrukture (magistralni put M-17, željeznička pruga Šamac-Sarajevo, blizina koridora –Vc); • Blizina glavnog grada – Sarajeva, te regionalnih centara (Beograd, Zagreb); • Natron-Hayat – jedan od najvećih izvoznika u Maglaju kao potencijal za razvoj pratećih proizvodnih pogona i djelatnosti; • Kreirani uslovi i osposobljena udruženja za razvoj poljoprivredne proizvodnje (čista sredina, dobar kvalitet zemljišta, poticaji u poljoprivredi, itd.); • Povoljni uslovi (BFC certifikat) za razvoj poduzetništva, zanatstva i uslužnih djelatnosti-industrijska i zanatska tradicija; • Urađeni regulacioni planovi i dijelom izgrađene poslovne zone: Misurići, Liješnica Novi Šeher; • Bogato kulturno-historijsko nasljeđe;	<ul style="list-style-type: none"> • Depopulacija (saldo migracija i prirodni priraštaj); • Produktivnost i inovativnost nedovoljne za podizanje konkurentnosti privrede • Velika usitnjenost i neiskorištenost zemljišnih posjeda; • Nedovoljna uvezanost/ organizovanost i nepostojanje kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda; • Slabo razvijena preduzetnička svijest i obučenost poduzetništvu; • Nekonkurentnost tržišta radne snage i neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada • Površine pod minama; • Nedostatak građevinskog zemljišta u vlasništvu općine-države; • Nedostajuća komunalna infrastruktura (postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, sistem centralnog grijanja i dr.)

<ul style="list-style-type: none"> • Brojne tradicionalne kulturno-sportske i vjerske manifestacije i drugi uslovi pogodni za razvoj turizma (lovni, ribolovni, vjerski); • Brojnost udruženja i uključenost civilnog sektora u izradu i provođenje razvojnih strateških planova; • Dobro organizovan masovni sport i razvijena sportska infrastruktura; • Uređeno pružanje zdravstvenih usluga na cijeloj teritoriji općine; • Uređena školska infrastruktura (školski objekti); • Uspostavljeni programi IT obrazovanja i razvoj IT djelatnosti; • Unaprijeđeno stanje energijske efikasnosti javnih objekata; • Zadovoljavajuća PTT, elektroenergetska i komunikacijska infrastruktura. 	<ul style="list-style-type: none"> • Neriješeno sanitarno odlaganje otpada i nepokrivenost cijele teritorije općine (svih domaćinstava) uslugom odvoza otpada; • Nedovoljno planiranje i utvrđivanje prioriteta u izgradnji komunalne i urbane infrastrukture; • Nedovoljna opremljenost civilne zaštite i nepostojanje efikasne organizacije za reakcije u kriznim situacijama; • Nezadovoljavajuća funkcionalnost i organizacija mjesnih zajednica; • Devastiranje šumskog potencijala (neplanska sječa šume); • Koncentracija zaposlenosti u niskoprofitabilnim djelatnostima (tekstil i uslužne djelatnosti); • Kvaliteta zraka; • Nizak nivo energijske efikasnosti u stambenom sektoru • Nedovoljan uticaj Općine Maglaj na odluke viših nivoa vlasti (mala zastupljenosti u predstavničkim tijelima na višim nivoima vlasti); • Porast negativnih normi ponašanja (narkomanija, delikvencija, kladionice, nasilje u porodici i dr.
--	---

PRILIKE (Opportunities -O)	PRIJETNJE (Threats –T)
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljene partnerske veze sa općinama u okruženju i bratskim gradovima; • Jačanje veza sa domicilnom dijasporom radi privlačenja stranih investitora, kapitala, znanja i saradnje; • Globalni trend povećanja značaja djelatnosti u kojima Maglaj ima razvojni potencijal: turizam, proizvodnje zdrave hrane i vode, korištenje obnovljivih izvora energije, itd.; • Potencijal za razvoj različitih vidova turizma (kulturno-historijski, tranzitni, riječni, planinski, vjerski, seoski, sportski, lovni, i dr.) • Mogućnosti rada na daljinu i pružanje IT usluga i poslovnih servisa; • Raspoloživi fondovi stranih donatora i međunarodnih organizacija za razvojne projekte (uključujući prekogranične projekte i grant šeme EU); • Interes privatnog sektora za realizaciju projekata putem javno-privatnog partnerstva; • Raspoloživi projekti međunarodnih organizacija i domaćih institucija za podršku razvoju malih i srednjih preduzeća; • Neiskorištena mineralna nalazišta na području općine; • Izgradnja koridora Vc 	<ul style="list-style-type: none"> • Politička nestabilnost na području BiH i zapadnog Balkana; • Uticaj pandemije COVID-19 i globalne ekonomske krize na ekonomsko i socijalno stanje; • Odlazak građana iz Maglaja u inostranstvo; • Negativan demografski trend uključujući negativan trend migracija i negativan uticaj migrantske krize • Teritorij općine izložen visokom riziku od prirodnih nepogoda, naročito od poplava i klizišta; • Nedovoljno stimulativan pravni i finansijski okvir u BiH za strane ulagače (nesigurnost za investitore); • Sporo usvajanje zakona koji omogućuju primjenu standarda EU (za privredne subjekte); • Nizak nivo nadležnosti i pripadnosti prihoda za lokalni nivo vlasti (u odnosu na kantonalnu, entitetsku i državnu vlast); • Promjena donatorskih prioriteta – oblasti za finansijsku podršku. • Klimatske promjene (duži sušni periodi, poplave, klizišta i dr.)

SWOT analiza jasno pokazuje dominantne faktore koji pozitivno odnosno negativno, direktno utiču na razvoj općine Maglaj.

Kao snage općine Maglaj evidentne su činjenice koje ukazuju na izvanredno povoljan geostrateški položaj, bogato kulturno-historijsko naslijeđe, prirodne resurse, vode, zemljište, izvozno orjentisana struktura privrednih subjekata, postojanje programa za start up preduzetnike, povoljne klimatske i druge uvjeti za različite vidove poljoprivredne proizvodnje, raznovrsnosti poljoprivredne proizvodnje, razvijena organizacija za podršku preduzetništvu, BFC certifikat, uspostavljen program IT obrazovanja i razvoj IT djelatnosti, institucionalni kapaciteti javne uprave za planiranje i upravljanje razvojem, industrijska tradicija, raspoloživost radne snage, zadovoljavajuća infrastruktura obrazovanja, energijski potencijali i povoljni uvjeti za korištenje obnovljivih izvora energije, dobro organizovan masovni sport i razvijena sportska infrastruktura;

Takođe postoji čitav niz činjenica koje na indirektan način predstavljaju snage a nisu uvrštene u SWOT analizu, kao što su iskustvo u organizaciji i djelovanju u okolnostima pandemije COVID-19, spremnost institucija da se posvete rješavanju sigurnosnih izazova i korupcije, potencijali za razvoj različitih vidova turizma, razvijene institucije i programi u oblasti kulture, tradicionalne kulturne manifestacije, veliki broj nevladinih organizacija i dr.

SWOT analiza je kao dominantne slabosti iskristalisala faktore ekonomije, društva i okoliša koji onemogućavaju razvoj ili slabe razvojne šanse te ih je nužno otkloniti ili minimizirati a odnosi se prije svega na: nepovoljne demografske trendove (saldo migracija i negativan prirodni priraštaj), nedovoljna tehnološka efikasnost i inovativnost postojećih privrednih subjekata, nedovoljna primjena informatizacije i digitalizacije, pad ekonomskih aktivnosti, negativan trgovinski saldo i smanjenje vanjskotrgovinskih aktivnosti tokom perioda uticaja stanja nesreće, ograničena sredstva za finansiranje i realizaciju razvojnih ekonomskih projekata, nekonkurentnost tržišta radne snage i neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada, odliv obrazovanih i stručnih kadrova, usitnjenost poljoprivrednih posjeda, dominantno ekstenzivna poljoprivreda sa niskom primjenom savremenih agrotehničkih mjera i nedovoljnom infrastrukturom za podršku poljoprivredi, nizak nivo opremljenih poslovnih zona sa infrastrukturom i neriješeni imovinsko-pravni odnosi u poslovnim zonama, otežan pristup javnim uslugama usljed stanja nesreće, Nedostajuća komunalna infrastruktura (postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, sistem centralnog grijanja i dr.) putna, stambena i javna infrastruktura uništena poplavama i klizištima te nezadovoljavajuća finansijska stabilnost i struktura javne potrošnje uz smanjenje budžetskih prihoda i preusmjerenje sredstava na ublažavanje posljedica stanja nesreće, nedovoljna ulaganja u javne investicije

Vanjski faktori obuhvataju mogućnosti koje se nude iz okoline - domaće, regionalne i evropske u pogledu trendova, očekivanih promjena, potreba za resursima i ponuda finansijskih programa za povećanje ekonomskog razvoja i mogu biti ili zamajac ili prepreka za budući razvoj.

Kao najznačajniji faktori jesu aktivnosti za dobijanje kandidatskog statusa za članstvo u Evropskoj uniji (EU), interes za stvaranje pozitivnog i stabilnog ambijenta za nova investiciona ulaganja, potencijali za ulaganja dijaspore, inicijative i projekti za javno-privatna partnerstva.

Sigurno je da postoji i niz drugih značajnih ekonomskih, tehnoloških, pravnih i okolišnih prilika.

Kao dominantne prijetnje za razvoj Općine Maglaj su unutrašnja kriza i politička nestabilnost u Bosni i Hercegovini koja u kontinuitetu negativno utiče na imidž BiH u svijetu, pravna nesigurnost i posebno kriza u vladavini prava.

Svakako kao velika prijetnja sveukupnom razvoju nameće se aktuelna pandemija COVID 19 i njene posljedice, sa, za sada nepoznatim projekcijama i dometima uticaja na sve sfere života.

Nagovještaj globalne krize i ekonomska nestabilnost BiH, će svakako biti odlučujući faktor koji će opredjeliti intenzitet budućeg razvoja općine Maglaj.

Svakako treba imati na umu i sve posljedice kompleksne državne strukture, neadekvatne raspodjele javnih prihoda i ograničene institucionalne podrška sa viših nivoa vlasti.

Klimatske promjene (duži sušni periodi, poplave, veliki broj klizišta i dr.), zaštita okoliša i energetska siromaštvo takođe predstavljaju prijetnje izvan realnog lokalnog uticaja i mogu se takođe u značajnoj mjeri odraziti na budući razvoj.

3.2. Strateško fokusiranje / analiza strateških usmjerenja

Na osnovu prikupljenih podataka u socio-ekonomskoj analizi i sagledavanja elemenata SWOT analize, uvažavajući sve aspekte života i razvoja općine Maglaj i integraciju svih aspekata održivog razvoja, što

podrazumijeva ravnomjeran ekonomski rast uz zaštitu okoliša i prirodnih resursa i istovremeno kreiranje pravednog društva i smanjenje nejednakosti - Okvir ciljeva održivog razvoja-SDG, opredjeljeni su najuticajni i najsvrsishodniji razvojni pravci općine Maglaj za period 2021-2027.godina.

Strateška usmjerenja proizašla iz korelacije snaga, prilika, slabosti i prijatni upućuju na niz neophodnih prioriteta i aktivnosti kako bi se ostvarila vizija i željeno stanje projicirano Strategijom razvoja općine Maglaj 2021-2027.g.:

- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva, s posebnim osvrtom na industrijsku proizvodnju i usluge i IT sektor;
- Kontinuirano unaprjeđivanje ambijenta za privređivanje, pojednostavljenje administrativnih postupaka i razvoj programa podrške;
- Nastavak izgradnje poslovne infrastrukture, kao i unapređenje upravljanja već postojećim poslovnim zonama;
- Jačanje kapaciteta za privlačenje domaćih i inostranih investicija, radi povećanja zaposlenosti i izvoza;
- Razvoj i aktiviranje preduzetničkog duha lokalnog stanovništva;
- Razvoj posebnih oblika turizma, oslanjajući se na geostrateški položaja Maglaja i raspoložive, kulturno-historijske i prirodne potencijale;
- Povećanje brzine rješavanja administrativnih postupaka na lokalnom nivou i u partnerstvu sa višim nivoima vlasti, s posebnim fokusom na rješavanje administrativnih postupaka koji se odnose na realizaciju novih investicija;
- Intenziviranje implementacije projekata u oblasti koncesija i javno-privatnog partnerstva, radi povećanja prihoda lokalne zajednice (kao osnove za dodatni poticaj razvoju);
- Organizacija i izgradnja kapaciteta za apsorpciju bespovratnih sredstava (nevladin sektor, mladi, kultura, sport, mjesne zajednice i dr.)
- Kontinuirano poboljšanje kvaliteta društvenog života;
- Podrška masovnom omladinskom, takmičarskom i rekreativnom bavljenju sportom;
- Unapređenje usklađenosti postojećih obrazovnih smjerova i usmjerenja sa potrebama lokalnog tržišta rada;
- Obrazovanje mladih za korištenje dostupnih IT tehnologija;
- Dalje unapređenje kvaliteta života po pitanju komunalne, obrazovne i zdravstvene infrastrukture ;
- Dinamičniji razvoj saobraćajne i komunalne infrastrukture;
- Poboljšanje uslova života u ruralnim područjima (korištenjem sredstava iz domaćih i međunarodnih fondova)
- Intenziviranje i modernizacija poljoprivredne proizvodnje;
- Valorizacija turističkih potencijala;
- Insistiranje na dosljednoj primjeni strateških i planskih dokumenata;
- Smanjenje stepena korupcije i sive ekonomije;
- Demografske mjere za ublažavanje migracija stanovništva i negativnog priraštaja;
- Kontinuitet u saradnji i povezivanju sa domicilnom Dijaspomom;
- Unapređenje saradnje sa drugim lokalnim zajednicama, višim nivoima vlasti te domaćim i međunarodnim institucijama, radi stvaranja boljih uslova za angažman mladih (prevencija odlaska mladih)
- Poboljšanje zaštite okoliša (povećanje nivoa ekološke svijesti, ulaganje u nove tehnologije);
- Intenziviranje saradnje sa višim nivoima vlasti i međunarodnim institucijama, radi implementacije strateških projekata u oblasti zaštite okoliša;
- Razvijanje imidža i brenda imena Maglaja, tipičnih maglajskih proizvoda i događaja;
- Kontinuirani razvoj općinske administracije, koji mora unaprjeđivati efikasnost i kvalitet rada te vodeću ulogu u pokretanju razvojnih inicijativa.

Grupisanjem srodnih i sektorskih prioriteta izvršeno je strateško fokusiranje kroz tri fokusa:

3.3. Strateški fokusi:

1.	Unaprjeđenje ekonomskog razvoja i zaposlenosti kroz korištenje potencijala u prerađivačkoj industriji, poljoprivredi, turizmu i IT sektoru;
2.	Kontinuirani razvoj društvene infrastrukture i institucionalnih kapaciteta u oblasti obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, sporta i kulture sa fokusom na sadržaje za porodicu i mlade
3.	Poboljšanje stanja okoliša, komunalne infrastrukture i smanjenje rizika od prirodnih katastrofa i drugih nesreća uz korištenje potencijala obnovljivih izvora energije i energijsku efikasnost u skladu sa konceptom održivog razvoja

Strateški fokus 1. Unaprjeđenje ekonomskog razvoja i zaposlenosti kroz korištenje potencijala u prerađivačkoj industriji, poljoprivredi, turizmu i IT sektoru;

Kao što je vidljivo iz socioekonomske analize, općina Maglaj raspolaže značajnim potencijalima za dalji ekonomski rast i razvoj. Značajne komparativne prednosti i ekonomski potencijali općine Maglaj nisu dovoljno iskorišteni, što nameće potrebu za izgradnjom efikasnije privredne strukture.

Iako zvanični podaci ukazuju na znatan broj nezaposlenih osoba zbog sistemskih slabosti, stvarna slika je drugačija i privrednici već sada otežano dolaze do zaposlenika pojedinih zanimanja (tehnička zanimanja, zanati i sl.).

Iz tog razloga, proaktivnost menadžmenta i nastavnika srednjih škola te intenzivna saradnja sa privredom, uz aktivno učešće Općine Maglaj je jako važno za ublažavanje ovoga problema i obezbjeđenje adekvatne radne snage u narednim godinama.

Niska konkurentnost postojećih privrednih subjekata i dominantan udio niskoakumulativnih djelatnosti upućuje na unapređenje portfolija lokalne privrede, veće učešće visokoakumulativnih djelatnosti koje treba podržati tehnološkim razvojem i IT modernizacijom.

Uloga poljoprivrede je posebno značajna u ruralnom razvoju, a zahvaljujući prirodnim potencijalima, značajnom udjelu poljoprivrednog zemljišta te raznovrsnosti primarne poljoprivredne proizvodnje, posljednjih godina se bilježi rast u sektoru poljoprivrede. Međutim, taj rast nije zadovoljavajući zbog uticaja slabosti koje se vezuju za usitnjenost poljoprivrednih posjeda, dominantno ekstenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, nedovoljnu primjenu agrotehničkih mjera i standard u proizvodnji te nedovoljno razvijenu infrastrukturu za podršku poljoprivredi. Iz tog razloga, evidentna je potreba za rješavanje problema niskog stepena modernizacije i unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje.

Ponuda turističkih sadržaja oslanja se na nekoliko značajnih kulturnih događaja i tradicionalnih manifestacija, međutim, turistički proizvodi nisu strateški razvijeni. Svi događaji i manifestacije trebaju se intenzivno promovirati, kako bi se uz njih povezale nove preduzetničke aktivnosti i novi oblici turizma te je važno aktivno raditi na razvijanju postojeće turističke infrastrukture i sadržaja za privlačenje domaćih i stranih posjetilaca odnosno turističku valorizaciju potencijala općine Maglaj.

Strateški fokus 2. Kontinuirani razvoj društvene infrastrukture i institucionalnih kapaciteta u oblasti obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, sporta i kulture sa fokusom na sadržaje za porodicu i mlade

I pored relativno razvijene društvene infrastrukture i institucionalnih kapaciteta u oblasti obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, sporta i kulture i uz zadovoljavajuće rezultate u ovim oblastima, neophodno je nastaviti kontinuitet u daljem razvoju društvene infrastrukture i jačanju institucionalnih kapaciteta kako bi se postignuti rezultati zadržali odnosno unaprijedili.

Razvijena društvena infrastruktura se prepoznaje kao značajan faktor za život, rad i odmor građana i zasigurno doprinosi zadržavanju ljudi i smanjenju migracija stanovništva.

Dobro razvijena društvena infrastruktura se prepoznaje i kao faktor za privlačenje posjetilaca ali i novih stanovnika Maglaja te u tom pravcu i opredjeljenje za posvećenost i stalno unaprjeđenje svih sfera društvenog života na području općine Maglaj.

Iz tog razloga, nužno je raditi na obezbjeđenju nedostajućih resursa, infrastrukture i specijalizovanih kadrova.

U sektoru obrazovanja, pored problematike smanjenja broja učenika, problemi se odnose na ograničene kapacitete za kvalitetno uključivanje sve djece u predškolsko obrazovanje te organizaciju inkluzivne nastave u osnovnim i srednjim školama.

U zdravstvenom sektoru kontinuirano raditi na unaprjeđenju dostupnosti primarnih i sekundarnih zdravstvenih usluga za sve građane. Oblast socijalne zaštite je unaprijeđena u posljednjim godinama, ali socijalni fondovi su ograničeni i veliki je izazov obezbijediti adekvatnu podršku svim ugroženim skupinama.

Mladi su najviše zainteresirani za sadržaje u oblasti sporta i kulture.

I pored solidno razvijene infrastrukture, u narednom periodu je potrebno nastaviti rad na razvijanju sadržaja, planova i programa za sport i kulturu.

Masovno bavljenje različitim vrstama sportova, svih uzrasta i generacija stanovništva na području općine Maglaj je dragocjeno i u tom pravcu je posebno potrebno nastaviti razvijati nove programe i vidove podrške. U narednom periodu potrebno je iskoristiti potencijale aktivnih omladinskih organizacija i kulturu omladinskog aktivizma i volonterizma, te u saradnji sa njima poboljšati kvalitet kulturnih, rekreativnih i sportskih sadržaja, a u okviru budžetskih sredstava planirati podršku za isto.

Porodica kao osnovna i najvažnija ćelija društva, u današnjem vremenu takođe zahtjeva podršku i stoga je nužno izgrađivati društvene mehanizme usmjerene na spriječavanje sveprisutnih pojava narkomanije, igara na sreću, kriminaliteta, nesigurnosti, korupcije, diskriminacije i privilegija a radi očuvanja i izgradnje zdrave porodice.

Strateški fokus 3. Poboljšanje stanja okoliša, komunalne infrastrukture i smanjenje rizika od prirodnih katastrofa i drugih nesreća uz korištenje potencijala obnovljivih izvora energije i energijsku efikasnost u skladu sa konceptom održivog razvoja

Prethodno provedena fokusiranja, kao preduslov za sve navedeno, upućuju na unapređenje efikasnosti pružanja javnih usluga i stanja javne infrastrukture.

Nastavak izgradnje nedostajuće javne infrastrukture ja svakako jedan od bitnih fokusa i isto će biti nastavljeno kroz izgradnju najprioritetnijih sadržaja u skladu sa dostupnim sredstvima za finansiranje i primjereno nivou razvijenosti općine u periodu implementacije strategije razvoja

Opredjeljenje na razvoj infrastrukture u ruralnim područjima (cestovne, vodovodne, ulične rasvjete, igrališta i dr.) u prethodnom periodu pokazala se opravdanim, posebno u dijelu zadržavanja stanovništva u ruralnim područjima koje je danas nosilac ruralnog razvoja.

Uravnotežen razvoj kroz izgradnju i osavremenjavanje postojećih sadržaja, urbanih i ruralnih područja općine Maglaj ostaje i u narednom periodu pravac djelovanja i planiranja razvoja.

Zaštita okoliša u skladu sa principima održivog razvoja neminovno upućuje na organizaciju sistema i izgradnju nedostajuće infrastrukture.

Kao evidentni deficiti su još uvijek neefikasno upravljanje otpadom, otpadnim vodama, nepostojanje sistema centralnog grijanja, energetska efikasnost u zgradarstvu, saobraćaj u mirovanju, minirane površine, zaštita od poplava, veliki broj klizišta i dr. što dovodi do pogoršanja kvaliteta života te u velikoj mjeri narušava zaštitu okoliša.

Potrebno je izgraditi efikasne kapacitete te smanjiti izloženost i ranjivost lokalne zajednice prvenstveno na poplave, požare i klizišta, a što uključuje jačanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta Civilne zaštite, Vatrogasne jedinice, Komunalnog preduzeća, i dr.

Kao novi pravac djelovanja nemeće se prilagođavanje klimatskim promjenama a što podrazumijeva predviđanje štetnih efekata klimatskih promjena i poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi spriječili ili smanjile štete koje ti efekti mogu uzrokovati te iskoristili prilike koje se u tom procesu mogu otvoriti.

Kao dominantne mjere su aktivnosti na smanjenju emisija CO₂ (po mogućnosti i ostalih stakleničkih gasova) na lokalnom području kroz unaprijeđenu energetska efikasnost, povećanje korištenja obnovljivih izvora energije, te povećanje otpornosti na klimatske promjene uslijed primjene principa prilagođavanja

Primjenom novih tehnologija i mjera energetske efikasnosti, dovelo bi se do racionalnijeg korištenja energije, smanjenja troškova energenata i energetske siromaštva kao i do većeg stepena zaštite okoline.

3.4. Vizija razvoja

Vizija razvoja strategije predstavlja cilj, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti općine Maglaj i njeno definisanje pokazuje stratešku namjeru, cilj strateške promjene u periodu 2021-2027. godine odnosno glavne pravce i očekivane domete transformacije općine Maglaj, kao cjeline u narednom razvojnom periodu. Uzimajući u obzir SWOT analizu, nove strateške fokuse i preporuke evaluacije Strategije razvoja, te viziju razvoja iz prethodnog strateško-planskog perioda – „Maglaj – geo-strateško središte industrijske tradicije, dobrih investicija, mladosti, kulture i sporta, otvoren za progres, nova znanja i ideje, sinonim ugodnog i prestižnog mjesta za život, ujednačen u gradu i na selu. Zajednica koja izgrađuje napredak – Sub castro nostro Maglaj ...“ a vodeći računa o kontinuitetu u razvoju i strateškim pravcima definisana je Vizija razvoja:

MOJ MAGLAJ – MJESTO UGODNOG ŽIVLJENJA, OBRAZOVANJA, POSLOVANJA I PROSPERITETA GRAĐANA SVIH GENERACIJA

Vizija – objedinjuje izvanredan geostrateški položaj Maglaja na raskrsnici najvažnijih transportnih pravaca i uvezanost sa svim dijelovima BiH i regijom, stremljenje da postane savremena, moderno uređena općina, orijentisana na održive aspekte razvoja. Sam razvoj se posmatra kao kompleksan i odgovoran proces ekonomske, društvene, okolišne, prostorne i institucionalne transformacije sa ciljem poboljšanja kvaliteta i standarda života građana, pri čemu su u razvojne procese uključeni svi akteri razvoja: vladin sektor, privatni sektor, civilno društvo i lokalna zajednica.

Ostvarenjem ove vizije kroz realizaciju strateških ciljeva općina Maglaj će postati:

- poželjna sredina za poslovanje i investiranje,
- općina sa razvijenom privredom i poljoprivredom,
- privlačan za posjetioce koji dolaze iz poslovnih i ličnih razloga,
- konkurentna općina,
- ambijentalno uređen i atraktivan,
- općina obrazovanog stanovništva,
- općina sa vrijednim društvenim kapitalom,
- sredina sa raznovrsnim kulturno-sportskim sadržajima,
- mjesto ugodnog i zdravog življenja,
- čist, zelen, ekološki osvješten grad,
- modernizirane mreže javne infrastrukture,
- općina sa prepoznatljivim sportskim i kulturnim identitetom,
- sredina koja poštuje i cijeni ulogu dijaspore u lokalnom razvoju,
- osnaženih i razvijenih institucionalnih kapaciteta,
- izgrađenim proaktivnim pristupom upravljanja promjenama.

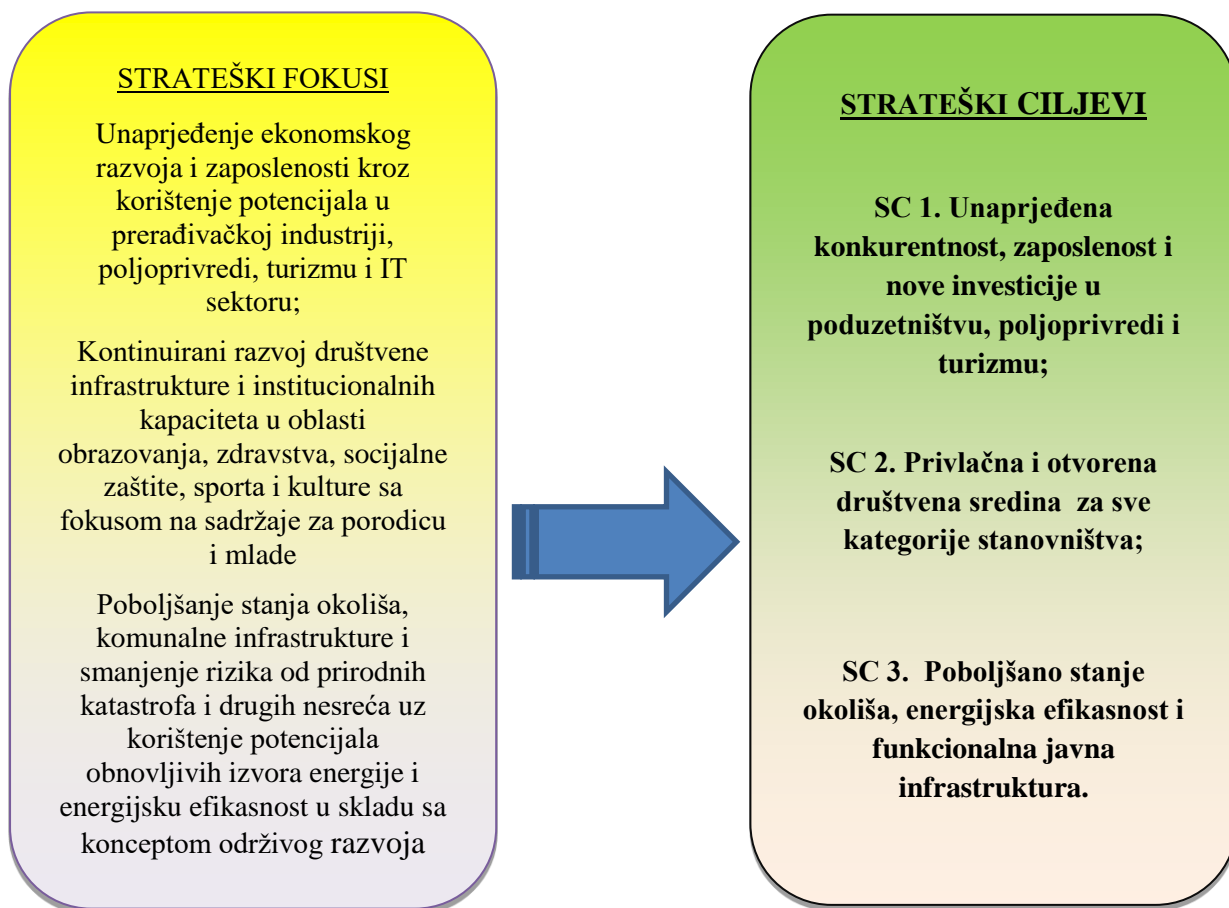
3.5. Strateški ciljevi

Na temelju strateških fokusa i vizije općine Maglaj definisana su tri komplementarna strateška cilja koji osiguravaju sinergiju između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave i svih aktera lokalnog razvoja.

SC 1.	Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;
SC 2.	Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;
SC 3.	Poboljšano stanje okoliša, energijsk efikasnost i funkcionalna javna infrastruktura.

Definisani strateški ciljevi pored direktnih sektorskih težišta su istovremeno i integralni ali i međusobno povezani u cilju ostvarenja vizije Maglaja.

Veza strateških fokusa i strateških ciljeva:

Strateški cilj 1 -SC1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;

Kontinuirani rast i razvoj privrede temeljni je oslonac cjelokupnog razvoja općine Maglaj. Općina svoj budući razvoj upravo vidi u daljem jačanju postojećeg industrijskog sektora i razvoju MSP-a i obrta ali i realizaciji novih poslovnih inicijativa i investicija. Cilj je uporedo raditi na unaprjeđenju portfolija lokalne privrede odnosno jačanje konkurentnosti postojećih privrednih subjekata i većem učešću visokoakumulativnih djelatnosti koje treba podržati tehnološkim razvojem i IT modernizacijom.

Svjesni da je uređena, dobro organizovana i razvijena zajednica, privlačna investitorima i mladim porodicama, postignuti rezultati u okviru ovog, ali i drugih strateških ciljeva, imati će značajan uticaj i multiplicirati benefite i u drugim relevantnim razvojnim sferama.

Intenziviranju poljoprivredne proizvodnje usmjerene ka ruralnom razvoju kao i turizma, posebno u domenu razvijanja novih turističkih proizvoda, realizirati u skladu sa smjernicama i ciljevima Strategija razvoja poljoprivrede općine Maglaj za period 2017 - 2021. odnosno Strategija razvoja turizma i turističkih potencijala na području općine Maglaj za period 2019-2024. godina.

Ključne pretpostavke za dostizanje ovog cilja su izgradnja pozitivnog poslovnog ambijenta, izgradnja saobraćajne, komunalne i poslovne infrastrukture, uz obavezno jačanje kapaciteta lokalne samouprave kao istinskog servisa privrednicima.

Ulaganje u razvoj preduzeća, obrtnika i poljoprivrednih proizvođača podrazumijeva set sistemskih mjera, uključujući različite poticaje, jačanje udruživanja, marketinga i zajedničkog nastupanja na tržištu. Kao mjere za realizaciju ovog cilja imaju se u vidu i mobiliziranje potencijala dijaspore, olakšavanje poslovanja i podrška brzo rastućim firmama te profilisanje i uključivanje u globalne lance vrijednosti.

Jačanje sektora poljoprivredne proizvodnje usmjereno je na primarnu poljoprivrednu proizvodnju ali razvoj novih prerađivačkih kapaciteta.

Intenziviranje i poticanje turizma podrazumijeva razvoj potrebne temeljne infrastrukture i novih turističkih servisa i proizvoda.

Sistemska podrška privredi i razvoju preduzetništva treba da bude ciljana na jačanje konkurentnosti u međunarodnim lancima vrijednosti i prilagođavanje globalnim razvojnim trendovima, posebno trendovima digitalizacije i dekarbonizacije;

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine predviđaju sljedeće:

- Povećanje niva razvijenosti - minimalan rang 35.
- Povećanje broja zaposlenih za 10% u odnosu na 2019. godinu,
- Smanjenje broja nezaposlenih za minimalno 10% u odnosu na 2019. godinu,
- Povećanje neto prosječne plaće za 10 % u odnosu na nivo iz 2019. godine,
- Povećanje broja poslovnih subjekata za 5 % u odnosu na stanje 2019.g.
- Povećanje prihoda od poljoprivrede,
- Povećanje prihoda od turističkih taksi,
- Pokrivenost uvoza izvozom povećana za 30 %, i dr.

Strateški cilj 2. - SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;

Ishodište ovog cilja je općina Maglaj sa razvijenim kapacitetima koji će omogućiti progres u stvaranju uslova za kvalitetniji i sadržajniji život svojih građana.

U tom pravcu projiciraju se prioriteti i mjere koje će u kontinuitetu, kroz sistem stalnih poboljšanja, doprinositi unaprjeđenju uslova života svih građana, smanjenje odlazaka odnosno dolazak novih stanovnika, i to kroz obezbjeđenje kvalitetnog i fleksibilnog obrazovanja usklađenog sa potrebama tržišta rada, unaprjeđenje zdravstvene, socijalne i opšte zaštite građana i imovine, osiguranje pristupa sportskim i kulturnim sadržajima te unaprjeđenje rada svih segmenata javne uprave.

Osnovni problem u društvenom segmentu razvoja općine Maglaj jesu demografski trendovi, koji su nepovoljni, kako u prirodnom (prirodni priraštaj) tako i ekonomskom kretanju stanovništva (ekonomske migracije). Unaprjeđenje društvenog života svih kategorija stanovništva podrazumijeva projekte usmjerene na izgradnju društvene infrastrukture pažljivo izbalansirane, kako u ruralnim tako i urbanim područjima, te stvaranje takvih uslova za život koji će spriječiti odlazak mladih, jačanje socijalne skrbi - usmjerena na one kojima je pomoć najpotrebnija, prije svega na stara i iznemogla lica, marginalizovane grupe, uvođenje novih usluga za potrebe stanovništva kao i razvoj ljudskih kompetencija, novih znanja i vještina, kao i posebno, novih navika građana općine Maglaj.

Realizaciju ovog strateškog cilja će se ostvariti kroz:

- podsticanje svih vidova obrazovanja i edukacije,
- stvaranje modela prekvalifikacije u skladu s potrebama tržišta rada,
- povećanje kvaliteta, inoviranje i uvođenje novih kulturnih sadržaja,
- povećanje usluga i dostupnost zdravstvene zaštite za sve stanovnike,
- poticanje programa preventivne zdravstvene zaštite,
- podizanje svijest javnosti o zdravom načinu života,
- stimulaciju masovnog, zdravstvenog i rekreativnog sporta,
- rekonstrukcija/izgradnja/opremanje sportskih objekata i upravljanje sportskim objektima,
- modernizacija postojećih i izgradnja novih dječjih igrališta i sportskih terena,
- organizacija i promocija domaćih i međunarodnih sportskih priredbi i takmičenja
- jačanje socijalnog kapitala, socijalne integracije i uključenosti stanovnika općine u razvojne inicijative;
- razvijanje kapaciteta za mlade i treću životnu dob,
- brendiranje Maglaja – razvoj prepoznatljivosti područja,
- unapređenje kvalitete opreme u smislu razvoja IKT-a/daljnja digitalizacija i informatizacija općinskih službi i institucija,
- poboljšanje saradnje sa građanima, udruženjima, NVO, i podrška istim u realizaciji razvojnih inicijativa,
- intenziviranje saradnje sa Dijasporom,
- saradnja NVO-a i javne uprave u cilju uspostave javne usluge orijentisane prema građanima,
- razvoj općinskih kapaciteta u svim sferama djelovanja,
- poboljšanje stručnih kompetencija službenika i stručno osposobljavanje i usavršavanje za pružanje visoko kvalitetnih javnih usluga,
- unapređenje saradnje sa višim nivoima vlasti u cilju realizacije razvojnih projekata,
- unaprijeđenje saradnje sa međunarodnim organizacijama, ambasadama i donatorima u cilju rješavanja razvojnih deficita
- jačanje principa socijalne uključenosti svih kategorija stanovništva, posebno djece, mladih i osoba sa invaliditetom u razvojne tokove.

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine obuhvataju sljedeće:

- zaustavljen negativan migracioni saldo – broj stanovnika 2027.g. zadržan na nivou 2019.g.
- povećani budžetski prihodi općine Maglaj za 5% u odnosu na 2019. godinu;
- Do 2027.g. povećano zadovoljstvo građana javnim uslugama za najmanje 10% u odnosu na 2019.g.
- broj sportskih i kulturnih manifestacija povećan za 10% u odnosu na 2019. godinu,
- Unaprijeđena podrška kulturi i sportu kroz povećaje sufinansiranja u odnosu na 2019.g.
- Unaprijeđenje društvene djelatnosti izgradnjom nedostajuće društvene infrastrukture,
- Unaprijeđenje rada mjesnih zajednica,
- Unaprijeđenje sistema upravljanja lokalnim razvojem, i dr.

Strateški cilj 3. - SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnost i funkcionalna javna infrastruktura.

Strateški cilj 3. - Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnost i funkcionalna javna infrastruktura ima za cilj očuvanje i unapređenje zaštite okoline, smanjenje rizika od prirodnih i drugih nesreća (katastrofa) i održivu upotrebu prirodnih resursa, uz obavezno smanjenje postojećih, štetnih uticaja na okolinu. Takođe, cilj je da se u planskom periodu usmjere aktivnosti na izgradnju savremene komunalne infrastrukture u pogledu sanacije vodovodnih i kanalizacionih sistema, sistema grijanja, zaštitu i unaprijeđenje stanja zemljišta, vode i vazduha, kao i na povećanje stepena energijske efikasnosti objekata na području općine, saobraćajnih sistema i javne rasvjete.

Sve ciljane aktivnosti treba da rezultiraju smanjenjem zagađenja i negativnog uticaja na okolinu, a kako bi općina Maglaj postala atraktivna lokalna zajednica za život, rad i odmor.

Kako prethodni, tako i ovaj strateški cilj je usklađeni sa Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH (zajednički minimum) te usmjeravaju budući procesi strateškog planiranja.

Dominantne aktivnosti planirane u okviru ovog cilja su:

- izrada projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju/rekonstrukcij upotrebnih infrastrukturnih sistema i objekata,
- izgradnja/rekonstrukcija saobraćajnica i saobraćajnih sistema,
- jačanje kapaciteta za unapređenje, održavanje i upravljanje sistemom vodosnabdjevanja,
- uređenje vodotoka i zaštita izvorišta voda
- korištenja savremenih tehnologija u sistemu zbrinjavanja otpadnih voda,
- projekti razvoja/jačanja svijesti stanovništva o potencijalnim rizicima nekontrolisanog ispuštanja otpadnih voda u okoliš,
- automatizacija sistema javne rasvjete
- proširenje/uređenje grobalja,
- uređenje javnih prostora u cilju jačanja prepoznatljivosti identiteta gradskih obilježja,
- pošumljavanje površina,
- zaštiti zdravlja ljudi i poboljšanje uslova životne sredine za kvalitet života,
- čuvanje i zaštita prirodnih resursa, racionalno korištenje resursa i takav način privrednog razvoja kojim se osigurava obnova resursa;
- međunarodnu saradnju u zaštiti životne sredine;
- inicijative i učešće javnosti i u djelatnostima koje imaju za cilj zaštitu životne sredine,
- dinamičan infrastrukturni razvoj i izgradnju Maglaja,
- podrška programima i projektima koje provode udruženja civilnog društva izpodručja zaštite okoliša i prirode,
- priprema programa i projekata za sufinansiranje viših nivoa vlasti i EU fondova i programa,
- provedba Akcijskog plana održivog upravljanja energijom i prilagođavanja klimatskim promjenama,
- uvođenje novih poticajnih mjera zelene gradnje,
- veće korištenje obnovljivih izvora energije (grijanja na biomasu, mali vjetroagregati, fotonaponski moduli, solarni kolektori, organske solarne ćelije i sl.)
- pojačan razvoj zelenih tehnologija,
- praćenje globalnih trendova i sticanje novih znanja u području energijske efikasnosti.

Indikatori praćenja napretka putem kojih će se evidentirati uticaj ovog strateškog cilja su:

- rizici od poplava i klizišta smanjeni za kategoriju niže do 2027.g. u odnosu na 2019.g prema „Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Maglaj“
- investicije u energetska efikasnost povećane za najmanje 20% u odnosu na 2019.g.
- Do 2027.g. najmanje 30% otpada se zbrinjava na adekvatan način – sortiranje
- 80 % anketiranih stanovnika zadovoljno javnim i komunalnim uslugama
- Do 2027.g. se najmanje 50% stanovnika snabdijeva kontroliranom i zdravstveno ispravnom pitkom vodom.
- 100% stanovništva i teritorije općine Maglaj pokriveno organizovanim sakupljanjem otpada.

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE MAGLAJ 2021-2027.GODINE

1408

MAGLAJ 2027. godine – VIZIJA

**MOJ MAGLAJ – MJESTO UGODNOG ŽIVLJENJA,
OBRAZOVANJA, POSLOVANJA I PROSPERITETA
GRADANA SVIH GENERACIJA**

SC 1.

**Unaprjeđena
konkurentnost,
zaposlenost i
nove investicije
u
poduzetništvu,
poljoprivredi i
turizmu**

SC 2.

**Privlačna i
otvorena
društvena
sredina za sve
kategorije
stanovništva**

SC 3.

**Poboljšano
stanje okoliša,
energijske
efikasnost i
funkcionalna
javna
infrastruktura**

MAGLAJ

---

4. Prioriteti i mjere

Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći uticaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora. Definisani prioriteti sinergijski treba da doprinesu ispunjenju strateških ciljeva.

Prioriteti obuhvataju ključne oblasti, koje imaju najveći međusektorski uticaj na razvoj, a samim tim i pokazatelje uticaja.

Očekivani ishodi prioriteta su u direktnoj vezi sa pokazateljima uticaja na nivou strateških ciljeva i doprinose realizaciji ciljnih vrijednosti 2027. godine.

SC 1. Unaprijeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;	Indikator (uticaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Nivo razvijenosti - indeks	FZZPR	44	35
	Broj zaposlenih	FZZPR	4.521	5.000
	Broj nezaposlenih	FZZPR	3.916	3.500
	Neto plaća - prosječna u KM	FZZPR	711,00	800,00
	Broj poslovnih subjekata	FZZPR	962	1000
	Prihodi od poljoprivrede	FZZS		
	Prihodi od turističkih taksi	FZZS		
	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	FZZPR	211 %	300 %

Za unapređenje konkurentnosti industrije, poljoprivrede i uslužnog sektora, te ostvarenje ciljnih vrijednosti pokazatelja uticaja za prvi strateški cilj, definisana su četiri prioriteta - prioritetna cilja.

Prije svega, cilj je povećati konkurentnost sektora industrije i MSP-a, uz usmjerenje na one sektore i djelatnosti koji imaju najveći potencijal za održiv rast, uz jačanje prerađivačkih kapaciteta za finalizaciju i stvaranje dodane vrijednosti.

Za lokani ekonomski razvoj, od posebne važnosti je izgradnja povoljnog poslovnog okruženja, te unaprijeđene poslovne infrastrukture i usluga, kako bi se omogućila održivost preduzeća i obrta, te poticale investicije, samozapošljavanje i održivost postojećih radnih mjesta.

Ruralni razvoj je jedan od prioriteta usmjerenih ka balansiranom razvoju općine i smanjenju iseljavanja iz ruralnih područja. Održivost ruralnog razvoja zasniva se na stvaranju mogućnosti za kvalitetan život te stvaranje pretpostavki za generisanje dohotka ruralnog stanovništva, zbog čega je neophodno unaprijediti konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i obezbijediti podršku za povećanje stepena prerade i povezivanja poljoprivrednih proizvođača sa prerađivačkim kapacitetima, uz jačanje poljoprivrednih lanaca vrijednosti.

Evidentno je da je pandemija COVID-19 dovela do značajnih poremećaja na globalnom tržištu, koji se odnose na usporavanje ekonomskog razvoja i negativnu stopu rasta (recesija), smanjenje izvoza, smanjenje prihoda preduzeća, smanjenje zaposlenosti, te smanjenje dohotka i potrošnje stanovništva i njen dalji uticaj će suštinski opredjeliti ispunjenje planiranih aktivnosti ali i ostvarenje cjelokupne strategije razvoja.

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;	1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih preduzeća sa najvećim potencijalom za rast
	1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje
	1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje
	1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama

PRIORITET	MJERE
1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast	1.1.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost malih i srednjih preduzeća i novih investicija;
	1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija, poslovnih servisa i digitalizacije;
	1.1.3. Unaprjeđenje i razvoj projekata podrške mladim poduzetnicima;
	1.1.4. Razvoj ljudskih resursa, programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;
1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje	1.2.1. Razvoj preduzetničke infrastrukture, poslovnih zona i usluga za podršku privrednicima;
	1.2.2. Stvaranje poslovnog okruženja i promocija općine Maglaj kao poželjne destinacije za investicijska ulaganja;
	1.2.3. Insititucionalno jačanje kapaciteta općinske administracije za poboljšanje kvaliteta usluga i stvaranja poticajnog poslovnog okruženja;
1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje	1.3.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost poljoprivrednih gazdinstava i obrta;
	1.3.2. Podrška investicijama za finalizaciju poljoprivrednih proizvoda;
	1.3.3. Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga u cilju održivosti poljoprivredne proizvodnje;
	1.3.4. Jačanje kapaciteta organizacija i proizvođača u oblasti poljoprivrede;
1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama	1.4.1. Razvoj turističke ponude zasnovane na lokalnim turističkim resursima;
	1.4.2. Promocija i privlačenje investicija u ciljane turističke oblasti;
	1.4.3. Promocija općine Maglaj kao atraktivne turističke destinacije;
	1.4.4. Unaprjeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata;

1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast

1.1.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost malih i srednjih preduzeća i novih investicija;

Pored stalnog unapređenja dostupnosti usluga privrednicima, neophodno je razviti i programe poticaja kroz posebno osmišljene programe kao i permanentno analizirati i uvoditi realno moguće olakšice i rasterećenja privrede. Takođe, s obzirom da je prerađivačka industrija u općini Maglaj, u značajnoj mjeri nekonkurentna, niskoproduktivna i niske dodajne vrijednosti, prije svega zbog niskog stepena primjene savremenijih tehnologija, kao i niske stope inovacija, cilj ove mjere je podrška unapređenju kapaciteta prerađivačke industrije radi postizanja veće dodane vrijednosti zasnovane na savremenim tehnološkim rješenjima i inovacijama, kroz edukacije i povezivanje prerađivačke industrije sa certifikacionim i akreditovanim institucijama i obrazovnim ustanovama.

1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija, poslovnih servisa i digitalizacije;

Razvoj sektora informacionih tehnologija je jedna od najznačajnijih mjera privrednog razvoja.

Cilj je da se ojača lokalni sektor informacionih tehnologija, te da se pored doprinosa ukupnom ekonomskom razvoju u okviru ove mjere, omogući i iskorištavanje značajnih potencijala za rast investicija, prihoda i izvoza uz nova zapošljavanja u IT sektoru.

Pri pružanju podrške, posebna pažnja će se posvetiti izgradnji infrastrukture i usluga za podršku sektoru kreativne industrije, poslovnih servisa, turizma, dizajna i dr. kroz primjenu IT tehnologija.

1.1.3. Unaprjeđenje i razvoj projekata podrške mladim poduzetnicima;

Cilj ove mjere je promovisanje preduzetništva, stvaranje pretpostavki za pokretanje novih preduzetničkih aktivnosti i unapređenje okruženja za nove preduzetnike. Akcent se stavlja na promociju preduzetništva i samozapošljavanja i osiguranje ostalih vidova podrške razvoju poduzetništva. Uspješnom implementacijom ove mjere očekuje se postizanje boljeg razumijevanja i veće zainteresovanosti (posebno mladih) za preduzetničke aktivnosti. U cilju promocije i jačanje preduzetništva, bit će nastavljeni i unaprjeđeni programi samozapošljavanju i podrške start-up biznisima.

1.1.4. Razvoj ljudskih resursa, programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;

Za podršku privrednom razvoju, kao i rješavanje problema nezaposlenosti, potrebno je pored postojećih programa poticaja za zapošljavanje (FZZZ i dr.), u skladu sa potrebama privrede, unaprijediti kvalitet ponude kadrova na tržištu rada, kroz programe prekvalifikacije, dokvalifikacije i doškolovanja, uz jačanje saradnje s obrazovnim ustanovama.

1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje

1.2.1. Razvoj preduzetničke infrastrukture, poslovnih zona i usluga za podršku privrednicima;

Za stvaranje povoljnog ambijenta i privlačenje novih investicija, planira se dalje unapređenje preduzetničke infrastrukture, unapređenje postojećih i razvoja novih poslovnih zona, poslovnih inkubatora, i jačanje usluga za podršku preduzetništvu. Uz razvoj fizičke infrastrukture, kontinuirano će se unapređivati dostupnost i kvalitet stručnih usluga za podršku razvoju biznisa, kroz jačanje kapaciteta administracije i udruženja koja pružaju usluge preduzetnicima (veza mjera 1.2.3.). Infrastrukturno opremljene poslovne zone, uz kvalitetnu saobraćajnu povezanost s glavnim saobraćajnim pravcima i sistem poticajnih mjera i povlastica za poslovanje, trebaju doprinijeti lokacijskoj konkurentnosti općine Maglaj.

1.2.2. Stvaranje poslovnog okruženja i promocija općine Maglaj kao poželjne destinacije za investicijska ulaganja;

Mjera uključuje aktivnosti na unaprjeđenju poslovnog okruženja, putem stalno otvorenog i konstruktivnog javno-privatnog dijaloga sa privrednim udruženjima i Privrednim savjetom, od kojih se očekuje vodeća uloga u predlaganju novih rješenja.

Predlaganjem i uvođenjem novih rješenja u pogledu olakšica za poslovanje i smanjivanja barijera, intenziviranjem marketinga i promocije lokacija, treba da dovede do novih investicija i olakša pokretanje novih i razvoj postojećih MSP. Implementacija ove mjere treba da proizvede i implementira marketinške aktivnosti usmjerene na privlačenje investicija iseljenika i ostalih investitora (domaćih i stranih).

1.2.3. Insitucionalno jačanje kapaciteta općinske administracije za poboljšanje kvaliteta usluga i stvaranja poticajnog poslovnog okruženja;

Organizacioni i kadrovski razvoj privrednog sektora treba da bude u funkciji strukturnog lokalnog razvoja, tako da se omogući efikasniji i djelotvorniji rad na razvoju mjera i instrumenata podrške i praćenju njihovih efekata, s jedne strane, i na njihovoj implementaciji, s druge strane, uz efikasnije pružanje usluga privrednim subjektima kao primarnoj ciljnoj grupi.

U okviru mjere planirano je organizaciono uređivanje ovih poslova, kadrovsko jačanje i kontinuirano inoviranje znanja i vještina zaposlenih u ovom sektoru.

1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje

1.3.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost poljoprivrednih gazdinstava i obrta;

S obzirom na geografske preduslove i veliki procenat neobrađenog zemljišta, poljoprivredno zemljište treba posmatrati kao značajan resurs, pri čemu je podrška i razvoj poljoprivredne proizvodnje imperativ za razvoj općine Maglaj. Dodatni značaj ovoj mjeri daju posljedice pandemije COVID19 i nužnost obezbjeđenja poljoprivrednih proizvoda ali i prihoda domaćinstava, s obzirom na poremećaje i ugroženost drugih djelatnosti, industrijske proizvodnje i usluga. Dosadašnja politika podsticaja dala je dobre rezultate u pogledu stepena obrađenosti zemljišta, kao i u pogledu neformalne zaposlenosti u ruralnim dijelovima. U novom strateškom periodu ona treba da se prilagodi novim izazovima specijalizacije i komercijalizacije proizvodnje na farmama, uključivanja u lance vrijednosti izvozno-orijentisanih prehrambenih firmi, te jačanja povezanih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima.

S ovim ciljem se posebna pažnja treba posvetiti većoj produktivnosti poljoprivrednih posjeda, proizvodnji zdrave hrane, proizvodima sa dodatom vrijednosti ili produženim rokom trajanja. Isto tako, poljoprivrednicima će se pružati stručna podrška za ostvarivanje uslova za subvencije i premije u poljoprivrednoj proizvodnji, kao i provoditi odgovarajuće edukacije u cilju promocije zdrave i konkurentne poljoprivredne proizvodnje.

Na nivou realizacije aktivnosti mjere, intervencija podrazumijeva stručnu podršku i finansijsko poticanje svih vidova poljoprivredne proizvodnje.

1.3.2. Podrška investicijama za finalizaciju poljoprivrednih proizvoda;

Ovom mjerom treba da se unaprjede postojeći proizvodni lanci i poveća stepen finalizacije lokalnih proizvoda odnosno poveća sposobnost ovog sektora da se nosi s konkurencijom i prilikama na tržištu, te da se teži postepenom usklađivanju sa standardima EU. Takođe, isto će omogućiti stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje postojećih radnih mjesta kroz razvoj novih investicija, kako bi se povećava nivo ekonomske aktivnosti ruralnih područja.

1.3.3. Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga u cilju održivosti poljoprivredne proizvodnje;

Razvoj sveukupne ruralne infrastrukture u procesu razvoja poljoprivrede i razvoju društva uopšte, potvrđuje upućenost stanovništva na prostor, u cilju ispunjavanja svojih potreba, stvaranja nove vrijednosti i uspostavljanja što povoljnije sopstvene životne pozicije. Kompletna infrastruktura, čini integrativni element materijalne osnove mikrolokacije bez kojeg nije moguće razvijati poljoprivredu, turizam i dr. kao i opstanak i smanjenje migracija stanovništva.

Ova mjera predviđa izgradnju sveukupne infrastrukture nužne za egzistenciju i unaprjeđenje životnih uslova ruralnog stanovništva ali i izgradnju nedostajuće infrastrukture neophodne za razvoj poljoprivrede, koja predstavlja fundament i integralni dio poljoprivredne proizvodnje i plasmana proizvoda.

1.3.4. Jačanje kapaciteta organizacija i proizvođača u oblasti poljoprivrede;

Posebno je važno jačati ulogu udruženja i zadruga koji objedinjuju poljoprivrednu proizvodnju i plasman poljoprivrednih proizvoda na teritoriji općine. Ovo se prije svega ogled kroz programe stručne podrške poljoprivrednicima i primjenu najnovijih agro-tehničkih mjera u proizvodnji te eventualnoj preradi poljoprivrednih proizvoda (podrška manjim prerađivačkim kapacitetima). Također je predviđena podrška kroz savjetodavne usluge, bilo da se radi o in-house tipu podrške ili o povremenom angažovanju stručnih lica ovisno o potrebama proizvođača na terenu. Dio toga će se raditi u saradnji sa međunarodnim razvojnim projektima ili agronomima koje angažuju komercijalne kuće.

1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama

1.4.1. Razvoj turističke ponude zasnovane na lokalnim turističkim resursima;

Mjera predviđa uspostavljanje destinacijskog upravljačkog tijela u obliku turističke zajednice ili info punkta u skladu sa najboljim praksama koje u upravljanju organizacijom. Predviđeno je i organizovanje niza edukacija nosilaca turističke ponude (kao B&B i sl.) kako bi se radilo na stalnom unapređenju i povećanju atraktivnosti ponude, čime će se osigurati ključne organizacione i kadrovske pretpostavke za razvoj turizma, koje, uz strateško profilisanje, brendiranje i izgradnju turističke infrastrukture, treba da dovedu do povećanja prihoda od turizma, kao i do širenja prepoznatljivog imidža Maglaja. Neophodno je takođe organizaciono povezivanje i operativno umrežavanje svih interesnih strana - javnih institucija i privatnih operatera (agencije, turistička poduzeća, ugostiteljski objekti i sl.);

Sa uspostavljenom ključnom infrastrukturom, kreirati turističke ponude interesantne prije svega domaćim turistima, učenicima, sportistima, dijaspori i dr.

1.4.2. Promocija i privlačenje investicija u ciljne turističke oblasti;

Priprema i predlaganje novih turističkih sadržaja sa setom olakšica za poslovanje i smanjivanja barijera, intenziviranjem marketinga i promocije lokacija, treba da dovede do novih investicija i olakša pokretanje novih i razvoj turističkih sadržaja. Implementacija ove mjere treba da proizvede i implementira marketinške aktivnosti usmjerene na privlačenje investicija iseljenika i ostalih investitora (domaćih i stranih).

1.4.3. Promocija općine Maglaj kao atraktivne turističke destinacije;

Cilj mjere je pozicioniranje i promocija Maglaja kao atraktivne turističke destinacije zasnovane na lokalnim potencijalima i resursima, uz korištenje mogućnosti regionalne saradnje. Potreba da se optimalno organizaciono povezivanje i umrežavanje svih interesnih strana, izrada zajedničkih promotivnih materijala i osmišljavanje promotivnih akcija (web, publikacija, događaja, sajmovi) i zajednička promocija Maglaja kao turističke destinacije zasnovane na bogatim lokalnim resursima i atrakcijama (prirodnim, kulturnim, vjerskim, tradicionalnim manifestacijama i običajima i dr.) uz jačanje regionalne/međuopćinske saradnje;

1.4.4. Unaprjeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata;

Mjera podrazumijeva pojedinačne aktivnosti i projekte, koje je potrebno razraditi i uključiti u planove kapitalnih investicija, po prioritetima i dinamici koji će u znatnoj mjeri biti opredijeljeni preporukama za razvoj glavnih turističkih resursa. Težište je na uređenju stare gradske jezgre, gdje se planira i strateški projekat izgradnje i rekonstrukcije trga Alije Izetbegovića, ali su obuhvaćeni i turistički prioriteti u drugim dijelovima općine, kako bi se osigurala ravnomjernost u izgradnji sportsko-rekreativne i turističke infrastrukture.

Izgradnja raznovrsne turističko-rekreativne infrastrukture, u skladu sa strategijom razvoja turizma, treba da dovede do postepenog rasta broja turističkih posjeta i noćenja, kao i rasta prihoda od turizma.

SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;	Indikator (uticaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Nivo razvijenosti - index	FZPR	35	44
	Broj stanovnika	Fed. zavod za statistiku	22.730	22.730
	% povećanja budžetskih prihoda	Općina Maglaj	0	5 %
	% zadovoljstva uslugama u zdravstvu	Općina Maglaj	77 %	80 %
	Broj provedenih programa obrazovanja (prva kvalifikacija/prekvalifikacija)	Općina Maglaj	0	5

	Broj provedenih programa podrške razvoju civilnog društva	Općina Maglaj	1	10
	Broj korisnika socijalne zaštite	Centar za socijalni rad	1.296	1.450
	Prosječan broj krivičnih djela/ godišnje	PS Maglaj	110	100

Da bi se ispunio strateški cilj za unapređenje kvaliteta života i stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja, definisano je pet prioriteta. Svaki prioritet definisan je kao cilj specifičan za određenu oblast društvenog života: obrazovanje, sport, kultura, zdravstvo, demografija, dijaspora, socijalna zaštita/skrb, sigurnost i javna uprava. Svi prioriteti integrišu ključne elemente globalnih ciljeva održivog razvoja, kao i strategije za ostvarenje napretka u uslovima krize.

Ovaj strateški cilj je vezan za potrebna unapređenja uslova za kvalitetniji i sadržajni društveni život građana, a što je prepoznato kao jedan od ključnih faktora smanjenja iseljavanja stanovništva, privlačenja novih stanovnika i posjetilaca. Razvojni okvir je postavljen prije svega na onim usmjerenjima koja su od strane Razvojnog tima ocijenjena prioritarnim u narednom periodu, kao preduslovi za poboljšanje rada javne uprave, njene saradnje sa nevladinim sektorom, višim nivoima vlasti, za namicanja sredstava za razvoj, odnosno, kao preduslovi za ostvarenje konkretnih aktivnosti iz oblasti zaštite okoliša, privrednog i ruralnog razvoja i poboljšanje sveukupnog kvaliteta života na području općine Maglaj.

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva	2.1 Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta
	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti
	2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora
	2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija
	2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća

PRIORITET	MJERE
2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;	2.1.1. Povećanje upisa djece i proširenje kapacitete predškolskih ustanova;
	2.1.2. Modernizacija obrazovanja u pravcu veće zastupljenosti informacionih tehnologija i obrazovanje IKT kadrova;
	2.1.3. Prilagođavanje obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave a u skladu sa potrebama tržišta rada;
	2.1.4. Razvoj kapaciteta za realizaciju programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;
	2.1.5. Podrška razvoju kulturne infrastrukture;
	2.1.6. Povećanje dostupnost, novih društvenih sadržaja i kvaliteta kulturnih usluga;
	2.1.7. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima;

	2.1.8. Razvoj sportske infrastrukture i dostupnosti sporta;
2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;	2.2.1. Jačanje timova porodične medicine i specijalističkih usluga;
	2.2.2. Materijalno tehničko opremanje sa akcentom na dijagnostiku, rano otkrivanje bolesti i razvoj službe Hitne medicinske pomoći;
	2.2.3. Promocija zdravih stilova života, zdravlja u porodici i prevencija bolesti;
	2.2.4. Prilagođavanje i unaprjeđenje usluga prilagođenih potrebama i strukturi korisnika socijalne zaštite;
	2.2.5. Socijalno poduzetništvo i aktivizam OCD;
2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;	2.3.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za začecje i trudnoću;
	2.3.2. Sufinanciranje dječijih vrtića;
	2.3.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova;
	2.3.4. Jačanje veza i aktivno uključivanje dijaspore u lokalni razvoj;
2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;	2.4.1. Modernizacija, unaprjeđenje usluga, transparentnost i efikasnosti javnih ustanova;
	2.4.2. Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, e-uprava;
	2.4.3. Jačanje partnerstava sa građanima, privrednicima i NVO sektorom;
	2.4.4. Jačanje brenda i identiteta Maglaja;
2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća;	2.5.1. Povećanje sigurnosti građana;
	2.5.2. Jačanje struktura i kritične infrastrukture civilne zaštite;
	2.5.3. Inoviranje sistema i planova djelovanja u pravcu novih pojave novih oblika prirodnih i dr. nesreća (COVID19, klimatske promjene, migrantska kriza i dr.)
	2.5.4. Animiranje građana i volontera u okviru struktura CZ a u funkciji javne sigurnosti i djelovanja u prirodnim i drugim nesrećama;

2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;

2.1.1. Povećanje upisa djece i proširenje kapacitete predškolskih ustanova;

Predškolske ustanove su, uz porodicu važno okruženje u kojem je kvalitet života bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Okruženje u kojem djeca odrastaju i obrazuju se, značajan je faktor kvaliteta i njihovog ranog razvoja i kasnijeg života. Mjera predviđa podršku povećanju kapaciteta i višeg kvaliteta predškolskih ustanova uz dostupnost ovih usluga na cijeloj teritoriji općine.

2.1.2. Modernizacija obrazovanja u pravcu veće zastupljenosti informacionih tehnologija i obrazovanje IKT kadrova;

Obrazovni sistem, zasnovan na postojećem konceptu srednjeg i osnovnog obrazovanja, bitno se razlikuje od modernih procesa, kao što su kompjuterski i web bazirano učenje, učenje na daljinu i, na znanju orijentirano učenje. Nedostatak opreme i još uvijek nedovoljno razvijen nastavni kadar, sposoban da podrži ovakav obrazovni proces, zasnovan na upotrebi IKT, nije u potpunosti u stanju da podrži neophodne inicijative o upotrebi IKT i intenzivnijeg obrazovanja IKT kadrova.

Svjesni potrebe što bržeg prilagođavanja ovim procesima, i pored već provedenih aktivnosti, mjera predviđa iniciranje i moguću podršku svim inicijativama koje će intenzivirati ove procese.

2.1.3. Prilagođavanje obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave a u skladu sa potrebama tržišta rada;

Promjene u društveno-ekonomskom sistemu, razvoj novih tehnologija, pripreme za EU integracije, odgovor na potrebe promjena tržišta rada i povećanje potencijala prohodnosti radne snage, razlozi su koji upućuju inoviranje nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje sa težištem na ostvarivanje utvrđenih standarda zanimanja, zasnovanih na stečenim kompetencijama i kvalitetu provedene prakse u vlastitim radionicama i proizvodnim procesima lokalnih kompanija. Rezultati mjere moraju odražavati društvene potrebe i omogućiti mladim ljudima da se zapošljavaju i dalje stručno usavršavaju.

2.1.4. Razvoj kapaciteta za realizaciju programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;

Mjera predviđa obrazovanje u svrhu zapošljavanja osoba koje zbog nepotpunog znanja/kvalifikacija ne mogu pronaći adekvatan posao, kao i školovanih za zanimanja koja više nisu tražena ali i sticanje znanja i vještina prilagođenih tehničko-tehnološkom razvoju, a u cilj podrške privrednim subjektima i stvarnim potrebama tržišta rada.

Mjera podrazumijeva saradnju obrazovnih ustanova, privrednih subjekata, Zavoda za zapošljavanje, i Općine Maglaj kako bi se definisala deficitarna zanimanja, izvršio upis učenika u ta deficitarna zanimanja ili kreirale prilagođene obuke u tim zanimanjima.

2.1.5. Podrška razvoju kulturne infrastrukture;

Upravljanje ustanovama kulture treba voditi povećanju kulturne vrijednosti i kroz model upravljanja usmjeravati prvenstveno na kriterije vrijednosti umjetničkog i kulturnog sadržaja te dostupnosti tih sadržaja svim stanovnicima općine. Ustanove kulture u okviru vlastite javne uloge trebaju težiti unaprjeđenju svoga rada te, što efikasnijeg i racionalnijeg upravljanje svojom imovinom ali i proširenja kapaciteta potrebnih za uvođenje novih sadržaja i usluga. U tom pravcu mjera predviđa stvaranje uslova za jačanje obrazovnih sadržaja (kursevi i kreativne obuke), proširenja bibliotekarske djelatnosti, uspostavu muzejske postavke, izgradnje spomen kuće Edhema Mulabdića, Centra za mlade, nabavka adekvatne vanjske pozornice i dr.

2.1.6. Povećanje dostupnost, novih društvenih sadržaja i kvaliteta kulturnih usluga;

Općina Maglaj je pokazala opredjeljenost za razvoj kulturnih sadržaja. S tim u vezi, u cilju daljeg unaprjeđenja, mjera upućuje na organizaciju većeg broja kulturnih događaja, višeg kvaliteta i značaja. S obzirom da ove predstave rijetko mogu biti komercijalnog karaktera broj i termine predstava planirati za sufinansiranje na početku godine kroz Godišnji kalendar aktivnosti - predstava koji bi bio dostupan građanima ali i pružio mogućnost blagovremenog i povoljnijeg ugovaranja. Mjera predviđa obezbjeđenje predstava prilagođenih svim generacijama i svim školskim uzrastima.

2.1.7. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima;

U svrhu promocije bavljenja sportom i tjelesnom kulturom, posebno od strane djece, neophodno je kontinuirano u saradnji sa drugim relevantnim akterima (sportski savezi, škole, sportska udruženja i dr.) sprovoditi aktivnosti u navedene svrhe koje bi uključivale promotivne kampanje, posjete školama, promociju uspješnih sportista i sl. Također, neophodno je afirmacijom aktivnosti masovno-rekreativnog karaktera i sportskih aktivnosti, stimulisati povećanje broja sportski aktivnih građana., organizaciju sportskih takmičenja osnovnih i srednjih škola koja za cilj imaju promovisanje, podržavanje, i afirmisanju tjelesne kulture i sporta na nivou škola koji će za rezultata imati proširenje baze učesnika u raznim sportskim aktivnostima, kao osnove za unapređivanje i stvaranje mogućnosti za profesionalizam među mladim sportistima, u raznim sportovima. Neophodno je takođe unaprjeđivati kriterije i program raspodjele sredstava iz Budžeta Općine Maglaj za podršku razvoju sporta kao i sam iznos sredstava.

2.1.8. Razvoj sportske infrastrukture i dostupnosti sporta;

U cilju povećanja dostupnosti i masovnosti rekreacije i sporta potrebno je unaprijediti postojeću sportsku infrastrukturu, što podrazumjeva kvalitetno održavanje i rekonstrukciju postojećih objekata i izgradnju nove, nedostajuće sportske infrastrukture (izgradnja igrališta, teniskih terena, sportske dvorane, bazena, teratana na otvorenom i dr.).

2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;

2.2.1. Jačanje timova porodične medicine i specijalističkih usluga;

Osnovni cilj mjere je osiguranje dovoljnog broja i strukture ljudskih resursa koja će omogućiti kvalitetnu, održivu i dostupnu zdravstvenu zaštitu na području općine Maglaj. Okvirno područje djelovanja unutar ove mjere se odnosi prije svega na očuvanje postojećeg broja medicinskih radnika i jačanje ljudskih resursa kroz usavršavanje doktora porodične medicine na poljima promocije zdravlja, prevenciji i ranog otkrivanju bolesti, povećanju broja specijalističkih usluga, stalnom usavršavanju kompletnog medicinskog osoblja i dr. te isto treba da predstavlja osnov za planiranje adekvatnog broja i strukture ljudskih resursa.

2.2.2. Materijalno tehničko opremanje sa akcentom na dijagnostiku, rano otkrivanje bolesti i razvoj službe Hitne medicinske pomoći;

Cilj mjere je vezan za podršku za materijalno-tehničkoj opremljenosti JU Dom zdravlja Maglaj sa svojim ambulantama porodične medicine za pružanje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, uz dodatna opremanja i inoviranje nedostajuće medicinske opreme. Svrha mjere je stvoriti uslove za kvalitetan rad ljekara, doktora specijalista odnosno medicinskog i nemedicinskog osoblja, te pružiti pacijentima kvalitetne uslove za liječenje.

2.2.3. Promocija zdravih stilova života, zdravlja u porodici i prevencija bolesti;

Cilj mjere je podizanje svijesti građana o važnosti upražnjavanja zdravih stilova života i važnosti prevencije bolesti sa posebnim akcentom na ranjive grupe (mlade, starije, i socijalno ugrožene osobe). Prevencija i smanjenje rizičnog ponašanja i bolesti sprovoditi kroz kontinuirane preventivno edukativne sadržaje i kampanje uz angažovanje profesionalaca Doma zdravlja Maglaj, volontera Crvenog križa i RTV Maglaj, ciljano prema svim grupama stanovništva a kroz obezbjeđivanje informacija i edukacija sa akcentom na najuticajnije faktore, fizičke neaktivnosti, neuravnotežene i nepravilne ishrana, pušenje, zloupotreba alkohola, opijata i dr.

2.2.4. Prilagodavanje i unaprjeđenje usluga prilagođenih potrebama i strukturi korisnika socijalne zaštite;

Realizovanjem mjere za smanjenje siromaštva i podršku ranjivim kategorijama stanovništva, posebno djece i mladih, osoba ženskog pola ali i drugih kategorija stanovništva, doprinosi se unapređenju kvaliteta života prije svega socijalno ugroženih grupa stanovnika čime se popravljaju sveukupna društvena situacija u lokalnoj zajednici.

U okviru ove mjere planirana je podrška i uvođenje novih socijalnih usluga svim ranjivim kategorijama stanovništva, posebno djeci i mladima, mladim bračnim parovima, starim i iznemoglim, invalidima, ženama ali svim drugim kategorijama stanovništva u općini.

2.2.5. Socijalno poduzetništvo i aktivizam OCD;

Cilj mjere je stvoriti što kvalitetnije socijalne usluge putem saradnje javnog i nevladinog sektora. Ključna područja djelovanja su, otvaranje servisa za podršku osobama s invaliditetom, zapošljavanje invalidnih osoba, poboljšanje uslova života korisnika javnih kuhinja, poboljšanje uslova života djece i odraslih s invaliditetom, zbrinjavanje djece bez roditeljskog staranja, poboljšanje uslova života žrtava nasilja u porodici, edukacija djece i odraslih i dr.

2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;

2.3.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za začecje i trudnoću;

Općina Maglaj već provodi ovu mjeru, potiče i prati širenja porodica te nastoji unaprijediti standarde koje želi i treba pružiti svakom novorođenom djetetu. Nažalost, ograničena sredstva ne pružaju mogućnosti za ozbiljniju podršku i cilj mjere jeste, kontinuirano povećanje i uvođenje novih vidova ove podrške kako bi u budućnosti djeci pružili perspektivu i mogućnosti koje zaslužuju, a sigurno i stimulaciju svim porodicama koji su dobili, očekuju ili planiraju nove članove domaćinstva i buduće stanovnike Maglaja.

2.3.2. Sufinanciranje dječijih vrtića;

Predškolske ustanove su, uz porodicu važno okruženje u kojem je kvalitet života bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Sa druge strane, porodica kao osnovna društvena zajednica promjenjiv je sistem koji se mijenja zajedno s društvom i u današnjim okolnostima očekuje i zahtjeva povećan nivo predškolskog odgoja i obrazovanja djece ali i svakodnevni život i obaveze mladih parova, nužno nameću potrebu za ovakvim sadržajima u okruženju.

Općina Maglaj, svjesna da je kvalitetno organizovan boravak, odgoj i obrazovanje predškolske djece vrijedna investicija koja se svakako, dugoročno isplati, u kontinuitetu finasira rad postojećih predškolskih ustanova sa trendom daljeg povećanja kapaciteta i broja djece uključene u organizovan predškolski odgoj.

2.3.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova;

Mjera predviđa aktivniji pristup rješavanju problema stanovanja mladih pogotovo, u situaciji iseljavanje mladih, u cilju njegovog sprečavanja, ali i privlačenja novih stanovnika općine.

Mjera upućuje na politike koje podrazumijevaju olakšice poput subvencioniranja kamata na stambene kredite, oslobođanja od plaćanja prometa na nekretninu, politike izgradnje stanova pod povoljnijim uslovima i sl. a za što bi trebalo kreirati posebne programe.

2.3.4. Jačanje veza i aktivno uključivanje dijaspora u lokalni razvoj;

Mnoštvo je oblika kroz koje brojna domicilna dijaspora može pružiti dragocjeni doprinos lokalnom razvoju, poput trgovine i investicija, stvaranja novih radnih mjesta, prijenosa znanja i inovacija, globalne promocije zemlje, itd. Efikasno angažovanje dijaspora oslanja se na dvosmjernu komunikaciju, a ciljevi se ostvaruju koordinacijom, kolaboracijom i radom na zajedničkim razvojnim ciljevima. Premda mnogi od ovih potencijala ostaju još uvijek neiskorišteni, dijaspora se smatra jednim od ključnih aktera za lokalni razvoj općine.

2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;

2.4.1. Modernizacija, unaprjeđenje usluga, transparentnost i efikasnosti javnih ustanova;

Javne institucije ne koriste u potrebnom obimu informacione i komunikacione tehnologije za transparentno informisanje o procesima rada i pružanje usluga čime bi se omogućili ujednačeni uslovi i dostupnost za sve građane. Cilj mjere je unaprjeđenje usluga putem uvođenja informaciono komunikacionih tehnologije u radne procese svih javnih ustanova.

2.4.2. Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, e-uprava;

U skladu sa strateškim planom tokom 2019. godine Općina Maglaj je počela implementaciju projekta Document Management System-a kojim su obuhvaćeni svi poslovni procesi koje radi Općinska administracije. Menadžment procesa podrazumijeva kontrolu životnog ciklusa dokumenata nastalih u službama i praćenje aktivnosti kreiranja, obrade, odobrenja i zaključivanja u cilju zadovoljavanja potreba građana i stalno unapređivanje kvaliteta života u lokalnoj zajednici. Nakon implementacije elektroničkog sustava praćenja dokumenata (DMS – DATA MANAGEMENT SYSTEM), moguće je u svakom momentu znati u kojoj fazi rješavanja se predmet nalazi i kod koga je na obradi, te koji je rok završetka predmeta.

Mjera predviđa nastavak ovih aktivnosti kroz unaprjeđenje tehničke platforme nužne za bezbjedan i efikasan rad, uvođenje novih e-usluga, uvezivanje sa javnim ustanovama, gradskim servisima uvezanim u sistem Smart City i dr.

2.4.3. Jačanje partnerstava sa građanima, privrednicima i NVO sektorom;

Općina Maglaj svjesna uloge nevladinih organizacija koje pomažu, ili čak jedine obezbjeđuju određene specifične usluge u društvu, razvila je mehanizme saradnje i pruža podršku NVO organizacijama i udruženjima kroz sufinansiranje njihovog rada različitim subvencijama i olakšicama, uključivanjem u proces donošenja i realizacije odluka, kao i drugim oblicima suradnje. Mjera predviđa dalje unaprjeđenje partnerstava sa građanima, privrednicima, nevladinim organizacijama i udruženjima kroz intenziviranje saradnje, realizacije zajedničkih projekata kao i povećanje iznosa za podršku ovim organizacijama.

Posebnu pažnju posvetiti uspostavi modela finansiranja projekata i aktivnosti mladih, njihovoj edukaciji, mobilnosti, povezivanju, razmjeni, volonterizmu mladih, i dr. kroz povećanje dosadašnjih izdvajanja za mlade i uspostavu novih modela finansiranja kao što su Omladinska banka, Fond za mobilnost mladih i dr.

2.4.4. Jačanje brenda i identiteta Maglaja;

Imidž i brend općine/grada igra sve značajniju ulogu u suvremenim odnosima i direktno se odražava na njen status, kroz broj turista, privlačenje investicija, plasman lokalnih proizvoda, uticaj u forumima i asocijacijama i dr.

Mjera predviđa sistemsko upravljanje vlastitim identitetom i imidžom, odnosno procesom brendiranja kako bi se Maglaj što bolje predstavio i istakao vlastite prednosti i vrijednosti u domaćem i međunarodnom okruženju.

2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća;

2.5.1. Povećanje sigurnosti građana;

Sigurnost građana nezaobilazno utiče i na njihovu percepciju kvaliteta života tako da sigurnost građana ima ogroman uticaj i upotpunjuje sve segmente života kao i sam razvoj općine.

Mjera predviđa dalje jačanje partnerstva sa PU Maglaj i MUP-a ZDK, kreiranje ambijenta i praćenje modernih tokova i trendova rada policijskih struktura u Bosni i Hercegovini a u cilju čuvanja života, slobode i sigurnosti svih građana, javnog reda i mira, imovine, sprječavanje kaznenih djela i dr.

Ova mjera je posebno proritetna i važna u trenutnim, kompleksnim okolnostima pandemije COVID19, migrantske krize, povećane zloupotrebe droga, delikvencije, cyber kriminala i dr.

2.5.2. Jačanje struktura i kritične infrastrukture civilne zaštite;

Jačanje kapaciteta/resursa Civilne zaštite podrazumijeva obezbjeđenje neophodnih, identifikovanih, objekata i sistema, za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja odnosno ključne infrastrukture za efikasno djelovanje tokom i poslije prirodne nesreće a podrazumijeva neophodnu osnovnu opremu, sredstva i rezerve, opremljene isturene centre po MZ, logistički centar i dr. Značaj ove mjere i dosadašnja iskustva upućuje na permanentno opremanje jedinica Civilne zaštite nedostajućim sredstvima i opremom kao i stalno inoviranje, provjeru i poboljšanje opremljenosti i organizacije.

2.5.3. Inoviranje sistema i planova djelovanja u pravcu novih pojave novih oblika prirodnih i dr. nesreća (COVID19, klimatske promjene, migrantska kriza i dr.)

Općina Maglaj je u proteklom period izradila neophodne planove i dokumente djelovanja u okolnostima prirodnih i dr. nesreća (Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća općine Maglaj, Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine Maglaj), kao i niz inoviranih dokumenata i priručnika u okviru Republika Češka/UNDP, projekta „Jačanje otpornosti na katastrofe”.

Na žalost ugroženost općine od prirodnih nesreća kao i novi oblici prirodnih nesreća upućuju na nastavak ovih aktivnosti i ažuriranje odnosno izradu novih planova zaštite, postupanja i spašavanja.

2.5.4. Animiranje građana i volontera u okviru struktura CZ a u funkciji javne sigurnosti i djelovanja u prirodnim i drugim nesrećama;

Građani, mjesne zajednice i nevladine organizacije u sistemu zaštite i spašavanja igraju značajnu ulogu u smislu reakcije i fleksibilnosti, što može značajno doprinijeti povećanju otpornosti i preventivnom djelovanju kod prirodnih i drugih nesreća, kao i raspoloživosti. U tom smislu, realizacijom ove mjera, kroz konkretan plan i program, navedeni akteri bi se organizovali, osposobili i obučili za učešće i značajan doprinos u slučajevima prirodnih i drugih nesreća.

SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijska efikasnost i funkcionalna javna infrastruktura	Indikator (uticaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Broj domaćinstava koji ima pristup kontrolisanoj vodi za piće	KJD	3.156	4.000
	Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	KJD	3.129	3.500

	Emisija t CO ₂ eq,	SECAP Maglaj	62.086	55.000
	Broj dana u godini sa prekoračenjem gr. vrijednosti aerozagađenja	Institut K. Kapetanović	25	18
	Broj domaćinstava obuhvaćen organizovanim odvozom otpada	KJD	7.225	7.500
	Smanjenje potrošnje energije MWh	SECAP	180.605	130.000
	Broj zaštićenih područja	Općina Maglaj	0	2

U okviru trećeg strateškog cilja utvrđena su četiri prioriteta sa 19 mjera koji trebaju omogućiti održivo upravljanje i zaštitu voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti, povećati energijsku efikasnost, poboljšati energetske karakteristike zgrada, osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i građevinskim zemljištem, poticati održivo i okolišno prihvatljivo prostorno planiranje, razvijati urbanu i ruralnu infrastrukturu, omogućiti dostupnost kontrolisane pitke vode, putne infrastrukture, upravljanje otpadom, te izgradnju sistema toplifikacije, prevencije i sanacije ugroženih lokacija (divlje deponije, klizišta) i dr.

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti
	3.2. Povećanje energetske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a
	3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa
	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture

PRIORITET	MJERE
3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti	3.1.1. Podrška razvoju efikasnog upravljanja otpadom i izgradnja sortirnice otpada;
	3.1.2. Prilagođavanje/sanacija gradske i divljih deponija;
	3.1.3. Sanacija postojećih i prevencija nastanka novih klizišta;
	3.1.4. Regulacija korita vodotoka i zaštita od voda;
	3.1.5. Smanjenje negativnih uticaja na okoliš kroz primjenu ekološki prihvatljivih saobraćajnih rješenja;
	3.1.6. Unaprjeđenje organizacije, kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša;
	3.2.1. Poticanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora;

3.2. Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a	3.2.2. Utopljanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja;
	3.2.3. Edukacija i promocija energijske efikasnosti i zelene gradnje;
3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;	3.3.1. Dosljedna primjena urbanističkih principa i planiranja dugoročnih interesa u prostoru;
	3.3.2. Modernizacija i očuvanje postojećeg urbanog tkiva i identiteta grada;
	3.3.3. Edukacija stanovništva o opasnostima nelegalne gradnja - dosljedno provođenje mjera ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije;
	3.3.4. Uspostava zaštićenih područja, definisanje namjene i obuhvata;
3.4 Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;	3.4.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne infrastrukture i uspostava sistema upravljanja;
	3.4.2. Izgradnja kanalizacione mreže i objekata za tretman otpadnih voda u gradu i ruralnim područjima;
	3.4.3. Izgradnji i rekonstrukciji putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera sa naglaskom na ruralna područja;
	3.4.4. Izgradnja novih i konverzija postojećih objekata, energetske toplifikacije;
	3.4.5. Izgradnja nove i konverzija postojeće, energetske efikasne javne rasvjete;
	3.4.6. Izgradnja ostale, nedostajuće infrastrukture (grobља, parkovi, kupališta, izletišta, odmorišta i dr.);

3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti

3.1.1. Podrška razvoju efikasnog upravljanja otpadom i izgradnja sortirnice otpada;

Problematika odlaganja otpada, kako u pogledu postojeće lokacije za odlaganja – deponije Nekolj, tako i strukture i količine prikupljenog otpada (velike količine za odlaganje, s obzirom na mali udio otpada koji se reciklira), i pored značajnog unaprjeđenja, je posebno izražena i zahtjeva maksimalan angažman svih aktera u rješavanju. Cilj mjere je provođenje aktivnosti shodno inoviranom Planu upravljanja otpadom i održivo sistemsko rješenje, selektivnog prikupljanja, selekcije, reciklaže i odlaganja otpada na neku od sanitarnih deponija u okruženju.

Izgradnjom sortirnice otpada stvaraju se uslovi za selekciju čvrstog otpada čime će se smanjiti količine otpada koji je potrebno odlagati na neku od regionalnih sanitarnih deponija, dodatno izdvojiti otpad koji se može reciklirati ili dalje preraditi, čime se može ostvariti dodatna ekonomska korist te racionalizacija kroz smanjenje troškova transporta i odlaganja postojećeg otpada i dodatnih prihoda o po osnovu reciklaže tj. ponovnog korištenja otpada

3.1.2. Prilagođavanje/sanacija gradske i divljih deponija;

Na osnovu izrađenih dokumenata, Plana prilagođavanja, Studija utjecaja na okoliš i Tehnološkog elaborat i izdatih adekvatnih rješenja Općine Maglaj je pripremila Glavni projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada i izgradnju pratećih sadržaja prilagođenih regionalnom konceptu odlaganja. S obzirom na znatna finansijska sredstva, potrebna za realizaciju investicije, Općina Maglaj je isto kandidovala kao projekat javnih investicija te u okviru raspoloživih sredstava u kontinuitetu provodi manje zahvate u cilju

poboljšanja stanja. Mjera predviđa etapnu realizaciju i aktivnosti koje će voditi prema prihvatljivom konceptu zbrinjavanja otpada.

Iako je KJD Maglaj uklonio najveći broj divljih deponija na području općine, i dalje postoji potreba intervencija koje će dovesti do potpunog uklanjanja divljih deponija.

3.1.3. Sanacija postojećih i prevencija nastanka novih klizišta;

Klizišta i odroni predstavljaju posebno značajnu opasnost u općini Maglaj. Veliki broj klizišta na području općine predstavlja stalnu prijetnju za živote i nastanak šteta na objektima i imovini građana. Klizišta su često rezultat različitog ljudskog djelovanja a na pojedinim lokalitetima nastaju i usljed nelegalne i neplanske gradnje. S obzirom na visoke troškove sanacije klizišta, Općina Maglaj, u okviru svojih mogućnosti vrši sanaciju najprioritetnijih i najuticajnijih klizišta, međutim, isto ne može zadovoljiti stvarne potrebe za projektovanje i izvođenje radova na sanaciji i u tom pravcu nužno raditi na iznalaženju dodatnih sredstava i kontinuirano nastaviti aktivnosti na prevenciji i sanaciji klizišta.

3.1.4. Regulacija korita vodotoka i zaštita od voda;

Rijeka Bosna sa svojim hidrološkim karakteristikama i njene pritoke, Liješnica i Jablanica, izrazito bujičastog karaktera u kontinuitetu uzrokuje opasnosti i materijalne štete duž cijelog toka. U poplavama 2014. godine kao i kasnije ponovljenim 2019.g. srušen je ili poplavljen niz stambenih i pomoćnih objekata, mostova i dr. a na ušćima je napravljena velika šteta. Uređenje vodotoka i njihovo uklapanje u matricu življenja naselja podrazumjeva prije svega uspostavljanje stabilnog rječnog korita, povećanje propusne moći i zaštitu obala a što se postiže korekcijom trase, zaštitom obala od erozije i izgradnjom nasipa i obaloutvrda ukoliko je to moguće. U tom pravcu Općina Maglaj je izgradila značajne objekte za zaštitu od voda i u tom pravcu će i u narednom periodu, još intenzivnije raditi na regulaciji korita svih navedenih rijeka a u cilju smanjenja šteta.

3.1.5. Smanjenje negativnih uticaja na okoliš kroz primjenu ekološki prihvatljivih saobraćajnih rješenja;

S obzirom na značajan uticaj saobraćaja na kvalitet zraka u Maglaju, nameće se potreba poboljšanja kvaliteta zraka kroz planiranje i izgradnju saobraćajnih rješenja koja dovode do smanjenja emisija i koncentracije zagađenja.

Mjera predviđa izgradnju kružnih tokova na najuticajnijim raskrscima, izmještanje dijela saobraćaja, uspostavu novog koncepta saobraćaja u pojedinim naseljima, uvođenje savremenih uređaja za regulisanje i dr.

3.1.6. Unaprjeđenje organizacije, kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša;

Mjera obuhvata aktivnosti koje se odnose na jačanje javne svijesti u području zaštite okoliša i energijske efikasnosti i to, jačanja javne svijesti kroz promotivne kampanje, rad nevladinih organizacija i privrednih društava, građana i dr. Prioritetna područja su očuvanje i poboljšanje kvalitete zraka, tla i voda, ublažavanje klimatskih promjena, unaprjeđenje stanja okoliša i prostora urbanih i ruralnih sredina, upravljanje otpadom, i dr.

3.2. Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a

3.2.1. Poticanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora;

Obnovljivi izvori energije (energija vjetra, solarna energija, hidroenergija, geotermalna energija, biomasa i biogoriva) zamjena su za fosilna goriva i doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova te smanjenju ovisnosti o nepouzdanim i nestabilnim tržištima fosilnih goriva. Opredjeljenje Općine Maglaj kroz usvojeni plan SECAP kao i aktuelni trendovi upućuju na sve veći interes za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i u tom pravcu Općina Maglaj će pružiti institucionalnu podršku i biti servis za realizaciju ovih investicija.

3.2.2. Utopljanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja;

Glavni cilj mjere je utopljanje javnih i stambenih objekata radi smanjenje potrošnje energije, smanjenje zagađenosti zraka, ljepše urbanističke slike, duži životni vijek objekata i povećanje privrednih aktivnosti na području općine. Općina Maglaj je u proteklom period realizovala niz aktivnosti iz ove oblasti i

opredjeljenje je da se u narednom period isto još intenzivnije nastavi kroz sistemsku podršku građanima u poboljšanju energetske karakteristika svojih objekata.
Mjera je i dio preporučenih mjera plana SECAP.

3.2.3. Edukacija i promocija energijske efikasnosti i zelene gradnje;

Građani sve više postaju svjesni potrebe za uštedama energije ali i problema koje imaju zbog loše materijalizacije objekata, međutim, nedovoljna informisanost o stvarnim uštedama, trajnosti ugrađenih materijala i utjecaju tih materijala na zdravlje, rezultiraju da se odluke donose površno, na osnovu trenutnih ušteda bez dugoročnog kalkulisanja stvarnih ušteda i povrata investicije.

Mjera prepoznaje potrebu stručnog informisanja javnosti, edukacija i promocije energijske efikasnosti i zelene gradnje putem dostupnih medija i planiranih kampanja, uz uključenost stručnih službi, zainteresovanog NVO sektora, medija i dr.

3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;

3.3.1. Dosljedna primjena urbanističkih principa i planiranja dugoročnih interesa u prostoru;

Postojeća situacija, i pored uređenog sistema planiranja, ukazuje na povremeno narušavanje urbanističkih principa i održivog upravljanja raspoloživim resursima a kao posljedica nezainteresovanosti, odsustvo društvenog i stručnog usmjeravanja, kontrole i neprovođenja zakonskih rješenja.

Mjera upućuje na odgovornost svih aktera, svih političkih i stručnih institucija, javnosti i građana i potrebu stručnog, najsvrsishodnijeg, održivog i dugoročnog planiranja prostora a u cilju iskorištenja komparativnih i kompetitivnih prednosti prostora i koja upućuje na razvojne ciljeve ali i očuvanje postojećih, ograničenih, resursa za buduće generacije.

3.3.2. Modernizacija i očuvanje postojećeg urbanog tkiva i identiteta grada;

Maglaj kao izvanredno, prostorno uređena, zajednica, bogate tradicije i prepoznatljivog identiteta (prostorno - arhitektonskog, kulturna i prirodna baština, privrednog, turističkog kao i uređenih javnih funkcija) ima obavezu, uporedo sa provođenjem modernizacije i realizacije razvojnih ciljeva, odrediti i provoditi kriterije i smjernice za očuvanje i unaprjeđenja prostornog identiteta. Zbog svoje jedinstvenosti i prepoznatljivosti, naslijeđen od prethodnih generacija, prostorni identitet Maglaja, predstavlja važan segment identiteta svih njegovih stanovnika i u tom pravcu nužno je, kroz procese prostornog planiranja i intervencija u prostoru, voditi računa o očuvanju istoga.

3.3.3. Edukacija stanovništva o opasnostima nelegalne gradnja - dosljedno provođenje mjera ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije;

Pojavu klizišta najčešće, i pored klimatskih promjena, kao glavni uzrok predstavlja bespravna gradnja, na terenima gdje tlo nije pogodno za gradnju. Slična situacija je i sa gradnjom objekata u zaštitnim vodnim dobrima, neposredno pored rijeka, i čestim plavljenjima tih objekata. Evidentna je potreba intenzivnog educiranja građana o tome kako i gdje mogu graditi, informisanju o rizicima gradnje objekata na terenima koji nisu za to podesni i dosljedno primjenjivati pravila struke prilikom izdavanja potrebnih dozvola i saglasnosti za gradnju.

3.3.4. Uspostava zaštićenih područja, definisanje namjene i obuhvata;

Ubrzani razvoj i svakodnevno ljudsko djelovanje nameću potrebu zaštite prirode i usklađenost sa održivim razvojem, kojim prirodna bogatstva i ekosistemi ne bi bili dovedeni do uništenja, i gdje bi se i dalje obavljale djelatnosti u prostoru, ali s pojačanim senzibilitetom prema prirodnoj sredini. Mjera predviđa provođenje procedura i uspostave zaštićenih područja na lokalitetima koji imaju potencijal za isto.

3.4 Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;

3.4.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne infrastrukture i uspostava sistema upravljanja;

Mjera obuhvata projekte izgradnje vodovodnih sistema i pratećih objekata na području grada i mjesnih zajednica u cilju uspostave komunalne infrastrukture za osiguranje osnovnih potreba stanovnika opskrbe zdravstveno ispravnom pitkom vodom. Pored rješavanja vodosnabdjevanja najprioritetnijih naseljenih

mjesta, mjera predviđa i priključenje novih naseljenih mjesta na gradski vodovodni sistem te kontinuiranu rekonstrukciju gradske vodovodne mreže u cilju smanjenja gubitaka pitke vode.

3.4.2. Izgradnja kanalizacione mreže i objekata za tretman otpadnih voda u gradu i ruralnim područjima;

Mjera obuhvata projekte izgradnje kanalizacionih mreža i objekata za tretman otpadnih voda na području grada i mjesnih zajednica u cilju uspostave komunalne infrastrukture za osiguranje osnovnih potreba stanovnika i smanjenje pritisaka na okoliš. Projekat je takođe u skladu sa Strategijom upravljanja vodama FBiH, Upravljanje vodama u FBiH, strateški cilj Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika voda, odnosno operativnih ciljeva Smanjenje tereta zagađenja od urbanih/sanitarnih otpadnih voda i Izgradnja sistema za prikupljanje, odvodnju i tretman otpadnih voda za naselja ispod 2.000 stanovnika, definisanih kao najznačajniji izvor zagađenja voda, naselja koja, zbog neizgrađenih kanalizacijskih sustava i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, izravno ugrožavaju kvalitetu površinskih i podzemnih voda.

3.4.3. Izgradnji i rekonstrukciji putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera sa naglaskom na ruralna područja;

Nastaviti ekonomski i privredni razvoj kroz dalji razvoj putne komunikacije i bolju povezanost lokalnih centara i središta općine kao i povezanost sa okruženjem. Takođe, u kontinuitetu vršiti rekonstrukciju dotrajalih ulica. Posebno nastaviti poboljšanje putne infrastrukture u ruralnim područjima;

3.4.4. Izgradnja novih i konverzija postojećih objekata, energetske efikasne toplifikacije;

Izgradnja novih kotlovnica i kotlovnice daljinskog grijanja te konverzija postojećih kotlovnica, u cilju smanjenja emisija u zrak, kontrole energenata koji se koriste, povećanje efikasnosti korištenja toplotne energije i korištenje obnovljivih izvora energije.

3.4.5. Izgradnja nove i konverzija postojeće, energetske efikasne javne rasvjete;

U cilju daljeg poboljšanja energetske efikasnosti i smanjenja troškova potrebno je nastaviti rekonstrukciju i modernizovati (upravljanje i kontrola) sistem javne rasvjete. Unaprjeđenje sistema javne rasvjete podrazumijeva smanjenje i zamjenu postojećih neefikasnih rasvjetnih tijela sa energetske efikasnijim tijelima, ali i unaprjeđenje i sistema upravljanja i kontrole javne rasvjete i sa time vezane potrošnje energije. Putem ove mjere potrebno je izvršiti i rekonstrukciju osvjetljenja u javnim zgradama koje su u vlasništvu općine Maglaj radi postizanja energetske efikasnosti i smanjenja troškova i potrošnje električne energije.

3.4.6. Izgradnja ostale, nedostajuće infrastrukture (grobља, parkovi, kupališta, izletišta, odmorišta i dr.);

Mjera obuhvata sve aktivnosti na izgradnji nedostajuće infrastrukture, kao što su, parkovi, kupališta, izletišta, grobља, fontane, odmorišta i dr. a koja će unaprijediti uslove za rad, život i odmor stanovnika Maglaja ali i doprinijeti imidžu Maglaja i njegovoj prepoznatljivosti.

5. Strateški projekti

U skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u FBiH, za implementaciju strateških dokumenata identifikuju se strateški projekti kao intervencije najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva. Strateški projekti imaju višestruki efekat na razvoj i njihova implementacija, pored primarne svrhe, može biti osnov za pokretanje drugih projekata.

Rezultati strateških projekata trebaju da doprinesu pozitivnom uticaju na poboljšanje kvaliteta u više oblasti života, veće grupe građana, a naročito socijalno ugroženih kategorija stanovništva, te da omoguću održivi rast i razvoj.

Strategijom razvoja općine Maglaj 2021-2027. godina, definisano je ukupno 17 strateških projekata.

U okviru plana implementacije Strategije, predviđeni su sljedeći strateški projekti:

1.1.2.1. Podrška preduzećima u IT sektoru za kreiranje i izvoz digitalnih rješenja

S obzirom na perspektivnost i pokazanu otpornost IT djelatnosti u uslovima pandemije COVID 19, podrška preduzećima iz ovog sektora je od strateškog značaja i kao takva se definiše kao strateški projekat.

1.2.1.1. Unapređenje postojećih i razvoj novih poslovnih zona

Projekat se odnosi na izgradnju nove i unapređenje postojeće infrastrukture u okviru poslovnih zona kao preduvjet za ekonomski rast i zapošljavanje na lokalnom nivou. Ulaganje u infrastrukturu ima za cilj poboljšanje pristupa, kapaciteta, kvaliteta i atraktivnosti postojećih poslovnih zona na lokalnom/regionalnom nivou.

1.2.1.2. Uspostava poslovnog inkubatora

Projekat se odnosi na otvaranje minimalno jednog poslovnog inkubatora na području općine Maglaj. Plan je da Općina Maglaj obezbjedi odgovarajući prostor za poslovni inkubator, te uz podršku viših nivoa vlasti i donatora, osigura sredstva za njegovo opremanje. Poslovni inkubator je potrebno postaviti na principima dugoročne održivosti i razviti sistem za ulazak i izlazak preduzeća iz inkubatora.

Očekivani krajnji rezultat projekta: Uspostavljeni poslovni inkubator koji pruža zajedničke usluge za novoosnovana preduzeća.

1.3.2.1. Podrška izgradnji pogona finalizacije poljoprivredno-prehrambene proizvodnje

Općina Maglaj, u okviru svojih mogućnosti, planira podržati osnivanje minimalno jednog pogona za finalizaciju poljoprivredno-prehrambene proizvodnje u cilju unapređenja lanaca vrijednosti u poljoprivrednoj proizvodnji ovisno o iskazanom interesu investitora i doprinosa postojećim poljoprivrednim gazdinstvima.

1.4.1.1. Uspostavljanje efikasne destinacijske organizacije - Turističke zajednice/info pulta

Shodno evidentnim neiskorištenim turističkim resursima, postoji potreba za uspostavljanjem efikasne organizacije koja bi predstavljala prvi korak organizovanog rada i bila nosilac svih aktivnosti iz oblasti turizma.

1.4.4.1. Rekonstrukcija i izgradnja Starog grada i stare gradske jezgre

Projekat predstavlja jednu od najznačajnijih intervencija za ostvarenje više strateških ciljeva čija implementacija, pored primarne svrhe, može biti osnov za pokretanje niza drugih projekata.

1.4.4.2. Izgradnja izletišta sa uređenjem rekreacionih staza

Lokacije Bistrica i Megara imaju idealan potencijal za izgradnju izletišta, koje pored izvorište pitke vode većeg kapaciteta, još uvijek sačuvanih prirodnih pejzaža, pećine Megare, i dobar komunikacijski pristup, pružaju velik broj mogućnosti izgradnje turističke i rekreacione infrastrukture čime bi se doprinijelo prepoznatljivosti općine Maglaj i mogućnostima izgradnje partnerskih odnosa u budućim projektima razvoja turizma i rekreacije. S obzirom na kompleksnost projekta, realizacija je predviđena kroz faznu izgradnju.

2.1.5.1. Izgradnja spomen kuće Edhema Mulabdića

Spomen kuća, treba na jednom mjestu, da prikuplja i objedini postojeću građu i eksponate, relevantne za život i literaturu prvog BH romanopisca, Maglajlije, Edhema Mulabdića.

Biblioteka Maglaj, svake godine priređuju književni i kulturni program, Mulabdićevi dani kulture, kojima se javnost želi podsjetiti na najvažnije datume i događaje iz Mulabdićevog života i književne karijere. Spomen kuća, kao strateški projekat upućuje na proširenje kulturnih sadržaja, očuvanje kulturno-historijskog naslijeđa, potencijal za razvoj turizma i dr.

2.4.1.1. Digitalizacija institucija koje pružaju javne usluge i standardizacija usluga

Implementacija projekta e-uprave, koja uključuje korištenje različitih softverskih paketa i edukaciju uposlenika, uspostavljanja e-uprave - provođenju mjera reforme javne uprave.

2.5.1.1. Deminiranje miniranih površina

Prema revidiranom Planu protuminskog djelovanja za Općinu Maglaj, na površini općine od cca 252,4 km² sumnjiva površina nalazi se u 26 zajednica i ukupno iznosi 20,3 km² odnosno 8.04%

Teritorija općine. U periodu 1996 –2016. godine deminirano je oko 15% minirane površine (oko 3 miliona m²). Deminirano je uglavnom zemljište prve i druge kategorije (naselja, infrastruktura, poljoprivredno zemljište). Jasno je da isto pored svakodnevne prijetnje po sigurnost građana, kontaminirano zemljište predstavlja i ograničavajući faktor za korištenje ovih resursa i stavljanja u funkciju razvoja općine. Iz tog

razloga nužno je intenzivirati aktivnosti u pravcu nadležnih institucija i međunarodnih donatora kako bi se izvršilo deminiranje najprioritetnijih površina i isto, na najsvrsishodniji način efektivno koristilo.

3.1.1.1. Izgradnja sortirnice i reciklaža otpada

Općina Maglaj je izradila projektno-tehničku dokumentaciju za saniranje lokalne deponije i prelazak na reciklažno prikupljanje i tretman otpada. S tim u vezi u planu je fazno rješavanje ovog problema u skladu sa pripremljenom dokumentacijom. Ovo rješenje mora uzeti u obzir selektivno prikupljanje, selekciju, održivo odlaganje i reciklažu otpada.

3.1.3.1. Sanacija najuticajnijih klizišta

Na području općine Maglaj postoji veliki broj registrovanih klizišta terena koja ugrožavaju naselja, kao i lokalne puteve na više pravaca. Iste je neophodno sanirati prema definisanim prioritetima sa ciljem povećanja sigurnosti i imovine građana.

3.1.4.1. Izgradnja obaloutvrda i regulacija rječnih korita – zaštita od poplava

Na potezu Gradski most – Željeznički (Vatreni) most je planirana izgradnja obaloutvrde rijeke Bosne i drugih vodnih objekata čime bi se regulisalo korito najuticajnije dionice sa aspekta zaštite od voda gradskog jezgra.

3.2.2.1. Utopljanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja

U cilju uštede energije, smanjenja troškova i zaštite okoliša, planirano je utopljanje preostalih, neutopljenih javnih objekata te posebno intenziviranje utopljanja objekata kolektivnog stanovanja u skladu sa prioritetima i uticaju na smanjenje potrošnje energije a prema energetske elaboratima za utopljanje i preporučenim mjerama.

3.3.1.1. Izrada i inoviranje urbanističkih planova

S obzirom na istek pojedinih urbanističkih planova i potrebe njihovog prilagođavanja aktuelnim potrebama i pravilima struke neophodno izraditi nedostajuće planove prema prioritetima a u skladu sa razvojnom strategijom općine Maglaj.

Kroz izradu novih planova stvoriti će se pretpostavke i omogućiti nova gradnja ali i posebno, poboljšati urbanistički principi i norme kroz racionalno i održivo planiranje, korištenje i očuvanje postojećih resursa. Projekat će stvoriti pretpostavke za brže dobijanje dozvola za gradnju i pokretanje novih investicionih projekata.

3.4.4.1. Izgradnja sistema centralnog grijanja – etapna izgradnja

Izgradnja sistema centralnog grijanja, kao jedan od najvećih infrastrukturnih prioriteta, prema Studiji izvodljivosti sistema centralnog grijanja na biomasu za općinu Maglaj je, u cilju prilagođavanja visine investicije, realno dostupnim izvorima finansiranja, planirana kroz izgradnju dvije kotlovnice od kojih bi jedna napajala južni dio grada a druga sjeverni dio grada. Planirana je izgradnja dva kotla na biomasu od po 7,5 MW.

Projekat je kandidovan kod međunarodnih institucija ali i kao projekat sa potencijalom javno-privatnog partnerstva i kao takav uvršten u katalog projekata JPP ZDK.

3.4.6.1. Izgradnja gradskog bazena

U cilju upotpunjavanja sadržaja za odmor i rekreaciju, izgradnja otvorenog, gradskog bazena je prepoznata kao prioritet. Evidentan je interes i potreba za izgradnju bazena te je planirana realizacija ovog projekta u toku planskog perioda strateškog dokumenta, uz podršku Općine Maglaj, a kroz definisanje i uspostavu optimalnog modela izgradnje i održivo upravljanje bazenom kao javno-privatno partnerstvo i/ili privatno upravljanje.

Sinergijski, realizacija identifikovanih projekata doprinijeće realizaciji Vizije razvoja općine Maglaj do 2027. godine, a takođe, ovi projekti mogu biti osnov za identifikaciju i realizaciju budućih projekata, koji će biti sastavni dio budućih akcionih planova.

6. Indikativni finansijski okvir

Indikativni finansijski okvir predstavlja pregled potrebnih finansijskih sredstava za implementaciju mjera, pri čemu se daje pregled i potencijalnih izvora sredstava. Strategijom razvoja općine Maglaj predviđen je najveći iznos finansijskih sredstava za implementaciju prvog strateškog cilja i to 24,18 %, drugog 30,41 % i trećeg 45,41 %.

Ukupna vrijednost planiranih strateških projekata iznosi 36.345.000,00 KM.

Procenat planiranih sredstava koji se odnosi na budžetska sredstva je 33,57 % dok se preostalih 66,43 % odnosi na ostale izvore finansiranja.

Napomene i obrazloženja	
Budžet Općine Maglaj	<ul style="list-style-type: none"> - S obzirom na pandemiju COVID 19, ne očekuje se značajnije odstupanje očekivanih izvora finansiranja u odnosu na trend ostvarenih izvora finansiranja u 2020. godini; - Očekuje se blagi rast od 2-3% godišnje planiranog budžeta; - Najveći rizici u pogledu prikupljanja i izvršenja planiranog budžeta uključuju nastavak pandemije korona virusa, prirodnih nesreća, eskalaciju migrantske krize i nastavak trenda odlaska stanovništva iz općine;
Eksterni izvori (kredit, entiteti, kantoni, država, javna preduzeća i privatni izvori, sl.)	<ul style="list-style-type: none"> - Obzirom da se Općina Maglaj u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH može zadužiti, postoji mogućnost kreditnog zaduženja za razvoj investicija; - Finansiranje Strategije od strane viših nivoa vlasti planirano prema trendu ostvarenih izvora finansiranja u proteklom periodu; - Očekuje se da za projekte od interesa za privatni sektor, dominantan dio finansiranja bude obezbjeđen iz privatnih investicija i uslovljen je iskazanim interesom privatnog sektora;
Iz eksternih izvora (IPA, donatori i ostalo)	<p>Finansiranje kroz donatorske izvore biće raspoloživo u zavisnosti od brzine pristupanja BiH evropskim integracijama. U planskom periodu 2021 – 2027 Bosni i Hercegovini će na raspolaganju biti sredstva iz IPA III. Tematske oblasti uključuju: 1) vladavinu prava, osnovna prava i demokratiju; 2) dobro upravljanje, usklađivanje sa komunitarnim pravom, strateška komunikacija i dobrosusjedski odnosi; 3) zelena agenda i održiva povezanost; 4) konkurentnost i inkluzivni rast; 5) teritorijalna i prekogranična saradnja;</p> <p>Ostali izvori predviđaju donatorska sredstva kroz projekte međunarodnih organizacija i razvojnih agencija;</p>

**INDIKATIVNI FINANSIJSKI OKVIR
STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE MAGLAJ 2021.-2027. GODINA**

Oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere	Strukt. finans. %	Ukupno KM	Budžet institucije KM	Ostali izvori	
				KM	Naziv potencijalnog izvora
1. SC 1. Unaprjedena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;	24,18 %	8.790.000	2.600.000	6.190.000	
1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih preduzeća sa najvećim potencijalom za rast	3,93 %	1.430.000	480.000	950.000	
1.1.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost malih i srednjih preduzeća i novih investicija;		700.000	200.000	500.000	ZDK / FBiH Donatori
1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija, poslovnih servisa i digitalizacije;		250.000	50.000	200.000	ZDK / FBiH Donatori
1.1.3. Unaprijeđenje i razvoj projekata podrške mladim poduzetnicima;		360.000	210.000	150.000	ZDK / FBiH
1.1.4. Razvoj ljudskih resursa, programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;		120.000	20.000	100.000	MSP
1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje	2,56 %	930.000	310.000	620.000	
1.2.1. Razvoj preduzetničke infrastrukture, poslovnih zona i usluga za podršku privrednicima;		700.000	200.000	500.000	ZDK / FBiH
1.2.2. Stvaranje poslovnog okruženja i promocija općine Maglaj kao poželjne destinacije za investicijska ulaganja;		200.000	100.000	100.000	ZDK / FBiH
1.2.3. Insititucionalno jačanje kapaciteta općinske administracije za poboljšanje kvaliteta usluga i stvaranja poticajnog poslovnog okruženja;		30.000	10.000	20.000	ZDK / FBiH
1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje;	10,59%	3.850.000	1.480.000	2.370.000	
1.3.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost poljoprivrednih gazdinstava i obrta;		2.700.000	1.300.000	1.400.000	ZDK/FBiH
1.3.2. Podrška investicijama za finalizaciju poljoprivrednih proizvoda;		550.000	50.000	500.000	Investitori EU, Donatori
1.3.3. Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga u cilju održivosti poljoprivredne proizvodnje;		500.000	100.000	400.000	ZDK/FBiH EU, Donatori
1.3.4. Jačanje kapaciteta organizacija i proizvođača u oblasti poljoprivrede;		100.000	30.000	70.000	ZDK/FBiH EU, Donatori
1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama	7,10 %	2.580.000	330.000	2.250.000	
1.4.1. Razvoj turističke ponude zasnovane na lokalnim turističkim resursima;		300.000	100.000	200.000	ZDK/FBiH EU, Donatori

1.4.2	Promocija i privlačenje investicija u ciljne turističke oblasti;		1.050.000	50.000	1.000.000	Investitori OCD
1.4.3.	Promocija općine Maglaj kao atraktivne turističke destinacije;		80.000	30.000	50.000	ZDK/FBiH
1.4.4.	Unaprjeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata;		1.150.000	150.000	1.000.000	EU ZDK/FBiH Donatori
2.	SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva	30,41 %	11.055.000	5.595.000	5.460.000	
2.1.	Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;	10,08 %	3.665.000	1.765.000	1.900.000	
2.1.1.	Povećanje upisa djece i proširenje kapacitete predškolskih ustanova;		150.000	50.000	100.000	ZDK/FBiH
2.1.2.	Modernizacija obrazovanja u pravcu veće zastupljenosti informacionih tehnologija i obrazovanje IKT kadrova;		235.000	35.000	200.000	ZDK/FBiH
2.1.3.	Prilagođavanje obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave a u skladu sa potrebama tržišta rada;		230.000	30.000	200.000	ZDK/FBiH
2.1.4.	Razvoj kapaciteta za realizaciju programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;		100.000	50.000	50.000	ZDK/FBiH
2.1.5.	Podrška razvoju kulturne infrastrukture;		250.000	150.000	100.000	ZDK/FBiH JU Dom kulture
2.1.6.	Povećanje dostupnost, novih društvenih sadržaja i kvaliteta kulturnih usluga;		300.000	250.000	50.000	JU Dom kulture
2.1.7.	Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima;		1.800.000	1.000.000	800.000	ZDK/FBiH Sponzori Donatori
2.1.8.	Razvoj sportske infrastrukture i dostupnosti sporta;		600.000	200.000	400.000	ZDK/FBiH Donatori
2.2.	Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;	5,86 %	2.130.000	1.090.000	1.040.000	
2.2.1.	Jačanje timova porodične medicine i specijalističkih usluga;		300.000		300.000	Dom zdravlja ZDK/FBiH
2.2.2.	Materijalno tehničko opremanje sa akcentom na dijagnostiku, rano otkrivanje bolesti i razvoj službe Hitne medicinske pomoći;		1.300.000	1.000.000	300.000	Dom zdravlja ZDK/FBiH
2.2.3.	Promocija zdravih stilova života, zdravlja u porodici i prevencija bolesti;		90.000	50.000	40.000	Dom zdravlja ZDK/FBiH
2.2.4.	Prilagođavanje i unaprjeđenje usluga prilagođenih potrebama i strukturi korisnika socijalne zaštite;		140.000	40.000	100.000	JU CSR ZDK/FBiH
2.2.5.	Socijalno poduzetništvo i aktivizam OCD;		300.000		300.000	OCD JU CSR Investitori
2.3.	Demografski razvoj, migracije i dijaspora;	5,83 %	2.120.000	2.020.000	100.000	
2.3.1.	Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za začeće i trudnoću;		250.000	250.000		

2.3.2.	Sufinanciranje dječijih vrtića;		1.400.000	1.400.000		
2.3.3.	Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova;		300.000	300.000		
2.3.4.	Jačanje veza i aktivno uključivanje dijaspore u lokalni razvoj;		170.000	70.000	100.000	EU BiH/FBiH Donatori
2.4.	Efikasan i transparentan rad javnih institucija;	2,45 %	890.000	390.000	500.000	
2.4.1.	Modernizacija, unaprjeđenje usluga, transparentnosti i efikasnosti javnih ustanova;		400.000	100.000	300.000	Javne ustanove ZDK/FBiH
2.4.2.	Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, e-uprava;		400.000	200.000	200.000	EU FBiH/ZDK
2.4.3.	Jačanje partnerstava sa građanima, privrednicima i NVO sektorom;		70.000	70.000		
2.4.4.	Jačanje brenda i identiteta Maglaja;		20.000	20.000		
2.5.	Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća;	6,19 %	2.250.000	330.000	1.920.000	
2.5.1.	Povećanje sigurnosti građana;		870.000	20.000	850.000	PS Maglaj ZDK/FBiH/ EU
2.5.2.	Jačanje struktura i kritične infrastrukture civilne zaštite;		1.250.000	250.000	1.000.000	EU ZDK/FBiH
2.5.3.	Inoviranje sistema i planova djelovanja u pravcu novih pojave novih oblika prirodnih i dr. nesreća (COVID19, klimatske promjene, migrantska kriza i dr.)		100.000	50.000	50.000	ZDK/FBiH
2.5.4.	Animiranje građana i volontera u okviru struktura CZ a u funkciji javne sigurnosti i djelovanja u prirodnim i drugim nesrećama;		30.000	10.000	20.000	ZDK/FBiH
3.	SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura	45,41 %	16.500.000	4.505.000	11.995.000	
3.1.	Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti	7,98 %	2.900.000	715.000	2.185.000	
3.1.1.	Podrška razvoju efikasnog upravljanja otpadom i izgradnja sortirnice otpada;		600.000	100.000	500.000	KJD ZDK/FBiH EU i dr.
3.1.2.	Prilagođavanje/sanacija gradske i divljih deponija;		650.000	150.000	500.000	KJD ZDK/FBiH EU i dr.
3.1.3.	Sanacija postojećih i prevencija nastanka novih klizišta;		500.000	200.000	300.000	ZDK/FBiH EU i dr.
3.1.4.	Regulacija korita vodotoka i zaštita od voda;		800.000	200.000	600.000	ZDK/FBiH
3.1.5.	Smanjenje negativnih uticaja na okoliš kroz primjenu ekološki prihvatljivih saobraćajnih rješenja;		300.000	50.000	250.000	ZDK/FBiH
3.1.6.	Unaprjeđenje organizacije, kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša;		50.000	15.000	35.000	KJD ZDK/FBiH EU i dr.

3.2.	Povećanje energetske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a	3,46 %	1.260.000	310.000	950.000	
3.2.1.	Poticanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora;		230.000	30.000	200.000	Investitori
3.2.2.	Utopljanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja;		950.000	250.000	700.000	Građani ZDK/FBiH Donatori
3.2.3.	Edukacija i promocija energetske efikasnosti i zelene gradnje;		80.000	30.000	50.000	Građani ZDK/FBiH Donatori
3.3.	Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;	0,40 %	140.000	80.000	60.000	
3.3.1.	Dosljedna primjena urbanističkih principa i planiranja dugoročnih interesa u prostoru;		10.000	10.000		
3.3.2.	Modernizacija i očuvanje postojećeg urbanog tkiva i identiteta grada;		10.000	10.000		
3.3.3.	Edukacija stanovništva o opasnostima nelegalne gradnje - dosljedno provođenje mjera ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije;		20.000	10.000	10.000	EU Donatori ZDK/FBiH
3.3.4.	Uspostava zaštićenih područja, definisanje namjene i obuhvata;		100.000	50.000	50.000	ZDK/FBiH EU, Donatori
3.4.	Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;	33,57 %	12.200.000	3.400.000	8.800.000	
3.4.1.	Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne infrastrukture i uspostava sistema upravljanja;		1.100.000	200.000	900.000	ZDK/FBiH Građani
3.4.2.	Izgradnja kanalizacione mreže i objekata za tretman otpadnih voda u gradu i ruralnim područjima;		1.100.000	200.000	900.000	ZDK/FBiH Građani
3.4.3.	Izgradnja i rekonstrukciji putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera sa naglaskom na ruralna područja;		3.100.000	2.100.000	1.000.000	ZDK/FBiH Građani
3.4.4.	Izgradnja novih i konverzija postojećih objekata, energetski efikasne toplifikacije;		6.000.000	500.000	5.500.000	ZDK/FBiH EU, Donatori Građani
3.4.5.	Izgradnja nove i konverzija postojeće, energetski efikasne javne rasvjete;		400.000	200.000	200.000	ZDK/FBiH EU, Donatori Građani
3.4.6.	Izgradnja ostale, nedostajuće infrastrukture (groblja, parkovi, kupališta, izletišta, odmorišta i dr.);		500.000	200.000	300.000	ZDK/FBiH
Ukupno iz strateškog dokumenta:		100%	36.345.000	12.700.000	23.645.000	
PREGLED PO IZVORIMA (KM)						
Budžetska sredstva		Kreditna sredstva		Ostali izvori		
12.200.000		500.000		23.645.000		
33,57 %		1,38 %		65,05 %		

Prognoza finansiranja razvojne strategije je pripremljena uzimajući u obzir: trend izdvojenih sredstava u prethodnom periodu, budžet Općine Maglaj, projekcije DOB-a te očekivanim dopunskim sredstvima iz ostalih, dostupnih eksternih izvora. Struktura planiranih sredstava predviđa finansiranje od 33,57 % iz budžeta Općine Maglaj, 1,38 % kreditnih sredstava i finansiranje iz eksternih izvora od 65,05 %.

Kao poseban oblik finansiranja razvojnih projekata iz eksternih izvora naglašava se JPP model javno-privatnog partnerstva kao jedan od mogućih finansijskih instrumenata koji može značajno poboljšati javnu potrošnju i privući nove investicije a koji se mogu uspostaviti za postizanje širokog raspona ciljeva, kao što su sektor saobraćaja, infrastrukture, poljoprivrede, socijalne zaštite, zdravstva, kulture, sporta i dr.

U ovom trenutku nije moguće dati realnu finansijsku projekciju primjene i efekata pomenutog modela, ali isto upućuje na nužnost intenzivnog javnog komuniciranje mogućnosti primjene ovog modela potencijalnim domaćim i stranim investitorima te efikasnog godišnjeg i trogodišnjeg planiranja JPP-a shodno Zakonu o JPP Zeničko-dobojskog kantona.

7. Usklađenost sa ključnim strateškim dokumentima

Strategija razvoja općine Maglaj 2021-2027. godine je usklađena sa strateškim dokumentima viših nivoa uključujući i SDG okvir za BiH.

Strategijom razvoja općine Maglaj 2021-2027. godine, prepoznati su i inkorporirani okvirni pravci definisani nacrtom dokumenta Okvir održivih ciljeva za BiH (SDG okvir).

Strateški dokument višeg nivoa	Vezani strateški cilj, prioritet i/ili mjera iz strategije razvoja
OKVIR ZA CILJEVE ODRŽIVOG RAZVOJA U BIH – SDG OKVIR	
Razvojni pravac: "Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom" Akcelerator 1 "Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor"	SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu; SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;
Razvojni pravac: "Pametna rast" Akcelerator 1 "Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije" Akcelerator 2 "Povećanje investicija u infrastrukturu" Akcelerator 3 „Unaprjeđenje pristupa i kvalitete obrazovanja i obuke“ Akcelerator 4 "Zeleni rast i čista energija" Akcelerator 5 "Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem"	SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu; SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura;
Razvojni pravac: "Društvo jednakih mogućnosti - socijalna uključenost" Akcelerator 1 Unaprjeđenje politike socijalne zaštite Akcelerator 2 Aktivacija i zapošljavanje ranjivih kategorija Akcelerator 3 Efikasna zdravstvena zaštita za sve Akcelerator 4 Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema	SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;

DOBRA UPRAVA I UPRAVLJANJE JAVNIM SEKTOROM	PAMETNI RAST	DRUŠTVO JEDNAKIH MOGUĆNOSTI
Efikasna, otvorena, inkluzivna i odgovorna javni sektor Odgovorna uprava orijentirana na građane i poslovni sektor Depolitizacija i profesionalizacija javnih preduzeća Efikasno upravljanje javnim finansijama Funkcionalan sistem kreiranja politika i upravljanja održivim razvojem	Povoljno okruženje za preduzetništvo i inovacije Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru Mobiliziranje potencijala dijaspore Olakšavanje poslovanja i podrška brzo rastućim firmama Gradovi i regije Globalni lanci vrijednosti	Unaprjeđenje politike socijalne zaštite Efektivno usmjeravanje javnih rashoda za socijalnu zaštitu Jačanje infrastrukture i kompetencija pružalaca usluga kroz uvođenje novih modela pružanja usluga Unaprijediti sistem identifikacije i praćenje ranjivih porodica i porodica u riziku
Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava Zaštita prava radnika Zaštita ljudskih prava Efikasna pravosudni sistem Efikasna borba protiv korupcije Borba protiv različitih oblika kriminala i terorizma	Povećanje investicija u infrastrukturu Jednak pristup modernoj transportnoj infrastrukturi Veći udio javnih investicija u infrastrukturu Jačati infrastrukturu u oblasti digitalnih tehnologija	Aktivacija i zapošljavanje ranjivih kategorija Povećanje stope aktivnosti i uključivanje ranjivih kategorija na tržište rada Povećanje zapošljivosti nezaposlenih osoba kroz razvoj socijalnog preduzetništva
	Unaprjeđenje pristupa kvalitete obrazovanja i obuke Razvoj kapaciteta nastavnika, modernizacija škola i nastavnih metoda Univerzalno i kvalitetno predškolsko obrazovanje Strateško investiranje u istraživačko razvojne aktivnosti Kurikularna reforma na svim nivoima obrazovanja Efikasna sistem cjeloživotnog učenja	Efikasna zdravstvena zaštita za sve Unaprjeđenje pristupa i kvaliteta usluga zdravstvene zaštite Provođenje reformi finansiranja zdravstvene zaštite Preventivne zdravstvene mjere Strateški pristup zadržavanju postojećeg osoblja i razvoju ljudskih resursa u oblasti zdravstva
	Zeleni rast i čista energija Smanjenje energetskog siromaštva Razvoj „zelenih“ vještina i poslova Decentralizacija elektro-energetskog sistema Dekarbonizacija energetskog sektora	Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema Jednak pristup obrazovanju Uspostava sistema rane detekcije i intervencije za djecu u riziku i sa razvojnim poteškoćama Povećanje obuhvata djece predškolskim obrazovanjem (uzrast od 3-6 godina) Mjere smanjivanja ranog napuštanja školovanja Smanjenje broja osoba bez znanja i vještina i njihova integracija na tržište rada
	Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem Deminiranje kontaminiranih područja Upravljanje rizicima od katastrofa Zaštita i obnova prirodnog kapitala Razviti sistem cirkularne ekonomije Jačanje kontrole i praćenja kvaliteta eko sistema Održivi turizam	Finansijska inkluzija Unaprjeđenje dostupnosti finansijskih usluga za najranjivije kategorije stanovništva Bolja pristupačnost mikrokreditima sa povoljnim kamatnim stopama

Ljudski kapital za budućnost →

← Niko ne smije biti isključen

Strategija je usklađena sa ključnim strateškim dokumentima Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Zeničko-dobojskog kantona:

Strateški dokument višeg nivoa	Vezani strateški cilj, prioritet i/ili mjera iz strategije razvoja
STRATEŠKI PLAN RURALNOG RAZVOJA BOSNE I HERCEGOVINE (2018-2021) - okvirni dokument	
<p>STRATEŠKI CILJ 1: Osiguranje stabilnosti dohotka i izjednačavanje uslova poslovanja sa okruženjem</p> <p>STRATEŠKI CILJ 5: Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima kroz ostvarivanje novih izvora prihoda i unaprjeđenje fizičke infrastrukture, društvene uključenosti i dostupnosti javnih usluga</p>	<p>SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;</p> <p>SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;</p> <p>SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura;</p>
OKVIRNA STRATEGIJA PROMETA BOSNE I HERCEGOVINE (2015-2030.)	
<p>STRATEŠKI CILJ: Zadovoljiti potrebe u smislu održavanja, poboljšanja i razvoja prometne infrastrukture</p>	<p>SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;</p> <p>SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura;</p>
STRATEGIJA RAZVOJA FEDERACIJE BIH 2021-2027. GODINE	
<p>Okvirni ciljevi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ubrzan ekonomski razvoj 2. Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj 3. Resursno efikasan i održiv razvoj 4. Efikasan, transparentan i odgovoran javni sektor 	<p>SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;</p> <p>SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;</p> <p>SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura;</p>
STRATEGIJA RAZVOJA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA 2021-2027.	
<p>STRATEŠKI CILJ 1: Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva</p> <p>STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja</p> <p>STRATEŠKI CILJ 3: Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu</p>	<p>SC 1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;</p> <p>SC 2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;</p> <p>SC 3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura;</p>

8. Plan provođenja, praćenja, evaluacije i izvještavanja strategije razvoja

Pregled aktivnosti i odgovornosti za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strategije razvoja JLS – općine Maglaj

Osnovne aktivnosti i odgovornosti za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strategije razvoja	
Aktivnosti	Nadležnost
Priprema/ažuriranje Kalendara aktivnosti Jedinice za upravljanje razvojnim aktivnostima	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Ostale Općinske službe
Definisanje prioriternih projekata/aktivnosti na osnovu strateško-programskih dokumenata za naredni 1+2 planski ciklus	Nosilac procesa: Načelnik općine / Općinski razvojni tim / Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici u procesu: Rukovodioci općinskih službi, Kolegij načelnika
Priprema trogodišnjih i godišnjih planova rada službi, uključujući projekte iz strategije razvoja i vezane redovne aktivnosti	Nosilac procesa: Načelnik / Rukovodioci nadležnih službi Učesnici procesa: Ostali službenici službi
Izrada Trogodišnjeg i Godišnjeg plana rada JLS (<u>za narednu godinu</u>)	Nosilac procesa: Načelnik općine / Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Kolegij načelnika
Uključivanje ključnih strateških projekata i aktivnosti u plan Budžeta (<u>za narednu godinu</u>)	Nosilac procesa: Načelnik općine / Rukovodilac Službe za budžet i finansije Učesnici procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo
Usklađivanje godišnjih planova rada službi/odjeljenja i Godišnjeg plana rada JLS sa usvojenim Budžetom (<u>za narednu godinu</u>)	Nosilac procesa: Načelnik općine i Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Rukovodioci nadležnih službi, Kolegij načelnika
Usvajanje Godišnjeg plana rada JLS (<u>za narednu godinu</u>)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće
Razrada projekata iz Godišnjeg plana rada JLS	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Općinske službe
Praćenje i privlačenje eksternih izvora finansiranja projekata	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Sluzba za budžet i finansije
Praćenje provođenja Godišnjeg plana rada JLS i ostvarenja strateških ciljeva	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Sluzba za budžet i finansije / ostale Općinske službe

Izrada godišnjih izvještaja o radu službi/odjeljenja	Nosilac procesa: Načelnik općine / Rukovodioci općinskih službi Učesnici procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo
Uključivanje javnosti/ Partnerske grupe u praćenje provođenja strategije razvoja	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Partnerska grupa / Općinski razvojni tim
Priprema i razmatranje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Načelnik općine, Rukovodioci službi
Priprema i razmatranje Godišnjeg izvještaja o radu JLS (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine / Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Rukovodioci službi; Kolegij načelnika
Usvajanje i objavljivanje Izvještaja o razvoju (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće
Usvajanje i objavljivanje Godišnjeg izvještaja o radu JLS (za prethodnu godinu)	Nosilac procesa: Načelnik općine Učesnici procesa: Općinsko vijeće
Ostale važne aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspostavljanje i unaprijeđenje međuopćinske/međuopštinske saradnje ▪ Pokretanje procesa evaluacije strategije razvoja 	Nosilac procesa: Načelnik općine / Odjeljenje za lokalni razvoj biznis i poduzetništvo Učesnici procesa: Ostale Općinske službe

9. Detaljan pregled mjera

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast		
Naziv mjere	1.1.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost malih i srednjih preduzeća i novih investicija;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Pored stalnog unaprjeđenja dostupnosti usluga privrednicima, neophodno je razviti i programe podrške kroz posebno osmišljene programe kao i permanentno analizirati i uvoditi realno moguće olakšice i rasterećenja privrede. Takođe, s obzirom da je prerađivačka industrija u općini Maglaj, u značajnoj mjeri nekonkurentna, niskoproduktivna i niske dodatne vrijednosti, prije svega zbog niskog stepena primjene savremenijih tehnologija, kao i niske stope inovacija, cilj ove mjere je podrška unaprjeđenju kapaciteta prerađivačke industrije radi postizanja veće dodane vrijednosti zasnovane na savremenim tehnološkim rješenjima i inovacijama, kroz edukacije i povezivanje prerađivačke industrije sa certifikacionim i akreditovanim institucijama i obrazovnim ustanovama.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj preduzeća	560	580
	Broj obrta	402	420
	Broj novih investicija	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi jačanju konkurentnosti MSP-a, njihovom razvoju, reinvestiranju, pokretanjem novih biznisa i novim zapošljavanjima.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000,00 KM Izvor: Budžet Općine Maglaj 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, 500.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Općinsko vijeće Maglaj Udruženje privrednika Maglaj Privredni subjekti / Investitori		
Ciljne grupe	Preduzeća i obrtnici u sektoru prerađivačke industrije		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast		
Naziv mjere	1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija, poslovnih servisa i digitalizacije;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Ubrzavanje procesa digitalizacije privrede i razvoj sektora informacionih tehnologija je jedan od imperativa privrednog razvoja. Cilj je da se ojača lokalni sektor informacionih tehnologija, te da se pored doprinosa ukupnom ekonomskom razvoju u okviru ove mjere, omogući i iskorištavanje značajnih potencijala za rast investicija, prihoda i izvoza uz nova zapošljavanja u IT sektoru.</p> <p>Pri pružanju podrške, posebna pažnja će se posvetiti izgradnji infrastrukture i usluga za podršku sektoru kreativne industrije, poslovnih servisa, turizma, dizajna i dr. kroz primjenu IT tehnologija. Potrebno je podsticati uvođenje e-trgovine i e-poslovanja, uključujući sektor usluga (špedicije, projektovanja, marketinga, dizajna, računovodstva, administracije i dr.).</p>		
Strateški projekti	1.1.2.1. Podrška preduzećima u IT sektoru za kreiranje digitalnih rješenja 1.2.1.2. Uspostava poslovnog inkubatora		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zaposlenih u IT sektoru	30	60
	Broj poslovnih subjekata u IKT sektoru	4	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje stope zaposlenosti, ostvaranje novih prihoda BDP, povećanje prosječne plaće i poreskih prihoda		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 250.000,00 KM Izvor: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Ostali izvori: 200.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Privredni subjekti / Poduzetnici - investitori		
Ciljne grupe	Preduzeća i obrtnici		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast		
Naziv mjere	1.1.3. Unaprjeđenje i razvoj projekata podrške mladim poduzetnicima;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je promovisanje preduzetništva, stvaranje pretpostavki za pokretanje novih preduzetničkih aktivnosti i unapređenje okruženja za nove preduzetnike. Akcent se stavlja na promociju preduzetništva i		

	samozapošljavanja i osiguranje ostalih vidova podrške razvoju poduzetništva. Uspješnom implementacijom ove mjere očekuje se postizanje boljeg razumijevanja i veće zainteresovanosti (posebno mladih) za preduzetničke aktivnosti. U cilju promocije i jačanje preduzetništva, bit će nastavljeni i unaprijeđeni programi samozapošljavanju i podrške start-up biznisima.		
Strateški projekti	1.2.1.2. Uspostava poslovnog inkubatora		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj registovanih Start up-a	0	40
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Provođenje ove mjere treba da dovede do rasta broja novih preduzeća (start-up-a) koja osnivaju obrazovani mladi ljudi i žene preduzetnice. Očekuje se da tako formirana nova preduzeća budu usmjerena na djelatnosti i poslove sa većom dodanom vrijednosti i da će zapošljavati kvalitetniju i bolje plaćenu radnu snagu, prvenstveno mlade stručnjake.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 360.000,00 KM Izvor: Budžet Općine Maglaj: 210.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 150.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Privredni subjekti / poduzetnici		
Ciljne grupe	Mladi poduzetnici, žene poduzetnice, Start up kompanije		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprijeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.1. Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast		
Naziv mjere	1.1.4. Razvoj ljudskih resursa, programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Za podršku privrednom razvoju, kao i rješavanje problema nezaposlenosti, potrebno je pored postojećih programa poticaja za zapošljavanje (FZZZ i dr.), u skladu sa potrebama privrede, unaprijediti kvalitet ponude kadrova na tržištu rada, kroz programe prekvalifikacije, dokvalifikacije i doškoloavanja, uz jačanje saradnje s obrazovnim ustanovama.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj programa obuke	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Obezbjeđenje deficitarnog kadra za potrebe privrednih subjekata i nova zapošljavanja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 120.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 20.000,00 KM FZZZ, preduzeća, ostali izvori: 100.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Srednje škole / Privredni subjekti
Ciljne grupe	Privredni subjekti, nezaposlene osobe

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.2.1. Razvoj preduzetničke infrastrukture, poslovnih zona i usluga za podršku privrednicima;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Za stvaranje povoljnog ambijenta i privlačenje novih investicija, planira se dalje unapređenje preduzetničke infrastrukture, unapređenje postojećih i razvoja novih poslovnih zona, poslovnih inkubatora, i jačanje usluga za podršku preduzetništvu. Uz razvoj fizičke infrastrukture, kontinuirano će se unapređivati dostupnost i kvalitet stručnih usluga za podršku razvoju biznisa, kroz jačanje kapaciteta administracije i udruženja koja pružaju usluge preduzetnicima (veza mjera 1.2.3.).</p> <p>Infrastrukturno opremljene poslovne zone, uz kvalitetnu saobraćajnu povezanost s glavnim saobraćajnim pravcima i sistem poticajnih mjera i povlastica za poslovanje, trebaju doprinijeti lokacijskoj konkurentnosti općine Maglaj.</p>		
Strateški projekti	1.2.1.1. Unapređenje postojećih i razvoj novih poslovnih zona 1.2.1.2. Uspostava poslovnog inkubatora		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih investicija u posl. zonama	0	4
	Broj zaposlenih u okviru poslovnog inkubatora	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje stope zaposlenosti, ostvaranje novih prihoda BDP, povećanje prosječne plaće i poreskih prihoda		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 700.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 500.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo		
Ciljne grupe	Privredni subjekti, Investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.2.2. Stvaranje poslovnog okruženja i promocija općine Maglaj kao poželjne destinacije za investicijska ulaganja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera uključuje aktivnosti na unaprjeđenju poslovnog okruženja, putem stalno otvorenog i konstruktivnog javno-privatnog dijaloga sa privrednim udruženjima i Privrednim savjetom, od kojih se očekuje vodeća uloga u predlaganju novih rješenja. Predlaganjem i uvođenjem novih rješenja u pogledu olakšica za poslovanje i smanjivanja barijera, intenziviranjem marketinga i promocije lokacija, treba da dovede do novih investicija i olakša pokretanje novih i razvoj postojećih MSP. Implementacija ove mjere treba da proizvede i implementira marketinške aktivnosti usmjerene na privlačenje investicija iseljenika i ostalih investitora (domaćih i stranih).		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promotivnih kampanja	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Efekti mjere treba da rezultiraju unaprjeđenim ambijentom za privređivanje i novim investicijama		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 200.000,00 KM Izvor: Budžet Općine Maglaj: 100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, 100.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Privredni savjet Udruženje poslodavaca		
Ciljne grupe	Privredni subjekti i obrti, Investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.2. Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje		
Naziv mjere	1.2.3. Insitucionalno jačanje kapaciteta općinske administracije za poboljšanje kvaliteta usluga i stvaranja poticajnog poslovnog okruženja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Organizacioni i kadrovski razvoj privrednog sektora treba da bude u funkciji strukturnog lokalnog razvoja, tako da se omogući efikasniji i djelotvorniji rad na razvoju mjera i instrumenata podrške i praćenju njihovih efekata, s jedne strane, i na njihovoj implementaciji, s druge strane, uz efikasnije pružanje usluga privrednim subjektima kao primarnoj ciljnoj grupi. U okviru mjere planirano je organizaciono uređivanje ovih		

	poslova, kadrovsko jačanje, opremanje i kontinuirano inoviranje znanja i vještina zaposlenih u ovom sektoru.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj obuka	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje ambijenta za privređivanje, servisa i pružanja usluga privrednicima i investitorima.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 30.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 10.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 20.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo		
Ciljne grupe	Lokalni privrednici, Investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje		
Naziv mjere	1.3.1. Podrška razvoju i jačanje konkurentnost poljoprivrednih gazdinstava i obrta;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Dosadašnja politika podsticaja poljoprivredne proizvodnje je dala dobre rezultate u pogledu stepena obrađenosti zemljišta, kao i u pogledu neformalne zaposlenosti u ruralnim dijelovima. U novom strateškom periodu ona treba da se prilagodi novim izazovima specijalizacije i komercijalizacije proizvodnje na farmama, uključivanja u lance vrijednosti izvozno-orijentisanih prehrambenih firmi, te jačanja povezanih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima. S ovim ciljem se posebna pažnja treba posvetiti većoj produktivnosti poljoprivrednih posjeda, proizvodnji zdrave hrane, proizvodima sa dodatnom vrijednosti ili produženim rokom trajanja. Isto tako, poljoprivrednicima će se pružati stručna podrška za ostvarivanje uslova za subvencije i premije u poljoprivrednoj proizvodnji, kao i provoditi odgovarajuće edukacije u cilju promocije zdrave i konkurentne poljoprivredne proizvodnje. Na nivou realizacije aktivnosti mjere, intervencija podrazumijeva stručnu podršku i finansijsko poticanje svih vidova poljoprivredne proizvodnje.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost ostvarene podrške/god KM	185.000,00	230.000,00
	Broj realizovanih edukacija	0	30
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Jačanje konkurentnosti i povećanje broja poljoprivrednih gazdinstava		

Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 2.700.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 1.300.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 1.400.000,00 KM
Period implementacije mjere	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Udruženja poljoprivrednika i zadruge
Ciljne grupe	Poljoprivredna gazdinstva i klijenti

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje		
Naziv mjere	1.3.2. Podrška investicijama za finalizaciju poljoprivrednih proizvoda;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Ovom mjerom treba da se unaprjede postojeći proizvodni lanci i poveća stepen finalizacije lokalnih proizvoda odnosno poveća sposobnost ovog sektora da se nosi s konkurencijom i prilikama na tržištu, te da se teži postepenom usklađivanju sa standardima EU. Takođe, isto će omogućiti stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje postojećih radnih mjesta kroz razvoj novih investicija, kako bi se povećava nivo ekonomske aktivnosti ruralnih područja.		
Strateški projekti	1.3.2.1. Podrška izgradnji pogona finalizacije poljoprivredno-prehrambene proizvodnje		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj investicija	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje postojeće poljoprivredne proizvodnje, ekonomske aktivnosti ruralnih područja i stvaranje radnih mjesta		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 550.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Poduzetnici, ostali izvori: 500.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Udruženja poljoprivrednika i zadruge		
Ciljne grupe	Poljoprivredna gazdinstva, klijenti i investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje		
Naziv mjere	1.3.3. Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga u cilju održivosti poljoprivredne proizvodnje;		

Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Razvoj sveukupne ruralne infrastrukture u procesu razvoja poljoprivrede i razvoju društva uopšte, potvrđuje upućenost stanovništva na prostor, u cilju ispunjavanja svojih potreba, stvaranja nove vrijednosti i uspostavljanja što povoljnije sopstvene životne pozicije. Kompletna infrastruktura, čini integrativni element materijalne osnove mikrolokacije bez kojeg nije moguće razvijati poljoprivredu, turizam i dr. kao i opstanak i smanjenje migracija stanovništva. Mjera predviđa izgradnju sveukupne infrastrukture nužne za egzistenciju i unaprjeđenje životnih uslova ruralnog stanovništva ali i izgradnju nedostajuće infrastrukture neophodne za razvoj poljoprivrede, koja predstavlja fundament i integralni dio poljoprivredne proizvodnje i plasmana proizvoda.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj izgrađenih infrastrukturnih objekata	0	4
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi uključivanju ruralnog stanovništva i civilnog sektora u planiranju i pokretanju lokalnih inicijativa kojima se unapređuje ekonomski potencijal ruralnih područja i poboljšava kvalitet života. Time se posredno doprinosi ostvarenju prioriteta razvoja poljoprivrede i ruralnih područja, stvaranje radnih mjesta i ostanak stanovništva		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 500.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi: 400.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Mjesne zajednice, Udruženja poljoprivrednika i zadruga		
Ciljne grupe	Stanovnici ruralnih područja, poljoprivredna gazdinstva, klijenti, investitori		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;
Prioritet	1.3. Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje
Naziv mjere	1.3.4. Jačanje kapaciteta organizacija i proizvođača u oblasti poljoprivrede;
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Posebno je važno jačati ulogu udruženja i zadruga koji objedinjuju poljoprivrednu proizvodnju i plasman poljoprivrednih proizvoda na teritoriji općine. Ovo se prije svega ogleda kroz programe stručne podrške poljoprivrednicima i primjenu najnovijih agro-tehničkih mjera u proizvodnji te eventualnoj preradi poljoprivrednih proizvoda (podrška manjim prerađivačkim kapacitetima). Također je predviđena podrška kroz savjetodavne usluge, bilo da se radi o in-house tipu podrške ili o povremenom angažovanju stručnih lica ovisno o potrebama proizvođača na terenu. Dio aktivnosti će se raditi u saradnji sa međunarodnim razvojnim projektima ili agronomima koje angažuju komercijalne kuće.

Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj poljoprivrednih zadruga i UG	13	16
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje kapaciteta udruženja i zadruga, postojeće poljoprivredne proizvodnje, ekonomske aktivnosti ruralnih područja, stvaranje radnih mjesta i ostanak stanovništva		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 30.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi: 70.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Udruženja poljoprivrednika i zadruga		
Ciljne grupe	Udruženja poljoprivrednika i zadruga, poljoprivredna gazdinstva, klijenti		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama		
Naziv mjere	1.4.1. Razvoj turističke ponude zasnovane na lokalnim turističkim resursima;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je podrška razvoju turističke ponude kroz razvoj inovativnih i specijaliziranih turističkih proizvoda, te aktiviranje novih privlačnih turističkih proizvoda. Da bi se ovaj cilj ostvario, potrebno je prije svega uspostaviti organizaciju turističke djelatnosti na području općine i povećanje broja i kvaliteta smještajnih kapaciteta. Glavna područja djelovanja u pravcu uspostave turističke ponude odnose se na analizu postojećih turističkih potencijala i mogućnosti za aktiviranje tih turističkih resursa te uvezivanje u turističke proizvode radi uspostavljanja atraktivnih turističkih ponuda.		
Strateški projekti	1.4.1.1. Uspostavljanje efikasne destinacijske organizacije - Turističke zajednice/info pulta		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Uspostavljena funkcija TZ	0	organizovana TZ
	Broj noćenja/godišnje	1.100	2.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđena infrastruktura i kapaciteti za razvoj turističkih proizvoda		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 200.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		

Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Turistička zajednica Poduzetnici iz oblasti turizma,
Ciljne grupe	Poduzetnici iz oblasti turizma, stanovnici općine, posjetioci-turisti

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama		
Naziv mjere	1.4.2. Promocija i privlačenje investicija u ciljne turističke oblasti;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Mjera podrazumjeva promociju i privlačenju investicija u ciljne oblasti u sektoru turizma, u cilju unapređenja turističkih destinacija, razvoja novih turističkih proizvoda i njihovog uvezivanja u jedinstvenu turističku ponudu Maglaja i šire.</p> <p>Glavna područja djelovanja odnose se na izgradnju kapaciteta za pružanje turističkih usluga na novim lokalitetima, promociju i podršku investicijama u privatne smještajne kapacitete, kroz finansijske i nefinansijske podsticaje; Navedena područja djelovanja mogu da uključe i opremanje turističkih lokacija, unapređenje infrastrukture i komunikacija, fizičko unapređenje samih destinacija i njihovih sadržaja, turističko označavanje, uvođenje dodatnih usluga, turističko informisanje, itd. Za uspješnu implementaciju ove mjere, od velikog značaja bi bilo donošenje odluke o zaštićenim područjima i prostorima od posebnog značaja.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj realizovanih investicija	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprijeđena infrastruktura za razvoj turističkih proizvoda		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.050.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Ostali izvori: 1.000.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Turistička zajednica		
Ciljne grupe	Pravna i fizička lica registrirana za obavljanje turističke djelatnosti Udruženja iz oblasti turizma općina i turistička zajednica		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama		
Naziv mjere	1.4.3. Promocija općine Maglaj kao atraktivne turističke destinacije;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Cilj mjere je pozicioniranje i promocija Maglaja kao atraktivne turističke destinacije zasnovane na lokalnim potencijalima i resursima, uz korištenje mogućnosti regionalne saradnje. Potreba da se optimalno organizaciono		

	povezivanje i umrežavanje svih interesnih strana, izrada zajedničkih promotivnih materijala i osmišljavanje promotivnih akcija (web, publikacija, događaja, sajмова) i zajednička promocija Maglaja kao turističke destinacije zasnovane na bogatim lokalnim resursima i atrakcijama (prirodnim, kulturnim, vjerskim, tradicionalnim manifestacijama i običajima i dr.) uz jačanje regionalne/međuopćinske saradnje;		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj promotivnih kampanja	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Informisanost zainteresovanih strana, domaćih i stranih operatera, agencija i gostiju o turističkoj ponudi Maglaja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 80.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 30.000,00 KM Ostali izvori: 50.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva		
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Turistička zajednica		
Ciljne grupe	Pravna i fizička lica registrirana za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti		

Veza sa strateškim ciljem	1. Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;		
Prioritet	1.4. Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama		
Naziv mjere	1.4.4. Unaprjeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Za unaprjeđenje turističke ponude, nužna su ulaganja u zaštitu i održavanje kulturno-historijske baštine, kao i njeno inkorporiranje u turističku ponudu na lokalnom i na regionalnom nivou. Mjera podrazumijeva pojedinačne aktivnosti i projekte, koje je potrebno razraditi i uključiti u planove kapitalnih investicija, po prioritetima i dinamici koji će u znatnoj mjeri biti opredijeljeni preporukama za razvoj glavnih turističkih resursa. Težište je na uređenju stare gradske jezgre, gdje se planira i strateški projekat izgradnje i rekonstrukcije trga Alije Izetbegovića, ali su obuhvaćeni i turistički prioriteti u drugim dijelovima općine, kako bi se osigurala ravnomjernost u izgradnji sportsko-rekreativne i turističke infrastrukture.		
Strateški projekti	1.4.4.1. Rekonstrukcija i izgradnja Starog grada i stare gradske jezgre 1.4.4.2. Izgradnja izletišta sa uređenjem rekreacionih staza		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj jedinica revitaliziranih objekata	0	3
	Broj ležaja	30	100

Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izgradnja raznovrsne turističko-rekreativne infrastrukture, u skladu sa strategijom razvoja turizma, treba da dovede do postepenog rasta broja turističkih posjeta i noćenja, kao i rasta prihoda od turizma.
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.150.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 150.000,00 KM Ostali izvori: 1.000.000,00 KM
Period implementacije mjere	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za privredu, finansije i razvoj poduzetništva
Nosioci mjere	Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove
Ciljne grupe	Pravna i fizička lica registrirana za obavljanje turističke i ugostiteljske djelatnosti, općina, posjetioci-turisti

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.1. Povećanje upisa djece i proširenje kapacitete predškolskih ustanova;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Predškolske ustanove su, uz porodicu važno okruženje u kojem je kvalitet života bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Okruženje u kojem djeca odrastaju i obrazuju se, značajan je faktor kvaliteta i njihovog ranog razvoja i kasnijeg života. Mjera predviđa podršku povećanju kapaciteta i višeg kvaliteta predškolskih ustanova uz dostupnost ovih usluga na cijeloj teritoriji općine.</p> <p>Cilj je povećati kvalitet rada predškolskih ustanova i učešće djece u kvalitetnim i na djecu, usmjerenim programima. Pravci djelovanja odnose se na: provođenje Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, uvođenje pripremnog programa za polazak u školu za svu djecu, uključivanje djece iz socijalno isključenih kategorija, moderniziranje programa i uvođenje različitih oblika kraćih programa, povećanje upisa djece u predškolske ustanove, povećanje kapaciteta predškolskih ustanova, osiguranje kvaliteta i umrežavanje javnih i privatnih predškolskih ustanova i osnovnih škola.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Kapacitet predškolskih ustanova	206	300
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Ravnopravnost i prilika da djeca, od rođenja do polaska u školu, razvijaju i ostvaruje sve svoje intelektualne i tjelesne sposobnosti i kompetencije, kroz različite vidove kvalitetnog predškolskog odgoja i obrazovanja.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 150.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 100.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		

Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Osnovne škole Predškolske ustanove Centar za socijalni rad
Ciljne grupe	Djeca do polaska u školu, uposlenici predškolskih ustanova, roditelji

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.2. Modernizacija obrazovanja u pravcu veće zastupljenosti informacionih tehnologija i obrazovanje IKT kadrova;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Obrazovni sistem, zasnovan na postojećem konceptu srednjeg i osnovnog obrazovanja, bitno se razlikuje od modernih procesa, kao što su kompjuterski i web bazirano učenje, učenje na daljinu i, na znanju orijentirano učenje. Nedostatak opreme i još uvijek nedovoljno razvijen nastavni kadar, sposoban da podrži ovakav obrazovni proces, zasnovan na upotrebi IKT, nije u potpunosti u stanju da podrži neophodne inicijative o upotrebi IKT i intenzivnijeg obrazovanja IKT kadrova. Svjesni potrebe što bržeg prilagođavanja ovim procesima, i pored već provedenih aktivnosti, mjera predviđa iniciranje i moguću podršku svim inicijativama koje će intenzivirati ove procese.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj učenika IKT usmjerenja/ godišnje	15	25
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osposobljenost učenika savremenim informatičkim znanjima i komunikacijskim tehnikama		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 235.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 35.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 200.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Osnovne i srednje škole		
Ciljne grupe	Učenici osnovnih i srednjih škola		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.3. Prilagođavanje obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave a u skladu sa potrebama tržišta rada;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Promjene u društveno-ekonomskom sistemu, razvoj novih tehnologija, pripreme za EU integracije, odgovor na potrebe promjena tržišta rada i povećanje potencijala prohodnosti radne snage, razlozi su koji upućuju inoviranje nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje sa težištem na ostvarivanje utvrđenih standarda zanimanja, zasnovanih na		

	stečenim kompetencijama i kvalitetu provedene prakse u vlastitim radionicama i proizvodnim procesima lokalnih kompanija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj polaznika programa obrazovanja	0	50
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Rezultati mjere moraju odražavati društvene potrebe i omogućiti mladim ljudima da se zapošljavaju i dalje stručno usavršavaju.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 230.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 30.000,00 KM Budžet ZDK, Privredni subjekti: 200.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Srednje škole Zavod za zapošljavanje		
Ciljne grupe	Poslodavci, Stručne škole Tražioci posla		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.4. Razvoj kapaciteta za realizaciju programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera predviđa obrazovanje u svrhu zapošljavanja osoba koje zbog nepotpunog znanja/kvalifikacija ne mogu pronaći adekvatan posao, kao i školovanih za zanimanja koja više nisu tražena ali i sticanje znanja i vještina prilagođenih tehničko-tehnološkom razvoju, a u cilj podrške privrednim subjektima i stvarnim potrebama tržišta rada. Mjera podrazumijeva saradnju obrazovnih ustanova, privrednih subjekata, Zavoda za zapošljavanje, i Općine Maglaj kako bi se definisala deficitarna zanimanja, izvršio upis učenika u ta deficitarna zanimanja ili kreirale prilagođene obuke u tim zanimanjima.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj prekvalifikovanih osoba	0	50
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Provođenje ove mjere treba da dovede do usklađivanja kvalifikacija, znanja i vještina nezaposlenih sa aktuelnom potražnjom radne snage od strane firmi a što će dovesti do smanjenja stope nezaposlenosti. Provođenje ove mjere će takođe dovesti i do podizanje kompetencija za pokretanje biznisa, samozapošljavanje/zapošljavanje lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, koja su prošla program obuke te povećanje socijalne uključenosti nezaposlenih lica.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžet ZDK, Privredni subjekti: 50.000,00 KM		

Period implementacije mjere	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Srednje škole JU Dom kulture Zavod za zapošljavanje
Ciljne grupe	Poslodavci, Stručne škole Tražioci posla

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.5. Podrška razvoju kulturne infrastrukture;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Upravljanje ustanovama kulture treba voditi povećanju kulturne vrijednosti i kroz model upravljanja usmjeravati prvenstveno na kriterije vrijednosti umjetničkog i kulturnog sadržaja te dostupnosti tih sadržaja svim stanovnicima općine. Ustanove kulture u okviru vlastite javne uloge trebaju težiti unaprjeđenju svoga rada te, što efikasnijeg i racionalnijeg upravljanje svojom imovinom ali i proširenja kapaciteta potrebnih za uvođenje novih sadržaja i usluga. U tom pravcu mjera predviđa stvaranje uslova za jačanje obrazovnih sadržaja (kursevi i kreativne obuke), proširenja bibliotekarske djelatnosti, uspostavu muzejske postavke, izgradnje spomen kuće Edhema Mulabdića, Centra za mlade, nabavka adekvatne vanjske pozornice i dr.		
Strateški projekti	2.1.5.1. Izgradnja spomen kuće Edhema Mulabdića		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih sadržaja kulture	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje kulturnih, obrazovnih i dr. sadržaja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 250.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 150.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 100.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Dom kulture Maglaj JU Biblioteka Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, mladi, javne ustanove, posjetioci općine i dr.		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;

Naziv mjere	2.1.6. Povećanje dostupnost, novih društvenih sadržaja i kvaliteta kulturnih usluga;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Općina Maglaj je pokazala opredjeljenost za razvoj kulturnih sadržaja. S tim u vezi, u cilju daljeg unaprjeđenja, mjera upućuje na organizaciju većeg broja kulturnih događaja, višeg kvaliteta i značaja. S obzirom da ove predstave rijetko mogu biti komercijalnog karaktera broj i termine predstava planirati za sufinansiranje na početku godine kroz Godišnji kalendar aktivnosti predstava koji bi bio dostupan građanima ali i pružio mogućnost blagovremenog i povoljnijeg ugovaranja. Mjera takođe predviđa obezbjeđenje predstava prilagođenih svim školskim uzrastima.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj posjetilaca kulturnih manifestacija/ godišnje	48.000	58.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje kulturnih sadržaja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 250.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 50.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Dom kulture Maglaj JU Biblioteka Maglaj Udruženja građana iz oblasti kulture		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, javne ustanove i udruženja iz oblasti kulture		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;
Naziv mjere	2.1.7. Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima;
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U svrhu promocije bavljenja sportom i tjelesnom kulturom, posebno od strane djece, neophodno je kontinuirano u saradnji sa drugim relevantnm akterima (sportski savezi, škole, sportska udruženja i dr.) sprovoditi aktivnosti u navedene svrhe koje bi uključivale promotivne kampanje, posjete školama, promociju uspješnih sportista i sl. Takođe, neophodno je afirmacijom aktivnosti masovno-rekreacijskog karaktera i sportskih aktivnosti, stimulisati povećanje broja sportski aktivnih građana., organizaciju sportskih takmičenja osnovnih i srednjih škola koja za cilj imaju promovisanje, održavanje, i afirmisanju tjelesne kulture i sporta na nivou škola koji će za rezultata imati proširenje baze učesnika u raznim sportskim aktivnostima. Neophodno je takođe unaprjeđivati kriterije i program raspodjele sredstava iz Budžeta Općine Maglaj za podršku razvoju sporta kao i sam iznos sredstava.
Strateški projekti	

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj aktivnih članova sportskih organizacija	910
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Sportski razvoj i odgoj mladih ljudi, promocija zdravog načina života svih generacija i afirmacija sporta kao društvene kategorije		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.800.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 1.000.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 800.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Sportska udruženja/klubovi Savez pedagoga tjelesnog odgoja		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, djeca, mladi i sve druge kategorije stanovništva, sportska udruženja/klubovi		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.1. Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;		
Naziv mjere	2.1.8. Razvoj sportske infrastrukture i dostupnosti sporta;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U cilju povećanja dostupnosti i masovnosti rekreacije i sporta potrebno je unaprijediti postojeću sportsku infrastrukturu, što podrazumjeva kvalitetno održavanje i rekonstrukciju postojećih objekata i izgradnju nove, nedostajuće sportske infrastrukture (izgradnja igrališta, teniskih terena, sportske dvorane, bazena, teratana na otvorenom i dr.).		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	broj aktivnih korisnika sportske infrastrukture		
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje broja mladih i drugih kategorija stanovništva koja se bave sportom i rekreacijom		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 400.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Sportska udruženja/klubovi Mjesne zajednice		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, sportisti i posjetioci sportskih manifestacija		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;		
Naziv mjere	2.2.1. Jačanje timova porodične medicine i specijalističkih usluga;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Osnovni cilj mjere je osiguranje dovoljnog broja i strukture ljudskih resursa koja će omogućiti kvalitetnu, održivu i dostupnu zdravstvenu zaštitu na području općine Maglaj. Okvirno područje djelovanja unutar ove mjere se odnosi prije svega na očuvanje postojećeg broja medicinskih radnika i jačanje ljudskih resursa kroz usavršavanje doktora porodične medicine na poljima promocije zdravlja, prevenciji i ranog otkrivanju bolesti, povećanju broja specijalističkih usluga, stalnom usavršavanju kompletnog medicinskog osoblja i dr. te isto treba da predstavlja osnov za planiranje adekvatnog broja i strukture ljudskih resursa.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj ljekara	24	25
	Broj specijalista	6	8
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osiguranje dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za građane		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžeti ZDK / FBiH: 300.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Dom zdravlja Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj JU Dom zdravlja Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;		
Naziv mjere	2.2.2. Materijalno tehničko opremanje sa akcentom na dijagnostiku, rano otkrivanje bolesti i razvoj službe Hitne medicinske pomoći;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Cilj mjere je vezan za podršku za materijalno-tehničkoj opremljenosti JU Dom zdravlja Maglaj sa svojim ambulantom porodične medicine i Službe hitne pomoći za pružanje primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, uz dodatna opremanja i inoviranje nedostajuće medicinske opreme. Svrha mjere je stvoriti uslove za kvalitetan rad ljekara, doktora specijalista odnosno medicinskog i nemedicinskog osoblja, te pružiti pacijentima kvalitetne uslove za liječenje.		
Strateški projekti			

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost nove opreme	0
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Osiguranje dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za građane		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.300.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 1.000.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 300.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Dom zdravlja Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj JU Dom zdravlja Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;		
Naziv mjere	2.2.3. Promocija zdravih stilova života, zdravlja u porodici i prevencija bolesti;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Cilj mjere je podizanje svijesti građana o važnosti upražnjavanja zdravih stilova života i važnosti prevencije bolesti sa posebnim akcentom na ranjive grupe (mlade, starije, i socijalno ugrožene osobe). Prevencija i smanjenje rizičnog ponašanja i bolesti sprovoditi kroz kontinuirane preventivno edukativne sadržaje i kampanje uz angažovanje profesionalaca Doma zdravlja Maglaj, volontera Crvenog križa i RTV Maglaj, ciljano prema svim grupama stanovništva a kroz obezbjeđivanje informacija i edukacija sa akcentom na najuticajnije faktore, fizičke neaktivnosti, neuravnotežene i nepravilne ishrana, pušenje, zloupotreba alkohola, opijata i dr.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih kampanja	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Prevencija i unaprjeđenje zdravlja stanovnika općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 90.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 40.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Dom zdravlja Maglaj Crveni križ Maglaj		

	RTV Maglaj
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;		
Naziv mjere	2.2.4. Prilagodavanje i unaprjeđenje usluga prilagođenih potrebama i strukturi korisnika socijalne zaštite;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Realizovanjem mjere za smanjenje siromaštva i podršku ranjivim kategorijama stanovništva, posebno djece i mladih, osoba ženskog pola ali i drugih kategorija stanovništva, doprinosi se unaprjeđenju kvaliteta života prije svega socijalno ugroženih grupa stanovnika čime se popravljaju sveukupna društvena situacija u lokalnoj zajednici. U okviru ove mjere planirana je podrška i uvođenje novih socijalnih usluga svim ranjivim kategorijama stanovništva, posebno djeci i mladima, mladim bračnim parovima, starim i iznemoglim, invalidima, ženama ali svim drugim kategorijama stanovništva u općini.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj korisnika socijalne zaštite	1.296	1450
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	unaprjeđenje kvaliteta života, prije svega socijalno ugroženih grupa stanovnika a u cilju poboljšanja sveukupne društvene situacija u lokalnoj zajednici		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 140.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 40.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 100.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Centar za socijalni rad Maglaj		
Ciljne grupe	stručna lica centra za socijalni rad, stanovnici općine, ranjive kategorije, osobe bez porodične podrške, žrtve nasilja u porodici, maloljetnici, osobe s invaliditetom i dr.		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.2. Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;		
Naziv mjere	2.2.5. Socijalno poduzetništvo i aktivizam OCD;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Imajući u vidu različitu strukturu lica unutar socijalno isključene kategorije građana, prilikom realizacije ove mjere neophodno je osigurati intersektorsku saradnju sa zdravstvom, obrazovanjem, institucijama tržišta rada i NVO. Socijalno preduzetništvo, kao ideja poslovanja da se putem privatnog ulaganja ispuni jasna društvena misija, može značajno doprinijeti poboljšanju sistema socijalne uključenosti prema potrebama. Socijalno		

	preduzetništvo se bavi prepoznavanjem i rešavanjem društvenih problema kao što su isključenost, siromaštvo, nezaposlenost i dr. uz primjenu inovativnih metoda i strategija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih projekata	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	poboljšanju sistema socijalne uključenosti prema potrebama korisnika		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžeti ZDK/FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 300.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti JU Centar za socijalni rad Organizacije civilnog društva Investitori		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj, ranjive kategorije Organizacije civilnog društva Investitori		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;		
Naziv mjere	2.3.1. Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za začecje i trudnoću;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Općina Maglaj već provodi ovu mjeru, potiče i prati širenje porodica te nastoji unaprijediti standarde koje želi i treba pružiti svakom novorođenom djetetu. Nažalost, ograničena sredstva ne pružaju mogućnosti za ozbiljniju podršku i cilj mjere jeste, kontinuirano povećanje i uvođenje novih vidova ove podrške kako bi u budućnosti djeci pružili perspektivu i mogućnosti koje zaslužuju, a sigurno i stimulaciju svim porodicama koji su dobili, očekuju ili planiraju nove članove domaćinstva i buduće stanovnike Maglaja.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost godišnje podrške KM	20.000	40.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaustavljanje depopulacije stanovništva i podrška mladim parovima i stanovnicima općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 250.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 250.000,00 KM		
Period implementacije mjere	2021-2027.g.		

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj, mladi bračni parovi

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;		
Naziv mjere	2.3.2. Sufinanciranje dječijih vrtića;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Predškolske ustanove su, uz porodicu važno okruženje u kojem je kvalitet života bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Sa druge strane, porodica kao osnovna društvena zajednica promjenjiv je sistem koji se mijenja zajedno s društvom i u današnjim okolnostima očekuje i zahtjeva povećan nivo predškolskog odgoja i obrazovanja djece ali i svakodnevni život i obaveze mladih parova, nužno nameću potrebu za ovakvim sadržajima u okruženju. Općina Maglaj, svjesna da je kvalitetno organizovan boravak, odgoj i obrazovanje predškolske djece vrijedna investicija koja se svakako, dugoročno isplati, u kontinuitetu finasira rad postojećih predškolskih ustanova sa trendom daljeg povećanja kapaciteta i broja djece uključene u organizovan predškolski odgoj.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj dječijih vrtića	4	6
	Broj djece koja borave u vrtićima	206	300
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje uslova za život i rad, podrška mladim parovima i stanovnicima općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.400.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 1.400.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Dječiji vrtići na području općine Maglaj		
Ciljne grupe	Dječiji vrtići na području općine Maglaj Stanovnici općine, mladi parovi, djeca		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;		
Naziv mjere	2.3.3. Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera predviđa aktivniji pristup rješavanju problema stanovanja mladih pogotovo, u situaciji iseljavanje mladih, u cilju njegovog sprečavanja, ali i privlačenja novih stanovnika općine.		

	Mjera upućuje na politike koje podrazumijevaju olakšice poput subvencioniranja kamata na stambene kredite, oslobađanja od plaćanja prometa na nekretninu, politike izgradnje stanova pod povoljnijim uslovima i sl. a za što bi trebalo kreirati posebne programe.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost podrške KM	0	300.000
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje uslova za život i rad, podrška mladim parovima i stanovnicima općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 300.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Investitori		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, mladi parovi		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.3. Demografski razvoj, migracije i dijaspora;		
Naziv mjere	2.3.4. Jačanje veza i aktivno uključivanje dijaspore u lokalni razvoj;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mnoštvo je oblika kroz koje brojna domicilna dijaspora može pružiti dragocjeni doprinos lokalnom razvoju, poput različitih inicijativa i investicija, stvaranja novih radnih mjesta, prijenosa znanja i inovacija, globalne promocije zemlje, itd. Efikasno angažovanje dijaspore oslanja se na dvosmjernu komunikaciju, a ciljevi se ostvaruju koordinacijom, kolaboracijom i radom na zajedničkim razvojnim ciljevima. Premda mnogi od ovih potencijala ostaju još uvijek neiskorišteni, dijaspora se smatra jednim od ključnih aktera za lokalni razvoj općine.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj inicijativa pokrenutih od Dijaspore	1	5
	Broj B2B i dr. susreta sa Dijasporom	1	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi očuvanju veza sa svojim stanovnicima, njihovoj uključenosti u svakodnevne procese u općini i sveukupnom lokalnom razvoju		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 170.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 70.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 100.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		

Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Dijaspora
Ciljne grupe	Domicilna Dijaspورا Stanovnici općine Maglaj

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;		
Naziv mjere	2.4.1. Modernizacija, unaprjeđenje usluga, transparentnost i efikasnosti javnih ustanova;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Javne institucije ne koriste u potrebnom obimu informacione i komunikacione tehnologije za transparentno informisanje o procesima rada i pružanje usluga čime bi se omogućili ujednačeni uslovi i dostupnost za sve građane. Cilj mjere je unaprjeđenje usluga putem uvođenja informaciono komunikacionih tehnologije u radne procese svih javnih ustanova.		
Strateški projekti	2.4.1.1. Digitalizacija institucija koje pružaju javne usluge i standardizacija usluga		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih usluga	0	3
	Broj novih e usluga	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Efikasniji servis i usluge građanima – uvođenje novih usluga		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 400.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 300.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Javne ustanove		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj Javne ustanove		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;		
Naziv mjere	2.4.2. Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, e-uprava;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U skladu sa strateškim planom tokom 2019. godine Općina Maglaj je počela implementaciju projekta Document Management System-a kojim su obuhvaćeni svi poslovni procesi koje radi Općinska administracije. Menadžment procesa podrazumijeva kontrolu životnog ciklusa dokumenata nastalih u službama i praćenje aktivnosti kreiranja, obrade, odobrenja i zaključivanja u cilju zadovoljavanja potreba građana i stalno unapređivanje kvaliteta života u lokalnoj zajednici. Nakon implementacije elektroničkog sustava praćenja dokumenata (DMS – DATA MANAGEMENT SYSTEM), moguće je u svakom momentu znati u kojoj fazi rješavanja se predmet nalazi i kod koga je na obradi, te koji je rok završetka predmeta.		

	Mjera predviđa nastavak ovih aktivnosti kroz unaprjeđenje tehničke platforme nužne za bezbjedan i efikasan rad, uvođenje novih e-usluga, uvezivanje sa javnim ustanovama, gradskim servisima uvezanim u sistem Smart City i dr.		
Strateški projekti	2.4.1.1. Digitalizacija institucija koje pružaju javne usluge i standardizacija usluga		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novih uvedenih e-usluga javne uprave	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Efikasniji servis i usluge građanima – uvođenje novih usluga		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 400.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 200.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti IT administrator općine Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj, privrednici, ostali korisnici usluga administrac.		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;		
Naziv mjere	2.4.3. Jačanje partnerstava sa građanima, privrednicima i NVO sektorom;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Općina Maglaj svjesna uloge nevladinih organizacija koje pomažu, ili čak jedine obezbjeđuju određene specifične usluge u društvu, razvila je mehanizme saradnje i pruža podršku NVO organizacijama i udruženjima kroz sufinansiranje njihovog rada različitim subvencijama i olakšicama, uključivanjem u proces donošenja i realizacije odluka, kao i drugim oblicima suradnje. Mjera predviđa dalje unaprjeđenje partnerstava sa građanima, privrednicima, nevladinim organizacijama i udruženjima kroz intenziviranje saradnje, realizacije zajedničkih projekata kao i povećanje iznosa za podršku ovim organizacijama.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj zajedničkih godišnjih aktivnosti	3	6
	Broj organizovanih zajedničkih događaja	0	100
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Jačanje kapaciteta NVO organizacija i udruženja i uspostava partnerstava		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 70.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 70.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Odjeljenje za lokalni razvoj, biznis i poduzetništvo
Ciljne grupe	građani, privrednici i NVO sektor

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.4. Efikasan i transparentan rad javnih institucija;		
Naziv mjere	2.4.4. Jačanje brenda i identiteta Maglaja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Imidž i brend općine/grada igra sve značajniju ulogu u suvremenim odnosima i direktno se odražava na njen status, kroz broj turista, privlačenje investicija, plasman lokalnih proizvoda, uticaj u forumima i asocijacijama i dr.</p> <p>Mjera predviđa sistemsko upravljanje vlastitim identitetom i imidžom, odnosno procesom brendiranja kako bi se Maglaj što bolje predstavio i istakao vlastite prednosti i vrijednosti u domaćem i međunarodnom okruženju.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vidljivost brenda	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera doprinosi sveukupnom lokalnom razvoju i prepoznatljivosti grada		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	<p>Iznos: 20.000,00 KM</p> <p>Izvori: Budžet Općine Maglaj: 20.000,00 KM</p>		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Ciljne grupe	Općina Maglaj, investitori, turisti, stanovništvo općine		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća		
Naziv mjere	2.5.1. Povećanje sigurnosti građana;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Sigurnost građana nezaobilazno utiče i na njihovu percepciju kvaliteta života tako da sigurnost građana ima ogroman uticaj i upotpunjuje sve segmente života kao i sam razvoj općine. Mjera predviđa dalje jačanje partnerstva sa PU Maglaj i MUP-a ZDK, kreiranje ambijenta i praćenje modernih tokova i trendova rada policijskih struktura u Bosni i Hercegovini a u cilju čuvanja života, slobode i sigurnosti svih građana, javnog reda i mira, imovine, sprječavaju kaznenih djela i dr. Ova mjera je posebno proritetna i važna u trenutnim, kompleksnim okolnostima</p>		

	<p>pandemije COVID19, migrantske krize, povećane zloupotrebe droga, delikvencije, cyber kriminala i dr.</p> <p>Mjera takođe predviđa angažovanje vladinih i nevladinih domaćih i međunarodnih organizacija ovlaštenih za uklanjanje mina i NUS-a na čišćenju i tehničkom izviđanju rizičnih površina u cilju smanjenja miniranih površina.</p>		
Strateški projekti	2.5.1.1. Deminiranje miniranih površina		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj krivičnih djela godišnje	110	100
	Minski sumnjive površine ha	2030,7	2000,0
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<p>Povećanje sigurnosti građana i njihove imovine, kao kategorije kvaliteta života treba kroz jačanje saradnje i unaprjeđenje rada PU Maglaj i Službe civilne zaštite biti impertiv i preduslov za ostvarenje svih drugih mjera i prioriteta. Takođe, ukljanjanje rizika od posledica mina i NUS-a je preduslov za sigurno korištenje površine i obavljanje svih aktivnosti stanovništva, neophodnih za život i poslovanje ali i svrsishodno korištenje pojedinih resursa od strane Općine.</p>		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	<p>Iznos: 870.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 20.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 800.000,00 KM</p>		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti / Služba civilne zaštite		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Služba civilne zaštite		
Ciljne grupe	Stanovnici općine Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća		
Naziv mjere	2.5.2. Jačanje struktura i kritične infrastrukture civilne zaštite;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Jačanje kapaciteta/resursa Civilne zaštite podrazumijeva obezbjeđenje neophodnih, identifikovanih, objekata i sistema, za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja odnosno ključne infrastrukture za efikasno djelovanje tokom i poslije prirodne nesreće a podrazumijeva neophodnu osnovnu opremu, sredstva i rezerve, opremljene isturene centre po MZ, logistički centar i dr. Značaj ove mjere i dosadašnja iskustva upućuje na permanentno opremanje jedinica Civilne zaštite nedostajućim sredstvima i opremom kao i stalno inoviranje, provjeru i poboljšanje opremljenosti i organizacije.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Vrijednost nabavljene opreme KM	0	350.000

Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje sigurnosti građana i njihove imovine, kao kategorije kvaliteta života i ostvarenje svih drugih mjera i prioriteta
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.250.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 250.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 1.000.000,00 KM
Period implementacije	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba civilne zaštite
Nosioci mjere	Služba civilne zaštite FUCZ FBiH Donatori
Ciljne grupe	Stanovnici općine

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća		
Naziv mjere	2.5.3. Inoviranje sistema i planova djelovanja u pravcu novih pojave novih oblika prirodnih i dr. nesreća (COVID19, klimatske promjene, migrantska kriza i dr.)		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Općina Maglaj je u proteklom period izradila neophodne planove i dokumente djelovanja u okolnostima prirodnih i dr. nesreća (Procjena ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća općine Maglaj, Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine Maglaj), kao i niz inoviranih dokumenata i priručnika u okviru Republika Češka/UNDP, projekta „Jačanje otpornosti na katastrofe”. Na žalost ugroženost općine od prirodnih nesreća kao i novi oblici prirodnih nesreća upućuju na nastavak ovih aktivnosti i ažuriranje odnosno izradu novih planova zaštite, postupanja i spašavanja.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj izrađenih planova i procedura	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Povećanje sigurnosti građana i njihove imovine, kao kategorije kvaliteta života i ostvarenje svih drugih mjera i prioriteta		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 50.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba civilne zaštite FUCZ FBiH Donatori		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, Služba civilne zaštite		

Veza sa strateškim ciljem	2. Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva;		
Prioritet	2.5. Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća		
Naziv mjere	2.5.4. Animiranje građana i volontera u okviru struktura CZ a u funkciji javne sigurnosti i djelovanja u prirodnim i drugim nesrećama;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera predviđa izradu plana i programa pomoći podrške, organizacije, uključivanja i osposobljavanja građana i volontera u sistem zaštite i spašavanja. Kroz realizaciju projekta, građani i volonteri, u okviru mjesnih zajednica, bi se osposobili i obučili da daju značajan doprinos u slučajevima prirodnih i drugih nesreća.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj angažiranih osoba na preventivnom djelovanju u slučaju nesreća	0	100
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Građani i volonteri u sistemu zaštite i spašavanja igraju značajnu ulogu u smislu reakcije i fleksibilnosti, što će značajno doprinijeti povećanju otpornosti i preventivnom djelovanju kod prirodnih i drugih nesreća, kao i raspoloživosti.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 30.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 10.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 20.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj /Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti		
Nosioci mjere	Služba za BIZ, opću upravu i društvene djelatnosti Mjesne zajednice		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, građani-volonteri		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.1. Podrška razvoju efikasnog upravljanja otpadom i izgradnja sortirnice otpada;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Problematika odlaganja otpada, kako u pogledu postojeće lokacije za odlaganja – deponije Nekolj, tako i strukture i količine prikupljenog otpada (velike količine za odlaganje, s obzirom na mali udio otpada koji se reciklira), i pored značajnog unaprjeđenja, je posebno izražena i zahtjeva maksimalan angažman svih aktera u rješavanju.</p> <p>Cilj mjere je provođenje aktivnosti shodno inoviranom Planu upravljanja otpadom i održivo sistemsko rješenje, selektivnog prikupljanja, selekcije, reciklaže i odlaganja otpada na neku od sanitarnih deponija u okruženju.</p> <p>Izgradnjom sortirnice otpada stvaraju se uslovi za selekciju čvrstog otpada čime će se smanjiti količine otpada koji je potrebno odlagati na neku od regionalnih sanitarnih deponija, dodatno izdvojiti otpad koji se može reciklirati ili dalje preraditi, čime se može ostvariti dodatna ekonomska korist te racionalizacija kroz smanjenje troškova transporta i odlaganja</p>		

	postojećeg otpada i dodatnih prihoda o po osnovu reciklaže tj. ponovnog korištenja otpada		
Strateški projekti	3.1.1.1. Izgradnja sortirnice i reciklaža otpada		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj stanica za odvojeno prikupljanje otpada	25	40
	Uspostavljena sortirnica otpada	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, promocija i podsticanje održivog korištenja resursa kroz uspostavu integrisanog sistema upravljanja otpadom		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 600.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 500.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove KJD Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, KJD Maglaj, NVO sektor		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.2. Prilagođavanje/sanacija gradske i divljih deponija;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Na osnovu izrađenih dokumenata, Plana prilagođavanja, Studija utjecaja na okoliš i Tehnološkog elaborat i izdatih adekvatnih rješenja Općine Maglaj je pripremila Glavni projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada i izgradnju pratećih sadržaja prilagođenih regionalnom konceptu odlaganja. S obzirom na znatna finansijska sredstva, potrebna za realizaciju investicije, Općina Maglaj je isto kandidovala kao projekat javnih investicija te u okviru raspoloživih sredstava u kontinuitetu provodi manje zahvate u cilju poboljšanja stanja. Mjera predviđa etapnu realizaciju i aktivnosti koje će voditi prema prihvatljivom konceptu zbrinjavanja otpada. Postojeću nesanitarnu deponiju potrebno je sanirati, zatvoriti, rekultivisati i privesti nekoj namjeni. Takođe, uz adekvatan regulatorni okvir, potrebno je unaprijediti cjelokupni sistem upravljanja otpadom koji uključuje unapređenje javne svijesti, upravljanja specifičnim vrstama opasnog i neopasnog otpada (elektronski, ambalažni, medicinski i sl.), smanjiti broj nelegalnih divljih deponija, te smanjiti pritisak na životnu sredinu. Iako je KJD Maglaj uklonio najveći broj divljih deponija na području općine, i dalje postoji potreba intervencija koje će dovesti do potpunog uklanjanja divljih deponija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Stepen izvršenog prilagođavanja %	0	30

	Broj saniranih deponija	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša, promocija i podsticanje održivog korištenja resursa kroz uspostavu integrisanog sistema upravljanja otpadom		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 650.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 150.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 500.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove KJD Maglaj		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, KJD Maglaj, NVO sektor		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboľšano stanje okoliša, enerģijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.3. Sanacija postojećih i prevencija nastanka novih klizišta;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Klizišta i odroni predstavljaju posebno značajnu opasnost u općini Maglaj. Veliki broj klizišta na području općine predstavlja stalnu prijetnju za živote i nastanak šteta na objektima i imovini građana. Klizišta su često rezultat različitog ljudskog djelovanja a na pojedinim lokalitetima nastaju i usljed nelegalne i neplanske gradnje. S obzirom na visoke troškove sanacije klizišta, Općina Maglaj, u okviru svojih mogućnosti vrši sanaciju najprioritetnijih i najuticajnijih klizišta, međutim, isto ne može zadovoljiti stvarne potrebe za projektovanje i izvođenje radova na sanaciji i u tom pravcu nužno raditi na iznalaženju dodatnih sredstava i kontinuirano nastaviti aktivnosti na prevenciji i sanaciji klizišta.		
Strateški projekti	3.1.3.1. Sanacija najuticajnijih klizišta		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj klizišta	830	800
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprjeđenje sigurnosti života i imovine građana, smanjenje pritiska i zaštita okoliša, očuvanje tla		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 500.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 300.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Služba civilne zaštite		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, lokalne kompanije		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.4. Regulacija korita vodotoka i zaštita od voda;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Rijeka Bosna sa svojim hidrološkim karakteristikama i njene pritoke, Liješnica i Jablanica, izrazito bujičastog karaktera u kontinuitetu uzrokuje opasnosti i materijalne štete duž cijelog toka. U poplavama 2014. godine kao i kasnije ponovljenim 2019.g. srušen je ili poplavljen niz stambenih i pomoćnih objekata, mostova i dr. a na ušćima je napravljena velika šteta. Uređenje vodotoka i njihovo uklapanje u matricu življenja naselja podrazumjeva prije svega uspostavljanje stabilnog rječnog korita, povećanje propusne moći i zaštitu obala a što se postiže korekcijom trase, zaštitom obala od erozije i izgradnjom nasipa i obaloutvrda ukoliko je to moguće. U tom pravcu Općina Maglaj je izgradila značajne objekte za zaštitu od voda i u tom pravcu će i u narednom periodu, još intenzivnije raditi na regulaciji korita svih navedenih rijeka a u cilju smanjenja šteta.		
Strateški projekti	3.1.4.1. Izgradnja obaloutvrda i regulacija rječnih korita – zaštita od poplava		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Dužina izgrađene obaloutvrde m	2.400	3.400
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšana sigurnost života i imovine građana, infrastruktura, smanjenje pritiska i zaštita okoliša, očuvanje tla		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 800.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 600.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Služba civilne zaštite		
Ciljne grupe	Stanovnici općine i dr.		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.5. Smanjenje negativnih uticaja na okoliš kroz primjenu ekološki prihvatljivih saobraćajnih rješenja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	S obzirom na značajan uticaj saobraćaja na kvalitet zraka u Maglaju, nameće se potreba poboljšanja kvaliteta zraka kroz planiranje i izgradnju saobraćajnih rješenja koja dovode do smanjenja emisija i koncentracije zagađenja. Mjera predviđa izgradnju kružnih tokova na najuticajnijim raskrscima, izmještanje dijela saobraćaja, uspostavu novog koncepta saobraćaja u pojedinim naseljima, uvođenje savremenih uređaja za regulisanje i dr.		
Strateški projekti			

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj unaprjeđenih objekata saobraćaja	0
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita okoliša i poboljšanje kvaliteta zraka		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 300.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 250.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Komisija za bezbjednost saobraćaja		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, prijevoznici i dr.		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.1. Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti		
Naziv mjere	3.1.6. Unaprjeđenje organizacije, kapacitete institucija i javne svijesti u oblasti zaštite okoliša;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata aktivnosti koje se odnose na jačanje javne svijesti u području zaštite okoliša i energijske efikasnosti i to, jačanja javne svijesti kroz promotivne kampanje, rad nevladinih organizacija i privrednih društava, građana i dr. Prioritetna područja su očuvanje i poboljšanje kvalitete zraka, tla i voda, ublažavanje klimatskih promjena, unaprjeđenje stanja okoliša i prostora urbanih i ruralnih sredina, upravljanje otpadom, i dr.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih kampanja	0	4
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Dugoročno prepoznavanje značaja i aktivan odnos stanovništva prema zaštiti okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 50.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 15.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 35.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove RTV Maglaj, lokalni portali NVO iz oblasti zaštite okoliša		
Ciljne grupe	Stanovnici općine i dr.		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.2. Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a		
Naziv mjere	3.2.1. Poticanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Obnovljivi izvori energije (energija vjetra, solarna energija, hidroenergija, geotermalna energija, biomasa i biogoriva) zamjena su za fosilna goriva i doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova te smanjenju ovisnosti o nepouzdanim i nestabilnim tržištima fosilnih goriva. Opredjeljenje Općine Maglaj kroz usvojeni plan SECAP kao i aktuelni trendovi upućuju na sve veći interes za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i u tom pravcu Općina Maglaj će pružiti institucionalnu podršku i biti servis za realizaciju ovih investicija.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Proizvodnja obnovljive energije KW	30	500
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita svih okolinskih medija i sveukupna zaštita okoliša		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 230.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 30.000,00 KM Investitori, privredni subjekti: 200.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Investitori, privredni subjekti i obrti		
Ciljne grupe	Investitori, privredni subjekti i obrti, stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.2. Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a		
Naziv mjere	3.2.2. Utopljavanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Glavni cilj mjere je utopljavanje javnih i stambenih objekata radi smanjenje potrošnje energije, smanjenje zagađenosti zraka, ljepše urbanističke slike, duži životni vijek objekata i povećanje privrednih aktivnosti na području općine. Općina Maglaj je u proteklom period realizovala niz aktivnosti iz ove oblasti i opredjeljenje je da se u narednom period isto još intenzivnije nastavi kroz sistemsku podršku građanima u poboljšanju energetske karakteristika svojih objekata. Mjera je i dio preporučenih mjera plana SECAP.		
Strateški projekti	3.2.2.1. Utopljavanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	% utopljenih objekata	10	20

Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Mjera značajno doprinosi zaštiti okoliša ali i smanjenju energetskog siromaštva i finansijskih ušteda stanovništva
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 950.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 250.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, investitori, građani: 700.000,00 KM
Period implementacije	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Investitori, privredni subjekti i obrti Stanovnici općine, vlasnici stanova i kuća
Ciljne grupe	Investitori, privredni subjekti i obrti, stanovnici općine, vlasnici stanova i kuća

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboľjšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.2. Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a		
Naziv mjere	3.2.3. Edukacija i promocija energijske efikasnosti i zelene gradnje;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	<p>Građani sve više postaju svjesni potrebe za uštedama energije ali i problema koje imaju zbog loše materijalizacije objekata, međutim, nedovoljna informisanost o stvarnim uštedama, trajnosti ugrađenih materijala i utjecaju tih materijala na zdravlje, rezultiraju da se odluke donose površno, na osnovu trenutnih ušteda bez dugoročnog kalkulisanja stvarnih ušteda i povrata investicije.</p> <p>Mjera prepoznaje potrebu stručnog informisanja javnosti, edukacija i promocije energijske efikasnosti i zelene gradnje putem dostupnih medija i planiranih kampanja, uz uključenost stručnih službi, zainteresovanog NVO sektora, medija i dr.</p>		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj implementiranih edukacija iz oblasti EE i zelene gradnje	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Educirani i mobilisani građani za primjenu i provođenje inicijativa energijske efikasnosti i zelene gradnje		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 80.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 30.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 50.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove RTV Maglaj, lokalni portali NVO iz oblasti zaštite okoliša		
Ciljne grupe	Stanovnici općine		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;		
Naziv mjere	3.3.1. Dosljedna primjena urbanističkih principa i planiranja dugoročnih interesa u prostoru;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Postojeća situacija, i pored uređenog sistema planiranja, ukazuje na povremeno narušavanje urbanističkih principa i održivog upravljanja raspoloživim resursima a kao posljedica nezainteresovanosti, odsustvo društvenog i stručnog usmjeravanja, kontrole i neprovođenja zakonskih rješenja. Mjera upućuje na odgovornost svih aktera, svih političkih i stručnih institucija, javnosti i građana i potrebu stručnog, najsvsishodnijeg, održivog i dugoročnog planiranja prostora a u cilju iskorištenja komparativnih i kompetativnih prednosti prostora i koja upućuje na razvojne ciljeve ali i očuvanje postojećih, ograničenih, resursa za buduće generacije.		
Strateški projekti	3.3.1.1. Izrada i inoviranje urbanističkih planova		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj ažurnih strateških i provedbenih prostorno- planskih dokumenata	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Racionalno i održivo planiranje i korištenje resursa		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 10.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 10.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Općinsko vijeće Maglaj		
Ciljne grupe	Predstavnici javnog i privatnog sektora iz oblasti privrede, upravljanja životnom sredinom, kulturno-istorijskog naslijeđa, turizma i rekreacije, saobraćajne i komunalne infrastrukture i društvenog razvoja, odnosno budući domaći i strani investitori iz navedenih oblasti, kao i fizička lica, odnosno svi građani općine Maglaj.		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;		
Naziv mjere	3.3.2. Modernizacija i očuvanje postojećeg urbanog tkiva i identiteta grada;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Maglaj kao izvanredno, prostorno uređena, zajednica, bogate tradicije i prepoznatljivog identiteta (prostorno - arhitektonskog, kulturna i prirodna baština, privrednog, turističkog kao i uređenih javnih funkcija) ima obavezu, uporedo sa provođenjem modernizacije i realizacije razvojnih ciljeva, odrediti i provoditi kriterije i smjernice za očuvanje i unaprjeđenja prostornog identiteta. Zbog svoje jedinstvenosti i prepoznatljivosti, naslijeđen od prethodnih generacija, prostorni identitet Maglaja,		

	predstavlja važan segment identiteta svih njegovih stanovnika i u tom pravcu nužno je, kroz procese prostornog planiranja i intervencija u prostoru, voditi računa o očuvanju istoga.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj realizovanih aktivnosti	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Racionalno i održivo planiranje i korištenje resursa uz maksimalno očuvanje tradicije, znamenitosti i identiteta grada		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 10.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 10.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Općinsko vijeće Maglaj		
Ciljne grupe	Predstavnici javnog i privatnog sektora iz oblasti privrede, upravljanja životnom sredinom, kulturno-istorijskog naslijeđa, turizma i rekreacije, saobraćajne i komunalne infrastrukture i društvenog razvoja, odnosno budući domaći i strani investitori iz navedenih oblasti, kao i fizička lica, odnosno svi građani općine Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;		
Naziv mjere	3.3.3. Edukacija stanovništva o opasnostima nelegalne gradnja - dosljedno provođenje mjera ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Pojavu klizišta najčešće, i pored klimatskih promjena, kao glavni uzrok predstavlja bespravna gradnja, na terenima gdje tlo nije pogodno za gradnju. Slična situacija je i sa gradnjom objekata u zaštitnim vodnim dobrima, neposredno pored rijeka, i čestim plavljenjima tih objekata. Evidentna je potreba intenzivnog educiranja građana o tome kako i gdje mogu graditi, informisanju o rizicima gradnje objekata na terenima koji nisu za to podesni i dosljedno primjenjivati pravila struke prilikom izdavanja potrebnih dozvola i saglasnosti za gradnju.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj provedenih kampanja	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Smanjenje šteta i sigurnost građana		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 20.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 10.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, ostali izvori: 10.000,00 KM		

Period implementacije	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove RTV Maglaj
Ciljne grupe	Stanovnici općine, poduzetnici i obrtnici

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.3. Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;		
Naziv mjere	3.3.4. Uspostava zaštićenih područja, definisanje namjene i obuhvata;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Ubrzani razvoj i svakodnevno ljudsko djelovanje nameću potrebu zaštite prirode i usklađenost sa održivim razvojem, kojim prirodna bogatstva i ekosistemi ne bi bili dovedeni do uništenja, i gdje bi se i dalje obavljale djelatnosti u prostoru, ali s pojačanim senzibilitetom prema prirodnoj sredini. Mjera predviđa provođenje procedura i uspostave zaštićenih područja na lokalitetima koji imaju potencijal za isto.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Površina zaštićenih područja ha	0	15
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Zaštita-očuvanje okoliša i održivi razvoj zaštićenih područja		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 50.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 50.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Ministarstvo za prostorno uređenje NVO sektor		
Ciljne grupe	Općina i stanovnici općine, NVO organizacije i udruženja		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.1. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne infrastrukture i uspostava sistema upravljanja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata projekte izgradnje vodovodnih sistema i pratećih objekata na području grada i mjesnih zajednica u cilju uspostave komunalne infrastrukture za osiguranje osnovnih potreba stanovnika opskrbe zdravstveno ispravnom pitkom vodom. Pored rješavanja vodosnabdjevanja najprioritetnijih naseljenih mjesta, mjera predviđa i priključenje novih naseljenih mjesta na gradski vodovodni sistem te kontinuiranu		

	rekonstrukciju gradske vodovodne mreže u cilju smanjenja gubitaka pitke vode.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj domaćinstava koji imaju pristup kontrolisanoj vodi za piće	3.156	4.000
	Broj novih naselja koji imaju pristup GVS-u	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izgradnjom i rekonstrukcijom infrastrukturnih objekata koji su predmet ove mjere stvaraju se pretpostavke za održivi razvoj, sigurnost u vodosnabdijevanju, pretpostavke za vodosnabdijevanje industrijskih zona i ostvaruje se unaprjeđenje stanja životne sredine, te u krajnjoj liniji kvalitet života svih građana općine.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 900.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo ZDK KJD Maglaj Mjesne zajednice/građani		
Ciljne grupe	KJD Maglaj Mjesne zajednice / građani		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboľšano stanje okoliša, enerģijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.2. Izgradnja kanalizacione mreže i objekata za tretman otpadnih voda u gradu i ruralnim područjima;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Mjera obuhvata projekte izgradnje kanalizacionih mreža i objekata za tretman otpadnih voda na području grada i mjesnih zajednica u cilju uspostave komunalne infrastrukture za osiguranje osnovnih potreba stanovnika i smanjenje pritisaka na okoliš. Projekat je takođe u skladu sa Strategiji upravljanja vodama FBiH, Upravljanje vodama u FBiH, strateški cilj Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda radi zaštite akvatične flore i faune i potreba korisnika voda, odnosno operativnih ciljeva Smanjenje tereta zagađenja od urbanih/sanitarnih otpadnih voda i Izgradnja sistema za prikupljanje, odvodnju i tretman otpadnih voda za naselja ispod 2.000 stanovnika, definisanih kao najznačajniji izvor zagađenja voda, naselja koja, zbog neizgrađenih kanalizacijskih sustava i uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, izravno ugrožavaju kvalitetu površinskih i podzemnih voda.		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	3.129	3.500

Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izgradnjom i rekonstrukcijom infrastrukturnih objekata koji su predmet ove mjere stvaraju se pretpostavke za održivi razvoj, sigurnost u prihvatljivom kanalisanju, odvodnji i prečišćavanju otpadnih voda, štite se podzemne vode i tlo u smislu kvaliteta, ostvaruje se unapređenje opštih uslova stanja životne sredine, te u krajnjoj liniji kvalitet života svih građana.
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 1.100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 900.000,00 KM
Period implementacije	2021-2027.g.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Ministarstvo za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo ZDK KJD Maglaj Mjesne zajednice/građani
Ciljne grupe	KJD Maglaj Mjesne zajednice / građani

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.3. Izgradnji i rekonstrukciji putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera sa naglaskom na ruralna područja;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Nastaviti ekonomski i privredni razvoj kroz dalji razvoj putne komunikacije i bolju povezanost lokalnih centara i središta općine kao i povezanost sa okruženjem. Takođe, u kontinuitetu vršiti rekonstrukciju dotrajalih ulica. Posebno nastaviti poboljšanje putne infrastrukture u ruralnim područjima;		
Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Dužina novoizgrađenih/ rekonstruisanih lokalnih puteva km	0	16
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Poboljšanje mogućnosti za privredni razvoj, angažovanje lokalnih privrednih subjekata, poboljšanje i ubrzanje transporta, smanjenje zagađenja zraka u naseljima, poboljšanje mogućnosti razvoja turizma, povećanje sigurnosti saobraćaja, nove investicije u saobraćajnu infrastrukturu koje angažuju lokalne kapacitete i zapošljavanje.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 3.100.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 2.100.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 1.000.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Ministarstvo prostornog uređenje FBiH Ministarstvo za prostorno uređenje ZDK Mjesne zajednice		

Ciljne grupe	Stanovnici općine
--------------	-------------------

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.4. Izgradnja novih i konverzija postojećih objekata, energetski efikasne toplifikacije;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	Izgradnja novih kotlovnica i kotlovnice daljinskog grijanja te konverzija postojećih kotlovnica, u cilju smanjenja emisija u zrak, kontrole energenata koji se koriste, povećanje efikasnosti korištenja toplotne energije i korištenje obnovljivih izvora energije.		
Strateški projekti	3.4.4.1. Izgradnja sistema centralnog grijanja – etapna izgradnja		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Kapacitet novoizgrađenih EE objekata toplifikacije MW	0	5
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Energijska efikasnost, umrežavanje i povezivanje individualnih ložišta u sistem, kvalitet života građana općine i smanjenje pritiska na kvalitet zraka.		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 6.000.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 500.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 5.500.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove KJD Maglaj Ministarstvo za prostorno uređenje, promet, komunikacije i zaštitu okoliša ZDK Fond za zaštitu FBiH Međunarodne organizacije Privredni subjekti		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, privredni subjekti, KJD Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboljšano stanje okoliša, energetske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.5. Izgradnja nove i konverzija postojeće, energetski efikasne javne rasvjete;		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	U cilju daljeg poboljšanja energetske efikasnosti i smanjenja troškova potrebno je nastaviti rekonstrukciju i modernizovati (upravljanje i kontrola) sistem javne rasvjete. Unaprjeđenje sistema javne rasvjete podrazumijeva smanjenje i zamjenu postojećih neefikasnih rasvjetnih tijela sa energetski efikasnijim tijelima, ali i unaprjeđenje i sistema upravljanja i kontrole javne rasvjete i sa time vezane potrošnje energije. Putem ove mjere potrebno je izvršiti i rekonstrukciju osvjetljenja u javnim zgradama koje su u vlasništvu općine Maglaj radi postizanja energetske efikasnosti i smanjenja troškova i potrošnju električne energije.		

Strateški projekti			
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj EE svjetiljki javne rasvjete	1483	1800
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Uspostava komunalne infrastrukture za osiguranje osnovnih potreba stanovnika, smanjenje troškova, smanjenje pritiska na okoliš i kreiranje osnova za cirkularnu ekonomiju		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 400.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH, EU fondovi, ostali izvori: 200.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Fond za zaštitu okoliša FBiH Međunarodne organizacije		
Ciljne grupe	Stanovnici općine, Općina Maglaj		

Veza sa strateškim ciljem	3. Poboľšano stanje okoliša, enerģijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura		
Prioritet	3.4. Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;		
Naziv mjere	3.4.6. Izgradnja ostale, nedostajuće infrastrukture (groblja, parkovi, kupališta, izletišta, odmorišta i dr.);		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja*	Mjera obuhvata sve aktivnosti na izgradnji nedostajuće infrastrukture, kao što su, parkovi, kupališta, izletišta, groblja, fontane, odmorišta i dr. a koja će unaprijediti uslove za rad, život i odmor stanovnika Maglaja ali i doprinijeti imidžu Maglaja i njegovoj prepoznatljivosti.		
Strateški projekti	3.4.6.1. Izgradnja gradskog bazena		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj novoizgrađenih objekata	0	3
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Unaprijeđeni uslovi za život, rad i odmor stanovnika općine		
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	Iznos: 500.000,00 KM Izvori: Budžet Općine Maglaj: 200.000,00 KM Budžeti ZDK / FBiH: 300.000,00 KM		
Period implementacije	2021-2027.g.		
Institucija odgovorna za implementacije mjere	Općina Maglaj / Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove		
Nosioci mjere	Služba za urbanizam, geodetske i imovinsko pravne poslove Donatori		
Ciljne grupe	Stanovnici općine		

10. Sažetak strateškog dokumenta

SAŽETI PREGLED STRATEŠKOG DOKUMENTA				
Redni broj i oznaka	NAZIV	Indikatori i finansijski izvori		
1. Strateški cilj	Unaprjeđena konkurentnost, zaposlenost i nove investicije u poduzetništvu, poljoprivredi i turizmu;	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Nivo razvijenosti – indeks	44	35
		Broj zaposlenih	4521	5.000
		Broj nezaposlenih	3916	3.500
		Neto plaća - prosječna u KM	711,00	800,00
		Broj poslovnih subjekata	962	1000
		Prihodi od poljoprivrede		
		Prihodi od turističkih taksi		
		Pokrivenost uvoza izvozom (%)	211 %	300 %
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		2.600.000	6.190.000	8.790.000
1.1. Prioritet	Unaprijediti poslovanje i povećati konkurentnost malih i srednjih poduzeća sa najvećim potencijalom za rast	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj poslovnih subjekata	962	1000
		Neto plaća - prosječna u KM	711,00	800,00
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		480.000	950.000	1.430.000
1.1.1. Mjera	Podrška razvoju i jačanje konkurentnost malih i srednjih preduzeća i novih investicija;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj preduzeća	560	580
		Broj obrta	402	420
		Broj novih investicija	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	500.000	700.000
1.1.2. Mjera	Razvoj sektora informacionih tehnologija, poslovnih servisa i digitalizacije;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zaposlenih u IT sektoru	30	60
		Broj poslovnih subjekata u IKT sektoru	4	10
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	200.000	250.000
1.1.3. Mjera	Unaprjeđenje i razvoj projekata podrške mladim poduzetnicima;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj registovanih Start up-a	0	40

		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		210.000	150.000	360.000
1.1.4. Mjera	Razvoj ljudskih resursa, programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj programa obuke	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		20.000	100.000	120.000
1.2. Prioritet	Unaprijediti poslovni ambijent i poslovnu infrastrukturu za nove investicije i zapošljavanje;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj novih investicija	0	5
		Broj novih radnih mjesta u posl zonama	0	100
		Broj educiranih poduzetnika	0	35
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		310.000	620.000	930.000
1.2.1. Mjera	Razvoj preduzetničke infrastrukture, poslovnih zona i usluga za podršku privrednicima;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih investicija u posl. zonama	0	4
		Broj zaposlenih u okviru poslovnog inkubatora	0	10
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	500.000	700.000
1.2.2. Mjera	Stvaranje poslovnog okruženja i promocija općine Maglaj kao poželjne destinacije za investicijska ulaganja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promotivnih kampanja	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		100.000	100.000	200.000
1.2.3. Mjera	Insitucionalno jačanje kapaciteta općinske administracije za poboljšanje kvaliteta usluga i stvaranja poticajnog poslovnog okruženja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj obuka	0	10
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		10.000	20.000	30.000
1.3. Prioritet	Poticati ruralni razvoj i povećati obim poljoprivredne proizvodnje;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj poljoprivrednih zadruga i UG	13	16
		Broj obrta u poljoprivredi	34	42
		Broj gazdinstava u RPG i RK	1245	1350
		Prihodi ostvareni u poljoprivredi		
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.480.000	2.370.000	3.850.000

1.3.1. Mjera	Podrška razvoju i jačanje konkurentnost poljoprivrednih gazdinstava i obrta;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost ostvarene podrške/god KM	185.000,00	230.000,00
		Broj realizovanih edukacija	0	30
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.300.000	1.400.000	2.700.000
1.3.2. Mjera	Podrška investicijama za finalizaciju poljoprivrednih proizvoda;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj investicija	0	2
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	500.000	550.000
1.3.3. Mjera	Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga u cilju održivosti poljoprivredne proizvodnje;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj izgrađenih infrastrukturnih objekata	0	4
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		100.000	400.000	500.000
1.3.4. Mjera	Jačanje kapaciteta organizacija i proizvođača u oblasti poljoprivrede;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj poljoprivrednih zadruga i UG	13	16
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		30.000	70.000	100.000
1.4. Prioritet	Razviti turističku ponudu i infrastrukturu za razvoj turizama;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Prihodi od turističkih taksi		
		Broj noćenja	1.100	2.000
		Uspostavljena funkcija TZ	0	1
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		330.000	2.250.000	2.580.000
1.4.1. Mjera	Razvoj turističke ponude zasnovane na lokalnim turističkim resursima;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Uspostavljena funkcija TZ	0	organizovana TZ
		Broj noćenja	1.100	2.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		100.000	200.000	300.000
1.4.2. Mjera	Promocija i privlačenje investicija u ciljane turističke oblasti;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj realizovanih investicija	0	1
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)

		50.000	1.000.000	1.050.000
1.4.3. Mjera	Promocija općine Maglaj kao atraktivne turističke destinacije;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj promotivnih kampanja	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		30.000	50.000	80.000
1.4.4. Mjera	Unaprjeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj jedinica revitaliziranih objekata	0	3
		Broj ležaja	30	100
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		150.000	1.000.000	1.150.000
2. Strateški cilj	Privlačna i otvorena društvena sredina za sve kategorije stanovništva	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Nivo razvijenosti - index	35	44
		Broj stanovnika	22.730	22.730
		% povećanja budžetskih prihoda)	0	5 %
		broj provedenih programa obrazovanja (prekvalifikacija)	0	5
		% zadovoljstva uslugama u zdravstvu	77 %	80%
		broj provedenih programa podrške razvoju civilnog društva	1	10
		Broj korisnika socijalne zaštite	1.296	1450
		Prosj. broj krivičnih djela	110	100
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		5.595.000	5.460.000	11.055.000
		2.1. Prioritet	Jačanje društvene vrijednost obrazovanja, kulture i sporta;	Indikatori prioriteta
Kapacitet predškolskih ustanova	206			300
broj provedenih programa obrazovanja (prekvalifikacija)	0			5
Broj posjetilaca kulturnih manifestacija, godišnje	48.000			58.000
Broj aktivnih članova sportskih organizacija	910			1000
Budžet (KM)	Ostali izvori			Ukupno (KM)
1.765.000	1.900.000	3.665.000		
		Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

2.1.1. Mjera	Povećanje upisa djece i proširenje kapacitete predškolskih ustanova;	Kapacitet predškolskih ustanova	206	300
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	100.000	150.000
2.1.2. Mjera	Modernizacija obrazovanja u pravcu veće zastupljenosti informacionih tehnologija i obrazovanje IKT kadrova;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj učenika IKT usmjerenja / godišnje	15	25
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		35.000	200.000	235.000
2.1.3. Mjera	Prilagođavanje obrazovnih ustanova za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave a u skladu sa potrebama tržišta rada;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj polaznika programa obrazovanja	0	50
		Budžet (KM)	Ostali izvori (KM)	Ukupno (KM)
		30.000	200.000	230.000
2.1.4. Mjera	Razvoj kapaciteta za realizaciju programa obuke i prekvalifikacije prema potrebama tržišta rada;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj prekvalifikovanih osoba	0	50
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	50.000	100.000
2.1.5. Mjera	Podrška razvoju kulturne infrastrukture;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih sadržaja kulture	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		150.000	100.000	250.000
2.1.6. Mjera	Povećanje dostupnost, novih društvenih sadržaja i kvaliteta kulturnih usluga;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj posjetilaca kulturnih manifestacija/godišnje	48.000	58.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		250.000	50.000	300.000
2.1.7. Mjera	Promocija sportske kulture i podrška sportskim udruženjima;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj aktivnih članova sportskih organizacija	910	1050
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.000.000	800.000	1.800.000
2.1.8. Mjera	Razvoj sportske infrastrukture i dostupnosti sporta;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		broj aktivnih korisnika sportske infrastrukture	910	1000

		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	400.000	600.000
2.2. Prioritet	Pružanje stručnih, kvalitetnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj ljekara	24	25
		Broj specijalista	6	8
		Vrijednost nove medicinske opreme KM	0	300.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.090.000	1.040.000	2.130.000
2.2.1. Mjera	Jačanje timova porodične medicine i specijalističkih usluga;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj ljekara	24	25
		Broj specijalista	6	8
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
			300.000	300.000
2.2.2. Mjera	Materijalno tehničko opremanje sa akcentom na dijagnostiku, rano otkrivanje bolesti i razvoj službe Hitne medicinske pomoći;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost nove opreme	0	1.300.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.000.000	300.000	1.300.000
2.2.3. Mjera	Promocija zdravih stilova života, zdravlja u porodici i prevencija bolesti;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih kampanja	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	40.000	90.000
2.2.4. Mjera	Prilagođavanje i unaprjeđenje usluga prilagođenih potrebama i strukturi korisnika socijalne zaštite;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj korisnika socijalne zaštite	1.296	1450
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		40.000	100.000	140.000
2.2.5. Mjera	Socijalno poduzetništvo i aktivizam OCD;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih projekata	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
			300.000	300.000
2.3. Prioritet	Demografski razvoj, migracije i dijaspora;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Vrijednost godišnje podrške KM	20.000	40.000
		Broj dječijih vrtića	4	6

		Broj B2B i dr. susreta sa Dijasporom	1	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		2.020.000	100.000	2.120.000
2.3.1. Mjera	Naknade za novorođenčad i druge podrške vezane za začecé i trudnoću;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost godišnje podrške KM	20.000	40.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		250.000		250.000
2.3.2. Mjera	Sufinanciranje dječijih vrtića;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj dječijih vrtića	4	6
		Broj djece koja borave u vrtićima	206	300
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		1.400.000		1.400.000
2.3.3. Mjera	Podrška stambenom zbrinjavanju mladih parova;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost podrške KM	0	300.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		300.000		300.000
2.3.4. Mjera	Jačanje veza i aktivno uključivanje dijaspore u lokalni razvoj;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj inicijativa pokrenutih od Dijaspore	1	5
		Broj B2B i dr. susreta sa Dijasporom	1	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		70.000	100.000	170.000
2.4. Prioritet	Efikasan i transparentan rad javnih institucija;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Stepen zadovoljstva korisnika usluga %	70	80
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		390.000	500.000	890.000
2.4.1. Mjera	Modernizacija, unaprjeđenje usluga, transparentnost i efikasnosti javnih ustanova;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novih usluga	0	3
		Broj novih e usluga	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		100.000	300.000	400.000
		Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti

2.4.2. Mjera	Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, e-uprava;	Broj novih uvedenih e-usluga javne uprave	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	200.000	400.000
2.4.3. Mjera	Jačanje partnerstava sa građanima, privrednicima i NVO sektorom;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj zajedničkih godišnjih aktivnosti	3	6
		Broj organizovanih zajedničkih događaja	0	100
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		70.000		70.000
2.4.4. Mjera	Jačanje brenda i identiteta Maglaja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vidljivost brenda	0	1
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		20.000		20.000
2.5. Prioritet	Povećanje stepena javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj krivičnih djela godišnje Minski sumnjive površine ha	110 2030,7	100 2000,0
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		330.000	1.920.000	2.250.000
2.5.1. Mjera	Povećanje sigurnosti građana;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj krivičnih djela godišnje Minski sumnjive površine ha	110 2030,7	100 2000,0
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		20.000	850.000	870.000
2.5.2. Mjera	Jačanje struktura i kritične infrastrukture civilne zaštite;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Vrijednost nabavljene opreme	0	350.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		250.000	1.000.000	1.250.000
2.5.3. Mjera	Inoviranje sistema i planova djelovanja u pravcu novih pojave novih oblika prirodnih i dr. nesreća (COVID19, klimatske promjene, migrantska kriza i dr.)	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj izrađenih planova i procedura	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	50.000	100.000

2.5.4. Mjera	Animiranje građana i volontera u okviru struktura CZ a u funkciji javne sigurnosti i djelovanja u prirodnim i drugim nesrećama;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj angažiranih osoba na preventivnom djelovanju u slučaju nesreća	0	100
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		10.000	20.000	30.000
3. Strateški cilj	Poboljšano stanje okoliša, energijske efikasnosti i funkcionalna javna infrastruktura	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj domaćinstava koji ima pristup kontrolisanoj vodi za piće	3.156	4.000
		Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	3.129	3.500
		Emisija t CO _{2eq}	62.086	55.000
		Broj dana u godini sa prekoračenjem gr. vrijednosti aerozagađenja	25	18
		Broj domaćinstava obuhvaćen organizovanim odvozom otpada	7.225	7.500
		Smanjenje potrošnje energije MWh	180.605	130.000
		Broj zaštićenih područja	0	2
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		4.505.000	11.995.000	16.500.000
3.1. Prioritet	Održivo upravljanje i zaštita voda, zraka, zemljišta i prirodne raznolikosti	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj dana u godini sa prekoračenjem GV aerozagađenja	25	18
		% gubitaka vode	42,27 %	40,0 %
		Broj domaćinstava obuhvaćen organizovanim odvozom otpada	7.225	7.500
		Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	3.129	3.500
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		715.000	2.185.000	2.900.000
3.1.1. Mjera	Podrška razvoju efikasnog upravljanja otpadom i izgradnja sortirnice otpada;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj stanica za odvojeno prikupljanje otpada	25	40
		Uspostavljena sortirnica otpada	0	1
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		100.000	500.000	600.000
3.1.2. Mjera	Prilagođavanje/sanacija gradske i divljih deponija;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Stepen izvršenog prilagođavanja %	0	30
		Broj saniranih deponija	0	10

		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		150.000	500.000	650.000
3.1.3. Mjera	Sanacija postojećih i prevencija nastanka novih klizišta;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj klizišta	830	800
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	300.000	500.000
3.1.4. Mjera	Regulacija korita vodotoka i zaštita od voda;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina izgrađene obaloutvrde m	2.400	3.400
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	600.000	800.000
3.1.5. Mjera	Smanjenje negativnih uticaja na okoliš kroz primjenu ekološki prihvatljivih saobraćajnih rješenja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj unaprjeđenih objekata saobraćaja	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	250.000	300.000
3.1.6. Mjera	Unaprjeđenje organizacije, kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih kampanja	0	4
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		15.000	35.000	50.000
3.2. Prioritet	Povećanje energijske efikasnosti i sprovođenje SECAP-a	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Proizvodnja obnovljive energije KW	0	500
		Izveštaj o realizaciji SECAP-a	0	2
		Ukupne emisije u zrak (t/g) CO ₂ eq	62.086	55.000
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		310.000	950.000	1.260.000
3.2.1. Mjera	Poticanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Proizvodnja obnovljive energije KW	30	500
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		30.000	200.000	230.000
3.2.2. Mjera	Utopljanje javnih i objekata kolektivnog stanovanja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		% utopljenih objekata	10	20

		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		250.000	700.000	950.000
3.2.3. Mjera	Edukacija i promocija energijske efikasnosti i zelene gradnje;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj implementiranih edukacija iz oblasti EE i zelene gradnje	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		30.000	50.000	80.000
3.3. Prioritet	Zaštita i valorizacija prirodne baštine, arhitektonskog identiteta i urbanističkih principa;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj novih urbanističkih planova	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		80.000	60.000	140.000
3.3.1. Mjera	Dosljedna primjena urbanističkih principa i planiranja dugoročnih interesa u prostoru;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj ažurnih strateških i provedbenih prostorno- planskih dokumenata	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		10.000		10.000
3.3.2. Mjera	Modernizacija i očuvanje postojećeg urbanog tkiva i identiteta grada;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj realizovanih aktivnosti	0	2
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		10.000		10.000
3.3.3. Mjera	Edukacija stanovništva o opasnostima nelegalne gradnja - dosljedno provođenje mjera ispitivanja pogodnosti i sigurnosti lokacije;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj provedenih kampanja	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		10.000	10.000	20.000
3.3.4. Mjera	Uspostava zaštićenih područja, definisanje namjene i obuhvata;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Površina zaštićenih područja ha	0	15
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		50.000	50.000	100.000
3.4. Prioritet	Izgradnja funkcionalne javne i komunalne infrastrukture;	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti indikatora
		Broj domaćinstava koji imaju pristup kontrolisanoj vodi za piće	3.156	4.000

		Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	3.129	3.500
		Dužina novoizgrađenih/rekonstruisanih lokalnih puteva km	0	16
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		3.400.000	8.800.000	12.200.000
3.4.1. Mjera	Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne infrastrukture i uspostava sistema upravljanja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj domaćinstava koji imaju pristup kontrolisanoj vodi za piće	3.156	4.000
		Broj novih naselja koji imaju pristup GVS-u	0	2
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	900.000	1.100.000
3.4.2. Mjera	Izgradnja kanalizacione mreže i objekata za tretman otpadnih voda u gradu i ruralnim područjima;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj domaćinstava obuhvaćen sistemom kanalizacije	3.129	3.500
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	900.000	1.100.000
3.4.3. Mjera	Izgradnji i rekonstrukciji putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera sa naglaskom na ruralna područja;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Dužina km novoizgrađenih/rekonstruisanih lokalnih puteva	0	16
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		2.100.000	1.000.000	3.100.000
3.4.4. Mjera	Izgradnja novih i konverzija postojećih objekata, energetske efikasne toplifikacije;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Kapacitet novoizgrađenih EE objekata toplifikacije MW	0	5
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		500.000	5.500.000	6.000.000
3.4.5. Mjera	Izgradnja nove i konverzija postojeće, energetske efikasne javne rasvjete;	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj EE svjetiljki javne rasvjete	1483	1800
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	200.000	400.000
3.4.6. Mjera	Izgradnja ostale, nedostajuće infrastrukture (groblja, parkovi, kupališta, izletišta, odmorišta i dr.);	Indikatori mjere	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
		Broj novoizgrađenih objekata	0	3
		Budžet (KM)	Ostali izvori	Ukupno (KM)
		200.000	300.000	500.000

11. Lista učesnika / autorska strana

Odlukom Načelnika općine broj 01-49-2320/19 od 08.11.2019.godine o izradi Strategije razvoja općine Maglaj 2021– 2027.g. pokrenut je proces izrade te je rješenjem broj: 01-49-2320-1/19 od 14.02.2020.godine imenovanju Općinskog razvojnog tima za izradu "Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027. godina" u sastavu:

1. Mirsad Mahmutagić, mr el. - Načelnik općine, predsjednik ORT-a,
2. Nermin Bešliagić, dipl.ing. maš. - koordinator procesa izrade
3. Svjetlana Zamboni, prof. eng. - predsjedavajuća Općinskog vijeća Maglaj
4. Dragomir Dunder, dipl.ing. agro.- ZZ Kula Maglaj
5. Mehmed Bradarić, prof. maš. - KJD Maglaj
6. Nermin Kadrić, dipl.ing. maš. - EFCO nat d.o.o. Maglaj
7. Amir Alibajraktarević, dipl. ecc - INEL BH d.o.o. Maglaj
8. Elvir Vehabović, dr spec. - JU Dom zdravlja Maglaj
9. Nesib Serhatlić, ing. građ. - Alu wood inženjering d.o.o. Maglaj
10. Adis Mustabašić, ing. inform. - Aicomp d.o.o. Maglaj
11. Aziz Omersoftić, predstavnik Dijaspore
12. Salim Krzić, pravnik - penzioner
13. Eldina Mehinagić mr sig. Općina Maglaj
14. Senada Alibajraktarević, dipl.ecc. - Općina Maglaj
15. Nedžad Čatić, dipl. ing. geod. - Općina Maglaj
16. Ferhat Bradarić, mr ecc. - Općina Maglaj.

Takođe su imenovane i tematske / sektorske grupe za pojedine oblasti:

Tematska grupa ekonomskog razvoja:

Mirsad Mahmutagić, Općina Maglaj
Kadrić Nermin, EfcO nat Maglaj
Hrnjić Muhamed, HM promet Maglaj
Mirko Stanić, Natron Hayat Maglaj
Amir Alibajraktarević, Inel BH d.o.o. Maglaj
Mustafa Musaefendić, Softpro d.o.o. Maglaj
Adis Mustabašić, Aicomp d.o.o. Maglaj
Halilović Jasmin, Stil projekt d.o.o. Maglaj
Čatić Nermin, Neri d.o.o. Maglaj
Husić Senaid, Bontex d.o.o. Maglaj
Bradarić Braco, Zanati d.o.o. Maglaj
Hasanić Emina, UP Maglaj
Mačković Saudin, Wood produkt Maglaj
Nesib Serhatlić, Alu wood inženjering d.o.o. Maglaj
Zamboni Sebastijan, UP Maglaj
Alibajraktarević Senada, Općina Maglaj
Čatić Nedžad, Općina Maglaj
Bradarić Ferhat, Općina Maglaj
Bešliagić Nermin, Općina Maglaj

Tematska grupa društvenog razvoja

Eldina Mehinagić, Općina Maglaj
Bunjevac Nina, Narodna biblioteka Maglaj
Azra Čakrama, Općina Maglaj
Fermić Hajrudin, RTV Maglaj
Krzić Salim, Penzioneri
Hidić Amela, Opća gimnazija Edhem Mulabdić

Omerović Sanela, MDD Merhamet Maglaj
Vehabović Elvir, JU Dom zdravlja Maglaj
Tanković Ermin, MSS Maglaj
Radovan Gorčinović, NVO/OCD
Adi Softić, NVO/OCD
Aida Hadžić, Centar za socijalni rad Maglaj
Damir Bašić, NVO
Davor Šupuković, NVO/OCD
Admir Ahmetbegović, NVO/OCD, mladi

Sektorska grupa zaštite okoliša i prostornog planiranja

Ćatić Nedžad, Općina Maglaj
Anto Maglica, Općina Maglaj
Emina Arifagić, Biošamp d.o.o. Tešanj
Jasminko Kapić, ŠPD Maglaj
Menaf Omerašević, Natron Hayat d.o.o. Maglaj
Enisa Hatičić, Općina Maglaj
Jasmin Halilović, Stilprojekt d.o.o. Maglaj
Amira Zukić, KJD Maglaj
Mećević Rusmir, Natron Hayat d.o.o. Maglaj
Josip Maglica, ŠPD Maglaj
Sanja Pavlić, NVO/OCD
Kelavić Marinko, NVO / OCD
Meho Kovačević, NVO/OCD

Tematske grupe, su takođe, u plenarnom radu predstavljale Partnersku grupu i uključivale se u proces izrade.

Koordinacija i tehnička podrška: Omar Fazlić.

Poseban doprinos i podršku u procesu izrade strategije pružili su naši sugrađani koji trenutno ne borave u Maglaju: Feđa Begović, Drago Vrbičić i Aziz Omersoftić.

Kao partneri Općinskog razvojnog tima, u izradi su učestvovali : građani općne Maglaj, službe Općine Maglaj, nevladine organizacije, mjesne zajednice, lokalna preduzeća, udruženja građana, zadruga, sportski klubovi i dr.

Maglaj, maj 2021. godine

12. Odluka Općinskog vijeća Maglaj o usvajanju „Strategije razvoja općine Maglaj 2021-2027.g.“

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ
OPĆINSKO VIJEĆE

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY
MUNICIPAL COUNCIL

Broj: 02-04-1-1049/21
Maglaj, 17.06.2021.godine

Na osnovu člana 13. Zakona o principima lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, broj 49/06 i 51/09) i člana 18. Statuta Općine Maglaj („Službene novine Općine Maglaj“, broj 8/07, 3/08 i 6/08), a na prijedlog Općinskog razvojnog tima i Načelnika općine, Općinsko vijeće Maglaj na sjednici održanoj dana 17.06.2021. godine, donosi

ODLUKU **o usvajanju „Strategije razvoja općine Maglaj“ 2021.- 2027. godine“**

Član 1.

Usvaja se „Strategija razvoja Općine Maglaj 2021. - 2027. godine“ (u daljem tekstu – Strategija).

Član 2.

Dokument Strategije se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u „Službenim novinama Općine Maglaj“.

PREDSJEDAVAJUĆA
Syjetlana Zamboni-Radovanović